ޖމ/19/2019/ރ-99

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ކޮމިޓީން ހުށަހަޅާ ރިޕޯޓް

2019

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް ޑޮކްޓަރ އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ، ފަނޑިޔާރުކަމުގެ
މަޤާމުން ވަކިކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ،
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓް

14 ނޮވެމްބަރު 2019

ރިޕޯޓް ނަންބަރު: M19/JD/2019/12

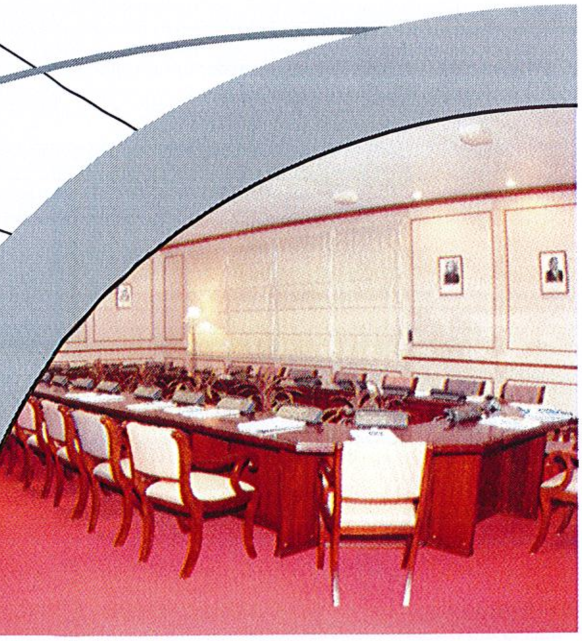

بسم الله الرحمن الرحيم

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: M19/JD/2019/12

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް ޖަސްޓިސް އަބްދުﷲ ދީދީ، ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖުޑީޝަލް ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު

1- ތަޢާރަފު:

މި ރިޕޯޓަކީ، "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް ޖަސްޓިސް އަބްދުﷲ ދީދީ، ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ"، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 208 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އިޢުލާންކުރެއްވުމުން، އެ މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖުޑީޝަލް ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމާ ގުޅިގެން، އެ ކޮމިޓީން އެ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓެވެ.

މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމަށް މި ކޮމިޓީއަށް ފޮނުއްވާފައިވަނީ 14 ނޮވެމްބަރު 2019 ގައި ބޭއްވުނު 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 65 ވަނަ ޖަލްސާގައެވެ.

2- ކޮމިޓީގައި ހިމެނޭ މެންބަރުން:

އިސްވެދެންނެވި މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް ނިންމުމަށް ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގައި ހިމެނޭ މެންބަރުންގެ ނަންތައް ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.

1. މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ (މުޤައްރިރު)
2. ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ސިރާޖު (މުޤައްރިރުގެ ނައިބު)
3. ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ލަތީފް
4. ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢީސާން މަޙްމޫދު
5. ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ފުއާޒް
6. މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު
7. ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު ޢަބްދުލްޙަކީމް
8. ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ރިޟާ
9. ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ހުސައިން
10. ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ސައުދު ހުސައިން

3- މަސައްކަތް ކުރިއަށް ދިޔަގޮތް:

ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީއަށް ސުރުޚީގައި ދެންނެވިފައިވާ މައްސަލަ ފޮނުއްވުމާ ދުވަހުން، 14 ނޮވެމްބަރ 2019 ގައި ބޭއްވުނު މި ކޮމިޓީގެ މި އަހަރުގެ 50 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި، މި މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދާނެ ގޮތާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީގައި މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ. އަދި މި މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލައިގެ ލިޔެކިޔުންތައް ކޮމިޓީން ބަލައި ދިރާސާކޮށް، މި މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި، މައްސަލައާއެކު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން އަމަލުކުރައްވާފައިވާ ގޮތް މި ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް، ބަލާފައިވެއެވެ.

މިގޮތުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން މި މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) އާއި، އަދި އެފަދަ މައްސަލަތައް ބެލުމަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އިޖުރާއާތުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންކަން ބަލާފައިވެއެވެ.

މި ދެންނެވި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރައްވައި، 14 ނޮވެމްބަރ 2019 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވުނު މި ކޮމިޓީގެ މި އަހަރުގެ 50 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި، އިސްވެދެންނެވި މައްސަލަ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ބައްލަވައި ނިންމަވާފައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) އާއި، އަދި އެފަދަ މައްސަލަތައް ބެލުމަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އިޖުރާއާތުތަކާއި އުސޫލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކަމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް ދޮކްޓަރ އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ، ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް ފެންނަކަމަށް، ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެ ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި 5 މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްކޮށްފައިވެއެވެ.

ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރި، ސުންގަޑީގައި ދަންނަވާފައިވާ މައްސަލައިގެ ރިޕޯޓު "ޖަދުވަލު-1" ގައި އެވަނީއެވެ.

މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރި ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކަށް މެންބަރުން ހާޒިރުވި ނިސްބަތް އެނގޭގޮތަށް ހާޒިރީގެ ޝީޓު "ޖަދުވަލު-2" ގައި އެވަނީއެވެ.

4 - ކޮމިޓީގެ ނިންމުން:

"ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް ދޮކްޓަރ އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ، ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ" މި ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުމަށްފަހު، 14 ނޮވެމްބަރ 2019 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވުނު މި ކޮމިޓީގެ މި އަހަރުގެ 50 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި، ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެ ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި 5 މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްކޮށްފައިވަނީ، އިސްވެދެންނެވި މައްސަލަ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ބައްލަވައި ނިންމަވާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) އާއި، އަދި އެފަދަ މައްސަލަތައް ބެލުމަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އިޖުރާއާތުތަކާ އުސޫލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކަމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް ދޮކްޓަރ އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ، ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް ފެންނަކަމަށެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް ޑޮކްޓަރ އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ، ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، މި ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށްދެއްވައި، އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާނެ ގޮތެއްގެމަތިން މި މައްސަލަ ނިންމަވައިދެއްވުން އެދި، މި ރިޕޯޓް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

14 ނޮވެމްބަރު 2019

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ސިރާޖް

ކޮމިޓީގެ ނައިބު މުޤައްރިރު

ޖަދުވަލު 2

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް ޑޮކްޓަރ އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ، ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރެއްވުމަށް އެ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ވަޑައިގެންނެވި ގޮތުގެ ތަފްޞީލު

✓	ވަޑައިގެންނެވި ބައްދަލުވުން	-	ވަޑައިނުގަންނަވާ ބައްދަލުވުން	SC	އެހެން ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުމެއްގައި	▨	ރަސްމީ ދަތުރުފުޅެއްގައި

-	✓	SC	-	▨	✓	✓	✓	✓	✓	▨	1:15	50	14·11·2019
ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ސައުދު ހުސައިން	ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ހުސައިން	ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޟާ	ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝަހީމް	ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހިސާން ހުސައިން	މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު	ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާޙް	ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު	ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ލަޠީފް	ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ސިރާޖު	މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ	ހޭދަވި ވަގުތު	ބައްދަލުވުން	ތާރީޚް
00	01	00	00	00	01	01	01	01	01	00	01:15	1	ޖުމްލަ

ޖަދުވަލު 1

بسم الله الرحمن الرحيم

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: 195-C/57/2019/42

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު އަރިހަށް،

ވުދުން ސަލާމަށްފަހު ދަންނަވަމެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް ޖަސްޓިސް އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ އާއިމެދު ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން) ގެ ޤާނޫނުގެ 32-1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ތަޢުދީބީ ފިޔަވަޅު ކަމުގައިވާ "ފަނޑިޔާރުކަމުން ވަކިކުރަން ހުށަހެޅުން" ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ އުސޫލުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް ޖަސްޓިސް އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ފަނޑިޔާރު ކަމުގެ މަޤާމުން ވަކި ކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމަށް މި ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/488 (13 ނޮވެންބަރު 2019) ނިންމުމުން، ނިންމުމާގުޅިގެން އެކަން ތަންފީޒުކުރުމަށްޓަކައި މިއަދު މަޖިލީހަށް ފޮނުވީމެވެ.

އަދި އެމައްސަލަ ތަޙުޤީޤު ކުރި ކޮމިޓީގެ ނަންބަރު D-TC105/TF10/2019/1 މައްސަލަ ނިމުން ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ކޮޕީއާއި، ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/488 ނިންމުމުގެ ކޮޕީއެއްގެ އިތުރުން މި މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި އެހެނިހެން ލިޔެކިޔުންތަކުގެ ކޮޕީ މި ސިޓީ އާއިއެކު ފޮނުވީމެވެ.

އިޙްތިރާމް ޤަބޫލުކުރެއްވުން އެދެމެވެ.

16 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1441
13 ނޮވެންބަރު 2019

ޚާދިމުކުމް

މަސްޢޫދު ހުސްނީ
ކޮމިޝަނުގެ ނައިބު ރައީސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ	
ބަލައިގަތް:	ރ. ނަންބަރު:
ލިބުނު ތާރީޚު: 13.11-2019	ގަޑި: 16:50
ރެފަރކުރެވުނު ސެކްޝަން:	
ސެކްޝަނަށް ލިބުނު	

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

بسم الله الرحمن الرحيم

މެމޯ

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

މެމޯ ނަންބަރު	JSC-D-2019-195	ތާރީޚު	13 ނޮވެންބަރު 2019
ފޮނުވީ	ޖުޑީޝަލް ކޮމްޕްލެއިންޓްސް އެންޑް އިންވެސްޓިގޭޝަން ސެކްޝަން		

ލިބޭނީ		ޖެނެރަލް އެޑްމިން، ފްރަންޓް އޮފީސް/ރިސެޕްޝަން ޑިރެކްޓަރ		ހިއުމަން ރިސޯސް ޑިރެކްޓަރ
		އެކައުންޓްސް އެންޑް ފައިނޭންސް ޑިރެކްޓަރ	✓	ޖުޑީޝިއަލް ހިއުމަން ރިސޯސް މެނޭޖްމަންޓް ސެކްޝަން
		ކޮމިޝަން ބިއުރޯ ޑިރެކްޓަރ		
ކޮޕީ				

ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/488 ނިންމުމާގުޅޭ:

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް ޑރ. އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ ބާރު ސްޓޯރީ މައްސަލައާއި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ތަޙްޤީޤުކުރުމަށްފަހު، ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުނު ނަންބަރު D-TC105/TF10/2019/1 (12 ނޮވެންބަރު 2019) ތަޙްޤީޤު ރިޕޯޓް ކޮމިޝަނުން ބަހުސްކޮށް ނިންމާފައިވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް ޑރ. އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ މެދު ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 32-1 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް ޑރ. އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ ފަނޑިޔާރުކަމުން ވަކިކުރުމަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމަށް، ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/488 (13 ނޮވެންބަރު 2019) ނިންމުމުން، ނިންމުމާގުޅޭގޮތުން އެކަން ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި، އެމައްސަލަ ތަޙްޤީޤު ކުރި ކޮމިޓީގެ ނަންބަރު D-TC105/TF10/2019/1 ރިޕޯޓުގެ އަސްލާއި އެ މައްސަލައާގުޅޭ ލިޔެކިޔުންތަކާއި، އަދި ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/488 (13 ނޮވެންބަރު 2019) ނިންމުމުގެ ކޮޕީއެއް މި ލިޔުމާއެކު ފޮނުވީމެވެ.

ޚާދިމުކުމް

ޙަސަން ފަރީން
ޑިރެކްޓަރ ކޮމްޕްލެއިންޓްސް އެންޑް އިންވެސްޓިގޭޝަން

ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލް
ހ. [illegible]، [illegible] ހިނގުން
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

މައްސަލަ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު: [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ [illegible]

މައްސަލަ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: D-TC105/TF10/2019/01

16 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1441
13 ނޮވެމްބަރު 2019

ފިހުރިސްތު

ތަޢާރުފް 3
މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ 4
ތަޙްޤީޤު ކުރިއަށް ދިޔަ ގޮތް 6
މައްސަލަ ހިންގުމުގައި ފާހަގަކުރާ ނުކުތާތައް 8
ކޯޓުގެ ނިންމުން 32
ތަޙްޤީޤު ކޯޓުގެ މެންބަރުން 33
ޖަދުވަލު: 1 34
މައްސަލަ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ހިމެނިފައިވާ ލިޔުންތަކާއި ހެކިތައް 34
ޖަދުވަލު: 2 35
މައްސަލަ ދަޢުވާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުންތަކާއި ހެކިތައް 35

بسم الله الرحمن الرحيم

ތަޢާރުފް

މައްސަލަ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓް ނަންބަރު:	D-TC105/TF10/2019/01
މައްސަލަ ނަންބަރު:	98/2019
މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް:	(ޓާދި ސަވަރުން އިސްތިސްނާއަށްދިނުން ބަލާ މައްސަލަ)
އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު:	-
މައްސަލަ ދައުވާލިބޭ ފަރާތް:	އުއްމީދާ ފަނޑިޔާރު ގ.ޢަބްދުލްމަޖީދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ
އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު:	A049124
މައްސަލަ ހުށަހެޅި ތާރީޚް:	-
ތަޙުޤީޤުކުރަން ނިންމި ތާރީޚް:	09 އޮކްޓޫބަރު 2019
މައްސަލަ ނިންމި ތާރީޚް:	13 ނޮވެމްބަރު 2019

މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ

މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހައި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނައި އަދި ދައުލަތުގެ އެހެން މުއައްސަސާތަކުގެ އިންޑިޕެންޑެންސްގެ ތެރެއަށް ވަދެވަޑައިގެން ބޭނުމަކަށް ދިރާސާކުރުމަށް އެކުލަވައިލެވުނު ކޮމިޝަން ބަޔާނުކުރި ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކުގައި ހިމެނޭ ފަނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކީ މައްސަލަތަކާއި އަދި ބަހުސްކުރަމުންދާގޮތާއި އިޖުތިމާޢީ ވަސީލަތްތަކުގައި ފާހަގަކުރެވުނު ނަމަ އެކަންކަން ބެލުން ސުލޫކީ މައްސަލަ ގޮތުގައި ބަލައިގަތުމަށް ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/368 (09 އޮކްޓޫބަރު 2019) ނިންމުމުން ނިންމާފައިވާތީ ބަލައިގަނެވުނު މައްސަލައެކެވެ.

މި މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން އެކުލަވާލެއްވި ތަޙުޤީޤީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުމަށްފަހު، ޗީފް ޖަސްޓިސް ޢ.ނ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީއާމެދު މައިގަނޑު 15 ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށް ސުލޫކީ މައްސަލަ ގޮތުގައި ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ނިންމިއެވެ. އެ މައްސަލަތަކަކީ

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހައި، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ލިޔެފައިވާ ބަޔާނާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރުނު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހައި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ހުރަސްއެޅި މައްސަލަ އާއި

އަދި އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ އިދާރީ ކަންކަން ހިންގާ ބޮޑުވެރިޔާގެ ގޮތުގައި ޗީފް ޖަސްޓިސްއަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ނިޒާމު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބޮޑު ޖަލްސާގެ އަދި އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ އިދާރީ ކަންކަން ހިންގާ ބޮޑުހައިސިއްޔަތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަމިއްލައަށް ހަމަޖެހި މައްސަލަ އާއި

ޚާއްސަކޮށް ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ނަމުގައި ހުރި ކައުންސިލް އުވާލައި، ކައުންސިލާ މަޝްވަރާކުރުމަކާނުލާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަރާތުން އިޢުލާނުކުރި ގަވާއިދުތަކާއި ޚިލާފަށް ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ބަދަލުގައި އެހެން ކައުންސިލެއް އުފެއްދި މައްސަލަ އާއި

ވަކީލުންގެ ކަންކަން ބަލަހައްޓާ ޤަވާއިދުތައް ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަމިއްލައަށް ހެދި މައްސަލަ އާއި

އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ މުއައްސަސާ ގުޅުވާލުމަށް މަސައްކަތްތައް ހުއްޓުވުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަދަލުގެނައި މައްސަލަ އާއި

ދަށު ކޯޓުތަކުގެ ޤާޟީން، އެއް ކޯޓުން އަނެއް ކޯޓަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ގަވާއިދެއް ހަދައި، ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ލިބިދީފައިވާ ބާރު ނެގި މައްސަލަ އެވެ

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކުރީގެ ނައިބު ރައީސް އަދި ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލަ ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމި ނިންމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ތަސްދީޤުކުރުމުން، އެ މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވިތާ 7 މަސް ދުވަސް ފަހުން ދައުލަތުން ކުރި އިސްތިއުނާފެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަލައިގަނެ އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މައްސަލަ އެވެ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްވެސް ކޯޓެއްގައި ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ އެއްވެސް ހައިސިއްޔަތެއް [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމި މައްސަލަ އެވެ

އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ކުރީގެ ރައީސް ފުއާދު ތައުފީޤާއި އެ ކޮމިޝަނުގެ ކުރީގެ ނައިބު ރައީސް އަޙްމަދު ފައްޔާޒުގެ މައްޗަށް ޖިނާއީ ކުށެއް ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމައި މަޤާމުން ވަކިކުރި މައްސަލަ އެވެ

ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަމިއްލައަށް އިސްނަގައިގެން [illegible] [illegible] އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންގެ މައްސަލަތަކެއް ހިންގައި އެ ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނީ ބާރު ގެއްލޭގޮތަށް [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅުއްވި މައްސަލަ އެވެ

ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ކުރީގެ ރައީސް މުޙައްމަދު ފަހުމީ ޙަސަން މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމުމުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބާޠިލުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މައްސަލަ އެވެ

ޤާނޫނުއަސާސީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް އެންގި ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނީ ޒިންމާ އަދާކުރުމަށް ހުރަސްއެޅި މައްސަލަ އެވެ

18 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 12 މެމްބަރުންގެ ގޮނޑި އަދި ޤާނޫނީ ވާޖިބު އަދާނުކުރާކަމަށް [illegible] އަދި އެ މެންބަރުންގެ މެމްބަރުކަމުގެ ހައިސިއްޔަތު ގެއްލުނުކަމަށް އަމުރުކުރި މައްސަލަ އެވެ

01 ފެބްރުއަރީ 2018 ވަނަ ދުވަހު ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކުރި އަމުރުގެ ބައެއް ފަހުން ބާޠިލުކުރި މައްސަލަ އެވެ

ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ސަރކިއުލަރުތަކާއި އާންމު ސިޔާސަތު ދޫކުރެއްވުން، އެހެން ކޯޓުތަކުގެ އިދާރީ ހިންގުމާއި، ފަނޑިޔާރުން އަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތަކާއި، [illegible] [illegible] [illegible] "ޤާނޫނު" ހަމަ މައްސަލަތަކެވެ.

ތަޙުޤީޤު ކުރިއަށް ދިޔަ ގޮތް

1- މި މައްސަލައަކީ ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/368 ނިންމުމުން 09 އޮކްޓޫބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު ބަލަން ނިންމިމައްސަލައެކެވެ.

2- މި މައްސަލަ ބަލަން ނިންމުމާ ގުޅިގެން، ބަލަން ނިންމި މައްސަލައިގައިވާ ބަޔާންކޮށް، ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/94 "ސުވާލު މައްސަލައާ ބަލަން ނިންމުމާ ގުޅިގެން ފަނޑިޔާރަށް ދޭ ނޯޓިސް"، 13 އޮކްޓޫބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޑރ.އަހުމަދު އަބްދުﷲ ދީދީއާ ހަވާލުކުރެވިފައިވެއެވެ. މި ނޯޓިސްއާ ހަވާލާދީ 16 އޮކްޓޫބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޑރ.އަހުމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ ސިޓީއެއް ކޮމިޝަނަށް ފޮނުއްވާފައިވެއެވެ. މި ސިޓީގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައި ވަނީ ކޮމިޝަނުން ބަލަން ނިންމި މައްސަލައިގައިވާ ކޮމިޝަނަށް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ މައްސަލައަކަށް ނުވާ ކަމަށެވެ.

3- މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ސުވާލުކުރުމަށް 16 އޮކްޓޫބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހުގެ 19:00 އަށް ކޮމިޝަނަށް ހާޒިރުވުމަށް ދަންނަވައި، ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/98 "ތަޙުޤީޤަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު" 16 އޮކްޓޫބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޑރ.އަހުމަދު އަބްދުﷲ ދީދީއާ ހަވާލުކުރެވިފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް އިދާރީ ސަބަބަތަކާހުރެ މި ދުވަހަށް ތާވަލުކުރެވުނު އަޑުއެހުން ވަގުތު ކުރިއަށްގެންދެވިފައިނުވާތީ، 17 އޮކްޓޫބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހުގެ 17:00 އަށް ކޮމިޝަނަށް ހާޒިރުވުމަށް ދަންނަވައި، ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/102 "ތަޙުޤީޤަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު" 16 އޮކްޓޫބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޑރ.އަހުމަދު އަބްދުﷲ ދީދީއާ ހަވާލުކުރުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓާ ހަވާލުކުރެވުނެވެ. މިގޮތުން މި ނޯޓިސްއާ ގުޅިގެން ތަޙުޤީޤަށް ހާޒިރުވުމަށް އުޒުރުވެރިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށް 16 އޮކްޓޫބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޑރ.އަހުމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ ކޮމިޝަނަށް ސިޓީ ފޮނުއްވާފައިވެއެވެ. މި ސިޓީތަކުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ

ފަދައިން 17 އޮކްޓޫބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހުގެ 17:00 އަށް ބޭއްވުމަށް ތާވަލުކުރެވުނު އަޑުއެހުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޖަސްޓިސް ޢަބްދުﷲ ދީދީ ހާޒިރުވެވަޑައި ނުގަތެވެ.

4- ކޮމިޝަނުގެ ތަޙުޤީޤަށް ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކާއި ބެހޭގޮތުން ތަޙުޤީޤު ކޮމިޓީން ތައްޔާރުކުރި ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު D-TC105/TF6/2019/32 ތަޙުޤީޤު ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓް 07 ނޮވެމްބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޖަސްޓިސް ޢަބްދުﷲ ދީދީއާ ހަވާލުކޮށްފައިވެއެވެ.

5- ތަޙުޤީޤު ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓް ގެނެސް، އެ ރިޕޯޓް ހަވާލުކުރުމަށް އިޖުރާއަތުގައި ކަމަށްވާ އެ ރިޕޯޓަށް ޖަވާބު ދިނުމަށް ފުރުޞަތު ގޮތުން އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ނުލިބޭތީ ހަމައެކަނި ކޮމިޝަނަށް 12 ނޮވެމްބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޖަސްޓިސް ޢަބްދުﷲ ދީދީ މި ކޮމިޝަނަށް ސިޓީއެއް ފޮނުއްވައިފައެވެ.

6- މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން މުޅި މައްސަލައާމެދު ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި ވާހަކަ ދެއްކެވުމަށް ބާއްވާ އަޑުއެހުން ބޭއްވުމަށްޓަކައި 13 ނޮވެމްބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހުގެ 09:00 އަށް ކޮމިޝަނަށް ހާޒިރުވުމަށް ދަންނަވައި، ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/122 "ތަޙުޤީޤަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު" 11 ނޮވެމްބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޖަސްޓިސް ޢަބްދުﷲ ދީދީއަށް ހަވާލުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރިނަމަވެސް އެ އަމުރު ބަލައިގަތުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޖަސްޓިސް ޢަބްދުﷲ ދީދީ އިންކާރުކުރައްވައިފައެވެ.

7- މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޢައްޔަނުކުރެވުނު ތަޙުޤީޤު ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓަށް ޖަވާބު ދިނުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޖަސްޓިސް ޢަބްދުﷲ ދީދީ އިޢުތިރާޟްކުރައްވާފައި ވާތީއާއި މުޅި މައްސަލައާމެދު ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި ވާހަކަ ދެއްކެވުމަށް ބާއްވާ އަޑުއެހުމަށް ހާޒިރުވުމަށް އަމުރު ހަވާލުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމުން އެ އަމުރު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޖަސްޓިސް ޢަބްދުﷲ ދީދީ ބަލައިގަތުމަށް ނުވާތީ، މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން މުޅި މައްސަލައާމެދު ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި ވާހަކަ ދެއްކެވުމަށް ބާއްވާ އަޑުއެހުން ބޭއްވިފައި ނުވެއެވެ.

މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ފާހަގަކުރި ނުކުތާތައް

1- މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނާއި އަދި ދައުލަތުގެ އެހެން މުއައްސަސާތަކުގެ އިޚްތިޞާޞްގެ ތެރެއަށް ވަދެވައިވޭތޯ ބެލުމަށް ދިރާސާކުރުމަށް އެކުލަވައިލެވުނު ކޮމިޓީން ތައްޔާރުކުރި ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގައި ހިމެނޭ ފަނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކު މައްސަލަތަކާއި އަދި ތަޙުޤީޤުކުރަމުންދާގައި އިޖުރާއާތުގެ ފާހަގަކުރެވިއްޖެ ނަމަ އެކަންކަން ވެސް މައްސަލަ ގޮތުގައި ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ނިންމާފައިވާތީ ބަލާފައިވާ މައްސަލައެއް ކަމާއި،

މި މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން އެކުލަވައިލި ތަޙުޤީޤީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުމަށްފަހު، އެކޮމިޓީ ފަނޑިޔާރު ޢ.ނ.އަރަމަދު އަބްދުﷲ ދީދީއާމެދު މައިގަނޑު 15 ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށް ސުލޫކު މައްސަލަ ގޮތުގައި ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ނިންމިކަމާއި، އެ މައްސަލަތަކަކީ؛

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ލިބިދީފައިވާ ބާރުތަކެއް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ހަރުކޮށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތަށް ހުރަސްއެޅި މައްސަލަ އާއި،

އަދުލު އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ އިދާރީ ކަންކަން ހިންގާ ބޮޑުއޮފީސް ގޮތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ނިޒާމު، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަލަހައްޓަން އަދުލު އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ އިދާރީކަންކަން ހިންގާ ބޮޑުއޮފީސް ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަމިއްލައަށް ހަވާލުވި މައްސަލަ އާއި،

ޤާނޫނުން ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ނަމުގައި ކައުންސިލެއް އުފައްދާފައިވީކޮށް އެ ކައުންސިލް އުވާލައި، އެ ކައުންސިލާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހަވާލުކުރުމަށް އަމިއްލައަށް ނިންމާ އަދި ފަހުން ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ނަމުގައި އެހެން ކައުންސިލެއް އުފެއްދި މައްސަލަ އާއި،

ވަކީލުންގެ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމުގެ ބާރު ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަމިއްލައަށް ހަވާލުވި މައްސަލަ އާއި،

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ޤާނޫނުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް ބަދަލުކޮށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަދަލުގެނައި މައްސަލަ އާއި،

ދަށުން ކޯޓުތަކުގެ ޕޮލިސީން، އެއް ކޯޓުން އަނެއް ކޯޓަށް ބަދަލުކުރުމާގުޅޭ ގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ގަވާއިދެއް ހަދައި، ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ދީފައިވާ ބާރު ނަގާ މައްސަލަ އާއި،

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީގެ ނާއިބު ރައީސް އަލީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރި މައްސަލަ ސާބިތުނުވާކަމަށް ނިންމި ނިންމުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް [illegible]، އެ މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމާ 7 ދުވަސް [illegible] [illegible] [illegible] ކުރި އިސްތިއުނާފު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަލައިގަތުން [illegible] [illegible] [illegible] ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅި މައްސަލަ އާއި،

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްވެސް ކޯޓެއްގައި [illegible] އެއްވެސް ހައިސިއްޔަތަކުން ސިޔާސީ ޕާޓީގެ [illegible] [illegible] ވަކީލުން ދީގެން ނުވާކަމަށް ނިންމި މައްސަލަ އާއި،

އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ކުރީގެ ރައީސް ފުއާދު ތައުފީޤާއި އެ ކޮމިޝަނުގެ ކުރީގެ ނާއިބު ރައީސް އަޙްމަދު ފައްޔާޒުގެ މައްޗަށް ޖިނާއީ ކުށެއް ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމައި މަގާމުން ވަކިކުރި މައްސަލަ އާއި،

ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަމިއްލައަށް އިސްނަގައިގެން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުން މައްސަލައަކަށް ހިންގައި އެ ކޮމިޝަނުގެ ޔޫޕީއާރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައެޅި މައްސަލަ އާއި،

ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ކުރީގެ ރައީސް މުޙައްމަދު ފަހުމީ ޙަސަން މަގާމުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމި ނިންމުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބާޠިލުކޮށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މައްސަލަ އާއި،

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް އަންގައި ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނީ ޒިންމާ އަދާކުރުމަށް ހުރަސްއެޅި މައްސަލަ އާއި

18 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 12 މެންބަރުންގެ ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ ވާޖިބު އަދާނުކުރާތީ ކަމަށް އަދި އެ މެންބަރުންގެ މެންބަރުކަމުގެ ހައިސިއްޔަތު ގެއްލިގެންދާކަމަށް އަމުރުކުރި މައްސަލަ އާއި،

01 ފެބްރުއަރީ 2018 ވަނަ ދުވަހު ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކުރި އަމުރުގެ ބައެއް [illegible] ބާޠިލުކުރި މައްސަލަ އަދި

ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ސަރކިއުލަރތަކާއި އާންމު ސިޓީތައް ފޮނުވުނުކަން، އެހެން ކޯޓުތަކުގެ އިދާރީ ހިންގުމާއި، ފަނޑިޔާރުން އަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތަކާއި، ރައްޔިތުން ބަލާފުން ހުރިގޮތް "ޕާޓްނަރު" ހަދާ މައްސަލައެވެ.

2- މި މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤަށް ހޯދުނު މަޢުލޫމާތާއި ލިޔެކިޔުމުގެ އަލީގައި، މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރި ކޮމިޓީއަށް، ބަޔާންވެފައިވާ މައްސަލަތަކާމެދު ތިރީގައި ބަޔާންކުރާ ނުކުތާތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

2.1 އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ފިޔަވައި އެހެން ފަނޑިޔާރުން އައްޔަނުކުރުމާއި، މަޤާމުގެ ކުރިއެރުން ދިނުމާއި، ބަދަލުކުރުމާއި، އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން އައްޔަނުކުރުމުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް މަޝްވަރާ ދިނުމާއި، ފަނޑިޔާރުންނާ ބެހޭގޮތުން އުފުލާ ޝަކުވާތަކަށް ބެލުމާއި، އެ ފަނޑިޔާރުންނާމެދު އަދަބީ ފިޔަވަޅު އެޅުމާއި، މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ ފަނޑިޔާރުން އެވަރު ދިނުން ފަދަ ވަކިކުރުމަށް ހުށަހެޅުމަކީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ގޮތުން އެ ކޮމިޝަނަށް ދީފައިވާ ދުސްތޫރީ ޒިންމާތަކުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 159 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

އަދި "ފަނޑިޔާރުން"ގެ މާނައަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓާއި ހައިކޯޓާއި ދަށު ކޯޓުތަކުގައި ޝަރީޢަތްކުރުމަށްޓަކައި ޤާނޫނުއަސާސީގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އައްޔަނުކުރާ ފަނޑިޔާރުން ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 274 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

ނަމަވެސް، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-VA-J/02 ވަގުތީ އަމުރުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނާއި ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އެންމެހާ ފަނޑިޔާރުންގެ މައްސަލަ 13 ޖޫން 2019 ގައި އެންގުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވަނީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ކުރީގެ ފަނޑިޔާރު އަލްއުސްތާޛު އަބްދުﷲ ދީދީއާ ގުޅޭގޮތުން މި ކޮމިޝަނުން ބަލަން ހިންގާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން "ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ހިންގާ ގަވާއިދުގެ 42 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށް ކުރިއަށްގެންދާ މި މައްސަލައިގައި ފިޔަވަޅުތައް ކޮމިޝަނުން އަންގައިދިނުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އަލްއުސްތާޛު އަބްދުﷲ ދީދީ ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތަކުން އެކަހެރިކޮށް ބެހެއްޓުމާއި އަދި ވަޒީފާއަށް ނުނިކުތުމަށް މަޖުބޫރުކުރުން" ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/110 އިން 12 ޖޫން 2019 ގައި ނިންމާފައިވާ ވަރަށް، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ވަކި ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންދެން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ

މި ނިންމުން ތަންފީޛު ކުރުން ހުއްޓުވުމަށްފަހު، ކޮމިޝަނުން ޤަރާރު ނިންމި މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން އެއްވެސް އިޖުރާއަތެއް އެއްވެސް ސަބަބަކާހުރެ ކުރިއަށް ނުގެންދެވުނީމައި، އިތުރު އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް ނާޅަނީއެވެ.

އަދި، އުސްތާޛު ފަނޑިޔާރު ޑރ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީގެ ބައިވެރިވުމާއެކު 17 ޖޫން 2019 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރުނު އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-SJ/02 ކޯޓު އަމުރުގައި ކަނޑައަޅާފައި ވަނީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ރަޖިސްޓްރާރުން ނަންބަރު 2019/SC-VA-J/02 ވަޒީފާ އަމުރަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 159 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އިން ލިބިދީފައިވާ ބާރަށް ހުރަސްއެޅޭ ގޮތަށް ކޮމިޝަނުގެ ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ ވާޖިބަށް ހުރަސްއަޅާފައިވާ އަމުރެއް ކަމަށް ވާތީ، ކޮމިޝަނުން ކުރިން ނިންމާފައިވާ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/110 ނިންމުމަކީ "ތަންފީޛުކުރުން [illegible] ހުއްޓާ ނިންމުމެއް ކަމަށް ކަނޑައެޅުން" ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/119 އިން 13 ޖޫން 2019ގައި ނިންމުމުން، ކޮމިޝަނުގެ މި ނިންމުމަކީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުން ކޯރަމް ހަމަވެ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވެ، އެ މެމްބަރުންގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑާ ކަނޑައެޅިގެން ހިނގާފަން، ކޯޓުގެ ހުކުމަކީ ކަނޑައެޅޭގޮތަށް އަދި އަޑުއަހާ އިންސާފަށް ހުރަސްއެޅޭގޮތަށް ނިންމާފައިވާ ޤަރާރު ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ ނިންމުމެއް ނޫންކަމަށާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކުރިން ނެރުނު ނަންބަރު 2019/SC-VA-J/02 ވަޒީފާ އަމުރާ ޚިލާފުވެ ކޮމިޝަނުން ނިންމާ ކޮންމެ ނިންމުމަކީ އެއަށް ޤާނޫނީ އެއްވެސް ހައިސިއްޔަތެއް ލިބިގެންނުވާ ދުސްތޫރީ ސަލާމަތަށް ބާޠިލް ނިންމުމެއް ކަމަށާއި، އެ އަމުރާ ހިލާފަށް ކޮމިޝަނުން ނިންމާ ކޮންމެ ނިންމުމެއް ބާޠިލްކަމައި އެ ކޮމިޝަނުން ހިންގާ ކޮންމެ އިޖުރާއަތަކީ ވެސް ބާޠިލް އިޖުރާއަތެއް ކަމަށާއި، އަދި އެ އަމުރާ ހިލާފަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ނިންމާފައިވާ އެއްވެސް ނިންމުމެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހަރަކާތްތެރިވެވޭ މަޖިލީހާއި އަދި އެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އެއްވެސް މުއައްސަސާއަކުން ނުވަތަ އިދާރާއަކުން ޢަމަލު ނުކުރަން ކޯޓުގެ ނިންމުމަކީ ބާޠިލް ނިންމުމެއްކަމަށެވެ.

އަދި ހަމައެހެންމެ، އުސްތާޛު ފަނޑިޔާރު ޑރ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީގެ ބައިވެރިވުމާއެކު 01 ނޮވެމްބަރު 2018 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރުނު އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ކޯޓު އަމުރުގައި ކަނޑައަޅާފައި ވަނީ، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ބާރު ހިނގާނީ އުސްތާޛު ފަނޑިޔާރުންނާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ފިޔަވައި

އެހެން ފަނޑިޔާރުންގެ މައްސަލަ ކަމަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްވަނަ ފަނޑިޔާރާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނާ ބެހޭ އެއްވެސް މައްސަލައެއް އިޖުރާއާތު ބެލުމުގެ އެއްވެސް އިޚްތިޔާރެއް ނުވަތަ ބާރެއް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ލިބިގެން ނުވާނޭކަމާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހުއްދަ ލިޔުމުން ލިބިގެން ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްވަނަ ކޯޓަށް އެއްވެސް ފަނޑިޔާރަކު ނުވަތަ އިސްތިފަނޑިޔާރަކު ވިޔަސް ހަމައެކަނި ބަދަލުކުރުމަށް އެއްވެސް ކަމެއް އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކުން ނުކުރެވޭނެ ކަމަށެވެ.

2.2 ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަޤާމުގައި ހުރި ފަރާތް ނުވަތަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނައިބުގެ މަޤާމުގައި ހުރި ފަރާތް އެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފި ނަމަ އެ ފަރާތް މަޤާމުން ވަކިވާނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 100 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެމްބަރެއްގެ އިތުބާރު ނެތްކަމަށް ފާސްކޮށްފިނަމަ އެ މެމްބަރަކު އޭނާގެ މަޤާމުން ވަކިވާނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 101 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން އެ ހުރި ފަނޑިޔާރު ޝަރީޢަތަށް ނުވަތަ އެ މަގާމާ އެކަށީގެން ނުވާފަދަ ސުލޫކެއް އަދި އެ ފަނޑިޔާރު ކުރެވޭނެ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅައިފިނަމަ އެ ފަނޑިޔާރު މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހާޒިރުވެ ތިބި މަޖިލީހުން ފާސްވުމުން އެ ފަނޑިޔާރު މަޤާމުން ވަކިވާނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުންނާއި މަގާމާ އެކަށީގެން ނުވާފަދަ ކަމެއް ކުރިކަމަށް ނުވަތަ އެ މަގާމު އަދާކުރުމަށް އުޅުންތެރިކަމާ ޝަރީޢަތުގައި ކުށްވެރިވެއްޖެ ކަމަށް ނުވަތަ މަގާމު އަދާކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން ނެތްކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ފާހަގަކޮށް، އެ ކޮމިޓީން ހުށަހެޅުމުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުން އެ ކޮމިޝަނުގެ ކޮމިޝަނަރުކަމުން މެމްބަރުން ވަކިކުރެވޭނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 177 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ)އިން އެނގެއެވެ.

ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުކަމުގެ މަޤާމާ އެކަށީގެން ނުވާފަދަ ކަމެއް ހުރިކަމަށް ނުވަތަ އެ މަޤާމު އަދާކުރުމަށް އުޒުރުވެރިވާފަދަ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެ ކަމަށް ނުވަތަ މަޤާމު އަދާކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން ނެތްކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ފެނިގެން އެ މެމްބަރަކު ކޮމިޝަނުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުން އެ މެމްބަރަކު މެމްބަރުކަމުން ވަކިވީކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 187 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ)ގައި އެނގެއެވެ.

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުކަމުގެ މަޤާމާ އެކަށީގެން ނުވާފަދަ ކަމެއް ހުރިކަމަށް ނުވަތަ އެ މަޤާމު އަދާކުރުމަށް އުޒުރުވެރިވާފަދަ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެ ކަމަށް ނުވަތަ މަޤާމު އަދާކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން ނެތްކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ފެނިގެން އެ މެމްބަރަކު ކޮމިޝަނުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުން އެ މެމްބަރަކު މެމްބަރުކަމުން ވަކިވީކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 197 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ)ގައި އެނގެއެވެ.

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުކަމުގެ މަޤާމާ އެކަށީގެން ނުވާފަދަ ކަމެއް ހުރިކަމަށް ނުވަތަ އެ މަޤާމު އަދާކުރުމަށް އުޒުރުވެރިވާފަދަ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެ ކަމަށް ނުވަތަ މަޤާމު އަދާކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން ނެތްކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ފެނިގެން އެ މެމްބަރަކު ކޮމިޝަނުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުން އެ މެމްބަރަކު މެމްބަރުކަމުން ވަކިވީކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 207 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ)ގައި އެނގެއެވެ.

އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމާ އެކަށީގެން ނުވާފަދަ ކަމެއް ހުރިކަމަށް ނުވަތަ އެ މަޤާމު އަދާކުރުމަށް އުޒުރުވެރިވާފަދަ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެ ކަމަށް ނުވަތަ މަޤާމު އަދާކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން ނެތްކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ފެނިގެން އެ މެމްބަރަކު ކޮމިޝަނުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުން އެ މެމްބަރަކު މެމްބަރުކަމުން ވަކިވީކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 218 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ)ގައި އެނގެއެވެ.

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމާ އެކަށީގެން ނުވާފަދަ ކަމެއް ހުރިކަމަށް ނުވަތަ އެ މަޤާމު އަދާކުރުމަށް އުޒުރުވެރިވާފަދަ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެ ކަމަށް ނުވަތަ މަޤާމު އަދާކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން ނެތްކަމަށް ރައްޔިތުންގެ

މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުވުން އާ މެމްބަރުކަމުން އާ ކޮމިޓީގެ މެދުވެރިކޮށް ވަކިކުރުމުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މަޖިލީހުން ވަކިކުރުމުން އާ މެމްބަރަކު ވަކިވެގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 228 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ)އިން އެނގެއެވެ.

ނަމަވެސް، މުޙައްމަދު ފަސީޙާރު ޖ.އަބްލަމުދު އަބްދުﷲ ދީދީ ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި 22 މެއި 2017 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިމި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-C/11 ފަތުވާގެ ބުނުމުގައި ކަނޑައަޅާފައި ވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 100 ވަނަ މާއްދާ އާއި 101 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، 177 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 187 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 197 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 207 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 218 ވަނަ މާއްދާ އަދި 228 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، އެ މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ފަރާތްތަކެއް މަޤާމުތަކުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމާ ގޮތުގެ ނިސްބަތުން ސަބަބެއްގެ ބިނާވެގެން ވޯޓަކުން އެ ނިސްބަތުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ހަމަ ޤާނޫނުތަކުގެ ބަޔާންކުރެވޭ ހަމަތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ފަތުވާދީފައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ކަމަށެވެ.

ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-C/11 ފަތުވާގައި ބަޔާންކުރެއްވި ފަދައިން ބުނެވިދާނެކަމަށްވާތީ، ޤާނޫނުއަސާސީގައި އޮތުމަށް ގޮތްތަކެއް ބައްޓަންކޮށްފައި ނުވާ ހިނދު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަޖިލީހުގެ އެއްވުން ކަމުގެ ހިނގާ ގޮތްތަކުން ބަލާއިރު ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުން މުއައްސަސާގެ ހުކުމްތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތުން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

2.3 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދުލު އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ އާސަސް އިދާރީ ކަންކަން ރާވާ ހިންގައި ބަލަހައްޓަން ގޮތް ބަޔާންކޮށްދެއްވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އަކީ އަމަލުކުރަމުން ނުވާ ބާބެއް އަސާސީ ކަމަކާއި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން އެކުލަވާލާ ޖުޑީޝަލް ކޯޓް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އެވް އިދާރާ 02 ޑިސެމްބަރ 2008 އިން ފެށިގެން ހިންގަމުންދާ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބޮޑުގެ ދަށުން ކަމަކީ، އެ އިދާރާގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ ޙަވާލުކުރުވި މަސައްކަތާ ބެހޭ ގޮތުން އެ ފަރާތުގެ ގަވާއިދުން

ޤަވާޢިދުތަކާއި ޤާނޫނީ ވެސް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑަން، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2008/SC-RU/01 ރޫލިންގއިން 02 ޑިސެމްބަރު 2008 ގައި ކަނޑައަޅާފައި ވާތީ، އަދި ދެއަހަރުފަހުން 18 ޖަނަވަރީ 2009 ގައި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ކުރިއަށް ގެންދާން ބޭނުންވާ އުސޫލުތައް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/01/SC ސަރކިއުލަރގައި ބަޔާންކޮށް ހާމަކޮށްފައި ވާތީ، އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޤ.ޢ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުކަމުން އަދާކުރެއްވުމުގެ ކުރިން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

2.4 އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޤ.ޢ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ހިމެނޭ ގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެންމެހައި ފަނޑިޔާރުންގެ އިޖުތިމާޢުން 14 ޖޫން 2011 ގައި ނެރުއްވާފައިވާ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-RU/02 ރޫލިންގގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައި ވާތީ، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނުގެ ދައުރާއި އެ އިދާރާގެ ފުރިހަމަ ބާޠިލުކުރައްވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 90 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 91 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 92 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 93 ވަނަ މާއްދާ އަދި 94 ވަނަ މާއްދާ (ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ ބާބު) އަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަރޯސާވެވޭނެ ބާރުލިބިގެން ނުވާ އެއް ގޮތަކަށް ފުރަތަމަ ބާބުގެ މާއްދާތަކެއް ކަމަށެވެ.

ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) އަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ގެންނަވާ ހަވާލާދީފައި ބަދަލު އެއްވެސް ފުރުޞަތެއް އެ ކޯޓުން ހުށަހަޅާފައިވާތީ، އަދި މަޖިލީހުގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަން ޝަރީޢަތުގެ އަޙްކާމުތަކާއި ބެހޭ، އެއްވެސް ދާއިރާއެއްގައި ޤަވާޢިދުތަކާއި ފޯރުކޮށްދޭ ދެފުށް، ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކާއި ޚިލާފަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މިދަރުމަލު ބަޔާނާއި ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ އަސާސީ ގޮތް ބަދަލުކުރެވިފައިވާ ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ބައެއް ކަންތައްތަކާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެއްގޮތަށް ޤަރާރުތަކުގެ ގޮތުގައި ޤާނޫނީ ބައެއް ބާބު ހިމަނައިދީ ދުސްތޫރީ ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ދުސްތޫރާ ޚިލާފު ދާއިރާއަށް ސަބަބެއް ނެތި އަސާސީ ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނު ހެދުމުގެ އިޚްތިޔާރާއި ބާރުލިބިގެން ވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށްކަމާއި، ޤާނޫނުއަސާސީ ޤާނޫނު ހަދައި ދޫކޮށް އިސްލާޙުކުރުމާއި ދީނުގެ އަސާސީ ހިތްހަމަ ނުލާ ބާރު މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނު ހެދުމާއި ޤާނޫނުތައް ބަދަލު ގެނައުމާއި ހަމަޖެހިފައި ވާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ) އާއި އެ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮންނަކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

2.5 އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޑރ.ޢަބްދުﷲ ދީދީ ހިމެނޭ ގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެންމެހައި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން 14 މާރިޗް 2011 ގައި ނެރެފައިވާ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-RU/02 ޤަރާރުގައި ކަނޑައަޅުއްވައި ވަނީ، ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލް އުފެއްދުމާ ބެހޭގޮތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 81 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 82 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 83 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 84 ވަނަ މާއްދާ ވަނަ މާއްދާ އާއި 85 ވަނަ މާއްދާ އާއި 86 ވަނަ މާއްދާ އާއި 87 ވަނަ މާއްދާ އާއި 88 ވަނަ މާއްދާ އާއި 89 ވަނަ މާއްދާ (ޤާނޫނުގެ 8 ވަނަ ބާބު) އަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ނައްޞުތަކާއި އެ ނައްޞުތަކުގެ ރޫޙާ އެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ މަޤްޞަދުތަކާ ފުށުއަރާ މާއްދާތަކެއް ކަމަށާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 81 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އުފައްދާފައިވާ ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލް ބާޠިލު ކައުންސިލެއްކަމަށެވެ.

ނަމަވެސް، ހަމަ ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ނަމުގައި ކައުންސިލެއް 06 ޖަނަވަރީ 2019 ވަނަ ދުވަހު، އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޑރ.ޢަބްދުﷲ ދީދީ ސަދާރަތުކުރައްވައިގެން ފަށާގޮތަށް އުފައްދަވާފައެވެ.

ހަމަމިގޮތުން ފަނޑިޔާރުން ތަޞްދީޤުކުރައްވާފައިވާ "ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ހިންގާ ގަވާއިދު"ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި، އެ ކައުންސިލްގެ މަޤްޞަދު ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ ޖުޑީޝަރީ ހިންގުމުގައި ހަރުދަނާކުރުމުގެ ގޮތުން އެއް އުސޫލަކަށް ހަރުދަނާ ޢަދުލު ގުޅިގެން ހަރުދަނާ ހުރިހާ ކޯޓުތަކުގެ އެއް ސިޔާސަތުތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކާއި ހިންގުމުގެ ހަރުދަނާ ގޮތްތައް ކަނޑައެޅުމާއި ޤާނޫނީ ގޮތުން ހިންގުމުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހިންގުމުގެ ނިޒާމުތަކާއި ކޯޓުތައް ހިންގުމުގައި ބަހައްޓަވާ މަޝްވަރާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހަށް ދިނުން ކަމަށެވެ.

މި ދެންނެވި މަޢުލޫމާތަކީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-RU/02 ޤަރާރުގައިވާ އުޞޫލު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 8 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލް"ގެ މަޤްޞަދުތައް ޚިލާފުވެގެން ފެށި ބައެއް ހާލަތްތަކުގައި މަޤްޞަދުތަކެއް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ވީމާ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-RU/02 ޤަރާރާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 8 ވަނަ މާއްދާ އުވާލައިފައި ވަނީ ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ އަސާސްތައް އޮވެގެންކަމުގައި ބޭނުމީ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ އިޖުތިހާދުން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި އުވާލައި ޝަރުޢީ ދާއިރާގެ ނިޒާމުގެ އޮނިގަނޑަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ގެނެސްފައިވާ ބަދަލުތަކާ ބަދަލަކީ އެއްވެސް ފަރާތަކުން އެ ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިގެން، އަދި މައްސަލަތައް ބޭނުމީ ބަލައިގެން ސަރަޙައްދީ އަށް ބާރުވެ، އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ޖަވާބުދާރީވުމަކާ ނުލައި ފުރުސަތު ދީގެން، ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކެއް ކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނު ހެދުމުގެ އިޚްތިޔާރު ބާރު ލިބިގެން ވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށްކަމާއި، ބާރުތަކުގެ ކޮންމެ ކަމަކާ ގުޅޭ ގޮތުން އިސްލާމް ދީނުގެ އަސާސްތަކާ ޚިލާފު ނުވާ ގޮތުގެ މަތިން ޤާނޫނު ހެދުމާއި ޤާނޫނުތަކަށް ބަދަލު ގެނައުމުގެ ހަމައެކަނި އެ މަޖިލީހަށް ދީފައިވާ ދުސްތޫރީ ބާރުތަކާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި އެ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށް އެނގެންކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

2.6 އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޑރ.އަހުމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ހިމެނޭ ގޮތުން 04 ނޮވެމްބަރު 2015 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރުއްވިފައިވާ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/03 ޤަރާރުގައި ކަނޑައަޅުއްވައި ވަނީ، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2014/R-30 (ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ގަވާއިދު) އަކީ ބާޠިލް ގަވާއިދެއް ކަމަށާއި، ވަކީލުންގެ ހުއްދައާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢަދުލު އިންޞާފު ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ބާރުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާގެ ހައިސިއްޔަތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ އުޞޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ގެނެވޭނެކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ވާ ހުއްދައެއްކަމަށެވެ. އަދި މި ޤަރާރުގައި، "ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ގަވާއިދު"ގެ ބަދަލުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެހެން ގަވާއިދެއް ވެސް އެކުލަވާލައިފައެވެ.

ގަވާއިދު ނަންބަރު 2014/R-30 (ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ގަވާއިދު)އަށް ބަދަލެއް، އެ ގަވާއިދަށް 08 އޮކްޓޫބަރު 2014 ގައި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރެވުނު

އަމަލުކުރަމުން ދިޔަ ޤަވާއިދެއްކަމާއި، އެ ޤަވާއިދުގެ މަޤްޞަދަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ޙައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރާ މީހުންނަށް ހުއްދަ ދޫކުރުމުގައި ބަލާނެ މިންގަނޑުތައް ކަނޑައެޅުންކަން އެ ޤަވާއިދުގެ 1 ވަނަ ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އިން އެނގޭކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

އެއްވެސް ޤަވާއިދެއް ހެދޭނީ ޤާނޫނުތަކުން ބާރުލިބިގެން އެ ޤާނޫނުގެ ހައްދުގެ ތެރޭގައިކަން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 274 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަކުރުގައި، ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަންގަވާފައިވާ "ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ޙައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ޤަވާއިދު" ހެދުމަށް ބާރު ލިބޭ ޤާނޫނެއް ނެތްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި އެ ޤަވާއިދަކީ ކޮން ޤާނޫނަކުން ބާރުލިބިގެން ހަދާފައިވާ ޤަވާއިދެއްކަން އެ ޤަވާއިދުގައި ވެސް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/03 ރޫލިންގއިން، ޤަވާއިދު ނަންބަރު 2014/R-30 (ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ޙައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ޤަވާއިދު) އަދި ބާޠިލު ޤަވާއިދެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައި ވުމާއި، އެއްވެސް ފަރާތަކުން އެ ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިގެން، އަދި މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ބަލައިގެން ސުޕްރީމްކޯޓުގެ އަޑުއެހުންތަކެއް ބާއްވައި، އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ދިފާޢުވުމުގެ ފުރުސަތު ދީގެން ނޫންކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

2.7 މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުތަކާއި ސުޕީރިއަރ ކޯޓުތަކާއި ޓްރައިބިއުނަލްތަކުން ކުރާ ހުކުމްތަކާއި ނިންމުންތައް އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ބޭނުންވާ ނަމަ 10 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައެއް ނިންމި ކޯޓަށް ނުވަތަ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހަޅަން ޖެހޭނެ ކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/06/SC ސަރކިއުލަރއިން 27 ޖަނަވަރީ 2015 ގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ.

އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޑރ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ހިމެނޭ ބެންޗުން 27 ޖަނަވަރީ 2015 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރުއްވި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/01 ރޫލިންގގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައި ވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 15 ވަނަ މާއްދާ އާއި 42 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 85 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި މި މާއްދާތައް ބާޠިލު މާއްދާތަކެއް ކަމަށެވެ.

އުސްތާޛާ ޢާއިޝަތު [illegible] ޢަބްދުﷲ ދީދީ ހުށަހަޅުއްވާ ދަޢުވާ 17 ފެބްރުއަރީ 2015 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރުއްވެވި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/02 ޤަވާޢިދުގައި ކަނޑައަޅާފައި ވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 (ޓެކްސް ނެގުމާ ބެހޭ އިދާރީ ޤާނޫނު)ގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 (މަޢުލޫމާތު ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނު)ގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައިވާ މުއްދަތުތަކާ ޚިލާފު މުއްދަތުތަކެއް ކަމަށެވެ.

ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/01 ޤަވާޢިދާއި ނަންބަރު 2015/SC-RU/02 ޤަވާޢިދުން ބާޠިލުކޮށްދެއްވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑިޝަރީގެ ޤާނޫނު)ގެ 15 ވަނަ މާއްދާ އާއި 42 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 85 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 (ޓެކްސް ނެގުމާ ބެހޭ އިދާރީ ޤާނޫނު)ގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 (މަޢުލޫމާތު ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނު)ގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ ކޯޓުތަކާއި ޓްރައިބިއުނަލްތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކާ އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅަން މުއްދަތުތަކާއި އިސްތިއުނާފުކުރެވޭނެ ގޮތް އެ ސުޕްރީމްކޯޓަކުން ހަމަޖައްސަވާފައެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 268 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ޤާނޫނުތަކުން ބައެއް ލިޔުމެއް ބާޠިލް އެއްކޮޅަށް ވާނީ އެ ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ޤާނޫނެއްގެ ބައެއް ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފުވާނަމަ ހަމައެކަނި އަމަލުކުރުމަށް ސަބަބުން ބާޠިލްކުރައްވައިދިނުން، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/01 ޤަވާޢިދާއި އާއި ނަންބަރު 2015/SC-RU/02 ޤަވާޢިދާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑިޝަރީގެ ޤާނޫނު)ގެ 15 ވަނަ މާއްދާ އާއި 42 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 85 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 (ޓެކްސް ނެގުމާ ބެހޭ އިދާރީ ޤާނޫނު)ގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 (މަޢުލޫމާތު ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނު)ގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައިވާ މުއްދަތުތައް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފުވާ ގޮތުން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައެވެ.

ސުޕްރީމް ކޯޓުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 (ޝަރީޢަތް ކުރުމާ ބެހޭ އިދާރީ ޤާނޫނު) އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 (މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނު) ގެނެސްފައިވާ މި ދެންނެވި ބަދަލުތަކަކީ އެއްވެސް ފިޔަވަޅުން އެ ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިގެން، އަދި މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަތުމަށްފަހު ސުޕްރީމްކޯޓުގެ އަޑުއެހުންތަކެއް ބާއްވައި، އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށްފަހު، ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކެއް ނޫންކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

އަދި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނު ހެދުމުގެ އިޚްތިޔާރީ ބާރު ލިބިގެން ވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށްކަމާއި، ބޭނުންވާ ކޮންމެ ކަމަކާ ގުޅޭގޮތުން އިސްލާމް ދީނުގެ އަސާސްތަކާ ޚިލާފު ނޫން ގޮތުގެ މަތިން ޤާނޫނު ހެދުމާއި، ޤާނޫނުތަކަށް ބަދަލު ގެނައުމާއި ނަގާލުމަކީ އެ މަޖިލީހަށް ލިބިދީފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީ ބާރުތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި އެ މާއްދާގެ (ށ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮންނަކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

2.8 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 159 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ، އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ފިޔަވައި އެހެން ފަނޑިޔާރުން އައްޔަންކުރުމާއި، މަޤާމުގެ ކުރިއެރުން ދިނުމާއި، ބަދަލުކުރުމަކީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އެ ކޮމިޝަނުގެ ދުސްތޫރީ ބާރުތަކެއްކަން އެނގެއެވެ.

ފަނޑިޔާރުން އެއް ކޯޓުން އަނެއް ކޯޓަށް ބަދަލުކުރުމަކީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ލިބިދީފައިވާ ބާރެއްކަމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން)ގެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވެސް ވަރަށް ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

ނަމަވެސް، އެއް ކޯޓުން އަނެއް ކޯޓަށް ދެން ކޯޓެއްގެ ފަނޑިޔާރަކު ބަދަލުކުރުމުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޝްވަރާގެ ހުއްދަލިބުމަކާނުލާ ކަމެއް ނުކުރެވޭނެކަމަށް ކަނޑައަޅައި، "ދިވެހި ކޯޓުތަކުގެ ފަނޑިޔާރުން އެއް ކޯޓުން އަނެއް ކޯޓަށް ބަދަލުކުރުމާ ބެހޭ އުޞޫލު"ގެ ނަމުގައި، 20 ޖަނަވަރީ 2016 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން އުޞޫލެއް އާންމުކޮށްފައިވެއެވެ.

މި ދެންނެވި ގޮތަށް އުސޫލުން ހުރަހަލާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 159 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން)ގެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ސާފު ނައްޞާ ކަނޑައެޅިގެން ފުދުއަރާގޮތަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ކޮށްފައި ޢަމަލުކުރައްވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

2.9 އުސްތާޛު ފަނޑިޔާރު ޝ.ނ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ހިމެނޭ ގޮތުން 06 އޭޕްރީލް 2015 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކުރި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި ކަނޑައަޅާފައި ވަނީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާއާއި ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމަކީ ބާޠިލު ދެ ޙުކުމް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، (ކުރީގެ) ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 132 ވަނަ މާއްދާ އާއި 143 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މ.ނިޔަދުރު، އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ޖުރުމް ސާބިތުވިނު، ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 16 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، 2015 އޭޕްރީލް 06 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން އަޙްމަދު ނާޒިމް 25 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމަށް އަމުރު ކުރައްވާފައެވެ.

ހައިކޯޓުގެ ހަވާލާދެވުން ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުގޮތުގެ ޚުލާޞާއަށް ބަލާއިރު އެ ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމްކޮށްފައި ވަނީ 13 ފެބްރުއަރީ 2014 ގައެވެ. ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކޮށްފައި ވަނީ 08 ސެޕްޓެމްބަރ 2014 ގައެވެ. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ޚުލާޞާއިން އެނގޭގޮތުގައި، ހައިކޯޓުން ޙުކުމް ކުރި ތާރީޚާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރި ތާރީޚާއި މި [illegible] ބަލާއިރު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި ހައި ކޯޓުގެ ހަވާލާދެވުން ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކޮށްފައި ވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވެ އެތައް ދުވަހެއް ފާއިތުވުމަށްފަހުކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ހައިކޯޓުގެ ހަވާލާދެވުން ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ކަނޑައަޅައި އެ ކޯޓުން ބާޠިލުކޮށްފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓު ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމަކީ ދައުލަތުން ކުރި ދަޢުވާގެ މައްސަލައިގެ [illegible] ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމެއް ކަމަށް

ނަގާއިރު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ވަކި ސިފަ މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢުގެ [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

2.10 ސިވިލް ކޯޓުގެ ޤާޟީ މަޙްމޫދު ފަރީދުގެ [illegible] ފަނޑިޔާރުކަން ކުރުމުގެ [illegible] އަހްލިއްޔަތާއި ޝަޚްޞިއްޔަތު ގެއްލިފައިވާކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-SJ/04 ކޯޓު އަމުރުގައި 16 ފެބްރުއަރީ 2017 ގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-SJ/04 ކޯޓު އަމުރުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަނޑައެޅުން ނިމުމަކަށް ގެނެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގައި ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ހައިސިއްޔަތުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ޤާޟީ މަޙްމޫދު ފަރީދުން [illegible] ކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމަށް، 13 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ސިވިލް ކޯޓަށް ފޮނުއްވާފައިވާ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 197-C3/144/2018/14 ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 159 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ނ)އަށް ބަލާއިރު، ޗީފް ޖަސްޓިސްއާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ފިޔަވައި އެހެން ފަނޑިޔާރުން އައްޔަންކުރުމާއި، މަޤާމުގެ ކުރިއެރުން ދިނުމާއި، ބަދަލުކުރުމާއި، [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން އައްޔަންކުރުމުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް މަޝްވަރާ ދިނުމާއި، ފަނޑިޔާރުންނާ ބެހޭގޮތުން އުފުލޭ ޝަކުވާތައް ބެލުމާއި، އެ ފަނޑިޔާރުންނާމެދު އަދަބީ ފިޔަވަޅު އެޅުމާއި، މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް [illegible] [illegible] އެވަނީ [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ޤާޟީ މަޙްމޫދު ފަރީދުގެ [illegible] ފަނޑިޔާރުކަން ކުރުމުގެ [illegible] އަހްލިއްޔަތާއި ޝަޚްޞިއްޔަތު ގެއްލިފައިވާކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައި ވީ، އަދި ފަހުން، އެ ކަނޑައެޅުން ނިމުމަކަށް ގެނެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގައި ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ހައިސިއްޔަތުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ޤާޟީ މަޙްމޫދު ފަރީދުން [illegible] ކަމަށް ހަމަ އެ ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައި ވިޔަސް، ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް ޝަކުވާއެއް ނެތް މިންވަރަށް ސާފުވެއެވެ.

2.11 [illegible] ފަނޑިޔާރު ޑރ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ހިމެނޭ ބެންޗުން 09 މާރިޗު 2014 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރު އެ ޙުކުމްގެ ނަންބަރު 2014/SC-SM/15 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައި ވަނީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކުރައްވާ ޙުކުމްތަކާއި އަމުރުތަކަކަށް ހިއުމަންރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން އިޙްތިރާމްކުރުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ފަދަ ޤާނޫނުތަކާއި ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމްތަކާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ޢަމަލުކުރުން ވާޖިބު ކަމަށް ބުނެފައިވާ ހިއުމަންރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ނުހިފެހެއްޓި ޤައުމުގެ އިސްލާމީ ދީނާއި ޚިލާފު ރިޕޯޓުތަކާއި މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުމަކީ، ޤާނޫނީ ގޮތުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ކޮމިޝަނުގެ ޔޫ.ޕީ.އާރު ރިޕޯޓް ފޮނުވުމުގެ ބާރުފުޅު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ސިޔާދަތުގެ މަތިން ދެމެހެއްޓުމަށް އެ ކޮމިޝަނުގެ ޢިލްތިޒާމްތަކާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދާއިރާއިން ޤާނޫނީ ކަންކަމުގައި ކޮމިޝަނުގެ ބަޔާންތަކުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ޤާނޫނީ ޢަމަލު 06 މަސްދުވަހަށް ހުއްޓުވުމަށް ޙުކުމްކުރުމާއި، އެ ޙުކުމް އެ ޙުކުމް 03 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތުން ބޭނުންކުރުމަށް މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ޙުކުމްތަކާއި އަމުރުތަކަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ކޮމިޝަނުން ތަޢާރުފު ކުރުމާއި ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް، އެކަމުގެ ޒިންމާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ކޮމިޝަނުގެ ރައީސާ ބަޔާން މި.ތަޢާރަފު ކުރެވޭ ފުރުޞަތު ދޭށެވެ، އެ ކޮމިޝަނުގެ ރައީސާ ނައިބު ރައީސާ މި.ޤަޟިއްޔާގައި އަޙްމަދު ފަރުހާދު އުފެދުނު ކަމަށް ކަނޑައެޅުމަށް، ފުރުޞަތު ދިނުމާއި އަޙްމަދު ފަރުހާދުގެ ޝަކުވާ އެ ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުކަމުގައި ދުވަސްތަކުގެ ބައްދަލުވުމުގައި ޤާނޫނީ ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތުގައި ކަމަށްވާތީ، އަދި އެ ދެ މީހުންގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުކަމުގެ ގޮތުގައި ހުރެ ފުރުޞަތު ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށެވެ.

ނަމަވެސް، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުން މަޤާމުން ވަކިކުރި އެ ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުކަމަށް މަޖިލީހުން އެކަމަށް ނަޒަރުކުރާ ކަމުގައި ނުވާނަމަ ނަމަވެސް އެ މަޖިލީސް އަދާކުރަމުން ޢަމަލުކުރެވޭ ބަދަލުތަކަކާއި ދޭތެރޭ ޤާނޫނީ ބާރުތަކުގެ މަތިން ކަމަށް ވާތީ ނަމަވެސް މަޖިލީސް އަދާކުރާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ޤާނޫނީ އިޚްތިޔާރުތަކާއި ދޭތެރެ ޤާނޫނީ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ވަކިވެސް އެ މެމްބަރަކު އެ ކޮމިޝަނުން ވަކިކުރުމުގެ ބާރުތަކާއި ދޭތެރޭ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ތަފާތު ގޮތްތަކުގެ ދަށުން ވަކިކުރުމުގެ ޤާނޫނުތަކާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 177 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ)އިން އެނގޭނެތީ، އަދި ޤާނޫނުއަސާސީން އަމަލުކުރާނީ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނީ ބާރުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޙުކުމްކުރުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވާހަކަ، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ކޮމިޝަނުގެ ރައީސާ ފަދަ ކަމެއް ނައިބު ރައީސާ އަދި އެ ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް ނައިބު ރައީސް އަޙްމަދު ފަރުހާދުގެ ވަކިކުރުން އެ ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުކަމުގައި ދުވަސްތަކުގެ

ޙައްޤާއި ޤާނޫނީ ޙައިޘިއްޔަތުގެ ގެއްލިފައިވާ ކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައި ވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 177 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ނ) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ދުސްތޫރީ މަސްއޫލިއްޔަތާ އެއްގޮތަށް ނުނުކުރުން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

2.12 އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޑރ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ހިމެނޭ ގޮތުން 16 ޖޫން 2015 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކުރި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-SM/42 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައި ވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ހިމާޔަތްކޮށް ކުރިއަރުވައި ތަރައްޤީކުރުމަށް ހިނގަމުންދާ އެންމެހާ ހަރަކާތްތައް ހިންގާނެގޮތުގެ، 11 ނުކުތާގެ ހިމެނޭ ގަވާއިދުތަކުގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މި ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގައިވެސް ޢަމަލުކުރަމުން ގެންދިޔުމަށާއި މި ގަވާއިދުތަކާ ހިލާފުވުމަކީ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ މައްޗަށް އަމުރުކުރާ ކަމަށެވެ.

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަކީ ވަކި ފަރާތަކަށް ބުރަ ނުވާ މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާއެއް ކަމަށްވާއިރު އެ ކޮމިޝަނުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދާއިރާއިން ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގައި ހުރެ އެއްވެސް ފަރާތަކުން ބާރުފޯރުވުމެއް ނެތި ތަޙުޤީޤުތަކުން އެއްބާރުލުން ދޭންޖެހޭ ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 189 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހަވާލާދީފައިވާ ސަރަޙައްދުން، ވަކި ފަރާތަކަށް ބުރަވެފައި ނެތި ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ މިނިވަންކަން މުސްތަޤިއްލުކަމާއި އަދާކުރުމަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް ލިބިދީފައިވާ ދުސްތޫރީ ޒިންމާ އަދާކުރުމަށް އެ ކޮމިޝަނަށް ގެނައުމަކީ ހުރަސްއަޅާފައިވާ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

2.13 އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޑރ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ހިމެނޭ ގޮތުން 14 މާރިޗު 2013 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކުރި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-C/35 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައި ވަނީ، ގ.ކޮއްލިގެ މުޙައްމަދު ފަހުމީ ހަސަން ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުކަމުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ނަގާފައިވާ ވޯޓް ބާޠިލު އިޖުރާއަތަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއާ އެއްގޮތަށް އިޖުރާއަތުތަކެއް ނުނިންމާފައި އަދި އެ އިޖުރާއަތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް މުޙައްމަދު ފަހުމީ ހަސަން ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުކަމުން ވަކިކުރުމަކީ ބާޠިލު ވަކިކުރުމެއްކަމަށެވެ.

ނަމަވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 187 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގައި ބުނާ ގޮތުގައި، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރަކު މެމްބަރުކަމުން ވަކިވާނީ ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުކަމުގެ މަގާމާ އެކަށީގެން ނުވާފަދަ ކަމެއް ކުރިކަމުން ނުވަތަ އެ މަގާމު އަދާކުރުމަށް އުޒުރުވެރިވާފަދަ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެ ކަމަށް ނުވަތަ މަގާމު އަދާކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން ނެތްކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ފެނިގެން އެ މެމްބަރަކު ކޮމިޝަނުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުން ކަމަށެވެ.

އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ކަނޑައަޅާފައި ވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާ ހިނދަކު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއްގައި ކަމެއް ހިނގާ ގޮތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ.

ވީމާ މިކަމުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަމަލުކުރައްވާފައި ވަނީ ދުސްތޫރީ އިންތިޒާމުގެ ރޫޙާއި ޚިލާފުކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

2.14 ކުރީގެ އެއްވަނަ ފަނޑިޔާރު އަލްއުސްތާޛު އަޙްމަދު ފާއިޒް ޙުސައިން ހުށަހެޅި ސިޓީއަކުން 05 އޮގަސްޓް 2013 ވަނަ ދުވަހު މި ކޮމިޝަނަށް ފޮނުއްވައިފައިވާ ސިޓީއެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ "މިއަދު ކޮމިޝަނުން އެކުލަވައިލައިފައިވާ [illegible] ފަނޑިޔާރުންގެ [illegible] 4 ވަނަ މާއްދާގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ [illegible] ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން [illegible] 18 ޖޫން 2013 ގެ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ [illegible] SFMJ/2013/48 [illegible]" ކަމަށެވެ.

ނަމަވެސް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ، އެއްވަނަ ފަނޑިޔާރާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރާ [illegible] ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކަމަށެވެ.

2.15 ފަސް ނުކުތާއެއް ހިމެނޭ ގޮތަށް 01 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި ނެރުނު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 އަމުރުގެ އެއް ބައިވެރިއެއް ފަނޑިޔާރުންނަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ވަކިން ބާތިލުކޮށްފައި އަދި އަމަލުކުރުން ފަސްކޮށްފައިވެއެވެ. ހަވާލާދީގެން އަމުރު ނެރުނުގައި އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޖަސްޓިސް ޢަބްދުﷲ ދީދީ ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.

މިގޮތުން "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ކޯޓު އަމުރުގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި، [illegible] [illegible] ކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17 ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ހުކުމް 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުގެ 01 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން ބާތިލުކޮށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބާތިލު، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ކޯޓު އަމުރުގެ 4 ވަނަ ނަންބަރުގައި، ދިވެހިދައުލަތުގެ ތިން ބާރުގެ ތެރެއިން ޤާނޫނު ހެދުމުގެ ބާރުގެ ބަޔަކީ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުން [illegible] ހުރަސްއެޅި [illegible] އަނބުރާ ދިން [illegible] [illegible] [illegible] ވާތީ އާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމް ކުރި ފަނޑިޔާރުން ވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ މެންބަރުކަމުގެ [illegible] [illegible] ގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރި ފަނޑިޔާރުންގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] މެންބަރުން ހިމެނޭ ގޮތަށް [illegible] އާއި [illegible] [illegible] [illegible] 2018 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ ފުރަތަމަ ޖަލްސާ ފަށާއިރުން [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާ ބާރު، މި [illegible] [illegible] އަމަލުކުރުން ފަސްކުރުމަށް" ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-C/06 ދުސްތޫރީ ޤަޟިއްޔާގައި ނެރުނު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-VA-J/01 ފަތުވާ އަމުރުން 18 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި [illegible] މަޖިލީހާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަމުރުކުރައްވާފައިވެއެވެ.

އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ކޯޓު އަމުރުގައި ހިމެނިފައިވާ ބައިތަކުގެ ތެރެއިން އެ އަމުރުގެ 05 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކާ ބެހޭ މުއައްސަސާތައް އަމުރުން ބޭނުން އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި އެ ފަރާތްތަކުގެ ވަގުތުން [illegible] މިނިވަންކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބާރު، އެ އަމުރުގެ 02 ވަނަ ނަންބަރުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެހެން ފަނޑިޔާރުންނާ ބެހޭ އެއްވެސް

މައްސަލައާއި އުޅެނިކޮށް ބަހުސްގެ އަދިވެސް އިސްލާހީ ކަމަށް ބާރުދޭ ޝަރީޢަތެއް ސަރުކާރުން ކޯޓު ކަނޑައަޅާ ގިނަގެންފާ ކަމަށް ކާސިރަކޮށްފައިވާ ބައިތަކެވެ، ބާކީ ބައިތަކާއި ކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/03 ކޯޓު އަމުރަށް 06 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި ކާސިރަކޮށްފައެވެ. މި އަމުރު ނެރުމުގައި އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޖ.ނ.އަބްރަހަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.

2.16 އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޖ.ނ.އަބްރަހަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ހިމެނޭ ގޮތުން 01 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކުރި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ކޯޓު އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ، "ފޮނިކަ ކުރާސް ކުރާރު ދުނި ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17 ފަތުވާއާގައި ކޮންފިރާ ހުކުމް މިއަދު 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުގެ 01 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން ބާޠިލް ވެއްޖެ" ކަމަށާއި "ދިވެހިރައްޔިތުންގެ މެން ބަރުގެ ބޭރުގައި ކޮންމެ ކުރުމުގެ ބަރާޅުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުން ގެންދިއުމަށް ހުރަސްއެޅި ހުއްޓުވައި އޮންނަވާ ދިޔު މުއައްސަސާ ފާއިތުވެގެން ގެއްލުނު ގޮތް އާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17 ފަތުވާއާގައި ހުކުމް ކުރި ތަހުގީގު ވަނީ ދަޢުވާކުރުމުގެ މަޖިލިސްގެ ފުރުޞަތުއްދީގެ ފުރުޞަތުކަމުގެ ހަސްރުކަމަށް ޕާސްކުރި ގޮތް ދީފައިވާ ބަންދުގައި ނިޒާމީ ބަޔާނުކުރަ ފަތުވާއާގައި ހުކުމްކުރި ތަހުޤީޤުގައި ދަޢުވާކުރުމުގެ މަޖިލިސްގެ ފުރުޞަތުކަމުގެ ގޮތުގައި މިބި އަންގާކަމަށް ފުރުޞަތުން ހިފެން ގޮތަކު ޕާސްކުރުމަށްލެވޭ އާއި ޕާސްކުރައްވާ ގޮތުގެ މަޖިލިސް 2018 ވަނަ ދަޢުވާކުރުމުގެ މަޖިލިސްގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ ފުރަތަމަ ޖަލްސާ ޕާލިމެންޓް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް" އަމުރުކުރާ ކަމަށެވެ.

މިއާއިއެކު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-C/06 ދުސްތޫރީ ފަތުވާއާގައި ނެރުނު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-VA-J/01 ވަގުތީ އަމުރުން 18 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި ދަޢުވާކުރުން މަޖިލިހާއި އިންތިޚާބުން ކުރިޔަށްއާއި ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް އަންގައި ކުރި އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ، "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ކޯޓު އަމުރުގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި، ފޮނިކަ ކުރާސް ކުރާރު ދުނި ގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17 ފަތުވާއާގައި ކޮންފިރާ ހުކުމް 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުގެ 01 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން ބާޠިލްކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބައި، އަދި ހަމައެކަނި އިންސާފު އިސްލާމްދީނުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ކޯޓު

އަމުރުގެ 4 ވަނަ ނަންބަރުގައި، ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ތިން ބާރުގެ ތެރެއިން ޤާނޫނު ހެދުމުގެ ބާރުގެ [illegible] މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރަމުން ގެންދިއުމަށް ހުރަސްއެޅި ހުއްޓުވައި [illegible] ދިގު މުއްދަތެއް ފާއިތުވެގެން ގޮސްފައި ވާތީ އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17 ކޭސްއާގައި ހުކުމް ކުރި ތާރީޚުން ފަހު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން 2018 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ ފުރަތަމަ ޖަލްސާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible] އަމަލުކުރުމުން ވަކިކުރުމުން" އަމުރުކުރައްވާ ކަމަށެވެ.

މި އަމުރަށްފަހު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/08 ކޯޓު އަމުރުން 03 ފެބުރުއަރީ 2018 ގައި އަންގައި އަމުރުކުރެއްވީ ވަނީ، 12 މެންބަރުންގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގޮނޑި ހުސްވެއްޖެ ކަމަށާއި [illegible] [illegible] އެ 12 މެންބަރުން ސުޕްރީމް ކޯޓު [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން ގޮތަށް ނިންމުމުގެ ކުރިން [illegible] 12 މެންބަރުން ހިމަނައިގެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބާއްވާ ޖަލްސާތަކުގައި ނުވަތަ ކޮމިޓީތަކުގައި ނިންމާ ހުރިހާ ނިންމުންތައް ވަނީ [illegible] [illegible] ބާޠިލު [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ.

އަދި މިއަމުރުގައި، [illegible] 12 މެންބަރުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] ވަކިވި މައްސަލަތަކުގައި، 2018 ވަނަ އަހަރު ބޭއްވި ރިޔާސީ އިންތިޚާބު ނިމުނުފަހުން ވަކިވަކިން ކުރި [illegible] ފަހު އަލުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު އެ މެންބަރުންނަށް [illegible] [illegible] އެ މަސައްކަތްތަކުގައި ބުނުއްވާފައިވެއެވެ.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރަކު މެންބަރުކަމުން ވަކިވާނޭ ސަބަބުތަކާއި ބަޔާންކޮށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 73 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެކަމާމެދު ސުވާލެއް އުފެދިއްޖެނަމަ، އެކަން ނިންމާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 74 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ

މެންބަރަކު މެންބަރުކަމުން ވަކިވެއްޖެކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައެޅުމާ ހަމައަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރަކަށް ލިބިގެންވާ އެންމެހާ އިމްތިޔާޒުތަކާއި އެ މެންބަރަކަށް ލިބިގެންވާނޭކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ނަމަވެސް ހަވާލާދެވުނު 12 މެންބަރުންގެ ދަޢުވާއާދޭތެރޭ އަދިވެސް ސުޕްރީމްކޯޓުން ނިންމާފައި ނުވާތީ އެ މެންބަރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ދެމެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ހުކުމް އެދިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

މި ދެންނެވި 12 މެންބަރުންގެ ގޮނޑިތައް ހުސްކޮށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ހުކުމްކުރުން މައްސަލަތަކެއްގައި ގޮތް ނިންމުން އެކަށީގެން ނުވާ ވިސްނުމަކަށް ދިޔަ ދައުލަތުގައި، ސަރުކާރު ހައްލުކުރަން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ގެންނަ ޖާގައި ނުވަތަ ސިޔާސީ ގޮތުން ވަކި ބައެއްގެ މަންފާ ޖެހިގެންދާގޮތަށް ނިޔާއެއް ނެރުނު ކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މި ކޯޓުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަމަލުކުރި އުސޫލު ޖިނާއީ ގޮތުގެ ސަބަބުން ބަލާފައިވާ 12 މެންބަރުން ނިސްބަތްވާ ޕާޓީތަކުގެ ރައްޔިތުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ތަމްސީލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ގެއްލި، ބޮޑެތި ހަމަނުޖެހުންތަކެއް ހިނގައި، ސިޔާސީ ބޭނުމަކަށް ބަހަނަވަސްކުރުމުގެ ގޮތުން ފަރުމާ ފޮއްޓެއް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އެ 12 މެންބަރުން ބައިވެރިވުމަށް ކުރި މަސައްކަތް ގެއްލުން އެ މެންބަރުން މައްސަލަ ޖެހުނީ ދައުލަތަށްވެސް ކެތްތެރި، ގައުމުގައި ބޭރު ފަރާތްތަކުން އެދެވިގެން ދިޔަކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

8- މަޖިލީހުގެ ނަމުގައި ބޭނުންކުރެވޭނެ ވަކި ޤާނޫނަކުން ނޫޑުއިލުމާ ފައިދާ ހޯދައިދިނުން މައްސަލައިގާ ގެނެސް ހުށަހެޅި ފަރާތް ޖ.ނ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީއަށް ނަސޭހަތް ދިނުމަށް 07 އޮކްޓޫބަރު 2019 ގައި މި ކޮމިޝަނުން ނިންމާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

9- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާގައި، ފަރާތްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ކަންތައްތައް ނިންމަން ވާނީ ވަކި ފަރާތަކަށް ބުރަނުވެ، ވަކިފަރާތަކުން ދަށަށްކުރުން ނުވާގޮތަށް ޢަދުލުއިންސާފު ނެތި، ތަޢައްސުބުގައި އެއްވެސް ތަފާތެއް ބަޖެޓްކުރުމަކާ ނުލައި،

ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަރާތްތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި، ފަރާތްތަކުގެ ނިންމުންތައް ނިންމުމުގައި ފަރާތްތަކުން އަމަލުކުރަން ޖެހޭ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނަށް ކަމުގައި، އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ފަރާތްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މަޖިލީހުގެ މުއްދަތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކަންކަން ކުރަން ޖެހޭ ކަމުގައި، އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 32

ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރުގައި، ފަނޑިޔާރު ކުރާ ކަމަކުން ނުވަތަ ބައިވެރިވާކަމުން ނުވަތަ ދައްކާ ވާހަކައަކުން ނުވަތަ ފޮނުވާ ސިޓީއަކުން ނުވަތަ އެ ނޫން ވެސް ގޮތަކުން ފަނޑިޔާރުގެ މިނިވަންކަމާއި މުސްތަޤިއްލުކަމާއި އިންސާފުވެރިކަމާމެދު ސުވާލު އުފެދިދާނެ ނުވަތަ އުފެދިދާނޭ އެއްވެސް ކަމެއް ކުރުން ނުވާނެ ކަމަށާއި، ހަމަ އެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (6) ވަނަ ނަންބަރުގައި، ފަނޑިޔާރު އަދާކުރާ ވަޒީފާގެ ޝަރަފާއި ހިފަހައްޓަން ނާޖާއިޒް މަސްލަހަތު ގޮތުން ބޭނުންކުރުން ނުވާނެކަމަށާއި، އަދި ހަމަ އެ ޤާނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ފަނޑިޔާރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް ހުރުމަތްތެރިވުން ހިމެނޭކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވުމުން،

ފަނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ 1.1 ގައި، ޝަރީޢަތް ހިންގުމާއި އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގައި ފަނޑިޔާރުން އަމަލުކުރާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކަށް ކަމުގައި، ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ 1.2 ގައި، ފަނޑިޔާރުން ވަޒީފާގެ އެންމެހައި ނުފޫޒުތަކުން އެއްކިބާވެ މިޔާ މައްސަލަތަކުގައި ހިމެނުން ހުކުމްކުރުމުގެ ބައިވެރިން ފުރިހަމައަށް މިންވަރަކަށް ތިބާ ބަރޯސާވާން ކަމުގައި، ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ 1.5 ގައި، ފަނޑިޔާރުކަމުގެ ކަންތައްތަކުގައި ހުރިހާ މައްސަލައެއް ބެލުމުގައި ފަނޑިޔާރުންގެ އަމަލުތަކުން ބަހައްޓަންޖެހޭނީ އެ ފަނޑިޔާރަކީ ވަކިފަރާތަކަށް ނުޖެހޭ ބޮޑުގަޅަ ސަބަބުން އެއްކިބާވުމާ ފަނޑިޔާރަކަށް އިންސާފުކުރަން ޤާބިލުކަން ވެލަން ކަމުގައި، ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ 1.6 ގައި، މައްސަލައެއް ނިންމުމުގައި ފަނޑިޔާރުން އަމަލުކުރަން ވާނީ އެ މީހާގެ އަމިއްލަ ވިސްނުމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޤާނޫނުގެ ރޫޙާއި ގަވާއިދުގެ ރިޢާޔަތާއި ފިޔަވަޅު ބަދަލުކޮށް ހާލަތުގައި، ފަނޑިޔާރުންގެ ދޫގައި އިސްތިޢާނަތު ޤަބޫލުކޮށް ޤާނޫނީ ފުރިހަމަ މިންވަރެއްގެ ބޭރުން ނުކުމެވޭ ކަމުގައި، ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ 1.8 ވަނަ ނަންބަރުގައި، އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ދާއިރާގެ ހައިބަތާއި ޝަރަފް ހިމާޔަތްކުރުމުގައި، އަންނަނިވި ގޮތުގައި އިޙްތިރާމް އަދާކުރަން އުފެއްދުމާއި ދިފާޢުކުރުމުގެ ގޮތުން ފަނޑިޔާރުކަމުގެ އެ މިނިވަން އަމަލުތަކާއި ބައްޓަންވާނެ އަޚްލާޤީ މިންގަނޑު އޮތުން މަތިފުށުވުމަށް ކަމުގައި، ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ 2.1 ވަނަ ނަންބަރުގައި، ފަނޑިޔާރުން، ފަނޑިޔާރުކަމުގެ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި، ހަމަހަމަކަމާއި، ފުރިހަމަ މުސްތަޤިއްލުކަމާއި، ވަކިފަރާތަކަށް ނުވަތަ ވަކިފިކުރަކަށް މަސްލަހަތު އިސްކުރުމެއްނެތި ކަމުގައި، އެ މިންގަނޑު އަމަލުކުރަން ބަދަލުކޮށްގެން އިންސާފުގެ އުނދަގުލު ފެންނަ ފަދަ ގޮތެއްގައި ކަމުގައި، ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ 3.1 ގައި، ފަނޑިޔާރުންގެ އަމަލުތަކާއި ބަހައްޓާން ވާނީ އެމީހުންގެ ޝަޚްޞިއްޔަތާއި، ނިޒާމީ ކޮށްފައިވާގޮތާއި، އަހްލާޤީ ކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ އަސްލުގެ ގޮތުގައި ސަލާމަތް ނޫނީ ފުރަތަމަ ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމުގައި، ސުލޫކީ

މިންގަނޑުގެ 3.2 ވަނަ ނަންބަރުގައި، ފަނޑިޔާރުންގެ އަޚްލާޤީ މިންގަނޑު ބަހައްޓަން ވާނީ، ޝަރުޢީ ދާއިރާގެ ޢަދުލުވެރިކަމާއި އިންސާފުވެރިކަމާއި އަމާނާތްތެރިކަމާއި ޢާންމުންގެ އިތުބާރުކުރެވޭ ފަދަ ޙާލު ދަރަޖައެއްގައި ކަމަށާއި، ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ 4.1 ވަނަ ނަންބަރުގައި، ފަނޑިޔާރުންނަކީ އަޚްލާޤީ ރަނގަޅު މީހެއް ކަމުގައި ބަހައްޓަން ވުމުގެ އިތުރުން އުޅުމުގެ އަދަބުތަކާއި ބަހައްޓަން ވާނީ ފަނޑިޔާރުކަމުގެ ހައިބަތު ގެއްލުނުވާ ގޮތަށް ކަމަށާއި، ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ 4.9 ގައި، ފަނޑިޔާރުން ވާންވާނީ ސިޔާސީ އެންމެހައި ނުފޫޒުތަކުން އެއްކިބާވެގެންވާ ބައެއް ކަމަށާއި، އެއްވެސް ބަދަލުގައި ފަނޑިޔާރަކު ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރިވުން، ސިޔާސީ ވާހަކަ ވާދަވެރިކަމަށް ޖާގަދިނުން ނުވާނެ ކަމަށާއި، ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ 6.4 ގައި، ފަނޑިޔާރުން، އެ ފަނޑިޔާރެއްގެ ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގައި ފަރުވާތެރި ވާންވާނެ ކަމަށާއި، އަދި މުޖުތަމަޢުގައި ޝަރުޢީ އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ދާއިރާގެ ހައިބަތު ގެއްލުވާލާފަދަ ކަމަކުން ދުރުވާންވާނެ ކަމަށާއި، ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ 7.1 ގައި، ފަނޑިޔާރުން، އެ މަޤާމުގެ ވާޖިބު އަދާކުރަންވާނީ، ސިޔާސީ ނުފޫޒުން އެއްކިބާވެގެން، އަދި އެއްވެސް ނުފޫޒަކަށް ބޯނުލަނބާ އެކަނި ޙަޤީޤަތްތަކާއި ޤާނޫނާ ގުޅިގެން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމާއި ޚިލާފަށް ވިސްނުމު،

ފަނޑިޔާރަކު އޭނާގެ މަޤާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައި ދީން ބަލައިދިން ގޮތާއި ގުޅިގެން ނުވަތަ ކުރި ބުނި ގުޅިގެން، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުތަކާއި އުސޫލުތަކާ ޚިލާފު ނުވަތަ ފަނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑާ ޚިލާފު ކަމެއް ކޮށްފިނަމަ، އެ ފަނޑިޔާރަކާ ގުޅޭގޮތުން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ބާރު ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ލިބިގެންވާ ކަމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު)ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ އަސާސެއް ހިމެނޭކަން،

މި މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤުން ހޯދުނު މަޢުލޫމާތާއި ހެކިތަކުގެ އަލީގައި މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރި ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވުނީ ބާރުލާއިރު ނުކުތާތަކަށް ނަޒާހަތްތެރި ވިސްނުމާއި ބެލިއިރު، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޗ.ޖ.އަބްދުﷲ ދީދީ ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާއި ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާ އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު)ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ހަމަ އެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި (5) ވަނަ ނަންބަރާއި (6) ވަނަ ނަންބަރާއި އަދި ހަމަ އެ ޤާނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ފަނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ 1.1 އާއި

1.2 އާއި 1.5 އާއި 1.6 އާއި 1.8 އާއި 2.1 އާއި 3.1 އާއި 3.2 އާއި 4.1 އާއި 4.9 އާއި 6.4 އަދި 7.1 ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފުވެގެން ހިންގަވާފައިވާކަމަށް ތަޙުޤީޤު ކޮމިޓީގެ މެމްބަރުންނަށް އިއްތިފާޤުވެވިފައިވެއެވެ.

ކޮމިޓީގެ ނިންމުން

1- ހައިކޯޓު ފަނޑިޔާރު ޖ ހ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާއި ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާ އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު)ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ހަމަ އެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި (5) ވަނަ ނަންބަރާއި (6) ވަނަ ނަންބަރާއި އަދި ހަމަ އެ ޤާނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ފަނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ 1.1 އާއި 1.2 އާއި 1.5 އާއި 1.6 އާއި 1.8 އާއި 2.1 އާއި 3.1 އާއި 3.2 އާއި 4.1 އާއި 4.9 އާއި 6.4 އަދި 7.1 ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފުވެގެން ހިނގާފައި، ފަނޑިޔާރުންގެ ކިބައިގައި ހުރުން ލާޒިމުކުރާ ސުލޫކީ ސިފަތައް ނެތިގެންދާ ގޮތަށް ޢަމަލުކުރައްވާފައިވާ ހައިކޯޓު ފަނޑިޔާރު ޖ ހ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ކަށަވަރުކަމަށް ތަޙުޤީޤު ކޮމިޓީއަށް އިއްތިފާޤުވެވިފައި ހުރުމުން، ހައިކޯޓު ފަނޑިޔާރު ޖ ހ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީގެ މައްޗަށް ތަޙުޤީޤު ކޮމިޓީއަށް ސާބިތުވެފައިވާ ކަންތައްތަކަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމާ އެކަށީގެން ނުވާ ފަދަ އަމަލުތަކެއްކަމަށް ތަޙުޤީޤު ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވިފައި ހުރުމުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 32-1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، ހައިކޯޓު ފަނޑިޔާރު ޖ ހ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ފަނޑިޔާރުކަމުން ވަކިކުރުމަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމަށް، ތަޙުޤީޤު ކޮމިޓީގައި ބައިވެރިވި މެމްބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ނިންމީއެވެ.

2- ހައިކޯޓު ފަނޑިޔާރު ޖ ހ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީއާމެދު މި ބެލެވުނު ސުލޫކީ މައްސަލަ ސާބިތުވާ ކަމަށް ތަޙުޤީޤު ކޮމިޓީއަށް ފެންނަނިވީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) އަދި (ކ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ހައިކޯޓު ފަނޑިޔާރު ޖ ހ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅި ސާބިތުވެފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ބޮޑުމިން ބަލައި، ޝަރުޢީ ދާއިރާގެ އިތުބާރު ނެތިގެންދިޔުމުގެ އަސާސްގެ މައްޗަށް

ބިނާކޮށް، އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޑރ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުން ވަކިކުރަން ގޮތް ދުސްތޫރުން ޖެހޭކަމަށް ތަޙުޤީޤު ކޮމިޓީން ފާސްކޮށް، އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޑރ.އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުން ދުރުކުރުމަށް ތަޙުޤީޤު ކޮމިޓީން ފާސްކުރީމެވެ.

ތަޙުޤީޤު ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން

#	ނަން	ސޮއި
1	ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު އަލްއުސްތާޛު މަސްޢޫދު ހުސްނީ	
2	އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހީމް ރިފްޢަތު	
3	އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުލްޣަފޫރު އިބްރާހީމް	
4	އަލްއުސްތާޛު ރިޔާޒް ހުސައިން	
5	އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުލްބާރިޢު ހުސައިން	
6	ޑރ. ޢަލީ ސަލީމް	
7	އަލްއުސްތާޛު ޢަލީ ޝަރީފް	

ކޮމިޓީގެ ޒިންމާ ދާރުން:

ފާޠިމަތު އިސްމާޢީލް / މުޙައްމަދު ޢަފީފް
އެސިސްޓެންޓް ޑިރެކްޓަރ ކޮމިޓީ ފެސިލިޓޭޝަން އެންޑް އިންފޮމޭޝަން ސެކްޝަން

ޖަދުވަލު: 1

[illegible] [illegible] ރިޕޯޓުގައި ހިމެނިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ ލިސްޓު

ޑޮކިއުމަންޓް- 1: ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/368 (09 އޮކްޓޯބަރު 2019) ނިންމުން

ޑޮކިއުމަންޓް- 2: ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/94 (13 އޮކްޓޯބަރު 2019)
"ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ބަލަން ނިންމުމާ ގުޅިގެން ފަނޑިޔާރަކަށް ދޭ ނޯޓިސް"

ޑޮކިއުމަންޓް- 3: ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު D-TC105/TF6/2019/32 (07 ނޮވެމްބަރު 2019)
ތަޙްޤީޤު ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓް

ޑޮކިއުމަންޓް- 4: ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/122 (11 ނޮވެމްބަރު 2019)
"ތަޙްޤީޤަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު"

ޖަދުވަލު 2

މައްސަލަ ބެލުމުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ ލިސްޓު

އެގްޒިބިޓް- 1: އުއްމަތަ ފަރިޝާރު ޖ.ހ.އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ 12 ނޮވެމްބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ސިޓީ

Document 01

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
Shmufa
16/10/19
9:50
E19-2314
D

ސުޕްރީމްކޯޓުގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛް ޢަބްދުﷲ ޝަރީފަށް
ފުދުން ސަމާލުކަމަށް ދަންނަވަމެވެ.

"ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ބަލައި ނިންމުމާ ގުޅިގެން ފާހަގަކުރުމުގެ ނޯޓިސް" މި ނަމުގައި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން 13 އޮކްޓޫބަރު 2019 ގައި އަޑުއެހުމަށް ފޮނުއްވާފައިވާ އެ ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/94 ނޯޓިސްއަށް ބަލާއިރު، އެ ކޮމިޝަނުން އަޑުއެހުމަށް [illegible] 15 މައްސަލައެއް ބަލަން ނިންމަވާފައިވާ ކަމަށް އެ ނޯޓިސްގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ.

ދަންނަވަން ނޯޓިސްގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ 15 މައްސަލައަށް ބަލާއިރު، އެ ހުރިހާ މައްސަލައަކީވެސް [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ކަމާބެހޭ ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިދީފައިވާ ބާރުތަކާއި އިޚްތިޔާރުތަކާއި އިދާރީ ބާރުތަކުގެ ދަށުން، ސުޕްރީމް ކޯޓު އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ގަވާއިދުތަކާއި ނެރެފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އުޞޫލުތަކާއި، ސަރކިއުލަރުތަކާއި، ހަދާފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަރާރުތަކާއި ނިންމާފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުންތަކެވެ. [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކެއް ހިމެނިފައިވާ ކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

[illegible] ފަނޑިޔާރުން [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible]

ނުވަތަ ޤާނޫނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބެލުމަށްޓަކައި އެކަމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކާއި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި އަދި ފަނޑިޔާރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކުގައި ކަން ޢަމަލުކުރާ ގޮތް ބަޔާންކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ވަނީ އަމުރުގެ ނަންބަރު 2019/SC-SJ/03 ކޭސް އަމުރު ނެރެފައެވެ.

ހަވާލާދެމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ، ކޯޓު އަމުރުގައި ފަނޑިޔާރަކު ނިންމުމުގެ މުރާޖަޢާ ގުޅުވައިގެން ނުވަތަ އެ ނިންމުން ބިނާކޮށް ސަބަބު އަދި ޤާނޫނީ އަސާސްތަކާ ގުޅުވައިގެން އެ ނިންމުމާ ގުޅިގެން ބެލުން، ސުލޫކީ ގޮތުން އެ ފަނޑިޔާރުންގެ ކަމާބެހޭ އެންމެހައި ސިޔާސަތުތަކުގައި ހިފެހެއްޓުމުގައި އަދި އެ ޢަމަލުކުރުމުގައި އަދި ހުރަސް ކަމުގައި ދަންނަވަމެވެ.

އެހެންކަމުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުން އަމުރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި 77 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެއަށް ޢަމަލުކުރުމުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ހިފެހެއްޓުމަށް ކަމާބެހޭ އެންމެހައި މުއައްސަސާތަކާއި އިދާރާތަކާއި ބަޔަކުގެ މަސައްކަތް ލިބިގެންވާ އެންމެހައި ކަންތައްތަކާ، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ހަވާލާދެމުން ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/94 ނޯޓިސްގައިވާ ބާރުތަކުގައިވާ މަސައްކަތްތަކާއި ސުލޫކީ މައްސަލަތަކުގެ ގޮތުގައި ބެލުމުގެ އިންޑިޕެންޑެންޓް އެ ކޮމިޝަނަށް ލިބިގެންވާ މުއައްސަސާތަކުގެ ފުރިހަމަކުރުން ޤާނޫނީގޮތުން ނިކަމެތި ކަމުގައި ދަންނަވަމެވެ.

އިޙްތިރާމް ގަބޫލުކުރެއްވުން އެދެމެވެ.

17 ސަފަރު 1441

16 އޮކްޓޫބަރު 2019

ޗީފްޖަސްޓިސް

ޑރ. އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ

Document 02

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
Shiruka 16/10/19
11:35
C19-2390 D

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ ޢަރީފަށް

ވަދިން ސަލާމްދަންނަވަން ދަންނަވަމެވެ.

މިއީ ކޮމިޝަނުން އަޅުގަނޑަށް ފޮނުއްވާފައިވާ ނަންބަރު: D-TC105/TF2/2019/98 (14 އޮކްޓޫބަރ 2019) "ތަޙުޤީޤަށް ޙާޒިރުވުމުގެ އަމުރު" އާ ގުޅޭގޮތުން ދަންނަވަމެވެ.

މިއީ ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން އަޅުގަނޑަށް އިސްތިފްސާރުކުރައްވާ މިއީ ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/94 (13 އޮކްޓޫބަރ 2019) ނޯޓިސް ގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ޖަވާބު ބަޔާންކުރައްވާ ޖަވާބުތައް އަޅުގަނޑު ވަނީ މިއީ ކޮމިޝަނަށް މިއަދު (16 އޮކްޓޫބަރ 2019) ސިޓީއެއް ފޮނުވާފައެވެ.

މިދެންނެވުނު ސިޓީގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ އިތުރުން ދަންނަވަމެވެ. "ސުޕްރީމް މައްސަލައެއް ބަލައި ނިންމުމާ ގުޅޭ ފަނޑިޔާރުންނަށް ނޯޓިސް" މި ނަމުގައި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން 13 އޮކްޓޫބަރު 2019 ގައި އަޅުގަނޑަށް ހަވާލުކޮށްދެއްވި ނޯޓިސް ގައި މިއީ ކޮމިޝަނުން ބަލަން ނިންމި މައްސަލަތަކުގެ ޖުމްލަ 15 (ފަނަރަ) ކަމެއް ހިމެނިގެން ވާއިރު، އެ ކަންކަމުގައި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ދުސްތޫރީ ވާޖިބުތަކުގެ ދަށުން އެ ކޮމިޝަނުން ބެލުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވާ ފަދަ ސުވާލު އެއްވެސް މައްސަލައެއް ނެތެވެ. އެހެން ކަމުން ކުރިން ވެސް ބަޔާންކޮށްފައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން ޤާނޫނީ ގޮތުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެކެވެ. ސުޕްރީމް ކޯޓުން ލިޔުނު، އަދި އެހެން ކޯޓަކުން ލިޔުނު، ނިންމާފައިވާ އެހެން ކޯޓަކުން ނިންމުމެއް މުރާޖަޢާ ކުރެވޭނީ، އެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ބާރުލިބޭ، އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޖުޑީޝަލް ނިޒާމުގެ އެއްގޮތަށް ކަނޑައަޅާ ނުވަތަ ދަރުޖަ ބަލައި ނޮން-ޖުޑީޝަލް އެއްވެސް އިދާރީ ނިންމުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ތަޙުތު، އަދި ޤާނޫނުއަސާސީ ދަށުން ކަމެއް ނޫނެވެ. އެގޮތަށް އިދާރީގޮތުން

ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލް ވިޔަސް، އަދި ދައުލަތުގެ އެހެން ބާރަކަށް ވިޔަސް ހިންގުމުގައި ކަނޑައެޅިގެން ޣައިރު ދުސްތޫރީ އަދި ޣައިރު ޤާނޫނީ ބާރެއް އަމަލުކުރުމުގައި ފުރުޞަތު ނުވާނެއެވެ.

ވީމާއެކު، [illegible] ނޯޓިސްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތަފުޞީލުގެ ނަތީޖާގައި [illegible] ޓްރައިބިއުނަލް މިއަދު [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] އަމުރު" [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ އަމަލުކުރުމުގައި [illegible] ދެކެއެވެ.

އެހެންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 64 ވަނަ މާއްދާއާއި ރިޢާޔަތްކޮށް، އެއްވެސް ފަރާތަކުން ކުރާ ޣައިރު ޤާނޫނީ އަމުރުތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު: D-TC105/TF2/2019/98 (14 އޮކްޓޫބަރު 2019) "[illegible] [illegible] އަމުރު" ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމައިފިއެވެ.

[illegible] ޤަބޫލުކުރައްވަވުން އެދެމެވެ.

17 ޞަފަރު 1441

16 އޮކްޓޫބަރު 2019

[illegible]

ޑރ.އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ

ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލް
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ

Document 02

Shiruta
16/10/19
E19-2324
13:03
0

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އަބްދުﷲ އަރީފަށް
ފުރިހަމަ ސަލާމަތާއެކު ދަންނަވަމެވެ.

ތިޔަ ކޮމިޝަނުން އަޅުގަނޑަށް ފޮނުއްވާފައިވާ ނަންބަރު: D-TC105/TF2/2019/102 (16 އޮކްޓޫބަރު 2019) "ތަޙްޤީޤަށް ހާޒިރުކުރުމުގެ އަމުރު" އާ ބެހޭގޮތުން ދަންނަވަމެވެ.

ތިޔަ ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން އަޅުގަނޑާ އިސްތިފްސާރުކޮށްފައިވާ ތިޔަ ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/94 (13 އޮކްޓޫބަރު 2019) ނޯޓިސް ގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ މައްސަލަތަކާ [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށް އަޅުގަނޑު ވަނީ ތިޔަ ކޮމިޝަނަށް މިއަދު (16 އޮކްޓޫބަރު 2019) ސިޓީއެއް ފޮނުވާފައެވެ.

މިހެންވުމުން ސިޓީގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ އިތުރުން ދަންނަވަމެވެ. "ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ބަލައި ނިންމުމާ ގުޅިގެން ފަނޑިޔާރުންނަށް ނޯޓިސް" މި ނަމުގައި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން 13 އޮކްޓޫބަރު 2019 ގައި އަޅުގަނޑަށް [illegible] [illegible] ނޯޓިސް ގައި ތިޔަ ކޮމިޝަނުން ބަލައި ނިންމަވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި 15 (ފަނަރަ) ކަމެއް ހިމަނާފައި ވާއިރު، އޭގެ ތެރެއިން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ދުސްތޫރީ [illegible] ދަށުން އެ ކޮމިޝަނަށް ބެލުމުގެ ބާރު ލިބިދޭ ފަދަ ސުލޫކީ އެއްވެސް މައްސަލައެއް ނެތެވެ. އެހެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]، އަދި އެހެން [illegible] [illegible]، ނިންމާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އޭގެ [illegible] [illegible]، [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖުޑީޝަލް އޮފީސް [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ [illegible]، އަދި ޤާނޫނުއަސާސީ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ވިޔަސް، އަދި ދައުލަތުގެ އެހެން ބާރުތަކުން ވިޔަސް [illegible] [illegible] [illegible] ދުސްތޫރީ [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ބާޠިލު އަމުރުތަކުގައި [illegible] ނުޖެހޭނެއެވެ.

ވުމާއެކު، [illegible] ނޯޓިސްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] ނަމުގައި [illegible] ކޮމިޝަނުން މިއަދު އަޅުގަނޑަށް ފޮނުއްވާފައިވާ އިސްވެ އިޝާރާތްކުރެވުނު "ތަޙުޤީޤު ބާޠިލުކުރުމުގެ އަމުރު" އަދިވެސް [illegible] ބާޠިލު އަމުރުތަކުގައި [illegible] [illegible].

އެހެންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 64 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެއްވެސް ފަރާތަކުން ކުރާ [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު: D-TC105/TF2/2019/102 (16 އޮކްޓޫބަރު 2019) "ތަޙުޤީޤު ބާޠިލުކުރުމުގެ އަމުރު" ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަޙުޤީޤު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އިޙްތިރާމް ޤަބޫލުކުރެއްވުން އެދެމެވެ.

17 ޞަފަރު 1441

16 އޮކްޓޫބަރު 2019

ޚާދިމުކުމް

ޑރ. އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ

Document 04

بسم الله الرحمن الرحيم

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ކޮމިޝަނުގެ ޤަރާރު
JSC-B-CB/19/110

09 ޝައްވާލު 1440 — 12 ޖޫން 2019

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުން، ވަގުތީގޮތުން އުނިކޮށް ބަހައްޓައި، އަދި [illegible] ނިންމުން:

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު (ކ.މާލެ / [illegible]) އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ ދީދީ "ފަނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑު" ގައި ބަޔާންކުރާ ފަނޑިޔާރުންގައި ހުންނަން ޖެހޭ [illegible] 57-J/195/2019/4 (02 ޖޫން 2019) ސިޓީ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު (ކ.މާލެ / [illegible]) [illegible] އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ ދީދީ [illegible] 171-PHQ/195/2019/7 (12 ޖޫން 2019) ސިޓީއިން [illegible] އަދި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] 42 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] ކޮމިޝަނުން [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު [illegible] އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުން، ވަގުތީގޮތުން އުނިކޮށް ބަހައްޓައި، އަދި [illegible] ކޮމިޝަނުން ނިންމިއެވެ.

މި ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ 09 ޝައްވާލު 1440 (12 ޖޫން 2019) ވީ ބުދަ ދުވަހު ބޭއްވި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު 33/2019 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި 09 މެންބަރުންގެ ތެރެއިން ރިޔާސަތު ފިޔަވައި ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި 08 މެންބަރުންގެ ތެރެއިން 05 މެންބަރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުންނެވެ.

މި ނިންމުމަށް ތާއީދު ދެއްވި މެންބަރުން:

1. ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު
2. އަލްއުސްތާޛު މުޙައްމަދު ފިޔާޒު
3. އަލްއުސްތާޛާ ހިސާން ހުސައިން
4. އަލްއުސްތާޛު މުސްތޫފާ ޙުސައިނީ
5. އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހީމް ރިފްޢަތު

މި ނިންމުމަށް ތާއީދު ނުދެއްވި މެންބަރުން:

1. އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުއްރަޙްމާނު އިބްރާހީމް
2. އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުލްބާރީ އަޙްމަދު
3. އަލްއުސްތާޛާ ޙަނީފާ ޚާލިދު

ޢަބްދުﷲ ޝަރީފް
ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް

Document 05

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: 2019/SC-VA-J/02

ވަގުތީ އަމުރު

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/SC-C/45
- އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތް: ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
  ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އެންމެހައި ފަރާތްތަކަށް
- ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދުނު މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ދުސްތޫރީ މައްސަލަ
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 13 ޖޫން 2019
- ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 13 ޖޫން 2019
- ވަގުތީ އަމުރު ނެރުނު ތާރީޚް: 13 ޖޫން 2019

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ގެ ސުލޫކީ މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި 02 ޖޫން 2019 ގައި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލައާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގާނޫނުއަސާސީ އާއި، ގާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ގާނޫނު) އާއި، ގާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ގާނޫނު) އާއި، އާންމު ގާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގާނޫނުއަސާސީގެ 08 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، 20 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 42 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ) އަދި (ނ) އާއި 51 ވަނަ މާއްދާގެ (އ) ގެ ޚިލާފަށް އަދި ގާނޫނުއަސާސީން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ދުސްތޫރީ މަބްދައުތަކާއި އުސޫލުތަކާ ބޭރުން ދުސްތޫރީ ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ދަށުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެއް ކަމުގައި، އަދި އެމައްސަލައަކީ ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ބަލައިގަނެ، އެކޮމިޝަނުން ބަލައި، އޭގެ މައްޗަށް ގޮތް ނިންމައި، ޖިނާއީ އުސޫލުން މައްސަލައެއް

މުއްދަތުގައި ކަނޑައަޅުއްވައި ނިންމަވާފައި، އަދި 12 ޖޫން 2019 ވަނަ ދުވަހު ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން، އަލްއުސްތާޛު އަބްދުﷲ ދީދީ ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުން ވަގުތީގޮތުން ވަކިކޮށް ބަހައްޓަމުން، އަދި ވަޒީފާއަށް ނުނިކުމެ މަޢާށު ދެމުން އެކަމުގައި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ނިންމާފައިވާ އެކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/110 (12 ޖޫން 2019) ނިންމުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި، ދުސްތޫރީ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ހައްޤުވެރިޔާ އެއީ ފަރާތް، ފަނޑިޔާރު އަލްއުސްތާޛު އަބްދުﷲ ދީދީ މިކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވި ދުސްތޫރީ މައްސަލަ މިކޯޓުން ބަލައިގަތުމަށް ނިންމާފައިވާ ހިނދު؛

އަދި މިމައްސަލަ އަދުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ވަކިގޮތެއް ކަނޑައަޅަންދެން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ބައްދަލުވުމަކުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން އަމަލުކުރުން ހުއްޓުވައި ދުސްތޫރީ މައްސަލަ ހުށަހެޅި ކޮމިޝަނަށް އަދި ދަޢުވާގެ ކޮޅަށް އެންގުމަށް އިޖުރާއާތުގެ ދަށުން ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުއްވުމަށް މިމައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވި ފަރާތުން އެދިވަޑައިގެންފައި ހިނދު؛

މިމައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން މިމައްސަލާގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ މައްޗަށާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި، މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި ވަކި އަމުރު ނެރުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ ދުސްތޫރީ، ސަރުކާރު އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުގެ މިމައްސަލާގެ ބާވަތުން ބަލައި ވިސްނާލުމުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާ އާއި 68 ވަނަ މާއްދާ އާއި 51 ވަނަ މާއްދާ އާއި 33 ވަނަ މާއްދާ އާއި ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިދީފައިވާ ޤާނޫނީ ބާރުތަކުގެ އިޚްތިޔާރުގެ މައްޗަށާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި 144 ވަނަ މާއްދާ އާއި 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މިމައްސަލާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ވަކިގޮތެއް ކަނޑައަޅަންދެން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އަލްއުސްތާޛު އަބްދުﷲ ދީދީ 12 ޖޫން 2019 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުން ވަގުތީގޮތުން ބަހައްޓަމުން، އަދި ވަޒީފާއަށް ނުނިކުމެ މަޢާށު ދެމުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން 12 ޖޫން 2019 ގައި ނިންމި އެ ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/110 ނިންމުން ތަންފީޛުކުރުން

[illegible] އަދި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅިފައިވާ އެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް އެއްވެސް ސިފައެއްގައި އެ ކޮމިޝަނުން ނުއަޅައި ހުއްޓުވުމަށާއި، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] ނިންމުމާ ގުޅިގެން ފަނޑިޔާރު އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ ދީދީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ [illegible] [illegible] [illegible] އަންގައި އަމުރު [illegible] [illegible].

23/6/19

DOCUMENT 06

بسم الله الرحمن الرحيم

ކޮމިޝަނުގެ ރިޔާސަތު
JSC-B-CB/19/119

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

10 ޝައްވާލް 1440

13 ޖޫން 2019

ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/2019/110 (12 ޖޫން 2019) ނިންމުމަކީ ތަންފީޛުވެފައިނުވާ، ދުސްތޫރީ ނިންމުމެއް ކަމަށް ކަނޑައެޅުމަށް ނިންމުން:

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-VA-J/02 އަމުރަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 159 (ނ) ގައި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން ލިބިދީފައިވާ ބާރަށް ކުރަސްއަރާފައިވާކަމުން، މިކޮމިޝަނުގެ ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ ވާޖިބަށް ކުރަސްއެޅިފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައި، އަދި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން 12 ޖޫން 2019 ވަނަ ދުވަހު ނިންމި މި ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/2019/110 (12 ޖޫން 2019) ނިންމުމަކީ ތަންފީޛުވެފައިނުވާ، ދުސްތޫރީ ނިންމުމެއް ކަމަށް ކަނޑައެޅުމަށް ކޮމިޝަނުން ނިންމިއެވެ.

މި ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ 10 ޝައްވާލް 1440 (13 ޖޫން 2019) މި ބުރާސްފަތި ދުވަހު ބޭއްވި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު 34/2019 ވަނަ ޢާއްމު ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި 08 މެންބަރުންގެ ތެރެއިން ރިޔާސަތުން ފިޔަވައި ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި 07 މެންބަރުންގެ ތެރެއިން 05 މެންބަރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުންނެވެ.

މި ނިންމުމަށް ތާއީދު ދެއްވި މެންބަރުންނަކީ:

1. ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު
2. އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުއްރައްޒާޤު އިބްރާހީމް
3. އަލްއުސްތާޛު މުޙައްމަދު ޝާފިޢު
4. އަލްއުސްތާޛާ ހިސާން ޙުސައިން
5. އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހީމް ރިފްޢަތު

މި ނިންމުމަށް ތާއީދު ނުދެއްވި މެންބަރުންނަކީ:

1. އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުލްޣަނީ މުޙައްމަދު
2. އަލްއުސްތާޛާ ޢަޒީމާ ޝަކޫރު

ޙުސައިން ޝަމީމް
ކޮމިޝަނުގެ ނާއިބުރައީސް

Document 07

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
Palu · Palu
18/6/2019 · 16:00
E19-1158 · D

ނަންބަރު: 2019/SC-SJ/02

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ކޯޓު އަމުރު

ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކަށް ކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އަދި ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ އެންމެހައި ބާރުތައް ލިބިގެންވަނީ ސުޕްރީމް ކޯޓަށާއި، ހައިކޯޓަށާއި، އަދި ޤާނޫނުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ދަށު ކޯޓުތަކަށްކަމަށާއި، ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ އެންމެ އިސް ފަރާތަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުކަމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށް، އަމިއްލަ ފަރުދަކު ވިޔަސް، ދައުލަތުގެ ކަމެއް ހިންގުމާ ޙަވާލުވެ ހުރި މީހަކު ވިޔަސް، ފަނޑިޔާރުންގެ މަސައްކަތަށް ނުފޫޒު ފޯރުވައި ހަދައިގެން ނުވާނޭކަމަށް އެމާއްދާގެ (ނ) ގައި އަމުރުކޮށްފައިވާއިރު، އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި، ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނު މާނަކުރުމުގައި، އަދި ޝަރީޢަތްތަކުން ބަލާ އެންމެފަހުގެ މަރުޙަލާގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ އެންމެ ފަހުގެ ނިންމުންކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު،

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 159 ވަނަ މާއްދާއިންނާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) ގެ 21 ވަނަ މާއްދާއާއި އެޤާނޫނުގެ އެހެނިހެން މާއްދާތަކުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ދުސްތޫރީ ގޮތުން ހަވާލުކޮށްފައިވާ އެންމެހައި ބާރުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ބައިން، ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ކޯޓުތަކާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން ކޯޓުތަކުން ނެރޭ އެންމެހައި އަމުރުތަކާއި ޙުކުމްތަކާއި އަދި ނިންމާ އެންމެހައި ނިންމުންތަކުގެ

ސަބަބަކާމެދު ނުވަތަ އެ ނިންމުންތަކާ ޝަރުޢީއަދާލަތުގެ ގޮތުކަނޑައަޅުއްވުމުގެ އެއްވެސް ބާރެއް އިޚްތިޔާރެއް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ދުސްތޫރީ ގޮތުންނާއި ޤާނޫނީ ގޮތުން ލިބިގެންވާކަން އެނގެން އޮންނައިރު،

ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) ގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ އަށް ނަންބަރުގައި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައި ބާރުތައް ބޭނުންކުރުމުގައި، ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންގެ މެންބަރުކަމުގެ މުއްދަތުގައި، ކޮމިޝަނުގެ ކޮންމެ މެންބަރަކުވެސް ޢަމަލުކުރަން ކަނޑައަޅާފައިވާ އެކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން ޤާނޫނީ ގޮތުން ތަބާވުން ލާޒިމުވެގެންވާ ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި، ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކަންކުރުމާއި، ޤާނޫނުގެ ވެރިކަންކުރިއަރުވުމާއި، މެންބަރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައި ބާރުތައް ބޭނުންކުރުމުގައި އެއްވެސް ރައްޔިތެއްގެ ނުފޫޒަށް، ނުވަތަ އުފަންވި ދެރަވުން، ނުވަތަ ކުރަހަން، ނުވަތަ ޖިންސަށް، ނުވަތަ އުމުރަށް، ނުވަތަ ޖިސްމާނީ ނުވަތަ ނަފްސާނީ ނުކުޅެދުންތެރިކަމަކަށް، ނުވަތަ އަޤީދާގެ ސިޔާސީ ނުވަތަ އެހެނިހެން ވިސްނުމަކަށް، ނުވަތަ މާލީ ފުދުންތެރިކަމަކަށް ނުވަތަ ނިސްބަތްވާ ޤައުމަކަށް ނުވަތަ އުފަން ރަށަށް ނުވަތަ ވާހަކަދައްކާ ބަހަށާއި އިޖްތިމާޢީ ދަރަޖަ ނުވަތަ މަޤާމު ބަލައި ތަފާތުނުކުރުމާއި، މެންބަރަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި ބޭނުންކުރުމުގައި އެއްވެސް މިކަހަލަ ނުވަތަ އެއްވެސް ފަރާތަކުން އަންގާ ގޮތަށް ކަންކުރާ، އަދި އެއްވެސް މީހެއްގެ ނުވަތަ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ނުފޫޒެއްގެ ދަށުގައިވާ މީހަކަށް ވެސްނުވުމާއި، އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ޖެހިލުންވުމެއް ނެތި، ވަކި ފަރާތަކަށް މަންފާއެއް ހޯދައިދިނުމެއް ނެތި، ތަޢައްޞުބުން އެއްކިބާވެރި މުސްތަޤިއްލުކަމާއެކު، އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ކަންތައްތައް ހިންގުމުގައި ކޯޓުތަކުގެ އެހެނިހެން ކަންތައްތަކުގައި ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ކުރުމާއި ކަންކަން ނިންމުމާއި، މެންބަރަކު ކުރާ ކަމަކުން ނުވަތަ ބައިވެރިވުމަކުން ނުވަތަ ދައްކާ ވާހަކައަކުން ނުވަތަ ފާޅުކުރާ ޚިޔާލަކުން ނުވަތަ އެހެންވެސް ގޮތަކުން، އެ މެންބަރެއްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާމެދު ސުވާލު އުފެދޭނެ ނުވަތަ އުފެދިދާނެ އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރުމާއި، ކޮމިޝަނުގެ މިނިވަންކަމާއި، އިންސާފުވެރިކަމުގައި ސުލޫކު އުފެދިދާނެ ނުވަތަ އުފެދިދާނެ އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރުމާއި، މަޤާމުގެ ބާރުއަދާކުރުމުގައި މެންބަރަކަށް މަޢުލޫމާތުގެ ނުވަތަ އެމެންބަރު އަދާކުރާ ވަޒީފާގެ ބޭނުން އަމިއްލަ ނާޖާއިޒު މަންފާއެއް

ނުވަތަ އެހެން މީހަކަށް އެފަދަ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ހަވާލުކުރުމަށް ބޭނުން ނުކުރުމަށް ކަނޑައެޅިގެން އާއިލާގެ ވަރިވި އަކުރަކުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެހައި އަދި އަދި އަދާކުރުމަށް ބަލައިގަނެ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި އެއްވެސް މެންބަރެއްގެ އަމިއްލަ މަސްލަހަތެއް ނުވަތަ ދައުލަތް ނުވަތަ މާލީ ފައިދާއެއް އޮތް މައްސަލައެއް ނިންމުމުގައި އެއްވެސް މެންބަރަކު ބައިވެރިވެގެން ނުވާނެ ކަމާއި، އަދި އެފަދަ މައްސަލައެއްގައި އެންމެހާ ރައްޔިތުން ޖުޑީޝަލް އެކަން މެންބަރުންނަށް އެނގޭގޮތަށް، އެ މައްސަލައެއް ގެނެސްދެވޭނީ ނިންމުމަކާ އެއްބަސްވެފައިވާ ބައިވެރިއެއްގެ ފަރާތުން އޮތްނަމަ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ބަޔާންކުރަން ޖެހޭނެކަމަށް، އަދި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންނަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން، އިސްލާމްދީނަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތްވަރާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނާއި ޤަވާޢިދާއި ޢަމަލުކުރާނެކަމާއި، ދިވެހި ފަރުދުން އިންސާފުވެރިކަމާއި، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނާއި ޤަވާޢިދާ ގުޅިގެން، ތެދުވެރިކަމާއި އަމާނާތްތެރިކަމާއެކު އަދާކުރުމަށް ދިނުމަށް ވަޢުދުވާ މީހުން ކަމާ الله ގެ ނަމުގައި ހުވައިކުރުމަށް ބަޔާންކޮށް ހުރި ބައިވެރިވެފައިވާ

ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

ގައި މައްސަލައެއްގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ ފަރާތަކުން ހިނގާ ތަބާވާންޖެހޭ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުންނާއި، އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުންނާއި، މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކުގައި ހުރި މީހުންނާއި، ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުންނާއި، ދައުލަތުގެ މަޤާމުތަކާ ހަވާލުވެތިބި މީހުންނާއި، ސިފައިންނާއި ފުލުހުންގެ މައްޗަށް އަމަލުކުރަންޖެހޭ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުންނާއި، އެނޫންވެސް ރައްޔިތުން އެ މައްޗަށް ވާޖިބު ނިންމުމެއް ކަމުގައި ބަލަންޖެހޭ ކަމަށް، އަދި ހަމަ ބޭނުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 77 ވަނަ މާއްދާގައި، ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކުން އަދާކުރަން ފަރާތްތަކުން އެކޯޓުން ނުވަތަ އެ މައްސަލައެއް ނިސްބަތްވާ ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމެއް ކަމަށް ބުނާ ކޯޓުގެ ނިންމުމަކީ ހިނގާ ތަބާވާންޖެހޭ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުންނާއި، އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުންނާއި، މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކުގައި ހުރި މީހުންނާއި، ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުންނާއި، ދައުލަތުގެ މަޤާމުތަކާ ހަވާލުވެތިބި މީހުންނާއި،

ތުހުމަތުގެ މައްޗަށް އެކުލެވިގެންވާ ސަބަބުތަކާއި ޝިކާޔަތްތަކުގައި އެންމެފުރިހަމަ ބައްޔިތުން އުމައްކަން ތަބާވުން ތާއީދު ނިންމުމެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައި އޮންނަނިވިކަމަށް؛

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން 13 ޖޫން 2019 ވަނަ ދުވަހުގެ 19:00 ގައި ބޭއްވި އެ ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/119 ކުއްލި ބައްދަލުވުމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-VA-J/02 އަމުރަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 159 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ ވާޖިބަށް ހުރަސްއަޅާ އަމުރެއްކަމަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ އެބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވި 7 މެންބަރުންގެ ތެރެއިން 5 މެންބަރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ އިސްވެ އިޝާރާތްކުރެވުނު ކޯޓު އަމުރުގެ ދުސްތޫރިއްޔަތާއި ޝަރުޢިއްޔަތަށް އިންކާރުކޮށް، އެއަމުރަށް ގޮންޖަހައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 159 ވަނަ މާއްދާއިންނާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) ގެ 21 ވަނަ މާއްދާއާއި އެޤާނޫނުގެ އެހެނިހެން މާއްދާތަކުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ލިބިދީފައިވާ ޤާނޫނީ އިޚްތިޞާޞްގެ ބާރުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 159 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) އާއި (ރ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި އަދި ހަމަ އެ ޤާނޫނުގެ 77 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) ގެ 21 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން ކޮށްގެން ތިބި ޝަރުޠީ ހުވާއި، އެޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑާ ކަނޑައެޅިގެން ހިފެހެއްޓުން، ކޯޓުގެ ޙުރުމަތް ކެނޑޭގޮތަށް އަދި އަދުލު އިންސާފުގެ ހަރަކާތްތެރިވުމާ އެ ކޮމިޝަނުން ނިންމާފައިވާ ޤަރާރުދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި،

އަދި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ބޮޑުވިއްޔާ ނިންމުމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެ ކޮމިޝަނުން ނިންމާ ކޮންމެ ނިންމުމަކީ އޭގެ މައްޗަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އެއްވެސް ނަތީޖާއެއް

ނުދާނެ ޣައިރުދުސްތޫރީ އަދި ޣައިރުޤާނޫނީ ނިންމުމެއް ކަމަށާއި، އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބެންޗުން އަމުރާ ހިލާފުން އެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ކޮންމެ ނިންމުމަކީ އެއަށް ޤާނޫނީ އެއްވެސް ހައިސިއްޔަތެއް ލިބިގެންނުވާ [illegible] ސިފައެއްގައި ބާޠިލު ނިންމުމެއް ކަމަށާއި، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބެންޗުން އަމުރާ ހިލާފުން އެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ކޮންމެ ނިންމުންތަކާއި އެ ކޯޓުތަކުން ހިންގާ ކޮންމެ އިޖުރާއަތެއްވެސް ބާޠިލު އިޖުރާއަތެއްކަމަށާއި، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިސްވެ އިޝާރާތްކުރެވުނު އަމުރާ ހިލާފުން އެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާފައިވާ އެއްވެސް ނިންމުމެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި އަދި އެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އެއްވެސް މުއައްސަސާއަކުން ނުވަތަ އިދާރާއަކުންވިޔަސް ނިންމާ ކޮންމެ ނިންމުމަކީ ބާޠިލު ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މިކަން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށާއި، މަޖިލީހަށާއި، ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އެންމެހާ މުއައްސަސާތަކާއި އިދާރާތަކަށް އަންގަމެވެ.

14 ޝައްވާލް 1440

17 ޖޫން 2019

އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ

ފަނޑިޔާރު އަދަމް މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ

ފަނޑިޔާރު އަބްދުލްޣަނީ މުޙައްމަދު

Document 08

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: 2018/SC-SJ/01

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ކޯޓު އަމުރު

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17 ޤަޟިއްޔާއަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން އިންތިޚާބުވެވަޑައިގަތް ޕާޓީއިން ވަކިވެ އެހެން ޕާޓީއަކަށް ބަދަލުވުމާއި، [illegible] [illegible] ބެހޭގޮތުން ދިވެހި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 6 [illegible] 20 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހި [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible]

މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގެ [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީއާއި [illegible] ... ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގިނަ [illegible] މެންބަރުންގެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި [illegible] އަސާސީ ހައްޤުތަކުގެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާއާއި، 145 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible]:

1- [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު SC-/17
2017/A ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުގެ
01 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން [illegible]

2- ދިވެހިރާއްޖޭގައި [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible]

މަޖިލީހާއި، ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާއި، [illegible] ރައްޔިތުން [illegible] [illegible] އަމަލުކުރުން [illegible] [illegible] ވޯޓަށާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން [illegible] [illegible] [illegible] އިންޓަރިމް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން [illegible] [illegible]، ހ. ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 159 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ދ. ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން [illegible] [illegible] ފަނޑިޔާރުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ފަނޑިޔާރުން، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން [illegible] [illegible]

3- ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] މުސްތަޤިއްލު [illegible] ފަނޑިޔާރުން [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] ފަނޑިޔާރުކަމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

4- ދިވެހި ދައުލަތުގެ ތިން ބާރުގެ ތެރެއިން ޤާނޫނުހަދާ ބާރުގެ ހަޤީޤީ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުން ގެންދިއުމުން ހުރަސްއެޅި ހުއްޓުމާއި އިންތިޚާބު ދީގެ މުއްދަތުގައި ހުއްޓިފައިވުން ގޮސްފައިވާތީއާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ މެންބަރުކަމުގެ ޙައްޤުއާއި ޤާނޫނީގޮތުން ގެއްލިފައި ނުވާތީ ބަލައިގަނެ ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރި ތާރީޚުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައިވާ އެންމެހާ މެންބަރުން ހިމެނޭ ގޮތަށް ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ ފުރަތަމަ ޖަލްސާ ގޮވައިދިނުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމާއި،

5- ސިޔާސީ ހަރަކާތް ސަރަޙައްދުތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާތަކާ ކަނޑައެޅިގެން ހިފެހެއްޓުން ހިންގާފައިވާ ޖިނާއީ ތުހުމަތުތަކުގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށް ދައުވާ އުފުލާ ފަރާތުން ވަކިކުރާތީވެސް ނުވާނޭ ފެނިވައިގެން ޤާނޫނީ އިޖުރާއަތުތަކާ ހިފެހެއްޓުން ކަނޑައެޅިގެން ކަށަވަރުވާ ބުނެވިދާނެ ޤައުމީ ހިމާޔަތްދެވޭ ދަރަޖަ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ހުކުމްކުރެވިފައިވާ މައްސަލަތަކާ ކުރިމަތިވެފައިވާ ދައުވާ އުފުލައި މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ ހަމަތަކާ މަތިން ދަރަޖަ ބަލާ މަސްޤަތްކަމުގެ ޤާނޫނު ކަން ކަނޑައެޅިގެން މައްސަލަތަކަކީ ވާޖިބު އެ މައްސަލަތަކާމެދު ޝަރުޢީ ހަމަތަކާ މަތިން ދަރަޖަ ކަނޑައެޅިފައިވާ ފަރާތްތައް: 1- ގ. ކެނެރީގެ މުޙައްމަދު ނަޝީދު، 2- މ. ސީނާޒްރަނަށްޓާގެ މުޙައްމަދު ނާޒިމް، 3- މ. ކާރުވާރި، ހަރަލާނާ ޢިމްރާން ޢަބްދުﷲ 4- ހ. ސަހަރާ އަޙްމަދު އަދީބު ޢަބްދުލްޣަފޫރު، 5- ގއ. ވާދޫ، ނަޖުމާސްގޭ މުޙައްމަދު މުރުސިދު، 6- މ. މާރަނތަރިކާ ޤާސިމް އިބްރާހީމް؛ 7- ހދ.

[illegible] އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން، 8- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 9- [illegible] [illegible] ހާމިދު އިސްމާޢީލް އާއި [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާއާއި، 145 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު) ގެ 11 ވަނަ މާއްދާ އާއި އެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާ އާއި 22 ވަނަ މާއްދާއާއި، 77 ވަނަ މާއްދާގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުރިހަމަ އެއްބަސްވުމުގެ މަތިން [illegible] ދިވެހި ސަރުކާރަށް، [illegible] [illegible] ފުލުހުންގެ [illegible] އެކުލެވިގެންވާ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

15 ޖުމާދަލްއޫލާ 1439

01 ފެބްރުއަރީ 2018

ޗީފް ޖަސްޓިސް އަބްދުﷲ ސަޢީދު

ޖަސްޓިސް އަބްދުﷲ އަރީފް

ޖަސްޓިސް އަލީ ޙަމީދު މުޙައްމަދު

ޖަސްޓިސް އާދަމް މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ

ޖަސްޓިސް ޑރ. އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ

Document 09

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ސަބްޕީނާ ނިކުތުމުގެ ޚުލާސާ

- ކޭސްގެ ނަންބަރު: 2017/SC-C/11
- ދައުވާކުރާ ފަރާތް: އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- ދައުވާލިބޭ ފަރާތް: -
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ދުސްތޫރީ މައްސަލަ
- މައްސަލަ އަޑިގަނޑު: ދުސްތޫރީ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހޯދުން
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 23 އޭޕްރިލް 2017
- ނިމުނު ތާރީޚް: 22 މޭ 2017
- މައްސަލަ ނިންމި ގަޑި: 17:46
- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީސް: [illegible] ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ސައީދު، ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ދީދީ، ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ހަމީދު މުޙައްމަދު، ފަނޑިޔާރު އާދަމް މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ، ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ

މައްސަލައިގެ ހުލާސާ

މިއީ، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހަށް މީހުން ޢައްޔަންކުރުމާއި އެ މަޤާމުތަކުން މީހުން ވަކިކުރުމާއި، އެ މީހުންގެ އިސްތިޢުފާ ޤަބޫލުކުރުމަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އިޚްތިޔާރީ ބާރުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމަކަށް ވެފައި، އެ މީހުންނަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިޚްތިޔާރީ ބާރުގެ ދަށުން ވަކިކުރެވޭނެ ބައެއްކަމުގައި ނުވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 101 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ މައްޗަށް ނަގާ އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ ވޯޓަކީ، އެއްވެސް ސަބަބެއް އެ މައްސަލަ ބިނާވެފައި ނެތި، ހަމައެކަނި ސިޔާސީ ނިންމުމެއްގެ މައްޗަށް ވަޒީރަކު މަޤާމުގައި ނުބަހައްޓަން ނިންމާ ނިންމުމެއް ކަމަށާއި vote of no confidence އެއް ނުނެގޭނެކަމަށާއި، އަދި، ކަނޑައެޅި ބާރުލިބިފައިވާ ސަބަބުތަކަށް މެދުވެރިވެގެން، އަދި އެ ސަބަބުތައް ކަނޑައެޅި ބާރުލިބިފައިވާ ހަމަތަކެއްގެ މަތީން ސާބިތުކުރެވި impeachment އެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އަދި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 274 ވަނަ މާއްދާގައި "ދުސްތޫރީ މައްސަލަ" މާނަކޮށްފައިވާ މާނަކުރުމުން ރިޢާޔަތްކޮށް ދިވެހި ދައުލަތުގެ އަސާސީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ބަލައިގެން ދުސްތޫރީ މައްސަލައެއްކަމަށް.

❖ ޝަކުވާވެރިފަރާތުގެ ހުށަހެޅުން

މި މައްސަލައިގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށާއި، ޤާނޫނުތަކަށާއި، ދައުލަތާ ޚިލާފަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި ދައުވާކުރައްވާ ފަރާތްތަކަށާއި، ހަމަހަމަކޮށް ޚިދުމަތަކަށާއި، ތަފާތު ދުސްތޫރީ ނިޒާމުތަކުގައި ދައުލަތުގެ ތިން ބާރުގެ އިންތިޒާމުތަކުން ބެހިފައިވާކަމާއި، އެ ބާރުތަކުގެ މެދުގައި އޮންނަ ގުޅުމުގައި "ޗެކްސް އެންޑް ބެލަންސަސް" ގެ ނިޒާމު ޤާއިމުކޮށްފައިވާ ގޮތަށް

ދައްކަވައި، މިޤާނޫނުގެ މައްސަލަތަކުގައި މަޖިލީހުން ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ އާންމު މަބްދައުތަކާ މައްޗަށް ނަޒަރުކުރަން ބެލުމުން އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިފައި ވެއެވެ.

1- މި މައްސަލައިގެ ދައުވާގެ ސިފައަށް ބަލާއިރު، މި މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 101 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރަން، އެ މާއްދާއިން އިސްތިސްނާ ބުނެވޭތޯ ދުސްތޫރީ އަޙްކާމްތައް ކަނޑައަޅައި ދިނުމުކަން އެދިގެން އުފުލާފައިވުން، މިގޮތަށް ދުސްތޫރީ ދައުލަތާއި މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ވަކި ނިސްބަތާ އިދާރީކަމުން އެކުލެވޭ ޚުސޫޞީގޮތުން ދައުލަތަކަށް ނުވާއިރު، ދައުލަތުގެ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހާޒިރުކުރައްވާފައި ނުވާތީ މި މައްސަލަ ދައުލަތުގެ ހަމަޖެހިގެން ނިންމަވައި، "އެކްސް ޕާޓީ" (Ex parte) ކޭސް ބަލަން ނިންމުނެވެ.

2- ޝަރުޢީ ދައުލަތުތަކުގެ އެންމެ އަސާސީ އަސްލު އަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއަކީ އެ ދައުލަތެއްގައި "ސުމުއްވުއް ދުސްތޫރު" (Supremacy of the Constitution) ގެ މަބްދައު ކަށަވަރުކުރުމަކީ އޮޅުންނުވާ، އަދި މި މަބްދައަކީ ދުނިޔޭގެ އެންމެހައި ދުސްތޫރީ ނިޒާމްތަކުގައި އިސްތިޤްރާރުވެފައިވާ "މަބްދައުލް ދުސްތޫރިއްޔާ" (Principle of Constitutionality) އާއި، "މަބްދައުލް ޝަރުޢިއްޔާ" (Principle of Legality) ގެވެސް އަސާސްތަކެވެ؛ މި ދެ މަބްދައުގެ ތަޙްޤީޤުވާ ދައުލަތުގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގައި ސާބިތުވެގެންވާ އެންމެހައި ޤާނޫނީ ޤާއިދާތަކަކީ ދައުލަތުގެ އެންމެ މަތީ ޤާނޫނުކަމުގައިވާ ދުސްތޫރީ ޤާއިދާތަކާ، ނުވަތަ ޤާނޫނުއަސާސީން ޤާއިމުކުރެވިފައިވާ އެއްވެސް ދުސްތޫރީ މަބްދައަކާ ތަޢާރުޟުވާ ޤާއިދާތަކަކަށް ނުވުމުގެ އިތުރުން، ދައުލަތުގެ އެންމެހައި ބާރުތަކާއި، އިދާރާތަކާއި، މުއައްސަސާތަކުގެ އަމަލުތަކާއި، ތަސައްރުފުތަކާއި، އިދާރީ އެންމެހައި ފަރާތްތަކާއި، އަމުރުތަކާއި ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކާ ޚިލާފުވެގެން ނުވާނެކަން އަސާސެއްގެ ގޮތުގައި އިސްތިޤްރާރު މި މަބްދައު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 268 ވަނަ މާއްދާގައި އެއްވެސް އުނިކަމެއް ނެތްގޮތަށް ބަޔާންކޮށް ކަށަވަރުކުރެވިފައިވެއެވެ.

3- ދައުލަތުގެ ޤާނޫނީ ހަރަކާތުގެ އަސްލު ޤަވާޢިދާ، އިސްލާމް ދީނުގެ ޝަރީޢަތުން ދުސްތޫރީ ޤާއިދާތަކުން ބަޔާންކުރާ މަޤާސިދުތަކާ ޚިލާފުވާގޮތަށް ދައުލަތުގެ ކާރޯބާރު ހިންގަން ވޭތުވެދިޔަ ދުސްތޫރީ ތާރީޚުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާ! އެގޮތުން ދައުލަތުގެ ވެރިކަމާ، ދައުލަތުން ތަބާވާ ސިޔާސީ އަދި ވެރިކަމުގެ ނިޒާމާއި، ސިޔާސީ ގޮތުންނާއި އިޖުތިމާޢީ ގޮތުންނާއި އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ދައުލަތުން ތަބާވާ އަސާސީ ފިކުރުތަކާއި، ޤައުމީ ތާރީޚާއި، ދައުލަތުގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމު އެކަށައަޅާފައިވާ ޤާނޫނީ މަސްދަރުތަކާއި، ދައުލަތުގެ ބާރުތަކާއި، އެ ބާރުތައް އެކިފަރާތްތަކަށް ބެހިފައިވާގޮތާއި، އެ ބާރުތަކުގެ އިޚްތިޞާޞްތަކާއި، އެއް ބާރަކުން އަނެއް ބާރަކަށް ދެކޭ އެންމެ ގާތް ގުޅުމާއި، އެ ބާރުތަކާއި ފަރުދުންގެ މެދުގައި އޮންނަ ގުޅުމާއި، ފަރުދުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި، މިނިވަންކަމާއި، ވާޖިބުތަކާއި، މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކާއި، ވެދާ ދުސްތޫރީ ބަދަލުތަކުގެ ހިސާބުން ދުސްތޫރުގެ ހިމާޔަތްކުރާ ވެސް ދުސްތޫރު އިސްކޮށްލާގޮތް، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ކާނޫނާއި، ބާރުތަކުގެ ދުސްތޫރީ ޤާއިދާތަކާއި އެ ޤާއިދާތަކުން އިސްވެދާގޮތް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޓެކްސްޓު ދުސްތޫރީ ބަދަލުތަކުގެ ޤާނޫނީ މަސައްކަތާ ދައުލަތުގެ ޤާނޫނު ނިޒާމުގައި ވަކި ގޮތެއް ދޭ ދުސްތޫރީ ދައުލަތުގެ ޤާނޫނީ އަސްލުތަކާ ގުޅިގެން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނޭ ދައުލަތުގެ ތަރުތީބާ ޤާއިދާތަކާ ދަތުރުކުރާ ގޮތަށް ބަދަލުގެނައުމާއި، ބަޔަކު ޤާނޫނުގެ މަތިން ބަދަލު އެކުލެވޭ ދައުލަތުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަރާރުތަކުން، ދުސްތޫރީ ނިޒާމުގެ ގޮތުން ހުރި ހުރިހާ ވެފައިވާ ގޮތްތަކާ އެކު އަސާސީ ފިކުރު، އެ ނިޒާމުގައި ގާބިލްކަން ލިބިދީފައިވާ، ދުސްތޫރީ ނިޒާމުގެ ދެމެހެއްޓުމާ ގުޅުންހުރި (conflict) ގޮތަށް "ތަރުޖަމާ" (reconciliatory) ގެނެސް ކުރިއަރުވާގޮތުގެ ހާލަތު އިޖުތިމާޢީ ގުޅުން ދުސްތޫރީ ނިޒާމުގެ ދުސްތޫރީ ނިޒާމުގެ ދެމެހެއްޓުމާ ގުޅުންހުރި ޤާނޫނީގޮތުގެ އިޖުތިމާޢީ ދެމެހެއްޓުން ގާއިމުކުރާ ގޮތަށް ދުސްތޫރީ ކަމަކަށް ނަތީޖާ ދައުލަތުގެ ފަރުދީ ހަރަކާތުގެ އަސްލު ޤަވާޢިދާ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ދެމެހެއްޓުމާ އިޖުތިމާޢީ އިސްތިޤުރާރު އެކަށީގެން އަމާން ހިފަހައްޓާ، ދައުލަތުގެ ޤާނޫނީ އަދި ފަރުދީ "އެއްބައިވަންތަ" (unity) ކަމަށްވާތީ އަދިވެސް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ތަރުތީބާ ދައުލަތުގެ އިސްކުރައްވާ

ސުޕްރީމް ކޯޓު

އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ސިޔާދަތުގައި ހުރަހަކާ ދެކޮޅުވިޔަސް ގޮތުގެ ދުސްތޫރީ މައްސަލަތަކުގައި ބަލައިދޭ މިފަދަ ކޯޓު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޝަރީޢަތާ ހަމަތަކާއި ޤަޟިއްޔާ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ އެންމެ މަތީ ފާރަވެރިކަމުގެ ބައިވެރިވުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް، އަދި އެހެން ކޯޓުތަކުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުމަކީ އެންމެ ފަހުގެ ނިންމުންކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮވެއެވެ.

4- މަތީގައި ދުސްތޫރީ ނިޒާމުތަކުގައި ދައުލަތުގެ ސިޔާދަތާއި ފުރިހަމަގެ އެންމެ ބާރުތަކަކީ ރައްޔިތުންގެ ކިބައިން ފެށިގެން އަންނަ އަދި ރައްޔިތުންގެ ކިބައިގައި ދެމިއޮންނަ ބާރުތަކެއްކަމާއި، ދުނިޔޭގެ ޑިމޮކްރަސީތަކުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ބާރުތައް ހިންގަނީ އަސާސީގޮތުގައި "ދިމުޤްރާޠިއްޔާ ނިޔާބިއްޔާ" (representative democracy) ގެ އުސޫލުން، ރައްޔިތުން ތަމްސީލުކުރުމަށްޓަކައި ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރާ މަންދޫބުން މެދުވެރިކޮށްގެންކަމާއި، ނަމަވެސް ބައެއް ދައުލަތްތަކުގައި އިސްތިސްނާއީ ނިޒާމުގައި "ދިމުޤްރާޠިއްޔާ ޝިބްހު މުބާޝިރާ" (Quasi Direct Democracy) ގެ އުސޫލުން ސީދާ ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުމުގެ ނިޒާމުތަކުގެ އިސްވިޓްޒަރލޭންޑް، އެކި ދުސްތޫރީ ނިޒާމުތަކުގައި އެކި ފެންވަރަށް ބޭނުންކޮށްގެން ކުރިއަށްގެންދާކަން އެނގެން އޮންނަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިމުޤްރާޠީ ނިޒާމުގެ ޤާއިމުވެގެންވަނީ އިސްލާމީ އުސޫލުތަކުގެ މަބާދިއުތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 4 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ޖ) އިން އެނގެން އޮވެއެވެ.

5- އިސްވެ އިޝާރާތްކުރެވުނު "ދިމުޤްރާޠިއްޔާ ޝިބްހު މުބާޝިރާ" ގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ ސީދާ ބައިވެރިވުމާގުޅޭ ރައްޔިތުންނާ ގުޅުންހުރި ކަންތައް ނިންމުމުގައި، މަތީގައި ޑިމޮކްރަސީތަކުގައި އެންމެ ގިނަ ޤައުމުތަކުގައި ބޭނުންކުރާ މުހިއްމު އެއް ވަސީލަތަކީ ސީދާ ރައްޔިތުންގެ ހިޔާލު ހޯދުން ނަގާ ރައްޔިތުންގެ ރެފަރެންޑަމް (popular referendum) އެއް މެދުވެރިކޮށް ރައްޔިތުންނާ ގުޅުން ހުރި މުހިއްމު ކަންތައްތައް ނިންމުންކަން އެނގެން އޮންނައިރު، 7 އޯގަސްޓް 2008

6) ޝައްވާލް 1429 (ހ.) ގައި އަމަލުކުރަން ފެށުނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އެކުލަވާލަން އިންތިޚާބުކުރެވުނު ރައްޔިތުންގެ ޚާއްޞަ މަޖިލީހުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދުސްތޫރީ ނިޒާމުގައި ދައުލަތުގެ ބާރުތައް އެކުލަވާލައި، އެ ބާރުތަކުގެ އިޚްތިޞާޞްތަކާއި، އެއް ބާރު އަނެއް ބާރާ ދެމެދު "ޗެކްސް އެންޑް ބެލެންސަސް" ގެ އުސޫލުގެ ދަށުން އޮންނަންޖެހޭ ގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަހާލާފައިވާއިރު ސިޔާސީ ނިޒާމަކީ "ރިޔާސީ ނިޒާމު" ތޯ ނުވަތަ "ޕާލިމެންޓަރީ ނިޒާމު" ތޯ ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި ރިފަރެންޑަމެއް ބާއްވަން ނިންމައި، 2007 ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓް މަހުގެ 18 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވުނު ރައުޔުދިނުމުގައި ރައްޔިތުން ނިންމާފައިވަނީ ދިވެހި ދައުލަތުގެ [illegible] އޮންނަންވާނީ ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތް [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި، ވެރިކަން ހިންގުމުގެ ބާރު އެކުލަވާލެވިފައިވާގޮތާއި، އެ ބާރުގެ އިޚްތިޞާޞްތަކާއި، ޤާނޫނު ހެދުމުގެ ބާރު އެކުލަވާލެވިފައިވާގޮތާއި، އެ ބާރުގެ އިޚްތިޞާޞްތަކާއި، އެ ދެ ބާރުގެ ދެމެދުގައި "ޗެކްސް އެންޑް ބެލެންސަސް" ގެ ނިޒާމުގެ ދަށުން އެއް ބާރު އަނެއް ބާރު ޖަވާބުދާރީ ކުރަނިވި އުސޫލެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ ދުސްތޫރީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހި ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރައްވާ ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ އަސާސީ [illegible] ސިފަތައް ފުރިހަމަ [illegible] އުސޫލުތަކުންނެވެ.

6- ވަޒީފީގޮތުން އޮތޯރިޓީ (އިންޓަރނަލް ސެޕަރޭޝަން އޮފް އޮތޯރިޓީ) ގެ ދުސްތޫރީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން [illegible] [illegible] ރިޔާސީ ނިޒާމަށް ބަލާއިރު، އެ ނިޒާމަކީ ދައުލަތުގެ ބާރުތައް [illegible] [illegible] ވަކިވަކިން، ބާރުތަކުގެ [illegible] [illegible] "ޗެކްސް އެންޑް ބެލެންސަސް" ގެ ނިޒާމުގެ ދަށުން އެއްވެސް ބާރަކަށް އެހެން ބާރެއްގެ [illegible] [illegible] [illegible] އެ ބާރުތަކުގެ މައްޗަށް [illegible] (supervisory) އެއް ހިންގުން [illegible] ނިޒާމެއްކަމާއި، މިގޮތުން ބަލާއިރު، ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި ދައުލަތުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާއަށް [illegible] ހިންގުމުގެ ބާރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ ނިޒާމުގައި [illegible] ހިންގުމުގެ ބާރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ތަންފީޛު ކުރުމުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އެހީތެރިވުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާ ޙަވާލުކުރާ މަސައްކަތް [illegible]، އަދި އެބައިމީހުންނަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކެބިނެޓުގައި ސިޔާސީގޮތުން މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލައި ޖަވާބުދާރީވާ ބަޔަކަށް ވީހިނދު، ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި ވަޒީރުން ޢައްޔަންކުރުމާއި، ވަކިކުރުމަކީ ހަމައެކަނި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ލިބިގެންވާ އިޚްތިޔާރީ ބާރެއްކަމުގައި ވާއިރު، ބަރުލަމާނުގެ އަދި [illegible] ހިންގުމުގެ ބާރުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާގެ ގޮތުގައި ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާއި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބައްޓަންކުރާ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަކީ ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި ޕާލަމެންޓަށް ނުވަތަ ޤާނޫނުހަދާ މަޖިލީހުގެ ކެބިނެޓުގައި ސިޔާސީގޮތުން މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލައި ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭ [illegible] [illegible]، އެހެންކަމުން ޕާލަމެންޓުގެ ނިޒާމުގައި ވަޒީރަކާ ކުރެވޭ "އިސްތިޖްވާބު" (interpellation) އެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ވަޒީރަކާމެދު އިތުބާރުނެތްކަމުގެ [illegible] ވަޒީރަކާ މަޤާމުން ވަކިކުރުމާއި، [illegible] ވަޒީރުންގެ މަޖިލިސް "މުޝްތަރަކުކޮށް" (jointly) ޖަވާބުދާރީ ކުރުމާއި މެދު ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިތުބާރުނެތްކަމުގެ [illegible] ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ އަސާސީ [illegible] ދެކޮޅު ސިޔާސަތު ތަންފީޛުކުރުމާއި [illegible]، އެއީ [illegible] ފަރުދީގޮތުން ވަޒީރެއްގެ އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ ހުށަހެޅުމާއި، ޖަމާޢީ [illegible] ވަޒީރު ސިޔާސީގޮތުން ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިތުބާރުނެތްކަމުގެ [illegible] ޕާލަމެންޓަރީ ނިޒާމުގެ އަސާސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ޕާލަމެންޓަރީ ނިޒާމުގެ [illegible] ޖަވާބުދާރީކުރުވުމުގެ ބާރު ޕާލަމެންޓަރީ ނިޒާމުގައި [illegible] ބާރުން [illegible]، މިގޮތުން ޕާލަމެންޓުން [illegible] އިސްތިބްދާދީ ބޭނުންކުރުމަކީ "ތަޢައްސުފީ" (arbitrary) ކަން، ހަމައެކަނި ސިޔާސީ މަޤްޞަދެއް ޙާޞިލުކުރުމަށްޓަކައި [illegible] ހިންގުމުގެ ބާރަކީ [illegible] [illegible]، ނުވަތަ ޕާލަމެންޓަށް ޕާލަމެންޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބާރުން

[illegible] ޕާލަމެންޓްރީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕާލަމެންޓްރީ ނިޒާމުގެ ދައުލަތްތަކުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

7- އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ގަވާއިދުން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާ [illegible] ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަކީ ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި ޕާލަމެންޓްރީ ނިޒާމު [illegible] މަޖިލީހުގެ ކުރިމަތީގައި ސިޔާސީގޮތުން މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލައި ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭ ފަރާތްތަކެއްކަމާއި [illegible] އެނގެން އޮންނަހިނދު، "ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] މެންބަރުން، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން [illegible]" [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ މެންބަރަކު [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި އެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އެ މެންބަރަކު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 101 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible]، އެ މާއްދާގެ (ނ) ގައި "ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރެއްގެ އިތުބާރު ނެތްކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން [illegible] [illegible]، މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން، އެ މެންބަރަކު އިތުބާރު ނެތްކަމަށް [illegible] [illegible]." [illegible] [illegible]، އެ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރެއްގެ އިތުބާރު ނެތްކަމަށް [illegible] [illegible] އެ މެންބަރަކު [illegible] [illegible] [illegible]." [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 101 ވަނަ މާއްދާގައި ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރެއްގެ [illegible] އިތުބާރު ނެތްކަމަށް [illegible]، އެ މެންބަރަކު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރެއްގެ [illegible] އިތުބާރު ނެތްކަމަށް [illegible] އެ މެންބަރަކު [illegible]

ވަކިކުރެވޭ އުސޫލީ އިޖުރާއާތުގެ ގޮތަކުން ހުންނަކަމާއި، އެއާ ހިލާފަށް އެ މައްސަލައިގާ ޤާނޫނުގައިވާ އަރިހުގައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދުސްތޫރީ ނިޒާމުގައި ތަފްޞީލުކުރެވިފައިވާ އަދި މާނަކުރަންވާނީ ޤުދުރަތު ސިޔާސަތުގައި ބާރުތައް ވަކިވެފައި (separation of powers) އޮންނަ ރިޔާސީ ނިޒާމަކަށް ބިނާވާ ދައުލަތްތަކުގައި ވަޒީރުންނާއި ދައުލަތުގެ އިސްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކުރާ ބާވަތުގެ "އިމްޕީޗްމަންޓް" އިޖުރާއާތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ކަމަށާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބަޔާންވެފައިވާ 101 ވަނަ މާއްދާ ތަފްޞީލުކުރެވިފައިވާ އަދި މާނަކުރަންވާނީ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ނިޒާމުގައި ވަޒީރުންގެ އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ ވޯޓު ނަގާ އުސޫލުން ހުސްވެރިކަމާ ބަރާބަރުވާ ދުސްތޫރީ ސަރަޙައްދުތަކުގައި ހިނގަން ސަރުކާރު އެހީގެ ކަމުގައި، އޭގެ ފަރުގައި ޕާރލިމެންޓަރީ ނިޒާމުގައި ވަޒީރުންގެ ކެބިނެޓް އެކުލަވާލެވޭ ދުސްތޫރީ ބާރު ވަކިކުރާ އިންތިޚާބުގައި ޕާރލިމެންޓުގެ ބައިވެރިވުމަކީ ޖަވާބުދާރީވުން ޤާއިމުކަން ނުވަތަ ކޯއަލިޝަންކަން ކަނޑުވާލައި، ޕާރލިމެންޓަރީ ނިޒާމުގައި ވަޒީރުންގެ ދެދުވެރިކަމުގެ އުޅުމުގެ ޕާރލިމެންޓުގެ އިތުބާރު "ތަޟާމުން" (solidarity) ހާއްސަ ކަމަށްވާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒީރުންގެ ކެބިނެޓުގެ ޖަމާޢީ ޒިންމާ ރިޢާޔަތްކުރުމަށް އެއްބަސްވެވިފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފުވާ ކަންކަމެއްގައި، ޤާނޫނުއަސާސީންނާއި، ޤާނޫނުން ބަލައިގަންނަ ކަންކަމުގައި ތަޢާރުޟުވެދާނެ ޢައްޔަންކުރުމާ ބަދަލުކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 129 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ސަރުކާރު އެކުލެވެނީ ރައީސާއި، އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނައިބު ރައީސާއި ވަޒީރުންގެ ކެބިނެޓުން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ނަގާ ވޯޓު ދުސްތޫރީ ގޮތުން އިޖުރާއީ ގޮތުން ސަރުކާރުގެ ވަޒީރަކު ބަލަހައްޓައިދިނުމުގައި ވާޖިބުތަކުގެ އިސްތިސްނާގެ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ ސިޔާސަތުތައް ނުވަތަ އަމަލެއް ކުރެވޭނަމަ ވަޒީރަކާ ދޭތެރޭ ކޮށްފައިވާ މުޅި ޕާރލިމެންޓަށް ހިމެނޭ "އިސްތިޖްވާބު" އަކީ ވެސް އެއީ ވަޒީރު ނަގާ ޒިންމާދާރުކަން ކަމަށް ޕާރލިމެންޓަށް ނިސްބަތްކުރެވޭ އިސްތިޖްވާބުކުރުމާ ޕާރލިމެންޓަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ އިޖުރާއާތެއް އެކަށައަޅާފައިވުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބޭނުންވާ 101 ވަނަ މާއްދާގައި އެކި ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް އިސްތިޖްވާބު ނިސްބަތް ދަށުން ނުވާކަމާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 98 ވަނަ

މާއްދާގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ދީފައިވާ މަޖިލީހުން ސުވާލުކުރުމުގެ ބާރަކީ ބަންދުވެރިޔާ ފަދަ "އިސްތިޤްލާލިއްޔަތު"ގެ ތަޢުރީފުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއް ނޫންކަމާއި، މިގޮތުން އިޝާރާތްކުރެވޭ ވަޒީފާތަކުގެ މައްޗަށް އިޢުތިބާރު ނެތްކަމުން ހިނގައި ވަޒީރުން މަޤާމުން ވަކިކުރުމުގެ ބާރު ޕާލަމެންޓަރީ ނިޒާމުގައި އޮންނަ އުޞޫލުގެ ދުސްތޫރުގައި ނުވަތަ "ޗެކްސް އެންޑް ބެލެންސަސް" އެއީ ގޮތުގައި ޕާލަމެންޓަރީ ނިޒާމުގައި، ވެރިކަން ހިންގުމުގެ ބާރަށް ޤާނޫނުހަދާ މަޖިލީސް އެކުލެވޭ ބާރު ދިނުމާއި އޮންނަ ޕާލަމެންޓަރީ ނިޒާމުގެ އަސާސީ ސިފައެއް ކަމުގައިވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދުސްތޫރީ ނިޒާމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް އުފެއްދުމުގެ ބާރު، ވަޒީރުން ހިންގުމުގެ ބާރަށް ޖަވާބުދާރީވުމާއި ނިސްބަތްވުމާއި، ބަންދުވެރިޔާ ސަރުކާރުގެ މައްޗަށް ހިއްސާވާކަން ބަލައިލާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 101 ވަނަ މާއްދާ ނަގައިބަލާ މާނަކުރާގޮތުގައި، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރަކާ ޖަވާބުދާރީކުރުވުމާ ތަސްދީގުކުރާ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކުރިމަތީގައި ސިޔާސަތުތަކާ ޖަވާބުދާރީވުމާއި، މި ވަޒީރުންގެ މައްޗަށް އިސްތިޢުފާ އިޖުރާއަތުގެ މަތިން އިޢުތިބާރު ނެތްކަމުގެ ކަނޑައަޅައި މަޤާމުން ދުރުކުރުމުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެކަން އޮތް ނުހުންނާނެ އިންސާނުވެގެން، އެހެންކަމުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބުނެވިދިޔަ 101 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރަކު މަޤާމުން ވަކިކުރުމުގެ އިޖުރާއަތާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހިންގާ އިޖުރާއަތުތަކާއި ނުވަތަ ނަގާ ވޯޓަކުން މަޤާމުން ވަކިކުރުމާ އެހެނިހެން ބާރުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ރައީސުން މަޤާމުން ވަކިކުރުމުގެގޮތް އޮތީ ހިމާޔަތް ސިޔާސީ ދާއިރާގައި ބަދަލުގެނެވޭ އުޞޫލުތަކާއި އިޖުރާއާތުތަކާ އެއްގޮތަށް އިންޑިޕެންޑެންޓްކަން ކަން އޮންނާނެއެވެ. އަދި މި އިންޑިޕެންޑެންޓް ބާރުތަކާ އަސާސީ އެ ފަރާތްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ދާއިރާގައި ހިނގާ ކަމެއް ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުން ޖަވާބުދާރީ ކުރުވުން ނުގެ އިސްތިޤްލާލު ނެތިގެންވެސް ވޯޓެއްގެ މައްޗަށް ހަމައެކަނި ބިނާކޮށްގެން ނޫންކަން އެނގެއެވެ.

8- ބަންދުވެރިޔާ ކަނޑައަޅާފައި ނިޒާމުތަކުގެ މައްޗަށް ހިއްސާވާ ކުރާއިރު،

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 100 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 101 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، 177

ވަނަ މާއްދާ އާއި، 187 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 197 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 207 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 218 ވަނަ މާއްދާ އަދި 228 ވަނަ މާއްދާތަކުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއަކުން ހާޒިރުވެ ވޯޓުގައި ބައިވެރިވާ މެންބަރުންގެ ވަކި އަޣުލަބިއްޔަތަކުން ފާސްކުރުމުން އެ މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދައުލަތުގެ ވެރިން މަގާމުން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން އިޖުރާއާތެއް އެބަ ޖެހޭކަމާއި އިންސާފުވެރިކަމާއި އިޖުރާއާތުތަކުން ކަނޑައަޅައިގެން އެނގެން އޮންނާތީ، މަގާމުން ވަކިކުރުމުގެ ހިނގާ ކަންތައް އިޖުރާއަތަކީ ރައްޔިތުންނާއި ދައުލަތުގެ ޒިންމާ ބުނެވޭތީ ހުކުރު "ތަޙައްކުމު" (arbitrariness) ކަން އަމިއްލަ ބޭނުމުގެ މަތިން ދައުލަތުގެ ހުރި ސިޔާސަތުތަކާއި ސަރުކާރާއި އަސާސްތަކުން ސީދާ އަޚުލާޤީ އިޖުރާއާތުތަކުން ވުރެ އިސްވެރިން، ދުސްތޫރުގެ އަސާސް ރައްކާތެރިކަން އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން ރައްކާތެރިކަން ސިފަ އަމުރު ރައްދުކޮށް އިޖުރާއާތުތަކުން ފާސްކުރާ އާއި، ދުސްތޫރުގެ ހިމާޔަތް ހައްޤުތަކެއް ހިމާޔަތްކުރުމާއި އެ ހައްޤުތަކުން ބޭނުންކުރުމުގައި ހިފުން ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލު އަސާސީ ގޮތުން ދައުލަތުގެ ގޮތުން ބާރުތަކުގެ ޙައްޤުތަކުގެ ކަމާއި ގޮތުގެ ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތަކުގައި ދެކެވޭ ކަމާ ގުޅޭ ޝަރުޢީ ގޮތުން ތަޙައްކުމު ނުކުރުމުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ "ޑިއު ޕްރޮސެސް" (due process) ކަމާއި، އެކަށީގެންވާ ދައުލަތުގެ އުސޫލު ބަލައިގަތުން ނުވަތަ ހަރަކާތް އުސޫލު ފަރާތްތަކުން ކަނޑައެޅުން ނުވަތަ ހިންގުމުގެ ފަރާތްތަކުގެ ބާރުތަކުގެ ގޮތުން ގާނޫނީ ނުވަތަ އަމިއްލަ (arbitrary) ގޮތަކަށް ޑިއު ޕްރޮސެސްއާ ޚިލާފުވާކަމާއި، ޝަރުޢީ ނިޒާމާ ކަމުގެ ހިންގުމުގެ ނުވަތަ ކަމުގެ އިޖުރާއާތުގެ ގޮތުން ސިޔާސަތު އާއި ޚިލާފުވާކަމާއި، އެގޮތުން، ޑިއު ޕްރޮސެސްގެ މަސައްކަތް ދައުލަތުގެ ހިފެހެއްޓުމުގެ (rule of law) އާއި ހިންގުމުގެ ނުވަތަ އިޖުރާއާތު ބަލަހައްޓާ ގާނޫނާ އެއްގޮތްވާއި، އެގޮތުން ފުރިހަމަކުރުމުގެ ނިޒާމާއި، ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތަކުން ދާއިރާ ރައްކާތެރިކަން ތަނފީޒުކުރުން ކަމުގެ ގާނޫނީ ނިޒާމުތަކުގައި އިސްތިސްނާކޮށްފައިވާ އަސާސީ އުސޫލުތަކެއް އެކަމަކު "ޑިއު ޕްރޮސެސް" ގެ ދަށުން އަންނަނިވި ހިމާޔަތްތައް ކަނޑައެޅިފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނީ (1) ޝަރީޢަތް ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި ހިމާޔަތްތައް ޝަރީޢަތުގެ އިޖުރާއާތް އެއްގޮތަށް ގެންގޮސް ހިނގުމާއި، މަދަނީ ހައްޤުގެ ނިޒާމުގައި ހިމާޔަތްތައް މަދަނީ އިޖުރާއާތް އެއްގޮތަށް ހިނގުން،

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު | ތީމުގެ، އޯކިޑް މަގު | މާލެ | ދިވެހިރާއްޖެ
Supreme Court of the Maldives|Theemuge | Orchid Magu | Male' | Republic of Maldives
+ 960 3009990 Tel: ފޯން | + 960 3008554Fax: ފެކްސް:URL: www.supremecourt.gov.mv ވެބްސައިޓް:

(2) "ސަބްސްޓެންޓިވް" ޑިއުޕްރޮސެސް ނުވަތަ ޤާނޫނަކުން ކަނޑައެޅޭ އިޖުރާއަތުތަކާ ނުލައި އެއްވެސް މީހަކު ހައްޤުތަކުން މަހްރޫމުކުރުން ކޯޓުތަކުން ރިޢާޔަތްކުރުން، (3) ސާބިތުކުރުން އަސްލުން ނެރުމާ ޤާނޫނުތަކާއި ތަޢާރުޟުވާކަން ފާހަގަކުރުން، (4) "ބިލް އޮފް އަޓެއިންޑަރ" ގައި ނުވަތަ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ހައްޤުތަކާބެހޭ ބާބުގައިވާ ޑިއުޕްރޮސެސްގެ އުސޫލު "އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮވެނަންޓް" ގެ ދަށުން އަސާސީ ހައްޤުތަކާއި ތަޢާރުޟުވާގޮތުން ތަރައްޤީއާއި ކަމުގައި ބެލެވޭނެކަމެވެ. މިގޮތުން، މިފަދަ ޤާނޫނުތަކަކީ ނިސްބަތްވާގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފުވާނަމަ އިޖުރާއަތުތަކުގެ ބަދަލުގައި ޤާނޫނުގެ ބާރުނުފޯރާނެކަމެވެ. ޤާނޫނުގައިވާ ޚިލާފުވާ އިޖުރާއަތުތަކަން ވުމުގެ އިތުރުން އެ އިޖުރާއާތަކީ ޢަދުލުވެރި އިންސާފުވެރި (just and fair)، ހަމަޖެހޭ (reasonable) އިޖުރާއާތުތަކަކުން ވާންޖެހޭނެކަން ސާބިތުވާނަމަ ދައުލަތުގެ އެކަމަކު އަސާސީ އިޖުރާއަތުތަކުން އަމިއްލަ ބާރުގެ ސަބަބުން ހިފެހެއްޓުމަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ދަޢުވާތަކުން ބިނާކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނުތައް ބާޠިލުކުރުމަށް ކޯޓުތަކަށް ބާރުލިބިގެންވާކަމެވެ. މި މަބްދައު ބިނާކުރެވިފައިވަނީ ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތިލުމާއި ހަމަހަމަކަމަށް އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ބަދަލުގައި އިންސާފާއި ކޯޓުތަކުގެ ނިންމުންތަކަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނެކަމާއި، ޤާނޫނީ ނިޒާމުގައި އިންސާފުވެރި ސަރުކާރުގެ އަސާސީ ޤާނޫނުތަކަށް ކަނޑައެޅިގެން ބަދަލުކުރުމަށް ހުއްދަ ކުރެވިފައި ނުވާކަމެވެ. އަދި މިގޮތުން ކަމުގެ އިޖުރާއާތަކާ ޤާނޫނުތަކަށް ތަޢާރުޟުވާ އިޖުރާއާތުތަކަކީ ބާޠިލުކަމެއް ކަމުގައި، މިގޮތުން އިޖުރާއާތަކާ ހުރިހާ ބާރުތަކެއް ދޭންޖެހޭކަމެވެ. ޑިއުޕްރޮސެސް އާއި ބިލް އޮފް އަޓެއިންޑަރ އާއި ޖެހޭ އަސާސީ ހައްޤުތަކާއި އިންސާފުވެރި އިޖުރާއާތުތަކާއި ތަޢާރުޟުވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 8 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 16 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 17 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 20 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 21 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 42 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 43 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 51 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 52 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 53 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 54 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 59 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 60 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 61 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 63 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 64 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 65 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 67 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 68 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 69 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 144 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 268 ވަނަ މާއްދާ އަދި 299 ވަނަ މާއްދާ އަށް ޚިލާފުވުން ސާބިތުކަން އެނގެން އޮތެވެ.

ޙުކުމް:

އިސްލާމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ދައުލަތުގެ ތިންބާރު ކަމުގައިވާ ވެރިކަން ހިންގުމުގެ ބާރާއި، ޤާނޫނު ހެދުމުގެ ބާރާއި، އަދި އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރާއި، މި ތިން ބާރު މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި، އިޚްތިޔާރުތަކާއި، ޙުދޫދު ކަނޑައަޅައި، ދައުލަތުގެ ތިން ބާރުގެ ތެރެއިން އެއްވެސް ބާރެއް އަނެއް ބާރެއްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި، އިޚްތިޔާރުތަކާއި [illegible] [illegible]، އެއް ބާރު އަނެއް ބާރުގެ މައްޗަށް ނުފޫޒު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 5 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 6 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 7 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 8 ވަނަ މާއްދާއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދުސްތޫރީ ނިޒާމުގައި ދައުލަތުގެ އެއް ބާރު އަނެއް ބާރުގެ މައްޗަށް ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ޙުދޫދުތަކުގެ ތެރޭގައި ފާރަވެރިވުމުގެ އުސޫލު ނުވަތަ "ޗެކްސް އެންޑް ބެލަންސަސް" ގެ ނިޒާމު ޤާއިމުކުރުމަކީ "ރިޕަބްލިކް ނިޒާމު" ގެ މައިގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 101 ވަނަ މާއްދާގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރަކު ވަކިކުރެވޭނެކަމަށް [illegible] އިޖުރާއަތުތަކާއި، އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 100 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، 177 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 187 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 197 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 207 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 218 ވަނަ މާއްދާ އާއި، އަދި 228 ވަނަ މާއްދާގައި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ [illegible] އަޣުލަބިއްޔަތުން ނުވަތަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވެ [illegible] [illegible] މެންބަރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ނުވަތަ އެ މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] އަޣުލަބިއްޔަތުން ފާސްކުރުމުން އެ. މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ

މަޖިލީހުން ހިންގަންވާނީ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު "ޑިމޮކްރަސީ" ގެ ޤަވާޢިދުތަކާއި ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން ހިންގާ އިލްތިޒާމްވެރިކަމާއެކު އުސޫލުތަކުން، ވެރިކަން ހިންގުމުގެ ބާރުތައް، އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި، ބާރުތަކާއި، އިޚްތިޞާޞްތަކަށް ހުރަސްއެޅުމުގެ ނުވި ދައުލަތުގެ ތިން ބާރުގެ ތެރެއިން ކޮންމެ ބާރަކުންވެސް އެ ބާރަކާ ހަވާލުވެފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރަން ނުކުޅެދޭކަ ނުވަތަ އެހެނިހެން ގެންދިއުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އަދި އެއް ބާރުން އަނެއް ބާރުގެ އިޚްތިޞާޞްގެ ތެރެއަށް ވަދެ، ބާރުތަކުގެ މެދުގައި ހަމަހަމަކަމާއި ތަރުތީބު އިންތިޒާމް ފަސާދަކުރަނީ ގޮސް، އެ ބާރުތަކުގެ މުސްތަޤިއްލުކަން ނަގާއިދީ ވަކި ގޮތަކަށް ކުރުމުގެ ވާނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބިނާވެފައި މައިގަނޑުތަކުގެ ދެކޮޅަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމާ ކޮންމެ ނިންމުމެއްގެ ސައްޙަކަން ބަލައިގަނެވޭނީ އެ ނިންމުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ރޫޙާއި މަޤްޞަދުތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ވަކިގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމަކަށް މިއަދު، މިހާރު ސަރުކާރުން 2017 ވަނަ އަހަރުގެ މޭ މަހުގެ 22 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން ހުށަހެޅި ހާލަތުތަކުގައިވެސް، އަދި ހުށަހެޅި ބައްދަލުވުންތަކުގައިވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބާރު ހިންގާ ސަރަޙައްދުގެ ތެރޭގައި އަމަލުކުރަންވާނީ މި ގަސްދުގައި ކަނޑައެޅި ބައެއްގޮތް އަރުވާލާފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ހުކުމްކުރަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ބުނެފައިވާގޮތުގެ މަތިންނާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 144 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ބާރުތަކުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި، ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި ދައުލަތުގެ އެންމެހައި ފަރާތްތަކަށް އަންގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުގެ އިއްތިފާޤުން ބަހުތަކުން އަމުރު ނެރުނީމެވެ.

Document 10

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޤަވާޢިދު ނަންބަރު 2008/SC-RU/01

04 ޛުލްޙިއްޖާ 1429/ 02 ޑިސެމްބަރ 2008

ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމު މުސްތަޤިއްލުވެގެންދިޔުމާއެކު، ރާއްޖޭގެ އެންމެހާ ކޯޓުތަކުގައި ޝަރުޢީ އަދި އިދާރީ ކަންތައްތައް ހިންގުމުގައި ދިމާވަމުންދާ މައްސަލަތަކާ ބެހޭގޮތުން، މާލޭގައި ހިނގި މާލެއާއި އަތޮޅުތަކުގެ ފަނޑިޔާރުން ޖަމާވެ ސަރަހައްދުން 2008 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ 23 ވަނަދުވަހުގެ 20:30 ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ފަނޑިޔާރުންނާ ހިތާބު ކުރެއްވުމުން، މިއަދުން މުސްތަޤިއްލުވި ޖުޑީޝަރީގެ ޤަވާޢިދުތަކުގެ އަލީގައި ކޯޓުތަކުން ކުރިމަތިވެފައިވާ މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމަށްފަހު އެކަމާބެހޭ ކަނޑައެޅުން ފަނޑިޔާރުންގެ ކޮމިޓީން ހުށަހެޅި ރިޕޯޓުން ބަލައި އުސޫލުތަކުގައި ތިރީގައި ބަޔާންވެގެންވާ ކަންތައްތައް ފާސްކޮށްފައިވެއެވެ.

1- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 156 ވަނަ މާއްދާގައި ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ކޯޓުތަކުން ކުރާ އެންމެހައި ކަންތައްތައް ރައްކާތެރިކަން ހިންގުމާއި ފާރަވެރިކަމާއި ހުރިހާ ކޯޓުތަކަށް ބެލެހެއްޓުމާއި ބާރު ލިބިގެންވާ ކަމަށް. މިގޮތުގެމަތިން ސުޕްރީމްކޯޓަކީ ކޯޓުތަކުގެ ބަލަހައްޓައި އެއްގޮތްކުރުމުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުން ހިންގާ ކޯޓު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީ ހިންގުމުގެ އިދާރީ ކަންތައްތަކާއި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅާ ކަންތައްތައް ކަމަށްވާތީ، އަދި އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ އެންމެ އިސް ފަރާތަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެންމެ އިސް ފަރާތަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ކަނޑައެޅި ބައިންނެވެ. އެންމެ އިސް އަދި އިޖުތިހާދީ (ބ)ގައި އަލިއަޅަ ފާރަވެރިކޮށް ބަލަހައްޓާ ކަމުގެ ހިންގާ ޒިންމާއާއި މިހެންވީމާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލްސާއެއްގައި ބޭއްވުނު ޤާނޫނީ ކޮމިޓީން ހުށަހެޅުން ސުޕްރީމްކޯޓުން ބަލައިގަތް ބޭނުމުގެ ގޮތުން ކޯޓުތަކުގެ އެކި ދިމާލުން ޙައްލުކުރުމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އެކަށައަޅައިފައިވާކަން.

2- ދިވެހި ޝަރުޢީ ނިޒާމު ގެނެސްދިނުމުގެ ޖުޑީޝަރީގެ ހިންގުމަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީއަށް ދިމާވަނިކޮށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ފެށިގެންދާ ކަންކަމުގެ އުސޫލުން

ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން ކޯޓުން ފިޔަވަޅެއް ބަލައިގަތުމާއި ވާޖިބުތަކެއް ކަނޑައެޅުމުގައާއި ޤާނޫނު ވިޔަވަލި އެހެން އެއްވެސް ހަރަކާތަކުން ބޭރުގެ ބާރުތަކުން ހުރިހާ ބާވަތްތަކުގެ ނުފޫޒުން އެއްކިބާވެފައިވާ އަދި ވަކި ފަރާތަކަށް ނުޖެހި މުސްތަޤިއްލުކޮށް މުއައްސަސާއެއްގެ ހަރަކާތްތެރިވުން މިސާލުތަކުގެ ދުރުގައި ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގައި ދުރުވެރި ދިވެހި ދައުލަތުގެ މިން ބޭނުމެއް ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރަށް ޤާނޫނު އަސާސީން ހަމަޖެހިފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް ގޮތް އެކަށީގެންވާ ބާރުތަކާއި ބޭނުންވާ ޤާނޫނީ، މާލީ، އިދާރީ އަދި ފަންނީ ސަޕޯޓް ލިބިގެންވުމީ، އެއްވެސް ސަރަޙައްދުތަކުގައި ރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ މުސްތަޤިއްލުކަން ހިމާޔަތް ކުރުމަށް އެކުލެވޭ އަސާސް ބައްޓަންކުރާ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ދާއިރާއިން ކަނޑައެޅިފައިވާ ބައްޓަމާ މުސްތަޤިއްލުކަމާއި ޖުޑީޝަރީއަށް ބާރު ދިނުމުގެ މަޤްޞަދުގައި މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު ޖުޑީޝަރީއެއްގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ފުރިހަމަކޮށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން އަމަލު ކުރުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ބާރު ކަނޑައެޅުން އަންނަނީކަން.

3- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީން ޖުޑީޝަރީއަށް ލިބިދީފައިވާ މުސްތަޤިއްލުކަމާއި މިނިވަންކަމާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން ދިވެހި ޝަރީޢަތުންނާއި އަސާސީ ބައްލަވާގޮތްތަކެއް ގެނައުމުން މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު ފަސޭހަތަކެއްގެ ކަމުގައި ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނާއި އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ މުހިންމު ވާޖިބާއި މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށްޓަކައި ޤާނޫނު އަދި ޤަވާޢިދު ހަދައި ޤާނޫނުތަކާއި ތަޢާރުފުކުރުމުގައި ދިރުއްވުމުގެ ބާރުތަކެއް ލިބިގެންވާ، ޖުޑީޝަރީގެ ޙައްޤުތަކާއި އިޚްތިޔާރުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އަށް އަމަލުކުރުމަށް ފުރުޞަތު ޖުޑީޝަރީ އެކަމާ ގުޅޭ ކަންކަން ކަނޑައަޅައިދޭ ކަމުގައި އަދި އެފަދަ އަމަލުތަކަކީ ވަކިން ހަމައެކަނި ޝަރުޢީ ދާއިރާ މިނިވަން ދިނުމުގެ އިސްކަން އެކަށީގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީން މުސްތަޤިއްލުކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީއަށް ލިބިފައިވާ އަދި އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީން މުސްތަޤިއްލުކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީއަށް ކަށަވަރު ކޮށްދީފައިވާ އެކަމުގެ ބާރުތަކާއި ނިޒާމުގެ ގޮތުގައި އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާކަން.

4- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 156 ވަނަ މާއްދާގައި ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގައި ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ކަންތައްތައް ހަވާލުކުރާ އިދާރީ ހިންގުމުގެ ޒިންމާއާއި ހުރިހާ ކޯޓުތަކަކީ ބޭނުންވާ ސަރުކާރުން ކަށަވަރުކުރުމަށް ބަޖެޓެއް ކަނޑައަޅާ، އަދި ކޯޓުތަކުގެ މުސްތަޤިއްލުކަމާއި ޝަރުޢީ ދާއިރާގެ ވަޒީފާތަކުގެ ބާރު އިދާރީގޮތުން މުސްތަޤިއްލު ކަމުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާއާއި ހުރިހާ ވަޒީފާތަކަށް ބަދަލުކުރުމާއި ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރާއި ބަޖެޓް ތައްޔާރުކުރުމާއި ހިންގުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޤާނޫނާއި ޤަވާޢިދުތަކާ ޖިނާއީ ދާއިރާ ހިމެނޭ ކޯޓުތަކުގެ މަސައްކަތުގެ ދާއިރާގެ ބަޖެޓުގެ ކަންކަމާ ހިންގުމުގެ ހުރިހާ މަސްއޫލިއްޔަތު ކޯޓުތަކުން އިދާރީގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ސާފުކޮށް ކަނޑައެޅި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާކަމުގައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓާއި ދަށު ކޯޓުތަކުގެ މައްޗަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި އައިސްފައިވާ ކަންތައް ތަންފީޛުކުރުމުން ކޯޓުތަކުގެ މަސައްކަތަށް ހުރަސްއެޅި ނުފޫޒު ފޯރުވާލެވޭކަން އެހާމެ ތަންފީޛުކުރެވި އަދި މަސައްކަތްކުރަމުންދާކަން. އަދި އެގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީއަށް 2008 އޮގަސްޓު 07 ގައި ތަޞްދީޤުކުރެއްވުމުން، ޖުޑީޝަރީން އުފައްދާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ މުސްތަޤިއްލު ޖުޑިޝަރީގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ދަށުން ގެންދިއުމާ އެކޮމިޝަނުގެ ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ގޮތުގައި ހަމަޖައްސައި ޝަރީޢަތް ކުރުން ހިމެނޭ ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގެ ހުރިހާ ކަންތައްތައް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ބެލުމުގެ ދަށުން ހިނގާ ގޮތަށް ހަމަޖެއްސުމަށްފަހު ކޯޓުތަކުގެ ހިންގުމުގެ ހުރިހާ އިދާރީ ކަމެއް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ބަލަހައްޓަންޖެހޭ ގޮތަކަށް.

5- ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާގެ ދައުރުއަދާކުރުމުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓު، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ހިންގުމުން ދިއުމަކީ ޖުޑީޝަރީގެ ޒިންމާގައި އަދި ގާނޫނީ ވިސްނުންތަކާއި ކޯޓުތަކުގެ ގޮތުގައި އިންސާފުވެރިކަމާއި ކޯޓުތަކުގެ އެކަށީގެންވާ މަސައްކަތް ނުފޫޒު ފޯރުވުމަކާ ނުލައި ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ ކަމުގައި ޖުޑީޝަރީގެ ހިންގުމުގެ ދާއިރާ ގެންގުޅުން ދިވެހިކަމާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީން ޖުޑީޝަރީ މުސްތަޤިއްލުކަމާއި ބައްލަވާފައިވާ އެޖުޑީޝަރީގެ މިންވަރުކަމާއި ގިނަބައިގެ ހިތްވަރު ސާބިތު އުޅުނު ކަމަކަށްވުން.

ދެންފަހު، މިދިޔަ ސަނަތުން 2008 ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓު މަހުގެ 07 ވަނަ ދުވަހު ތަޞްދީޤުކުރެއްވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 7 ވަނަ މާއްދާއާއި 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ)، (ނ) ގެ މައްޗަށާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާއާއި 142 ވަނަ މާއްދާއާއި 143 ވަނަ މާއްދާއާއި 144 ވަނަ މާއްދާއާއި 156 ވަނަ މާއްދާގެ މައްޗަށާއި މިތަނުގައި ބުނެފައިވާ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ކަންތައްތަކަށް ބަލައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމަވާ ބަލައި ވިސްނާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގައި ހިމެނޭ އެންމެހާ ކޯޓުތަކުގައި ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ މުޅިއެއް މަސްއޫލިއްޔަތާއި ބާރުތަކާއިބެހޭ ފަރާތްތަކުގެ މުސްތަޤިއްލުކަމާއި މިންވަރުކަން ހިމާޔަތްކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ނ) ގައި ކަނޑައެޅި ބާރުތަކާއި ވާޖިބުތަކާއި މަތިން ކޯޓުތަކާއި އެކޯޓުތަކުގެ ފަރާތްތަކުން ނުފޫޒުކުރަން އެއްވެސްކޮން ކޯޓުތަކުގެ ހައިބަތާއި ފަރާތް ހިމާޔަތްކުރުން ދިވެހިރައްޔިތުންގެ އެންމެހާ މުއައްސަސާތަކުގެ މައްޗަށް ލާޒިމު ހިނދު، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައެޅިގެންވާ ޢަދުލުއިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާ ސުޕްރީމް ކޯޓުކަމުގައިވާ، އަދި އެގޮތަށް ފަރާތްތަކުގެ ދަރަޖަވެރިކަން، ކަމުގެ ހިންގުމާ ޢަމަލުތައް ހުރިހާ ކަންކަމާއި ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތްތައް ނުފޫޒު ފޯރުވާ ހަރަކާތްތަކުން ނުފޫޒުކުރުމުގެ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ކޯޓުތަކުގެ އިންސާފުވެރިކަން ކަށަވަރުކޮށް ދަރަޖަވެރިކަން ހިމާޔަތްކޮށް ހިންގުމުގެ ބާރުތަކުގެ ފަރާތުން ހުރިހާ ކޯޓުތަކަށް

ވިޔަނުވާ ބަޔާންކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 156 ވަނަ މާއްދާގައި ސާފުކޮށް ކަނޑައެޅި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އިން އެކޮމިޝަނަށް ލިބިދީފައިވާ އިޚްތިޔާރާއި ބާރުގެ ސަބަބުން އެހެނިހެން މިނިވަން ޖުޑީޝަލް ދާއިރާތަކަށާ އެއްފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީއަށް ލިބިދީފައިވާ މުސްތަޤިއްލުކަމާއި މިނިވަންކަމާ ފުށުއަރާ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކާއި އެކުލެވުން ތަރައްޤީކޮށް ހިންގުމުގައި، ވަކިކުރެވޭ ކޯޓުތަކަށް އެއްވެސް ވަޒީފާގެ ނޫރުކަމަކުން ބޯކާއަށްގެނެސް މިސާލަކަށްނަމަ ޤާބިލިއްޔަތުތަކާ އަދި ޤާބިލިއްޔަތު ގާއިމުކުރުމުގެ ފުރިހަމަ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި އެހެން ފަރާތްތަކުގެ ނުފޫޒު ފޯރުވުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީ ހަމައަކަށް ހުޅުވިގެން ހިނގައިދާނެކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހަދާ އެންމެ މަތީ ޤާނޫނަކީ ހަމައެކަނި ޤާނޫނުއަސާސީއާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މައްޗަށްކަމުގައި މި ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފުވާގޮތަށް ކަމަށް ކޮންމެ ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ޤާނޫނުތަކުން ބައެއްބަޔަށް ބަލާއިރު ބާރުލިބޭނީ އެއްބަސްކަމަށް ކަމަށް އަދި އެޤާނޫނު ޤާނޫނުގެ ނުވަތަ ޤާނޫނުގެ ބައެއްގެ ބާރު ނިމިގެންކަމުގައި މިޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޚިލާފުކަމުގައި ކަނޑައެޅޭނެ ބާޠިލު ކަމުގައިވާނެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 268 ވަނަ މާއްދާގައި ސާފުކޮށް ކަނޑައެޅިފައިވާއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 156 ވަނަ މާއްދާއާއި ޚިލާފުވެ އެމާއްދާގެ ބާރު ކަނޑައެޅުމަށް ދީފައިވާތީ އަދި ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ތަޢާރުޟުވާ އަދާލަތުގެ ދަނޑިބުރި ކަށަވަރުކުރުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ފަތުވާދިނުން ވިސްނާވާއިރު، އިސްތިޢުމާލު ކުރުވާފައިވާ ސަބަބުތަކަށް އެކަމެއް ވަކިން ހުރުމާއެކު ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 156 ވަނަ މާއްދާގެ ބާރު ކަނޑައެޅުނު ގަވާއިދެއް އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 7 ވަނަ މާއްދާއާއި 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ)، (ނ) އާއި 141 ވަނަ މާއްދާ އަދި 142 ވަނަ މާއްދާއާއި ތަޢާރުޟުވާ އަސާސެއްގައިވާތީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަތުވާ ކަނޑައަޅައިފިއެވެ،

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 268 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އަކީ އަމަލުކުރުމުން ތިބުން ބާޠިލު އަސާސެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 7 ވަނަ މާއްދާ އާއި 141 ވަނަ މާއްދާ އާއި 156 ވަނަ މާއްދާއިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީއަށް ލިބިދީފައިވާ މިނިވަންކަމާއި މުސްތަޤިއްލުކަމުގެ މަބްދައާ ބަލައި ވިސްނާނުވާނެ އުމަތުގެ ރިޢާޔަތްކުރުމަކީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ފަތުވާކަނޑައެޅުމާ ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ އެވް ކޯޓް އިލާޤާ މިއަދު (02 ޑިސެމްބަރ 2008) އިން ފެށިގެން ހިނގަމުންދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް އެއްބަސްވުމެއްގެ މަތިން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބެންޗުގެ ދަށުން ކަމަށް އަދި އެއިރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ހަވާލުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރާ ބޯޑު ޤާއިމްކޮށް އިދާރީ ކަންތައްތަކުން ޖާރީކުރާ ގަވާއިދުތަކާއި ޖުޑީޝަލް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅައިފީމެވެ.

Document 11

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: 2009/01/SC ސަރކިއުލަރ

21 މުޙައްރަމް 1430

18 ޖެނުއަރީ 2009

ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ގެ ޤަވާޢިދު

ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ރޫލިންގ ނަންބަރު 2008/SC-RU/01 (04 ޛުލްޙިއްޖާ 1429/ 02 ޑިސެމްބަރ 2008) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އުވާލާ އެދާރާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާ ސީދާ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުން ބަލަހައްޓާ ކަންތައްތަކާއިގެ ގޮތުގައި ހަމަޖެއްސުމާ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ ޢާންމު އިދާރީ ކަންކަން އެންމެ އެކުލަވާ ގޮތުގައި ރާވައި، ހިންގައި ބެލެހެއްޓުމަށްޓަކައި ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ ބައެއްގެ ގޮތުގައި ހަމަޖެއްސުމާ ގުޅިގެން، އެ ޑިޕާޓްމަންޓުގެ މަސައްކަތްތައް ހަމަޖައްސާފައިވާ ގޮތް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކެވެ.

1. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ ދަށުގައި ހިނގާ އެންމެހައި ކޯޓުތަކުގެ އިދާރީ މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ކަމާއި އިދާރީ ކަންކަން ސަރަޙައްދީ ހިންގުމާއި ސަރަޙައްދީ ކޯޓުތަކުގެ ބެލުން ފަންޑުތަކާއި ނުލައި އެކަށައަޅައި އެ ކޯޓުތަކުގެ މަސައްކަތްތައް މަތިން ރާވައި ހިންގައި ބެލެހެއްޓުން.
2. ފަނޑިޔާރުންނަށް ބޭނުންވާ ތަމްރީނު ދިނުމާބެހޭ ކަންކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކަމަށް ފަނޑިޔާރުންގެ ތަމްރީނު ދީގެން ރާވައި ހިންގުން.
3. ފަނޑިޔާރުންގެ އިލްމީ ފެންވަރު މަތިކުރުމުގެ ގޮތުން ޤާނޫނީ ދާއިރާގެ ބޭރުން ބޭއްވޭ ތަމްރީނީ ކޯސްތަކާއި، ސެމިނާރު އަދި ކޮންފަރެންސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެތެރޭގައި ފަނޑިޔާރުންގެ ތަމްރީނު ބޭއްވުން.

4. ޤާނޫނުތަކާއި ޤާނޫނީ ނިޒާމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާގުޅޭ މައުލޫމާތުދިނުމާއި ތަމްރީނު ދިނުމުގެ ކަންކަން ރާވައި
ހިންގުން.

5. ކޯޓުތަކުގެ ނިންމުންތަށް ފުރިހަމައަށް ރެކޯޑްކޮށް ބެލެހެއްޓުމާއި އެ ނިންމުންތަށް އާންމުކޮށް ފަސޭހައިން ލިބޭން
ހުންނާނެ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުން.

6. ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ގޮތުގެ ކޯޓުސިސްޓަމްގެ ބަޖެޓް ކޯޓުތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުކުރުން.

7. ޝަރުޢީދާއިރާއަށް ބޭނުންވާ އިންސާނީ މުވައްޒަފުންނަން ވަޒީފާ ދިނުމާއި ވަކިކުރުމާއި މަޤާމުގެ ކުރިއެރުވުމާއި،
މުވައްޒަފުންގެ ހުނަރުތަކާ ފެންވަރު މަތިކުރުމަށް ތަމްރީނު ހިންގުމާއި އެކަމުގައި ޤަވާޢިދުތަކާއި އިންތިޒާމުތަކެއް ހަދާ
ހިންގުން.

8. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢަދުލު އިންސާފުގެ ދާއިރާއަށް ޢިލްމީ، ޤާބިލު މީހުން ޝަރުޢީދާއިރާއަށް ގެނައުމަށް މުވައްޒަފުން
ހޯދާ ކަންތައްތައް ރާވުން.

9. ޝަރީޢަތް ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ އިންސާނީ މުވައްޒަފުންގެ މަސައްކަތުގެ ފެންވަރު ބަލައި، އިސްލާހުކުރުމަށް
އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުން.

10. ފަނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކާއި އިލްމީ ފެންވަރު ދިރާސާކޮށް މައުލޫމާތު ބަލަހައްޓާނެ އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުން.

11. ދާއިރާގެ ތަންތަނުގެ ކޯޓުތަކުގެ ހަރުދަނާކަން ފެންވަރުގެ ފައިސާ ހަމަޖެހިފައިވާ އުސޫލުތަކާ ގޮތުގެމަތީން
އެއްގޮތަށް އަދާކުރުމުގެ ބަޖެޓް ބެލެހެއްޓުމާއި ކޯޓުތަކުގެ ފައިސާގެ ހިސާބުތައް އޮޑިޓްކުރުން.

12. ދުވަސްވީ ޝަރީޢަތް މިންގަނޑުތައް ގިނަ ދުވަހަށް ދިގުދެމިގެންދާ ޤަޟިއްޔާތަށް ނައްތާލުމަށްޓަކައި ބެލެހެއްޓުމާއި
ކަނޑައަޅާ ވަކި އުސޫލުތަކެއްގެ ދަށުން ހަވާލުކޮށް ދުރުކުރުން.

13. ޝަރުޢީދާއިރާގެ ބަޖެޓުތަކާއި ހޯދަންޖެހޭ އިމާރާތްތަށް ހޯދުމާއި އިމާރާތްކުރަންޖެހޭ ތަންތަން ކަނޑައަޅައި
އިމާރާތްކުރުމާއި މަރާމާތުކުރަންޖެހޭ ތަންތަން މަރާމާތުކޮށް ބެލެހެއްޓުން އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުން.

14. ޢަމަލުކުރަމުންދާ ޤާނޫނު ތަޢާރުފުކުރަން އަންނަ އިސްލާހުތަކާއި އާންމު ސިޔާސަތާއި ސަރކިއުލަރ ފަދަކަމާއި
ކޯޓުތަކަށް ފަސޭހައިން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުން.

15. ކޯޓުތަކާއި ޖަމާޢަތް ޕަބްލިކްގެ ފެސިލިޓީތައް ބޭނުންކުރުން، ޢަދުލު އިންސާފު ދާއިރާގައި އިންފޮމޭޝަން
ޓެކްނޮލޮޖީ ފުރިހަމައަށް ބޭނުންކުރެވޭނެ ގޮތް ހަމަޖެއްސުން.

16. ކޯޓުތަކުގެ ތަފާސް ހިސާބު އެއްކޮށް [illegible] [illegible] ޝާއިޢުކުރުން.

17. ކޯޓުތަކަށް ހޯދަންޖެހޭ އެންމެހާތަކެތި ކޯޓުތަކަށް ފޯރުކޮށް [illegible] ހަމަޖެއްސުމާ އެތަކެތީގެ އިންވެންޓްރީ ބަލަހައްޓާނެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުން.

18. ކޯޓުތަކުގެ އާންމު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

19. ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްމެމަތި ފަނޑިޔާރު

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ޝަރުޢީ ކޯޓުތަށް

ކޮޕީ: ޖުޑީޝަލްސަރވިސްކޮމިޝަނުގެ އޮފީސް

ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ އޮފީސްތަކަށް

Document 12

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓު ރޫލިންގ ނަންބަރު 2011/SC-RU/02

09 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1432/ 14 މާރޗް 2011

މިރޫލިންގ އަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 81 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އުފެދިފައިވާ ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގައި އަދި އެކައުންސިލަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މެންޑޭޓްގެ އިތުރަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބުނެފައިވާ ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނާއި އެއިދާރާގެ މެންޑޭޓް ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ދިވެހި ދައުލަތުގެ ތިން ބާރުގެ ތެރެއިން ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާގެ ހައިސިއްޔަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތު ޤާނޫނުއަސާސީގައި ގޮތުގެ މަތިން އަދާކުރުމަށް ހުރަސްއެޅޭ ގޮތަށްކަމަށްވާތީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބުނެފައިވާ ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގައި ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އަދި މިދެ އިދާރާގެ ދުސްތޫރީ ހައިސިއްޔަތާއި ކަނޑައެޅުމާއި ޢަދުލު އިންސާފު [illegible] ފަސޭހައިން ވާސިލުވުން ކަށަވަރުކުރުމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] މިނިވަންކަމާއި މުސްތަޤިއްލުކަމާ އެކު ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް ހުރިނަމަ ހުރި ހުރަހެއް ނައްތާލުމާއެކު މުޅި ޝަރުޢީ ދާއިރާގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަރުދަނާކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ބޭނުންތެރިކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަށުން ނެރެފައިވާ ރޫލިންގއެކެވެ.

1. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން، އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބާރު ހިނގާ ސަރަޙައްދުގެ ތެރޭގައިވާ ފަރާތްތަކަށް ލިބިދޭން ޖެހޭ އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމު ކުރުމުގެ ދުސްތޫރީ އަދި ސިޔާދީ މަސްއޫލިއްޔަތު މަތިކުރެވިފައިވާ ފަރާތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓާއި އަދި ޤާނޫނުތަކުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކަށް ކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނުމަށްފަހު އެ މާއްދާގެ (ނ) ގައި އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމު ކުރުމުގެ އެންމެ އިސްފަރާތަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުކަމަށް ސާފުބަޔާން ކަނޑައަޅައި ބަޔާން ކޮށްފައި އޮންނައިރު ދިވެހި ދައުލަތުގެ ތިން ބާރުގެ ތެރެއިން އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ އެންމެ މަތީ ފެންވަރާއި ވިލާޔަތު ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ ސުޕްރީމް ޖުޑިޝަލް އޮތޯރިޓީއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމު ކުރުމުގެ ބާރުގެ ކަންތައްތައް ރާވައި ހިންގުމާއި ރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ދާއިރާ ތަރައްޤީކުރުމާއި، އަދުލު އިންސާފަށް ހަމަހަރުން ފަސޭހައިން ވާސިލުވުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާ ޤަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތައް އެކަށައަޅުއްވުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު ޝަރުޢީ ނިޒާމާއި ޝަރުޢީ ނިޒާމުގައި ހިމެނޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކާއި ކޯޓުތަކުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މިނިވަންކަމާއި މުސްތަޤިއްލުކަން ހިފެހެއްޓުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނުގެ ވެރިކަން ހިފެހެއްޓުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވާ ބައިނަލް އަޤުވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި ދިވެހިރާއްޖެއިން އަމަލުކުރަން ޖެހޭ މުޢާހަދާތައް ތަންފީޒުކުރުމާއި

ދިވެހިރާއްޖެއަކީ ދިމިޤްރާޠީ އަގުތަކަށާއި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކަށް އިޙްތިރާމް ކުރާ ތަހްޒީބު ޤައުމަކަށް ހެދުމައްޓަކައި ދިވެހި ދައުލަތުގެ ތިން ބާރުގެ ތެރެއިން އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ ފަރާތުން ކުރަން ޖެހޭ ކަންތައްތަކާއި ހާސިލު ކުރަންޖެހޭ ލަނޑުދަނޑިތައް ހާސިލުކުރުމައްޓަކައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމް ކުރުމުގެ ބާރުގެ މިޝަނާއި ވިޝަން އެކުލަވާލުމާއި، [illegible] ޕޮލިސީތައް ކަނޑައެޅުމުގެ ސިޔާދަތީ ބާރު ޤާނޫނީ ގޮތުން ހިފާ ފަރާތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮތުމާއެކުވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 81 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އުފެދިގެންވާ ޖުޑިޝަލް ކައުންސިލާއި އެކައުންސިލްގެ [illegible] އަދި އެކައުންސިލް އެކުލަވާލެވިގެންވާ ގޮތް އެ ޤާނޫނުގެ އަށްވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވީ، އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާގެ ހައިސިއްޔަތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތަކަށް ހުރަސްއެޅޭ ގޮތަކަށްކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

2. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ ދަށުގައި ހިމެނޭ ކޯޓުތަކުން ބޭނުންވާ އިދާރީ އެހީތެރިކަން [illegible] ފޯރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި އުފެދިފައިވާ [illegible] އޮތް ޖުޑިޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ރޫލިންގެ ނަންބަރު 2008/SC-RU/01 ގެ ދަށުން [illegible] [illegible] 2008 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރު މަހުގެ 02 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ

ބެލުމުގެ ދަށުން ހިނގުމުންދާ އިދާރާއެއްކަމަށާ، އަދި އެއިދާރާގެ މަސްއޫލުވެރިންނާ ހަވާލުކުރެވޭ މަސައްކަތާ ބެހޭގޮތުން އެފަރާތްތަކުން ޖަވާބު ދާރީ ވާންޖެހޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށްކަމުން ޤާނޫނުގެ ބާރު ލިބިގެންވާ ބުނެވިދިޔަ ރޫލިންގގައި [illegible] [illegible] [illegible] ގުޅިގެން، އެއިދާރާ އެރޫލިންގގައި ބުނެފައިވާގޮތުގެ މަތިން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ހިނގުމުން ދަނިކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ ނުވަވަނަ ބާބުގައި އެއިދާރާއާ ބެހޭ ބައި އެކުލަވާލައިފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2008/SC-RU/01 ރޫލިންގގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބެހޭގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ އެކަމަކާބެހޭ އެންމެ ފަހުގެ ނިންމުންކަމާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުމަކީ ތަބާވާންޖެހޭކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ޞަރީޙަ ނައްޞުން [illegible] އެނގެން އޮންނާތީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ރޫލިންގއާ ޚިލާފަށް ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ބޭރު ބައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގައި އެކުލަވާލައިފައިވާ ގޮތާއި އެއިދާރާގެ ދުސްތޫރީ [illegible] [illegible] ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން ބަލާއިރު އޭގެ ޖާގައިވެސް [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.

3. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 83 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެޤާނޫނުގެ 81 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގައި ދުސްތޫރީ [illegible]، އަދި އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބޭރުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާގެ [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިގެންވާ ބާރާއި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނުގެ ވެރިކަން ހިފެހެއްޓުމާއި ވަކިފަރާތްތަކުން ކުރިމަތިލާންޖެހޭ ޙަރަކާތް ނުވަތަ ޤިއްމުކަކަށްވިޔަސް ޖުޑީޝަރީގެ، މިނިވަންކަމާއި ދުސްތޫރީއުސޫލުތަކާއި، ވަކި ފަރާތަކަށް ބުރަވެދެއްނުވުމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާގެ ދުސްތޫރީ ވާޖިބުއަދާކުރުމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ނަޒާހަތާއި އެހެން ބާރުތަކާއި ދޭތެރޭ ރިޢާޔަތް ކުރަންވާނެގޮތުން ކަމަށްވާތީ، ޤާނޫނުއަސާސީން އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާގެ ހައިސިއްޔަތުން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ޙަވާލުކުރާ ވާޖިބުތައް ނުވަތަ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެހެން ފަރާތަކުން ލިބިދެވޭ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ވިއަސް ހަމައެކަނި ސަރަޙައްދުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގައި ޖުޑީޝަލް އޮތް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނާއި އާ އިދާރާގެ ވެރިޔާއި މަސްއޫލިއްޔަތު ޙަވާލުކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) ގެ 21 ވަނަ މާއްދާ ގެ (ބ) އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 156 ވަނަ މާއްދާއާ ހިލާފަށް އެމާއްދާގެ ބާރު ކަނޑައެޅިގެންވާގޮތަށް އޮތް އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 7 ވަނަ މާއްދާއާއި 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ)، (ނ) އާއި 141 ވަނަ މާއްދާއިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ މިނިވަންކަމާއި ދުސްތޫރީއުސޫލާ ފުށުއަރާ ގޮތަށް އޮތް އަދުލުވެރިކަމާ އުޞޫލުތަކާ ޤާނޫނީގޮތުން އަމަލުކުރެވިފައިވާ ބެލުމަށް އަދުލުއިންސާފުގެ ކަނޑައަޅައި ޖުޑީޝަލް އޮތް ޖުޑީޝަލް

އޮތުމުގެ މައްޗަށް އަދި ދައުލަތުގެ ބާރުތައް [illegible] ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ތިން ބާރުގެ ތެރެއިން އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ މިނިވަންކަމާއި މުސްތަޤިއްލުކަން [illegible] ދުސްތޫރީ [illegible] [illegible] އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރު، އަދި އެބާރުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] ބާރުން [illegible] ހިމާޔަތް [illegible] [illegible] ([illegible] އޮފް [illegible])އާއި [illegible] ([illegible] އޮފް [illegible]) ގެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު ޤާނޫނުއަސާސީން [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކުގެ [illegible] [illegible] މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި ދުނިޔޭގެ ކުރިއަރާފައިވާ [illegible] މުޖުތަމަޢުތަކުގައި އަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލުތަކުގެ މައްޗަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ބަލައި [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 7 ވަނަ މާއްދާއާއި 8 ވަނަ މާއްދާއާއި، 63 ވަނަ މާއްދާއާއި، 68 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 69 ވަނަ މާއްދާއާއި 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ހަމަ އެމާއްދާގެ (ރ) އާއި، 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ރ) އާއި، 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، 268 ވަނަ މާއްދާ ގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު ގައި ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލް [illegible] ހުރި މާއްދާތަކަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ރ) އާ ތަޢާރުޟުވުމުގެ އިތުރުން ޤާނޫނުއަސާސީގައި އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރު އެކުލެވިގެންވާގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] ނަޞްޞުތަކާއި [illegible] ރޫޙާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ އަސާސީ [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 81 ވަނަ މާއްދާއާއި 82 ވަނަ މާއްދާއާއި 83 ވަނަ މާއްދާއާއި 84 ވަނަ މާއްދާއާއި 85 ވަނަ މާއްދާއާއި 86 ވަނަ މާއްދާއާއި 87 ވަނަ މާއްދާއާއި 88 ވަނަ މާއްދާއާއި 89 ވަނަ މާއްދާއާ އަދި އެޤާނޫނުގެ އިސްލާޙުވުމުން 81 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލް ބާޠިލު [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ރޫލިންގ ނަންބަރު 2008/SC-RU/01 (04 ޛުލްޙިއްޖާ 429 / 02 ޑިސެމްބަރު 2008) އާ ޚިލާފަށް ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނުގެ ދައުރާ އަދި އެ އިދާރާގެ މެންޑޭޓް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ މާއްދާއި 91 ވަނަ މާއްދާއި 92 ވަނަ މާއްދާއި 93 ވަނަ މާއްދާއާ އަދި 94 ވަނަ މާއްދާއަކީ އިސްވެ ބުނެވުނު ދުސްތޫރީ ސަބަބުތައް އެކަން ހުރުމާއެކު، ޤާނޫނީ ގޮތުން ތަންފީޛުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންނުވާ އޭގެ [illegible] ބާޠިލް މާއްދާތައްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ހިނގަމުންދާނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) އަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިއާ ހަމައަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ރޫލިންގ ނަންބަރު 2008/SC-RU/01 (04 ޛުލްޙިއްޖާ 02/1429 ޑިސެމްބަރު 2008) އާއި އުޞޫލުތަކާ ހަވާލާދީ، އެ ރޫލިންގެ ދަށުން ނިންމާފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ސަރކިއުލަރު ނަންބަރު 2009/01/SC އަށް 1 ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ސަރކިއުލަރ (17 ޝައްވާލް 1430 / 06 އޮކްޓޫބަރު 2009) ގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެންމެހާ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައިފިއެވެ.

Document 13

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ޖެނެރަލް ކައުންސިލް އުފެއްދުމާބެހޭ ގަރާރު

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތަށް ޤައުމުގައި ޢަދުލުއިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ ހިންގުން އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އިންތިޒާމުކޮށް ހަރުދަނާކުރުމުގެ ގޮތުން އެކަށައަޅަންޖެހޭ ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައެޅުމުގައި ފަނޑިޔާރުންގެ ތެރޭގައި ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި މަޝްވަރާކުރުން ހިޔާލު ފާޅުކުރެވޭނެ ހަރުދަނާ ފޯރަމެއް ޤާއިމުކުރުމަކީ އަބަދުވެސް ބޭނުންތެރިކަމެއްކަން ފެނުނު ހިނދު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ޢަދުލުއިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރު ހިއްސާ ފަރާތުގެ ބަލަހައްޓަވާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިގެންވާ ޤާނޫނީ ބާރުތަކުގެ ދަށުން ބިނާކޮށްގެން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 07 ވަނަ މާއްދާ އާއި 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 156 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިއާޔަތްކޮށް "ޖެނެރަލް ކައުންސިލް" ގެ ނަމުގައި ކައުންސިލެއް މީލާދީ ސަނަތުން 2019 ވަނަ އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ މަހުގެ 06 ވަނަ ދުވަހު (ހިޖުރީ ސަނަތުން 1440 ވަނަ އަހަރުގެ ރަބީޢުލްއާޚިރު މަހުގެ 30 ވަނަ ދުވަހު) އުފައްދައިފީމެވެ.

ޑރ. އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޗީފް ޖަސްޓިސް

Document 13

ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ހިންގާ ޤަވާއިދު

ތަޢާރުފު

1. މި ޤަވާއިދަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާގެ ހައިސިއްޔަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 07 ވަނަ މާއްދާ އާއި 141 ވަނަ މާއްދާ އާއި 156 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިދޭ ޤާނޫނީ ބާރުވެރިކަމުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ޤަވާއިދެކެވެ.

ނަން

2. މި ޤަވާއިދަށް ކިޔާނީ "ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ހިންގާ ޤަވާއިދު" އެވެ.

ކައުންސިލްގެ މަޤްޞަދު

3. ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ މަޤްޞަދަކީ، ކޯޓުތައް ހިންގުން ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ ގޮތުން އެއް އުސޫލަކުން ހަދަންޖެހޭ ޤަވާއިދުތައް ހެދުމާއި، ހުރިހާ ކޯޓެއްގައި އެއް މިންގަނޑަކަށް ހިފެހެއްޓުމަށް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ގޮތުން، ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ޤަވާއިދުތައް ހެދުމާއި، އެކުލަވާލަންޖެހޭ އުސޫލުތައް އެކުލަވާލުމާއި، ކޯޓުތައް ހިންގުމާއި ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގައި ހުރިހާ ކޯޓުތަކުން ގެންގުޅެންޖެހޭ މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތަކާއި އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅައިގެން ބޭނުންވާ މަޝްވަރާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހަށް ދިނުމެވެ.

ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ އިދާރީ ކަންތައްތައް ބެލެހެއްޓުން

4. (ހ) ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ އެންމެހައި އިދާރީ ކަންތައްތައް ބަލަހައްޓާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުންނެވެ.

(ށ) ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލަށް ބޭނުންވާ އެންމެހައި ވަސީލަތްތަކާއި ޚިދުމަތްތައް އެއްގޮތަކަށް ފަސޭހައިން އެކުލަވާލައިދޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓެވެ.

ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ މަސްއޫލިއްޔަތު

5. ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި އަންނަނިވި ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހަށް މަޝްވަރާދިނުން ހިމެނެއެވެ.

(ހ) ކޯޓުތަކުގެ ޝަރީޢަތުކުރުމާބެހޭ އިޖުރާއާތުތަކާއި އެއްގޮތް ކުރުމާއި، ކޯޓުތަކުގެ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމަށްޓަކައި ހަދަންޖެހޭ ޤަވާއިދުތައް އެކުވާ ގުޅޭގޮތުން ޢާއްމުކޮށް ހުށަހެޅުމާއި، ދޭންޖެހޭ މަޝްވަރާ ދިނުން.

(ނ) ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ކޯޓުތަކުގެ އިޖުރާއަތުތަކާއި ކޯޓުތަކުގެ ހިންގުމާބެހޭ އާންމު އުސޫލުތަކާއި ޤަވާޢިދުތައް ހެދުމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާ ދިނުން.

(ރ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ ސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭން ތައްޔާރުކުރުން އެކުލަވާލުމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާ ދިނުން.

(ބ) މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފޯމުތަކާއި ޝަރީޢަތާ ގުޅުންހުރި އެހެނިހެން ފޯމުތަކާއި ލިޔުންތަކަށް ދިރާސާކޮށް، ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ގެނައުމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާ ދިނުން.

(ޅ) ކޯޓަށް މައްސަލަތައް ބަލައިގަތުމުގައި އަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާ ދިނުން.

(ކ) މައްސަލަތައް ތާވަލުކުރުމުގެ ކަންކަން އިންތިޒާމުކުރުން ހިންގުމުގެ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާ ދިނުން.

(އ) މައްސަލަ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރާ ޤަވާޢިދުތައް ދިރާސާކޮށް، ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ގެނައުމުގެ ކަންކަން އިންތިޒާމުކުރުން، އެކަންކަމާ ގުޅޭ ޤަވާޢިދުތަކަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާ ދިނުން.

(ވ) ޝަރީޢަތްކުރުމުގައި ގޮތް ހިފެހެއްޓުމާ ޤަވާޢިދުތަކާއި އުސޫލުތަކުން ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ގެނައުމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާ ދިނުން.

(މ) މައްސަލަތައް ފަސްކޮށްދިނުން ހުށަހަޅާ ސަބަބުތައް ބެލުމުގައި ކޯޓުތަކުން އަމަލުކުރާނެ ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާ ދިނުން.

(ފ) އެކިއެކި ސަރަހައްދުތަކުން ހުށަހެޅުމުން މައްސަލަތަކުން ޤަވާޢިދުތަކުގެ ބޭނުންތަކާއި އެފަދަ މައްސަލަތައް ބަލާނެ ފަރާތް ހަމަޖެއްސުމުގައި އަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާ ދިނުން.

(ދ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން ޖުޑިޝަލް ކައުންސިލްގެ މަޝްވަރާއަށް ބޭނުންވާ ކަންކަމުގައި އެމަޖިލީހަށް މަޝްވަރާ ދިނުން.

ޖުޑިޝަލް ކައުންސިލް އެކުލަވާލެވޭ ގޮތް

6. (ހ) މިޤާނޫނުގައި ބުނާ ޖުޑިޝަލް ކައުންސިލް އެކުލަވާލެވިގެންވަނީ އަންނަނިވި މެންބަރުންގެ މައްޗަށެވެ.

1. އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު
2. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން

3. ހައިކޯޓުގެ އިސް ފަނޑިޔާރު

4. ސިވިލް ކޯޓުގެ އިސް ގާޟީ

5. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ އިސް ގާޟީ

6. ފެމިލީ ކޯޓުގެ އިސް ގާޟީ

7. ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ އިސް ގާޟީ

8. ޑްރަގް ކޯޓުގެ އިސް ގާޟީ

9. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަލް ދާއިރާތަކުގެ އިސް މެޖިސްޓްރޭޓުންގެ ތެރެއިން ޢައްޔަންކުރެވޭ 2 މެޖިސްޓްރޭޓުން.

(ށ) މިމާއްދާގެ (ހ) ގެ 9 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ކައުންސިލްގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ޢައްޔަންކުރެވޭ މެޖިސްޓްރޭޓުން ކައުންސިލްގެ މެންބަރުކަމަށް ޢައްޔަންކުރާނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ޖުޑީޝަލް ދާއިރާތައް ތަމްޘީލު ކުރެވޭނެ ގޮތުގެމަތިން، ހަމަހަމަ އުޞޫލަކުން ކޮންމެ އަހަރަކު އެއް ފަހަރު ކައުންސިލްގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ޢައްޔަންކުރެވޭ މެޖިސްޓްރޭޓުން ބަދަލުވަމުންދާ ގޮތުގެމަތިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުންނެވެ.

(ނ) މިމާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން 9 ވަނަ ނަންބަރާއި ދެމެދުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކުންކުރެ ފަރާތެއް، އެއްވެސް ސަބަބަކާ ހުރެ ވަޒީފާގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް އުޒުރުވެރިވާފަދަ ސަބަބެއް މެދުވެރިވެފައިވާ ހާލަތެއްގައި، އެކޯޓަކުން ނުވަތަ އެ ޖުޑީޝަލް ދާއިރާއަށް ތަމްޘީލު ކުރުމުގެ ގޮތުން ކައުންސިލްގެ ޖަލްސާތަކަށް ހާޒިރުވާނީ، އެފަރާތެއްގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް އެކަމަށް ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ފަރާތަކަށެވެ.

ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ރިޔާސަތު ބެލެހެއްޓުން

7. ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ރިޔާސަތު ބަލަހައްޓާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރެވެ. އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރަށް ކައުންސިލްގެ ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުނުވެވޭނަމަ، ކައުންސިލްގެ ރިޔާސަތު ބަލަހައްޓާނީ ކައުންސިލްގައި ހިމެނޭ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ތެރެއިން، އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅާ ފަނޑިޔާރެކެވެ.

ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ސެކްރެޓޭރިއަޓް

8. ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ސެކްރެޓޭރިއަޓް ބަލަހައްޓާނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ރަޖިސްޓްރާރު ނުވަތަ ރަޖިސްޓްރާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ފަރާތަކުންނެވެ.

ސެކްރެޓޭރިއެޓްގެ މަސްއޫލިއްޔަތު

9. ތިރީގައި މިވާ ކަންތައްތަކަކީ ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލުގެ ސެކްރެޓޭރިއެޓް ބަލަހައްޓާ ފަރާތުން އަދާކުރަންޖެހޭ ވާޖިބުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެވެ.

(ހ) ކައުންސިލްގެ ޖަލްސާތަކުގައި ސެކްރެޓޭރިއެޓް ބަލަހައްޓާ ފަރާތުގެ ހައިސިއްޔަތުން ބައިވެރިވުން.

(ށ) ކައުންސިލްގެ ޖަލްސާތަކަށް ބޭނުންވާ ހުރިހާ އިންތިޒާމްތަކާއި ލިޔެކިޔުންތައް ތައްޔާރުކޮށް ބެލެހެއްޓުން.

(ނ) އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރުގެ އިރުޝާދުން ކައުންސިލްގެ ޖަލްސާތަކުގެ އެޖެންޑާ ތައްޔާރުކުރުން.

(ރ) ކައުންސިލުން ފާސްކުރާ ކަންތައްތައް، އެކަށީގެންވާ އަވަސްމިނެއްގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުން.

(ބ) ޢުމޫމަން ކައުންސިލަށް އިދާރީ ގޮތުން ބޭނުންވާ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން.

(ޅ) މި ޤަވާއިދުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (9) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ މަޖިސްޓްރޭޓުން ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ޖަލްސާތަކަށް ހާޒިރުވާންޖެހޭކަމަށް އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅައިފި ހިނދެއްގައި، އެފަރާތްތައް މާލެ ގެނައުމުގެ އެންމެހައި އިންތިޒާމުތައް ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ގުޅިގެން ހަމަޖެއްސުން.

ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލަށް ލިބިގެންވާ ބާރުތައް

10. ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތަށް ގެންގުޅެމުން، މި ޤަވާއިދުގައި ކައުންސިލުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެހާ ކަންތައްތައް، މި ޤަވާއިދާ އެއްގޮތަށް [illegible] ކުރުމުގެ ބާރު ކައުންސިލްގެ މެންބަރުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލުގެ ޖަލްސާތައް

11. (ހ) ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލުގެ ޖަލްސާއެއް މަދުވެގެން ތިންމަހުން އެއްމަރު ބާއްވަންވާނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި ކައުންސިލްގެ ޖަލްސާއެއް ބާއްވާނެއެވެ.

1. ވަކިކަމަކާ ގުޅިގެން އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޖަލްސާއެއް ބާއްވަން ގޮވުން.
2. ކައުންސިލްގެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން މަދުވެގެން 05 މެންބަރުން ވަކިކަމަކާ ގުޅިގެން ޖަލްސާއެއް ބާއްވުން ހުށަހެޅުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ފަދައިން ޖަލްސާއެއް ބާއްވަން ހުށަހަޅަންވާނީ ލިޔުމުންނެވެ. އަދި އެ ލިޔުމުގައި ޖަލްސާ ބާއްވަން ހުށަހަޅާ ސަބަބު ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.

ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ޖަލްސާ ބާއްވާ ތާރީޚު

12. ކުއްލި ޖަލްސާތައް ފިޔަވައި އެހެނިހެން ޖަލްސާތައް ބާއްވާ ތާރީޚާއި ވަގުތު އަދި ޖަލްސާ ބާއްވާ ތަނާއި އެޖެންޑާ ކައުންސިލްގެ މެންބަރުންނަށް ބައްދަލުވުން ބާއްވާ ތާރީޚުގެ މަދުވެގެން 3 ދުވަސް ކުރިން ސެކްރެޓޭރިއަޓުން ލިޔުމަކުން އަންގަންވާނެއެވެ.

ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ކޯރަމް ހަމަވުން

13. ކައުންސިލްގެ ޖަލްސާއެއް ބާއްވާނީ، ކައުންސިލްގެ މެންބަރުންގެ ދެބައިކުޅަ އެއްބައިއަށްވުރެ ގިނަ މެންބަރުންގެ ހާޒިރުގައެވެ.

ޖަލްސާގައި ބައިވެރިވާކަން ބެލެވޭނެ ގޮތް

14. މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތްތަކުންކުރެ ގޮތަކަށް އަމަލުކުރުމުން ޖަލްސާގައި ބައިވެރިވާކަން ބެލެވޭނެއެވެ.

(ހ) ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވެ ޖަލްސާގައި ބައިވެރިވުން.

(ށ) އޯޑިއޯ ކޮންފަރެންސް ކޯލް މެދުވެރިކޮށް ޖަލްސާގައި ބައިވެރިވުން.

(ނ) ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް މެދުވެރިކޮށް ޖަލްސާގައި ބައިވެރިވުން.

އެޖެންޑާއާއި އެހެނިހެން ލިޔުން

15. ޖަލްސާތަކުގެ އެޖެންޑާ ތައްޔާރުކުރާނީ، ކައުންސިލްގެ މެންބަރަކު [illegible] އެޖެންޑާ ކުރުމަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާ، އެ ކަމެއް އެކުލެވޭގޮތަށް ސެކްރެޓޭރިއަޓުން ތައްޔާރުކުރާ [illegible] އެޖެންޑާއާއި [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅާ ގޮތެއްގެމަތިން، ސެކްރެޓޭރިއަޓުންނެވެ.

ޖަލްސާތަކުގައި އަމަލުކުރާނެ މިންގަނޑުތައް

16. ކައުންސިލްގެ ޖަލްސާތަކުގައި ކޯޑް [illegible] ތިރީގައިވާ މިންގަނޑުތަކަށް އަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.

(ހ) ކައުންސިލްގެ ޖަލްސާތަކުގައި މެންބަރުން ވާހަކަ ދައްކާނީ ރިޔާސަތުން ފުރުސަތު ދެއްވުމުންނެވެ. މިގޮތުން ޖަލްސާތަކުގައި ވާހަކަ ދައްކަވަން ރިޔާސަތުން ފުރުސަތު ދެއްވާނީ އެކަމަށް މެންބަރަކު އެދި ވަޑައިގަތުމުންނެވެ.

(ށ) ކައުންސިލްގެ ޖަލްސާތަކުގައި ނިންމާ ކޮންމެ ނިންމުމެއް ނިންމުމުން، އެ ނިންމުން ރިޔާސަތުން އިއްވަން ވާނެއެވެ. އަދި ރިޔާސަތުން އެ އިއްވުން ގޮތް [illegible] ރެކޯޑު ކުރަން ވާނެއެވެ.

(ނ) ކައުންސިލްގެ ޖަލްސާތަކުގައި ވާހަކަ ދައްކަވާއިރު މެންބަރުންނަށް ހަމަހަމަ ގޮތުގައި ރިޔާސަތުން ފުރުސަތު ދޭންވާނެއެވެ.

(ރ) ކައުންސިލުގައި މަޝްވަރާ ކުރެވޭ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ވަކި ކަމެއް އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ހާމަ ނުކުރުމަށް ކައުންސިލުން ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، އެފަދަ އެއްވެސް ކަމަކާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތެއް އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ހާމަކޮށްގެންނުވާނެއެވެ.

ޖަލްސާއަށް މެންބަރުން ޙާޟިރުނުވުން

17. (ހ) ކައުންސިލްގެ ޖަލްސާ ފެށުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ގަޑިއަށް ޖަލްސާ ބާއްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދަށް މެންބަރުން ޙާޟިރު ނުވެއްޖެނަމަ އިތުރު 15 މިނިޓް ބެލުމަށްފަހު، މެންބަރުންގެ އަދަދު ހަމަނުވާނަމަ އެހެން ދުވަހަކަށް އެ ޖަލްސާ ފަސްކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ރައީސަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ޖެނެރަލް ކައުންސިލުން ކަމެއް ފާސްކުރުން

18. ކައުންސިލުން ކަމެއް ފާސްކުރާނީ ޖަލްސާއަށް ޙާޟިރުވާ، ވޯޓުގައި ބައިވެރިވާ މެންބަރުންގެ އަޣްލަބިއްޔަތުންނެވެ.

(ހ) ކައުންސިލުން ކަންކަން ނިންމުމަށްޓަކައި ބޭއްވޭ ޖަލްސާތަކުން ނަގާ ވޯޓުތައް ނަގާނީ އަތް އުފުލައިގެންނެވެ. މިގޮތުން ނަގާ ވޯޓުތަކުގައި މި ގަވާއިދުގެ 14 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ޖަލްސާގައި ބައިވެރިވާ މެންބަރުން ވޯޓު ދޭން ޖެހޭނެއެވެ.

ޖެނެރަލް ކައުންސިލުގެ ނިންމުން ތަންފީޒުކުރުން

19. ޖެނެރަލް ކައުންސިލުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަކީ ތަންފީޒީ ބާރު ލިބިގެންވާނީ އެ ނިންމުމެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށް، އެ ނިންމުން ތަންފީޒުކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުންނެވެ.

ޔައުމިއްޔާއި ރެކޯޑު ބެލެހެއްޓުން

20. ކައުންސިލުގެ ޖަލްސާތަކުގެ ޔައުމިއްޔާ، ސެކްރެޓޭރިއެޓުން ތައްޔާރު ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ކޮންމެ ޖަލްސާއަކަށް އެންމެ ފަހުން ބޭއްވުނު ޖަލްސާގެ ޔައުމިއްޔާ ލިޔުމުގައި އޮތް ހުށަހަޅައި ބެލުމަށް، ކަމަށް ގެނެވޭ އިޞްލާޙުތަކާއެކު، ފާސްކުރަންވާނެއެވެ.

މިޤަވާއިދު މަޢުލޫމާތު ދިނުން

21. ކައުންސިލުގެ ފަރާތުން މިޤަވާއިދަށް ބަދަލުގެނައުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު މިޤަވާއިދުގެ ދަށުން މިޤަވާއިދަށް ބަދަލު ގެނައުމަކީ ކައުންސިލުގެ އިޚްތިޔާރުގައި ހިމެނޭ ކަމެކެވެ.

22. (ހ) ކައުންސިލުގެ ރިޕޯޓު ބަޔާންކޮށް ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ދިރާސާ ކުރުމަށްޓަކައި އޮވެއެވެ.

ރިޔާސަތު ބަލަހައްޓާ
ފަރާތުގެ ވާޖިބުތަކާ
މަސްއޫލިއްޔަތު

1. ކައުންސިލުގެ ޖަލްސާތަކުގެ އެޖެންޑާ ކަނޑައަޅުއްވާއި، ޖަލްސާތަކުގެ ރިޔާސަތު ބެލެހެއްޓުން.

2. ޖަލްސާތަކުން ފާސްވާ ކަންތައްތައް ތަންފީޒުކުރުމަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި ކަންތައްތައް ކުރުން.

ހިންގާ ޤަވާއިދު
ބަދަލުކުރުމާއި
އިސްލާހުކުރުން

23. ކައުންސިލުގެ ހިންގާ ޤަވާއިދަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް ނުވަތަ އިސްލާހެއް ގެނެވޭނީ އެ ބަދަލެއް ނުވަތަ އިސްލާހެއް ކައުންސިލުގެ ޖަލްސާއަށް ހުށަހަޅައި، ކައުންސިލުގެ މެންބަރުންގެ ތިންބައިކުޅަ ދެބައިގެ އަޣްލަބިއްޔަތުން އެ ބަދަލެއް ނުވަތަ އެ އިސްލާހެއް ގެނައުމަށްފަހު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން އެ އިސްލާހު ފާސްކުރުމުންނެވެ.

ޤަވާއިދަށް
އަމަލުކުރަން ފެށުން

24. މި ޤަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި ޤަވާއިދު އާންމުކޮށް ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.

30 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1440

06 ޖަނަވަރީ 2019

Document-14

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓު

ވޮލިއުމް: 43   އަދަދު: 49   ތާރީޚު: 8 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1435 - 8 އޭޕްރީލް 2014   އަންގާރަ

ގަވާއިދު ނަންބަރު: 2014/R-30

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ގަވާއިދު

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް
ބޮޑުތަކުރުފާނުމަގު
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ.

ފޯން: 3323701 ، 3336137
ފެކްސް: 3325500
އީމެއިލް: gazette@po·gov·mv
ވެބްސައިޓް: www·gazette·gov·mv

- ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރަނީ، ޤާނޫނުތަކާއި، ގަވާއިދުތަކާއި، ސަރުކާރުގެ އޮފީސްތަކުން ނެރުއްވާ އިޢުލާނުތަކާއި، ދެންނެވުންތަކާއި، ނޫސްބަޔާންތައް ފަދަ ލިޔުންތަކެވެ.
- ގެޒެޓު ޝާއިޢުކުރަނީ ކޮންމެ ހަފްތާއެއްގެ ހޯމަ ދުވަހާއި ބުރާސްފަތި ދުވަހުއެވެ.
- ހޯމަ ދުވަހުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢު ކުރައްވަން ފޮނުއްވާ ލިޔުންތައް ފޮނުއްވަންވާނީ އެންމެ ލަސްވެގެން، ކުރީ ހަފްތާގެ ބުރާސްފަތި ދުވަހުގެ މެންދުރު 12:00 ގެ ކުރިންނެވެ. އަދި ބުރާސްފަތި ދުވަހުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢު ކުރައްވަން ފޮނުއްވާ ލިޔުންތައް ފޮނުއްވަންވާނީ އެންމެ ލަސްވެގެން، ހިނގަމުންދާ ހަފްތާގެ އަންގާރަ ދުވަހުގެ މެންދުރު 12:00 ގެ ކުރިންނެވެ. ލިޔުންތައް gazette@po·gov·mv އަށް އީމެއިލް އެޓޭޗްކޮށް ފޮނުއްވުން އެދެމެވެ.
- ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރުމަށް ފޮނުއްވާ ލިޔުންތައް ލިޔެފައި ހުންނަންވާނީ މައިކްރޯސޮފްޓް ވޯޑްގައި ފަރުމާ ފޮންޓުންނެވެ.

بسم الله الرحمن الرحيم

އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ގަވާއިދު

ތަޢާރުފާއި ނަން

1. (ހ) މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމަށް މީހުންނަށް، އެކަމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގައި ބަލާނެ މިންގަނޑުތައް ކަނޑައެޅުމުގެ ގަވާއިދެވެ.

(ށ) މި ގަވާއިދަށް ކިޔާނީ، "ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ގަވާއިދު" އެވެ.

(ނ) މި ގަވާއިދުގައިވާ ކަންކަން ހިންގާނީ، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުންނެވެ.

ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ޝަރުތުތައް

2. މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން ހުއްދަ ދެވޭނީ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަވާ ފަރާތްތަކަށެވެ.

(ހ) ދިވެހިރައްޔިތެއް ކަމުގައިވުން ނުވަތަ ދިވެހިރައްޔިތަކާ ކައިވެނިކޮށްގެން، އާންމު ގޮތެއްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ މީހަކު ކަމުގައިވުން؛

(ށ) އުމުރުން 18 އަހަރު ފުރިފައިވާ މީހަކު ކަމުގައިވުން؛

(ނ) ބުއްދި ސަލާމަތުން ހުރި މީހަކު ކަމުގައިވުން؛

(ރ) އިސްލާމްދީނުގައި ޙައްދެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށެއް ނުވަތަ ޚިޔާނާތުގެ ކުށެއް ނުވަތަ ރިޝްވަތުގެ ކުށެއް ނުވަތަ ގަދަކަމުން ޖިންސީކަމުގެ ކުށެއް ކުރިކަން ޝަރީޢަތުން ސާބިތުވެފައިވާ މީހަކު ކަމުގައި ނުވުން؛

(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތައް ފިޔަވައި، ޖިނާއީ އެހެން ކުށެއް ކުރިކަން ޝަރީޢަތުން ސާބިތުވެފައިވާ މީހަކު ނަމަ، އެ ހުކުމެއް ތަންފީޛުކޮށް ނިމުނުތާ ނުވަތަ އެ ހުކުމުން ކަނޑައެޅުން އަދަބު މަޢާފުކުރެވުނުތާ 7 (ހަތެއް) އަހަރު ފާއިތުވެފައިވުން؛

(ޒ) ޖިނާއީ ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުގައި ޝަރީޢަތަށް މައްސަލައެއް ހުށަހެޅިފައިވާ މީހަކު ކަމުގައި ނުވުން؛

(ޓ) މި ގަވާއިދުގެ ޖަދުވަލު 3 ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ތަޢުލީމީ މަރުޙަލާތަކުން [illegible] [illegible] [illegible] ޑިގްރީއެއް ނުވަތަ އެ ޖަދުވަލުގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ [illegible] [illegible] ޓޫރިސްޓް ޑިގްރީއެއް ހާސިލްކޮށްފައިވުން.

ޓޫރިސްޓް ގައިޑެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހެޅުން

3. (ހ) ޓޫރިސްޓް ގައިޑެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާނީ [illegible] ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށެވެ.

(ށ) ޓޫރިސްޓް ގައިޑެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާއިރު، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެތި ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

1. ޓޫރިސްޓް ގައިޑެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު.

2. [illegible] ސަރުކާރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް [illegible]، ޓޫރިސްޓް [illegible] [illegible] [illegible]، ޓޫރިސްޓް ދާއިރާގައި [illegible] 5 (ފަހެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ ތަޖުރިބާ ލިބިފައިވާ 2 (ދޭއް) ޓޫރިސްޓް ގައިޑެއްގެ ސިޓީ.

3. ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނުވަތަ ޕާސްޕޯޓްގެ އަސްލާއި ކޮޕީ.

4. އެކްރެޑިޓްކޮށްފައިވާ ތަޢުލީމީ ސެޓްފިކެޓްތަކާއި، އެޓެސްޓްކޮށްފައިވާ ޓްރާންސްކްރިޕްޓްތަކުގެ ކޮޕީ (ތަޢުލީމީ ސެޓްފިކެޓާއި ޓްރާންސްކްރިޕްޓް އޮތީ ދިވެހި ނުވަތަ އިނގިރޭސި ބަސް ފިޔަވައި އެހެން ބަހަކުން ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ސެޓްފިކެޓާއި ޓްރާންސްކްރިޕްޓްގެ އެޓެސްޓްކޮށްފައިވާ ދިވެހި ނުވަތަ އިނގިރޭސި ތަރުޖަމާ ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.)

5. ޕާސްޕޯޓް ސައިޒުގެ 4 (ހަތަރެއް) ފޮޓޯ.

6. -/500 (ފަސްސަތޭކަ) ރުފިޔާ.

(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެއް ބަލައިގަންނާނީ، މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ [illegible] [illegible] ހުށަހަޅައިފިނަމައެވެ.

ޓޫރިސްޓް ގައިޑެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދޫކުރުން

4. މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން ޓޫރިސްޓް ގައިޑެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދޫކުރާނީ ތިރީގައިވާ ކަންކަން ފުރިހަމަވާނަމައެވެ.

(ހ) މި ގާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސިފަތައް ފުރިހަމަވާ މީހަކު ކަމުގައިވުން؛

(ށ) މި ގާނޫނުގެ ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ އިމްތިޙާނުގައި ފާސްކޮށްފައިވުން؛

(ނ) މި ގާނޫނުގެ ޖަދުވަލު 2 ގައި ބަޔާންކުރާ ހުވާ ކޮށްފައިވުން.

ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ވަގުތީގޮތުން ހިފެހެއްޓުން ނުވަތަ ބާޠިލުކުރުން

5 (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ހުއްދަ ދޫކޮށްފައިވާ މީހެއްގައި، މިގާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުޠު އުނިވެއްޖެނަމަ، ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތް ކުރުމަށް އޭނާއަށް ދޫކޮށްފައިވާ ހުއްދަ ވަގުތީގޮތުން ހިފެހެއްޓުމުގެ އިޚްތިޔާރު އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ށ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ހުއްދަ ދޫކޮށްފައިވާ މީހެއްގައި، މިގާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުޠު ފިޔަވައި، އެ މާއްދާގައިވާ އެހެން ޝަރުޠެއް އުނިވެއްޖެނަމަ، ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތް ކުރުމަށް އޭނާއަށް ދޫކޮށްފައިވާ ހުއްދަ ބާޠިލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ހުވާ ކުރުން

6 (ހ) މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހުވާ ކުރުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖައްސާނީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުންނެވެ.

(ށ) ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި މި ގާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހުށަހަޅުމުން، ޝަރުޠު ފުރިހަމަވާ ފަރާތްތައް ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހުވާ ކުރުމުގެ އެންމެހައި ކަންތައްތައް، ލަސްވެގެން 2 (ދޭއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހަމަޖައްސަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހުވާ، މިގާނޫނުގެ ޖަދުވަލު 2 ގައި އެވަނީއެވެ.

ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ދަފުތަރު

7. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރާ ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ދަފުތަރެއް އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. އަދި އެ ދަފުތަރުގައި، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތު ހިމެނެންވާނެއެވެ.

(ހ) ސީރިއަލް ނަންބަރު.

(ށ) ސެޓްފިކެޓް ނަންބަރު.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުން ވަގުތީ ގޮތުން މަނާކުރުން

8. ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވަޒީފާތަކުން ވަޒީފާއެއް އަދާކުރާ ފަރާތްތަކުން، އެ ވަޒީފާއެއްގައި ދެމިހުރިހާ ހިނދަކު ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.

(ހ) ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގެ ފަނޑިޔާރުކަމުގެ ވަޒީފާ؛ އަދި

(ށ) ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާ މީހުން.

ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ގެއްލުން

9. ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ގެއްލިއްޖެނަމަ، އެކަން ބަޔާންކޮށް [illegible]

(ހ) [illegible]

(ށ) ޕާސްޕޯޓް ސައިޒުގެ 4 (ހަތަރެއް) ފޮޓޯ.

(ނ) 500/- (ފަސްސަތޭކަ) ރުފިޔާ.

ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ތަޖްދީދުކުރުން

10. ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ [illegible] ތަޖްދީދުކުރަން ބޭނުންނަމަ، އެކަން ބަޔާންކޮށް، ތިރީގައިވާ [illegible] އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހެޅުމުން، އެ ހުއްދަ ތަޖްދީދުކޮށްދެވޭނެއެވެ.

(ހ) ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނުވަތަ ޕާސްޕޯޓުގެ އަސްލާއި ކޮޕީ.

(ށ) ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދައިގެ އަސްލާއި ކޮޕީ.

(ނ) ޕާސްޕޯޓް ސައިޒުގެ 4 (ހަތަރެއް) ފޮޓޯ.

(ރ) 500/- (ފަސްސަތޭކަ) ރުފިޔާ.

ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރުން

11. ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރާ ޤާނޫނީ ވަކީލުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާ ޚިލާފުނުވާގޮތަށް މަސައްކަތްކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ވަކާލާތުކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންވާނީ [illegible] ގަވާއިދުތަކާއި، [illegible] ތަކާއި، [illegible] އެއްގޮތަށެވެ.

ގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ދޫކޮށްފައިވާ ހުއްދަތައް

12. މި ގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުން، މި ގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ދޫކޮށްފައިވާ ހުއްދަތަކަކީ މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން ދޫކޮށްފައިވާ ހުއްދަތަކާ އެއްގޮތަށް ބަލައި، އެ ހުއްދަތައް ދެމިހުންނާނެއެވެ.

ގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފެށުން

13. މި ގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި ގަވާއިދު ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.

ޖަދުވަލު 1

ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ އިޤްރާރު

އަޅުގަނޑު، ------ (އިޤްރާރުވެރިޔާގެ ފުރިހަމަ ނަން) ------ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގައި ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް ކުރުމަށް އިޤްރާރުވަމެވެ.

1. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކަށާއި ގަވާއިދުތަކަށް ހުރުމަތްތެރިކަން ހިފާނަން.
2. މި ގަވާއިދާއި މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކާ ގޮތަށް ޢަމަލުކުރާނަން.
3. ވަކާލާތުކުރުމުގެ މަޤާމުގެ ޝަރަފާއި އަބުރުއިސްކާރު ޤާއިމުކުރުމުގައި އަމާނާތްތެރިކަމާއި ތެދުވެރިކަމާއެކު ޙައްޤުތަކާއި ބިރުވެރިކަމެއްނެތި މަސައްކަތްކުރަން ކަމުގައިވާ، އެކަމުގައި ސާބިތުކަމާއެކު މަސައްކަތްކުރާނަން.
4. ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް (އެއްވެސް ފަރަގުނުކޮށް ޤާނޫނީ ސަލާމަތްތެރިކަމާއި ހިމާޔަތްތަކާއި) ދިފާޢުކޮށް ޢަދުލުވެރިކަމާ މިނިވަންކަމާއެކު ބަރާބަރަކަށް އިންސާފުވެރިކަމާއި މަސައްކަތްކުރާނަން.
5. ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ މަސްލަކުގެ އަޚްލާޤީ ފެންވަރު ސަރަޙައްދު ހިފެހެއްޓުމަށް މަސައްކަތްކުރާނަން.
6. ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ބައިވެރިވުމާ އަދި ޢާންމު މަސްލަހަތަށް މަސްއޫލިއްޔަތާއި ޒިންމާތަކަށް ވަކި ފެންވަރެއްގައި ހިފެހެއްޓުމަށް މަސައްކަތްކުރާނަން.
7. ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ދުވަހުގައި ޤަވާޢިދުތަކުގެ ދަށުން އެއްބައިވަންތަކަން އަދި އެކުލަވާލެވިފައިވާ އުސޫލުތަކާއި އެއްބާރުލުން ދިނުމަށް އިތުރުކުރާނަން.
8. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ބަޔާންކުރާ ވާޖިބުތަކާއި ޒިންމާތަކާ އެ ބަޔާނާ ޚިލާފުނުވާނެ ގޮތަށް ޢަމަލުކުރާނަން.
9. އަޚްލާޤީ ޤާނޫނީ އަދި ޝަރުޢީ ބައިވެރިވުމަށް ވާޖިބުތަކާއި ޒިންމާތަކާ ބަރާބަރަށް އިޙްތިރާމާއެކު މަސައްކަތް ކުރާނަން ގޮތުގެ ތެރެއިން، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާ ނުވަތަ އެކަމުގެ ވާޖިބުތަކާއި ޒިންމާތަކާ އެ ބަޔާނާ ޚިލާފުނުވާނެ ގޮތަށް ޢަމަލުކުރާނަން.
10. ޤާނޫނު ހިންގުމާއި ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ނިޒާމާއި ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތައް ދިފާޢުކުރުމާއި އިސްލާހުކުރުމުގެ ގޮތުން ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާ ވަގުތު ވާދަވެރިކަމެއްނެތި މަސައްކަތްކުރާނަން.
11. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ހިމާޔަތާއި ފަރާތްތަކުގެ މުޢާމަލާތު އެކަށީގެންވާ ސިޔާސަތުތަކާއި ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ތެރޭގައި އިޖުތިމާޢީ ޢަދުލުވެރިކަމާއި ޤާނޫނީ ހިމާޔަތް ހޯދުމުގައި ވަގުތު ވާދަވެރިކަމެއްނެތި މަސައްކަތްކުރާނަން.
12. ވަކީލުގެ ހައިސިއްޔަތުން އަމިއްލަ އަޚްލާޤީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުނުވާ ގޮތުން ދިފާޢުކުރާނަން.
13. ވަކީލުގެ ހައިސިއްޔަތުން އަމިއްލަ ފައިދާ ހޯދުމަށްޓަކައި ޤާނޫނީ ނިޒާމު މަސައްކަތްތަކުގެ މުއައްސަސާތަކަށް ގެއްލުން އަދި ގެއްލުން މަސައްކަތްކުރާނަން.

ޗަޕުޓަރު 2

ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހުވާ

"އަހުރެން، ------ (ހުވާކުރާ ފަރާތުގެ ނަން) ------ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ވަކާލާތުކުރުމުގައި، އިސްލާމްދީނަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތުމަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް ރައްކާތެރިވުމަށާއި، ދިވެހިރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ހައްޤުތަކަށް ރައްކާތެރިވުމަށާއި، ޝަރުޢީ އުސޫލުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާއި އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ތެދުވެރިކަމާއި، އަމާނާތްތެރިކަމާއިއެކު، ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމުގައި ދުލުހިތުން، މާތްالله ގަންދީ ހުވާކުރަމެވެ."

ޖަދުވަލު 3

ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމަށް އެދޭ ފަރާތްތަކުގެ ތަޢުލީމީ ފާސް ގަބޫލުކުރެވޭނެ ޑިގްރީތައް

1. (ހ) މި ގަވާއިދުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި [illegible] ޑިގްރީ [illegible] ނުވަތަ [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] އަންނަނިވި [illegible].

(1) [illegible]

(2) [illegible]

(3) [illegible]

(4) [illegible]

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (4) ގައި [illegible]

2. މި ގަވާއިދުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި [illegible] ތިރީގައި [illegible].

(ހ) ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލް ލޯ / ޕަބްލިކް ލޯ

(ށ) ކްރިމިނަލް ލޯ

(ނ) ލޯ އޮފް ކޮންޓްރެކްޓް

(ރ) ލޯ އޮފް ޓްރަސްޓް / އިކުއިޓީ އެންޑް ޓްރަސްޓްސް

(ބ) ލޯ އޮފް ޓޯޓް

(ޅ) ޕްރޮޕަޓީ ލޯ / ލޭންޑް ލޯ

3. މި ޖަދުވަލުގައި އަންނަނިވި [illegible].

(ހ) "[illegible] އޮފް [illegible] [illegible]" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] އޮފް [illegible]" ގެ ނަމުގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރާނެވެ.

(ށ) "[illegible] [illegible] [illegible]" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، [illegible]

(ނ) "[illegible] [illegible]" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Document 15

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު ޤަވާޢިދުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/03

22 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1437 / 04 ޖަނަވަރީ 2015

ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއިން، އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކޯޓުތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާތީ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ އެންމެ އިސް ފަރާތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު ކަމަށްވާތީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިގެންވާ، ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ރިޢާޔަތްކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި [illegible] އަދުލު އިންސާފަށް ވާސިލުވުމާއި، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުގައި އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުވުމުގައި އޮތުމާއި އަދުލު އިންސާފުގެ ބޭނުން ނަހަމަ ގޮތުގައި ހިފުން ހުއްޓުވުން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގައި ވަކާލާތުކުރާ ވަކީލުންނަކީ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކާއި ހަމަޖެހި އަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތްމަތިން [illegible] [illegible]، ވަކާލާތުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ހަރުދަނާ ކަމާއިއެކު އިންސާފު ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި މަސައްކަތްކުރާ ބަޔަކަށް ހެދުމަށްޓަކައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ ދަށުގައިވާ ކޯޓުތަކުގައި ވަކާލާތުކުރާ ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ޕްރޮފެޝަނަލް ކަންތައްތައް ހިނގާ ނިޒާމު ބަލައި [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގައި ވަކާލާތުކުރާ ޤާނޫނީ ވަކީލުންނަށް ވަކާލާތުކުރުމުގެ ހުއްދަދިނުމާއި އެ ޕްރޮފެޝަނަލްގެ ކަންތައްތައް ބެލުން ފަރާތަކުން އިންތިޚާބުކުރުމުގެ ސަބަބުން އަދުލު އިންސާފުގެ ބޭނުން ނަހަމަގޮތެއްގައި ހިފުން ހުއްޓުވުން

ކަށަވަރުކުރުމާއި ކޯޓުތަކުގެ މިނިވަންކަމާއި މުސްތަޤިއްލުކަން ރައްކާތެރިކުރުމަށްޓަކައި ޤާނޫނުއަސާސީއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ދުސްތޫރީ އުސޫލުތަކަށް ހުރަސްތަކެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާ އާއި 156 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ޤަވާއިދު ނަންބަރު 2014/R-30 (ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ޤަވާއިދު) އަކީ ބާޠިލް ޤަވާއިދެއް ކަމަށާއި އަދި އެ ޤަވާއިދުގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގައި ވަކާލާތުކުރާ ޤާނޫނީ ވަކީލުންނަށް ހުއްދަދިނުން ހިފަހައްޓަން އަދިސް، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ވަޒީފާގެ ކުރާކަމުގެ ގޮތުގައި ހަމަޖެހިފައި އޮތުމުން އޭގެ ކުރިއާ އެއްގޮތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެސް ބެލެހެއްޓުމަކީ ހުއްދަދޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ އެންމެ އިސް މުއައްސަސާގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ގެންގުޅެމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ދޫ ހުއްދަދެއްވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި، މިއަދު ސަނަދުކޮށްގެން 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެމްބަރ މަހުގެ 4 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެކުލަވާލައްވާ "ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ޤަވާއިދު" އަށް އަމަލުކުރުމަށް ގޮތަށް ކޯޓުން ކަނޑައަޅައިފިއެވެ.

[illegible] ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ސަޢީދު

ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ އަރީފް

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ޙަމީދު މުޙައްމަދު

ފަނޑިޔާރު އާދަމް މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ

ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ

Document 15

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ޤަވާއިދު

ތަޢާރަފު

1. (ހ) ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމަކީ، އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމްކުރުމުގައާއި ޤާނޫނުގެ ވެރިކަން ނަގާހައްޓައި ދައުލަތާއި އަފްރާދުންގެ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ކަށަވަރުކޮށް އަދި އެ ޙައްޤުތައް ދިފާޢުކުރުމުގެ އަސާސްކަން ދިނުމުގައި އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމްކުރުމުގެ ބާރު ބައިވެރިވާ މިނިވަން އަދި މުސްތަޤިއްލު ޕްރޮފެޝަނަކަށެވެ.

(ބ) ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ޕްރޮފެޝަނަކީ މުސްތަޤިއްލުކަމާއެކު، ހަމައެކަނި ޤާނޫނީ ވަކީލުން އަދާކުރާ ޕްރޮފެޝަނަކަށެވެ. އަދި ޤާނޫނީ ވަކީލުން ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ މަސައްކަތުގައި ތަބާވާނީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކަށެވެ.

(ނ) މި ޤަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ދަފްތަރުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައިވާ ކޮންމެ މީހަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(ރ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނުތަކުން ނުވަތަ ޤަވާއިދުތަކުން، ނުވަތަ ސަރކިއުލަރތައް ހިންގުމުގެ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުތަކުން ނުވަތަ ޤަވާއިދުތަކުން އެހެންގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާފައި ހިނދަކު، ޤާނޫނީ ވަކީލުން ފިޔަވައި އެހެން މީހަކު ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ މަސައްކަތެއް ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ މަސައްކަތް

2. (ހ) ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ހިމެނެއެވެ.

(1) މުވައްކިލެއްގެ ނުވަތަ މުވައްކިލުންގެ ފަރާތުން ކޯޓުތަކާއި ޓްރައިބިއުނަލްތަކާއި ޖުޑީޝަރީ ނުވަތަ އިދާރީ ތަޙްޤީޤުކުރާ މުއައްސަސާތަކާއި އިދާރާތަކުން ބަހުސްކުރުމާ އެފަރާތް ތަމްސީލުކުރުމާއި، އަދި އެފަދަ ދަޢުވާތަކުގައި އެފަރާތް ތަމްސީލުކުރުމާއި، ކޯޓުތަކުގެ ބޭރުގައި ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކުރުން.

(2) ޓޫރިސްޓް ތަފާތުރަށްތަކަށް ނުވަތަ މަސްވަރާއަކަށް އުޅޭ ފަރާތްތަކަށް މަޝްވަރާ އާއި ތަވާ
ދިނުން.

(3) ކޮންޓްރެކްޓުތަކުގެ ދުރާލާ ތައްޔާރުކުރުމާއި، އެޑްޖަސްޓް ކުރުމާއި ކޮންޓްރެކްޓް
ރަޖިސްޓަރީ ކުރުން ފަދަ އިޖުރާއަތު މުވައްކިލުގެ ފަރާތުން ހިންގައި ދިނުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ގައި ބުނެވިފައިވާ ގޮތަށް ދަތުރުފަތުރުގެ ޓޫރިސްޓް އިދާރާއެއްގައި، ޓޫރިސްޓް ވެސަލްގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަން ސަރުކާރުގެ ބެލުމުގައި، އިދާރީ ތަރުތީބުތަކުން ފަދަ ކަންތައްތަކާއި، ފާޚާނާތަކާއި ސަރަޙައްދު ވަނީ އަދި އެއްގަމާ ގުޅިގެން ބޭނުންކުރާ ޓޫރިސްޓް ވެސަލްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނެއެވެ.

ޓޫރިސްޓް ވެސަލުތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރުން 3. ޓޫރިސްޓް ވެސަލުތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު، ޓޫރިސްޓް ވެސަލަކީ އަމިއްލަ ގޮތަކަށް އާނާ އެކަކު، ނުވަތަ އެހެން ޓޫރިސްޓް ވެސަލެއް ނުވަތަ ވެސަލުތަކަކާ ބައިވެރިވެގެން ކުރިޔަށްދެވޭނެއެވެ. އަދި އަމިއްލަ ނުވަތަ ގިނަ ބަޔަކު ބައިވެރިވާ ތަ ފަހަރެއް ވެސް، ޓޫރިސްޓް ވެސަލުތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރާ ޢިމާރާތް ހާއިލް ކުރިޔަށްދެވޭނެއެވެ. ހަމަ އެހެންމެ، ދަތުރުފަތުރުގެ މުއައްސަސާތަކާއި، ޕޮލިސީ ނުވަތަ ޕްރޮޖެކްޓް ސަޕްލައިކުރާ ކޮންޓްރެކްޓަރުންނާއި، ކޮމްޕްލައިންސް ސަސްޕެންޝަނާއި، ދެނެ އެގްރީމެންޓާއި، ކޮމާސް ބަލާއިރާ ފަދަ މުއާމަލާތްތަކާއި ބަނދަރުގައި ހުއްދަކުރާ ޓޫރިސްޓް އޮޕަރޭޓަރ ނުވަތަ ޑިސްޓްރިބިއުޓަރުގައި، ޓޫރިސްޓް ވެސަލްތަކުގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަން މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރިޔަށްދެވޭނެއެވެ.

ޓޫރިސްޓް ވެސަލްތަކުގެ ދަފްތަރުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރުން 4. (ހ) ޓޫރިސްޓް ވެސަލްތަކުގެ ދަފްތަރެއް އޮންނަން ވާނެއެވެ. އެ ދަފްތަރުގައި އޮޕަރޭޓަރުގެ ފުރިހަމަ ނަމާއި، ދާއިމީ އެޑްރެހާއި، އަދި މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރާ ބަޔަކު ނަން ރަޖިސްޓަރީކުރަން ވާނެއެވެ. އަދި އެ ދަފްތަރުގެ ފޯމަޓަށް ޖަދުވަލުގައި، ޓޫރިސްޓް ވެސަލްތަކުން ކުރުމުގެ ހުރިހާ އޮންނަ ވެސަލްތަކުގެ ފުރިހަމަ ނަމާއި، ދާއިމީ އެޑްރެހާއި، ވަގުތީގޮތުން ކުރުމުގެ ހުރިހާ ނަންބަރެއްގައި، ހުވައި ކުރި ތާރީޚާއި، މި ގަވާއިދުގައި ހިމެނޭ ބަދަލު، ހުރިހާ ދުވަހު ރަޖިސްޓަރީކޮށް ވެސަލްގެ އަހަރު ފީސް

ހިމަނަން ވާނެއެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން، ދަފްތަރުގައި އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތިން ފަނޑިޔާރުންގެ ލިސްޓުތައް ޖަދުވަލު 2، ޖަދުވަލު 3، ޖަދުވަލު 4، ޖަދުވަލު 5، އަދި ޖަދުވަލު 6 ހިމަނަން ވާނެއެވެ.

(1) ޖަދުވަލު 2 ގައި [illegible] ފަނޑިޔާރުންގެ ލިސްޓު

(2) ޖަދުވަލު 3 ގައި ފުރަތަމަ ދަރަޖާގެ ކޯޓުތަކާއި ޓްރައިބިއުނަލްތަކުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ލިސްޓު

(3) ޖަދުވަލު 4 ގައި ހައިކޯޓުގެ ޤާނޫނީ ފަނޑިޔާރުންގެ ލިސްޓު

(4) ޖަދުވަލު 5 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤާނޫނީ ފަނޑިޔާރުންގެ ލިސްޓު

(5) ޖަދުވަލު 6 ގައި ޤާނޫނީ ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަސައްކަތް ނުކުރާ ފަނޑިޔާރުންގެ ލިސްޓު

(ނ) ބުނެވިދިޔަ ޖަދުވަލު 6 ގައިވާ ލިސްޓުގައި ހިމެނޭ ޤާނޫނީ ފަނޑިޔާރުންނަކީ، ޤާނޫނީ ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަސައްކަތުން [illegible] [illegible] މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ އެ ޤާނޫނީ ފަނޑިޔާރު އަދާކުރާ މަޤާމުގެ [illegible] ޤާނޫނީ ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަސައްކަތްކުރުމުން [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ފަނޑިޔާރުންނެވެ. ޤާނޫނީ ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް [illegible] ޤާނޫނީ ފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible] ނަމަ، އަހަރާއި 6 މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ [illegible] އަންގަން ވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބުނެފައިވާ ޖަދުވަލުތަކުގެ އިތުރުން، ކޯޓުތަކާއި، ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކާއި މުއައްސަސާތަކާއި، [illegible] [illegible] މަސައްކަތްކުރާ ޤާނޫނީ ފަނޑިޔާރުންގެ [illegible] ލިސްޓު ދަފްތަރުގައި ޖަދުވަލު 7 ގެ ގޮތުގައި ހިމަނަންވާނެއެވެ.

(ބ) ބުނެވިދިޔަ ޖަދުވަލުތަކުގެ [illegible] [illegible] ކޯޓުތަކާއި ޓްރައިބިއުނަލް [illegible] [illegible]

ވާނެއެވެ.

(ބ) މި ގަވާއިދުގައި ބުނެފައިވާ ޖަދުވަލުތަކުގައިވާ މަޢުލޫމާތުތައް ކޮންމެ އަހަރަކު އެއްފަހަރު މުރާޖަޢާ ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ވަކީލުން ދަފްތަރު ކުރެވިފައިވަނީ ރަނގަޅު ޖަދުވަލުގައިތޯ ކަށަވަރު ކުރަންވާނެއެވެ.

(ޅ) ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ޖަދުވަލުގައި ހިމެނޭނީ، އެ ޖަދުވަލު [illegible] [illegible] ހުރި ޖަދުވަލުތަކުގެ ތެރެއިން ޖަދުވަލެއްގައި ނަންހިމެނޭ ވަކީލުންނެވެ. ޤާނޫނީ ވަކީލުންނަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ޙައިސިއްޔަތުން ނުވަތަ ވަޒީފާއެއްގައި ނުވަތަ ދައުލަތުގެ އިދާރާއެއްގެ [illegible] ނުވަތަ ސޮލިސިޓަރުގައި ނުވަތަ [illegible] ނުވަތަ [illegible] އިދާރާއެއްގެ [illegible] ނުވަތަ [illegible]، ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ގޮތުން ޤާނޫނީ [illegible] 1 އަހަރު ވަންދެން [illegible] ނަމަ، އަދި [illegible] ނުވަތަ [illegible] ކުރިއެއް ނެތް [illegible] [illegible] [illegible] ވަކީލުންނެވެ. ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ޖަދުވަލުގައި ހިމެނޭ ވަކީލުން، ޤާނޫނީ ވަކާލާތުގެ [illegible] 1 އަހަރުގެ ތަޖުރިބާ، މި [illegible] ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ [illegible] ހިމެނޭ ވަކީލުން، މި [illegible] [illegible] ކުރުމުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ޖަދުވަލަށެވެ.

(ކ) [illegible] [illegible] 10 އަހަރު ފުރިހަމަވެފައިވާ ޤާނޫނީ ވަކީލަކު، ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ [illegible] [illegible] މި ގަވާއިދުގެ 5 ވަނަ ޖަދުވަލުގައި ބުނެފައިވާ ޓައިޓަލް ސީނިއަރ ކައުންސެލް، އެ ވަކީލަކު ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ދަފްތަރުން [illegible] [illegible] އެ ޓައިޓަލް ދިނުމަށް [illegible]. އަދި އެފަދަ ޤާނޫނީ ވަކީލަކު، ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ދަފްތަރުގައި އޮތުމުން [illegible] [illegible]، ޓައިޓަލް [illegible] ވަކިވެފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible]

ހިމެނުން ލިސްޓުތަކުގައި އަލުން ހިމެނުމުގެ ޙައްޤު އޭނާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(އ) އަދާކުރާ މަޤާމުގެ ސަބަބުން ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ މަސައްކަތްކުރުން ވަގުތީގޮތުން މަނާކުރެވިފައިވާ ހާލަތެއްގައި މި މާއްދާގެ (ހ) އިން އިސްތިސްނާވާނެއެވެ. އަދި މިފަދަ ހާލަތެއްގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ދަފްތަރުން އުނިކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ވ) ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ދަފްތަރު ބަލަހައްޓާނީ ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނުންނެވެ.

ހުއްދަ ދޭ ކާޑު 5. (ހ) ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދަ ދޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެކަމަށް ކަނޑައަޅާ ކާޑިންނެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ކާޑުގައި ހިމެނިގެންވާނީ އަންނަނިވި ފަރާތްތަކުގެ ސޮއިތަކެވެ.

(1) ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު

(2) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން

(3) ބަންޑާރަ ނައިބު

(ނ) ކާޑުގެ ނަމޫނާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅާނެއެވެ.

ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހެޅުން 6. ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާ ކޮންމެ މީހަކު، މި ޤަވާއިދުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ކާޑަށް ހުށަހަޅަންވާނީ، މި ޤަވާއިދުގެ ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ "ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދައަށް އެދޭ ފޯމު" ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު، އަންނަނިވި ލިޔެކިޔުންތަކާއެކު ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނަށް އެ ފޯމު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(1) ހުއްދައަށް އެދޭ ފަރާތުގެ ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑުގެ އަސްލާއި ކޮޕީ؛

(2) އެކްސެކެޓިވް ކޮށްފައިވާ ބައެއްގެ ސެކްރެޓޭރިއެޓް، އެކަމުގެ ޕާޓްނަރޝިޕްތަކުގެ

އޮޑިޓް ކޮށްފައިވާ ކަމާ؛

(3) ޤާނޫނީ ވަކީލަކުގެ ހުށަހަޅަން އެދޭ މީހާއަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލުގެ ޑިރެކްޓަރުން

އެކަށީގެންވާ ޤާބިލުކަން އަދި އެ ޕްރޮފެޝަނުގެ މިންގަނޑުން ތަޢުލީމީ ފަރުދު

ތަޖުރިބާ ހުރި އަހުލުވެރި ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ސަރުކާރު ކޮށްގައި ވަކާލާތު ކުރުމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ 2 ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ސޮއި.

މިގޮތުން ހުށަހަޅާ ސޮއި ލިޔުމާއި ވަކީލުންނަށް، ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާ މީހާއާ

ބެހޭގޮތުގެ ގޮތުން ނުވަތަ ވިޔަފާރީގެ ގޮތުން ގުޅުމެއް ހުރިމީހަކަށް ނުވާންވާނެއެވެ.

(4) ޕާސްޕޯޓް ސައިޒުގެ 4 ފޮޓޯ.

ކޮމިޓީގެ ޖަލްސާ 7. (ހ) ކޮމިޓީގެ ޖަލްސާއެއް މަދުވެގެން ކޮންމެ 3 މަހަކުން އެއް ފަހަރު ބާއްވަން ވާނެއެވެ.

(ށ) ކޮމިޓީގެ ސެކްރެޓޭރިއެޓް ބަލަހައްޓާނީ ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނުންނެވެ.

(ނ) ސެކްރެޓޭރިއެޓުން ކޮމިޓީގެ ނިންމުންތައް ރެކޯޑު ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ ރެކޯޑުތަކުގައި

ކޮމިޓީގެ ރައީސް ނުވަތަ ރިޔާސަތު ބެލެހެއްޓި ބޭފުޅާ ސޮއި ކުރަންވާނެއެވެ.

(ރ) ކޮމިޓީގެ ޖަލްސާއެއް ބާއްވާއިރު މަދުވެގެން ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން އެއްބަޔަށްވުރެ

ގިނަ މެންބަރުން ޖަލްސާއަށް ހާޟިރުވެ ޖަލްސާގައި ބައިވެރި ވާންވާނެއެވެ.

(ބ) ކޮމިޓީގެ ޖަލްސާތަކުގެ ރިޔާސަތު ބަލަހައްޓާނީ ކޮމިޓީގެ ރައީސް އެވެ.

ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ
ހުއްދަ ދިނުމުގެ
ސަރުކާރު

8. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުއްދަ ދޫކުރާނީ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުޠުތައް

ފުރިހަމަވާ ފަރާތްތަކަށެވެ.

(1) ދިވެހިރައްޔިތެއް ކަމުގައިވުން، ނުވަތަ ދިވެހިރައްޔިތެއްގެ ކައިވެނީގެ ބެހުމުގައި

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ މީހަކު ކަމުގައިވުން؛

(2) އުމުރުން 18 އަހަރު ފުރިފައިވާ މީހަކު ކަމުގައިވުން؛

(3) ބުއްދި ސަލާމަތުން ހުރި، އަދި ފުރިހަމަ އަހުލިއްޔަތު ލިބިފައިވާ މީހަކު ކަމުގައިވުން؛

(4) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ ފެކަލްޓީ އޮފް ޝަރީއާ އެންޑް ލޯއިން، ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމިކް ޔުނިވަރސިޓީގެ ފެކަލްޓީ އޮފް ޝަރީއާ އެންޑް ލޯއިން ޝަރީއަތާއި ޤާނޫނުގެ ކޯހުން ބެޗެލަރސް ޑިގްރީ ހާސިލްކޮށްފައިވާ މީހަކު ކަމުގައިވުން؛

(5) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 4 ގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ޔުނިވަރސިޓީ އާއި އިސްލާމިކް ޔުނިވަރސިޓީގެ ޝަރީއަތާއި ޤާނޫނުގެ ބެޗެލަރސް ޑިގްރީ ޕްރޮގްރާމާ އެއް ފެންވަރުގެ ޑިގްރީއެއް ކަމަށް މި ޤަވާއިދުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ކޮމިޓީން ޤަބޫލުކުރާ އެކްރެޑިޓްކުރޭ. ޑިގްރީއެއް ނުވަތަ ބެޗެލަރސް އޮފް ޝަރީއާ ޑިގްރީއެއް ނުވަތަ ޝަރީއަތާއި ޤާނޫނުގެ ކޯސްއެއް ބެޗެލަރސް ޑިގްރީއެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ނުވަތަ ބޭރުގެ ޔުނިވަރސިޓީއެއް ނުވަތަ ކޮލެޖަކުން ހާސިލްކޮށްފައިވާ މީހެއް ކަމުގައިވުން؛ މި މާއްދާގެ މަޤްޞަދަށްޓަކައި، ބޭރުގެ ޔުނިވަރސިޓީއަކުން ނުވަތަ ކޮލެޖަކުން ހޯދައިފައިވާ ޑިގްރީއެއް ޤަބޫލު ކުރެވޭނީ، އެ ޑިގްރީ ދިން ޔުނިވަރސިޓީ ހުންނަ ޤައުމު ނުވަތަ އެ ޔުނިވަރސިޓީ ނިސްބަތްވާ ޤައުމުގައި އެ ޑިގްރީއަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލުކަން ނުވަތަ ޤާޟީކަން ކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމަށްޓަކައި ޤަބޫލުކުރާ ޑިގްރީއަކަށް ވާނަމައެވެ.

(6) އިސްލާމްދީނުގައި ޙައްދެއް ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުށެއް ނުވަތަ ޤައުމީ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވާފަދަ އަމަލެއްކުރުމުގެ ކުށެއް ނުވަތަ ޤަސްދުގައި މީހަކު މެރުން ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތީގެ ވިޔަފާރިކުރުން ނުވަތަ ޖަރީމާތަކުގެ ކުށެއް ނުވަތަ މަކަރާއި ހީލަތު،

ޖޯކުން، ރިޝްވަތު، ނުވަތަ ހިޔާނާތުގެ ކުށެއް ކުރިކަން ޝަރީޢަތުން ސާބިތުވެފައިވާ
މީހަކު ކަމުގައިނުވުން؛

(7) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (6) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތައް ފިޔަވައި ޖިނާއީ
އެހެން ކުށެއް ކުރިކަން ސާބިތުވެ، 12 މަސް ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ހުކުމެއް
ކުރެވިފައިވާ މީހަކުނަމަ، އެ ހުކުމް ތަންފީޒުކޮށް ނިމުނުތާ، ނުވަތަ އެ ހުކުމުން
ކަނޑައެޅުން އަދަބު މާފުކުރެވުނުތާ 5 އަހަރު ވެފައިވާ މީހަކު ކަމުގައިވުން؛

(8) ޖިނާއީ ކުށެއް ކުރިކަން ސާބިތުވެ، ހުކުމެއް ތަންފީޒު ކުރެވުމުންދާ މީހަކު
ކަމުގައިނުވުން؛

(9) އަދާ ކުރަމުންގެންދާ ސަރުކާރު ދަރަޖައެއް އޮތް މީހަކު ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ދަރަޖައިން ވަކިވެ
ނުކުތް ހުރި މީހަކު ކަމުގައިވުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ މަޤްޞަދަށްޓަކައި، އަދި އެ ނަންބަރުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަރުކާރު ގެއްލޭގޮތުގެ ކަންތައްތަކުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓާއި އެޓަރނީ
ޖެނެރަލްގެ އޮފީހާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުލުހުންނާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމިކް
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނާއި މޯލްޑިވްސް އިންލަންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ ކޮމިޝަނާއި
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހާއި ކޯޓުތަކާއި ޤައުމީ ދިފާޢީ ބާރުގެ ޕޮލިސް ސަރވިސް
މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއެވެ.

(ނ) ޤާނޫނީ ވަކިވުމެއްގެ ހުއްދަތަށް އެއީ ބޭނުމެއް މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 4 ވަނަ ނަންބަރާއި 5
ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ޑިގްރީއެއް ހާސިލް ކޮށްފައިވާ މީހަކުނަމަ، އެ
މީހެއްގެ ޑިގްރީ އިޤުރާރު މިނިސްޓްރީން ވަޒީފާދޭނަމަ ވަކި މާއްދާތަކެއް ކިޔަވައިދީފައި ހުރުން

ފަދަ އިތުރު ސަބަބުތަކަކާ ގުޅިގެން ނުކުރެވޭނެއެވެ.

ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދަ ދޫކުރުން

9. މި ޤަވާއިދުގެ ދަށުން ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދަ ދޫކުރެވޭނީ، ތިރީގައިވާ ކަންކަން ފުރިހަމަ ވުމުންނެވެ.

(1) މި ޤަވާއިދުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަވެފައިވުން؛

(2) މި ޤަވާއިދުގެ ޖަދުވަލު 2 ގައި ބަޔާންކުރާ އިޤްރާރުގައި ސޮއިކޮށްފައިވުން؛

(3) މި ޤަވާއިދުގެ ޖަދުވަލު 3 ގައި ބަޔާންކުރާ ހުވައިކޮށްފައިވުން؛

(4) ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ދަފްތަރުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރުމުގެ ފީއެއްގެ ގޮތުގައި ދައުލަތަށް -/1000 (އެއްހާސް) ރުފިޔާ ދެއްކުން.

ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދަ ވަގުތީގޮތުން ހިފެހެއްޓުން ނުވަތަ ބާޠިލުކުރުން

10. (ހ) ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ދަފްތަރުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވާ މީހެއްގެ ކިބައިން، މި ޤަވާއިދުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 7 ނުވަތަ 8 ނުވަތަ 9 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބެއް އުފެދިއްޖެނަމަ، އެމީހަކަށް ދޫކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދަ، މި ޤަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހުއްދަ ކޯޓުގެ ނިންމުމަކުން ވަގުތީގޮތުން ހިފެހެއްޓޭނެއެވެ.

(ށ) ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ދަފްތަރުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވާ މީހެއްގެ ކިބައިން، މި ޤަވާއިދުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 8 ނުވަތަ 9 ނުވަތަ 10 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބު ފިޔަވައި، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އެހެން ސަބަބެއް އުފެދިއްޖެނަމަ، އެމީހަކަށް ދޫކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދަ، މި ޤަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "ހުއްދަ ދޫ ކޮމިޓީ"ގެ ނިންމުމަކުން ބާޠިލުކުރާނެއެވެ.

ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދައިގެ ކާޑު ގެއްލުން

11. ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދައިގެ ކާޑު ގެއްލިއްޖެނަމަ، ހުއްދައިގެ ކާޑު އަލުން ދޫކުރެވޭނީ އެކަމަށް އެދި ޕޮލިސް ރިޕޯޓާ އެކު، އަންނަނިވި ތަކެތި ހުށަހެޅުމުންނެވެ.

(1) ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑުގެ އަސްލާއި ކޮޕީ

(2) ޕާސްޕޯޓް ސައިޒުގެ 4 ފޮޓޯ

(3) -/1000 (އެއްހާސް) ރުފިޔާ.

ޤަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ދޫކޮށްފައިވާ ހުއްދަތައް

12. މި ޤަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުން، މި ޤަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ދޫކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ ވަޞީލަތުގެ ހުއްދަތައް ބާޠިލުވާނެއެވެ.

ޤަވާއިދަށް އަމަލު ކުރަން ފެށުން

13. މި ޤަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި ޤަވާއިދު ޢާއްމުކޮށް ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.

ޖަދުވަލު 1

بسم الله الرحمن الرحيم

ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ފޮޓޯ

ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު

1. ހުއްދައަށް އެދޭ ފަރާތުގެ މަޢުލޫމާތު

(ހ) ފުރިހަމަ ނަން: ☐ (ށ) ޖިންސް: އ ☐ ފ ☐

(ނ) އައިޑެންޓިޓީ ކާޑު ނަންބަރު / ޕާސްޕޯޓް ނަންބަރު: ☐

(ރ) ދާއިމީ އެޑްރެސް: ☐

(ބ) މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ☐

(ޅ) އުފަންވި ތާރީޚް: ☐

(ކ) ޤައުމީ ނިސްބަތް: ☐

(އ) ފޯނު ނަންބަރު: މޯބައިލް ☐ ގޭ ☐

2. ތަޢުލީމީ ފެންވަރު

(މިބައިގައި ހިމަނާނީ ޔުނިވަރސިޓީ، މަތީ ތަޢުލީމުދޭ ކޯލެޖް، ޓެކްނިކަލް ކޯލެޖް، ސަރުކާރުން ކިޔަވައިދޭ މަދުރަސާ ފަދަ ތަންތަނުން ޙާޞިލްކޮށްފައިވާ ތަޢުލީމާއި ތަމްރީން ދޭ މަދުރަސާތަކުން ލިބިފައިވާ ތަމްރީނުތަކުގެ ތަފްޞީލުތަކެވެ.)

ކޯހުގެ ނަން	ކޯހުގެ ފެންވަރު / ލިބިފައިވާ ފާސް	ފެށި ތާރީޚް	ނިމުނު ތާރީޚް	ކޯސް ހެދި މަދުރަސާގެ ނަމާއި ޤައުމު

3. ވަޒީފާއާބެހޭ މައުލޫމާތު

(މިބައިގައި ހިމަނާނީ ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާއެއްގައި ނުވަތަ އަމިއްލަ ތަނެއްގައި އަދާކުރާ ދާއިމީ ވަޒީފާއާއި ވަގުތީ ވަޒީފާއާބެހޭ މައުލޫމާތެވެ.)

ވަޒީފާއެއް އަދާކުރާނަމަ:

ހ- ވަޒީފާ އަދާކުރާ ތަނުގެ ނަން:

ށ- އަދާކުރާ ވަޒީފާ:

ނ- ފޯނު ނަންބަރު:

4. އިޤްރާރު

އަހުރެން، .... ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދައަށް މިއެދެނީ، "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ޤަވާއިދު" ދަސްކޮށް ކިޔައި، އެނގިހުރެއެވެ. އަދި މި ފޯމުގައި އަހުރެން ދީފައިވާ އެންމެހައި މައުލޫމާތުތަކަކީ ތެދު މައުލޫމާތު ކަމުގައި އަހުރެން އިޤްރާރުވަމެވެ.

ސޮއި:

ތާރީޚް:

5. މި ފޯމާއެކު ހުށަހަޅަންޖެހޭ ތަކެތި

1. އައި.ޑީ.ކާޑު ނުވަތަ ޕާސްޕޯޓުގެ އަސްލާއި ކޮޕީ
2. ޕާސްޕޯޓް ސައިޒުގެ 4 ފޮޓޯ
3. އެކަޑެމިކް ކޮލިފިކޭޝަނާއި ތަޢުލީމީ ސެޓްފިކެޓްތަކާއި އެޓެސްޓްކޮށްފައިވާ ޓްރާންސްކްރިޕްޓްތަކުގެ ކޮޕީ
4. ސެޓްފިކެޓާއި ޓްރާންސްކްރިޕްޓްގެ އެޓެސްޓްކޮށްފައިވާ ދިވެހި ނުވަތަ އިނގިރޭސި ތަރުޖަމާ (މިތަކެތި ހުށަހަޅާނީ ތަޢުލީމީ ސެޓްފިކެޓާއި ޓްރާންސްކްރިޕްޓް އޮތީ ދިވެހި ނުވަތަ އިނގިރޭސި ބަހުން ފިޔަވައި އެހެން ބަހަކުން ކަމުގައިވާނަމައެވެ.)
5. ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރި ޤައުމުގެ ޤާނޫނީ ވަކާލާތުކުރުމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާނަމަ، އެ ޤައުމުގެ ބާ އެސޯސިއޭޝަނުން ދޫކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ ވަކާލާތުކުރުމުގެ ހުއްދައިގެ ކޮޕީ. (އެލިޔުން އޮތީ ދިވެހި ނުވަތަ އިނގިރޭސި ބަހުން ފިޔަވައި އެހެން ބަހަކުން ކަމުގައިވާނަމަ، އެލިޔުމުގެ އެޓެސްޓް ކޮށްފައިވާ ދިވެހި ނުވަތަ އިނގިރޭސި ތަރުޖަމާ ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.)
6. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރު ކޯޓުތަކުގައި ވަކާލާތުކުރުމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު ވަކީލުކަމަށް 2 ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ސޮއި.
7. [illegible] ކުށުގެ ރެކޯޑު ކޮޕީ
8. -/1000 (އެއްހާސް) ރުފިޔާ

ނޯޓް:

(1) މި ފޯމުގެ 5 (ފޯމާއެކު ހުށަހަޅަންޖެހޭ ތަކެތި) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން 6 ވަނަ ނަންބަރުގެ ހިއްސާވެސް ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ތަކެއްޗަކީ "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ދަޢުވާގެ ޤަވާޢިދު" ގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަން ފުރިހަމަވާފަދަ ތަކެތި ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.

(2) އަދި އެ ފޯމުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަން ފުރިހަމަކުރަންވާ ފޯމާއި މައުލޫމާތު ފުރިހަމަނުކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ފޯމާއި، ފޯމާއެކު ހުށަހަޅަންޖެހޭ އެންމެހައި ތަކެތި ހުށަހަޅާފައިނުވާ ފޯމު ބަލައެއް ނުގަނެވޭނެއެވެ.

(3) ކޯޓުގެ ދަށުން ސާދިރުކުރާ ފޯމު، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނުން އަދި ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަންގެ ވެބްސައިޓް www.judiciary.gov.mv އިން ލިބެންހުންނާނެއެވެ. މި ފޯމު ފުރިހަމަކުރާނެ ގޮތުގެ މައުލޫމާތުވެސް ކޯޓުގެ ދަށުން ސާދިރުކުރާ ފޯމު، އެ ފޯމުގައި ބަޔާންކުރާ ތަރުތީބުން ހުށަހަޅައިގެން ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު، މި ފޯމާއެކު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

ހަމައެކަނި ރަސްމީ ބޭނުމަށް

ފޯމު ބަލައިގަތީ:	ތާރީޚް:

[illegible] އެދޭ ފަރާތުގެ

ޝަރުތު ފުރިހަމަވާ ☐ ޝަރުތު ފުރިހަމަނުވާ ☐

ސަބަބު	ބެލި ފަރާތުގެ:	ޗެކްކުރި ފަރާތުގެ:
	ނަން:	ނަން:
	މަޤާމު:	މަޤާމު:
	ސޮއި:	ސޮއި:

ޖަދުވަލު 2

ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ އިޤްރާރު

"އަހަރެން .... ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ވަކާލާތުކުރުމުގައާއި އެކިކަންކަމާގުޅޭގޮތުން އަހަރެންގެ ޤާނޫނީ ޚިދުމަތް ބޭނުން ކުރުމުގައި އިސްލާމްދީނަށް ހުރުމަތްތެރިކަން ރިޢާޔަތްކުރުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކަށް ތަބާވުމާއި، ދިވެހިރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް ހުރުމަތްތެރިވުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކާއި، އެކޯޓުތަކުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ކަރާމަތާއި އިއްޒަތަށް އިހުތިރާމް އަދަބުވެރިން ފަދަ އެއްވެސްކަމެއް ނުކުރުމާއި، ކޯޓުތަކުގެ ނިންމުންތަކާއި، އެންގުންތަކަށް ތަބާވެހުރުމާއި ސަރުކާރަށް ވަފާތެރިވުމާއި އަދުލު އިންސާފަށް ހުރަސް އެޅިދާނެ ފަދަ އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނުގެ ބާރު ވެރިކުރުމަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިނިވަންކަމާއި މުސްތަޤިއްލުކަމާއެކު އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ އުސޫލު ހަރުދަނާ ކުރުމަށްޓަކައި ކަނޑައަޅާ ކަންތައްތައް ކުރުމުގައި އެއްބާރުލުން ދިނުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކާއި އެކޯޓުތަކުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މިނިވަންކަމާއި މުސްތަޤިއްލުކަމަށް ބުރޫއަރާ އަސަރުކުރާ ކަމެއް ކުރިމަތިވާ ކޮންމެ ހިނދެއްގައި އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ މިނިވަންކަމާއި މުސްތަޤިއްލުކަން ރައްކާތެރިކުރުމުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރަށް އަހަރެންގެ ފުރިހަމަ އެއްބާރުލުމާއި ތާއީދު ދެމެހެއްޓުން ކަށަވަރުކުރުމަށް ޝަރުޢީ އުސޫލުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެމަތިން، ތަންފީޛުކުރާއި އަމާނާތްތެރިކަމާއި، ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް އަދާކުރުން މަތީ ދަރަޖައަކަށް މިކަންތަކުގެ މައްޗަށް އިޤްރާރުވަމެވެ.

ވަކާލާތު ކުރުމަށް އެދޭ ފަރާތުގެ ސޮއި: ....

ތާރީޚް: ....

ޖަދުވަލު 3

ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހުވާ

"އަހުރެން، ...(ހުވާކުރާ ފަރާތުގެ ނަން)... ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތް ކުރުމުގައާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކާއި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ވަކާލާތު ކުރުމުގައި، އިސްލާމްދީނަށް ހުރުމަތްތެރިކަން ދިނުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާއިދުތަކަށް ތަބާވެރިވުމާއި، ދިވެހިރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް ތަބާވެރިވުމާއި، ޝަރުޢީ ޢުސޫލުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ތެދުވެރިކަމާއި، އަމާނާތްތެރިކަމާއެކު ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމުގައި ތެދުވެރިވާނަމޭ މާތްالله ގަންދީ ހުވާކުރަމެވެ."

بسم الله الرحمن الرحيم

ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ޖިނާއީ ދަޢުވާތަކުގެ ހުކުމްތަކަށް އެދޭ ފަރާތްތަކުން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ކުށުގެ ރެކޯޑު ފޯމު

ކަމުގެ ތަފްޞީލު

މި ފޯމު ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭކަށްވެއްޖެނަމަ ބަލާނީ މި ފޯމުގައިވާ ފަރާތުގެ މަޢުލޫމާތު އިސްލާމީޝަރީޢަތުގައި ބައްޓަން ކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރިވާ އަމަލެއްކުރިކަމުގެ ކުށުގެ ނުވަތަ ފާޙިޝްކަމުގައި މިފަދަ ދެމުން ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތީގެ ވިޔަފާރިކުރުން ނުވަތަ ޖަރީމާގެ ކުށުގެ ނުވަތަ މަކަރާއި ހީލަތް، ޖަދުއް، ރިޝްވަތު، ނުވަތަ ހިޔާނާތުގެ ކުށުގެ ހުކުމަށް ސަމާލުކަން ސާބިތުވެފައިވާތޯއެވެ. އަދި އޭނާއަށް ޖިނާއީ ކުށުގެ ހުކުމެއް ސާބިތުވެފައިވާ މުއްދަތަކީ، އެ ހުކުމެއް ތަންފީޛުކުރެއް ނިމުނުތާ ނުވަތަ އެ ހުކުމުން ކުރިއަށްދިޔަ އަހަރު ގުޅިގެން ކުރިއަށްދާ 5 (ފަހެއް) އަހަރު ވެފައިވާތޯ، ނުވަތަ ޖިނާއީ ކުށެއް ހުކުމަކުގެ ތަފްޞީލުގައި ސާބިތުވެފައި މަޢުލޫމާތެއް ހުރިހެ ކަމެއްވާތޯއެވެ.

ދަޢުވާ ސާފުކުރަންވީ މީހާގެ މަޢުލޫމާތު

(ހ) ފުރިހަމަ ނަން:

(ށ) އައިޑެންޓިޓީ ކާޑު ނަންބަރު / ޕާސްޕޯޓު ނަންބަރު:

(ނ) ދާއިމީ އެޑްރެސް:

(ރ) މިހާރުގެ އެޑްރެސް:

(ބ) އެންމެ ފަހުން އުޅުނު އެޑްރެސް:

(ޅ) އުފަންވި މީލާދީ ތާރީޚު:

ކުށުގެ ދަޢުވާ ސާފުކުރަންވީ ތަންތަން

		މައްސަލަ		ނަން	ސޮއި	ތާރީޚު
		ހުރި	ނެތް			
1.	ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު					
2.	ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު					
3.	ކްރިމިނަލް ކޯޓު					

4.	ސިވިލް ކޯޓު					
5.	ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް					
6.	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް					
7.	ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން / މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު					

ކުށުގެ ރެކޯޑް

(ހުކުމެއް ކުރެވިފައިވާނަމަ، ކުށުގެ ބާވަތް، ކަނޑައެޅުނު ނިޔާ، ކަނޑައެޅުނު ތާރީޚު ފަދަ މަޢުލޫމާތު)

މައްސަލައެއް ނުވަތަ ދަޢުވާއެއް ހިނގަމުންދާނަމަ އެ މައްސަލަ ނުވަތަ ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ

22 ޞަފަރު 1437

04 ޑިސެމްބަރ 2015

މައްސަލަ ހުރިނަމަ، މި ފޯމުގައިވާ ނަމޫނާއާ އެއްގޮތަށް މަޢުލޫމާތު ފޮނުއްވައިދެއްވުން އެދެމެވެ.

Document 16

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ސަރކިއުލަރ 2015

06 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1436
27 ޖަނަވަރީ 2015

ނަންބަރު: 2015/06/SC

ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކާއި ޓްރައިބިއުނަލްތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް ހައިކޯޓަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ 02 ސަރަހައްދުގައި ޤާއިމުކުރާ ހައިކޯޓުގެ ގޮފިތަކުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމާއިބެހޭ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށް ޢަދުލުވެރި ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ޙައްޤު އެއްވެސް ތަފާތުކުރުމެއްނެތި ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް އިންސާފު ލިބިދިނުމުގެ މަގު ފަހިކޮށް ކުރުމަށްޓަކައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުތުރާއި ދެކުނުގެ 2 ސަރަހައްދުގައި، އެ ސަރަހައްދުތަކުގެ ދަށުކޯޓުތަކުގެ ނިންމުންތަކަށް އެ ސަރަހައްދުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ފަހިކޮށްދިނުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހަމަޖެހިގެން ދިއުމާއި ހުރިހާ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުތަކުން ނިންމާ މައްސަލަތަކުގެ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެކޯޓު ނިސްބަތްވާ ސަރަހައްދުގައި ޤާއިމުކުރާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ގޮފިން ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

މި ގޮތުން ހަމަޖެހިގެން ދިއުމާއި ހުރިހާ ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގައި ހިމެނޭ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުތަކާއި ސުޕީރިއަރކޯޓުތަކާއި އަދި ޓްރައިބިއުނަލްތަކުން ކުރާ ހުކުމްތަކާއި ނިންމުންތަކުން އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދޭ ފަރާތްތަކުން ބަލަންވާނީ މި ސަރކިއުލަރގެ ޖަދުވަލު 01 ގައިވާ ގޮތަށް (ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކާއި ޓްރައިބިއުނަލްތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ އެދި ހުށަހަޅާ ގޮތް) ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތާ އެއްގޮތަށް ގިނަވެގެން 10 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައެއް ނިންމި ކޯޓަށް ނުވަތަ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހަޅަންވާނެ ކަމަށް އެކަން ކަނޑައަޅައިފިއެވެ.

އަދި އިސްތިއުނާފު ފަރާތްތަކުން ބަލައިގަތުމަށް ވާ ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހުށަހަޅަންވާނެކަމާއި، އެ ގޮތަށް ހުށަހެޅުމާ 07 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރަންޖެހޭ ކޯޓަށް، މައްސަލަ ނިންމި ކޯޓުން ނުވަތަ ޓްރައިބިއުނަލުން އެ މައްސަލައިގެ ލިޔެކިޔުންތަކާއި އެކު ފޮނުވަން ޖެހޭނެއެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފު ކޯޓުން އެ މައްސަލައިގެ

ފައިލް ލިބޭތާ 07 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެކަން، ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް އެންގުމާއި އެކު ޝީޓު ހުށަހެޅުމަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކޮށް ނިންމުމުގެ އިޖުރާއީ ގޮތުން އަވަސްޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އަޅުއްވާ އަވަހަށް ގެންދަވާނެއެވެ.

ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްވަނަ ފަނޑިޔާރު

ޝަރުޢީ ކޯޓުތައް

ދައުލަތުގެ އެންމެހާ މުއައްސަސާތަކާއި އޮފީސްތައް

Document 17
Document 19

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ރޫލިން ނަންބަރު 2015/SC-RU/01

06 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1436 /27 މާރިޗު 2015

ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަސާސީ ޙައްޤެއްގެ ގޮތުގައި ޙައްޤުވެރިންނަށް [illegible] އިންސާފު ލިބިދިނުމުގެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެއްވެސް ތަފާތުކުރުމަކާނުލައި، އެކަށީގެންވާ އަވަސް މިންވަރެއްގައި ފަސޭހަކަމާއެކު ލިބިދިނުމަކީ [illegible] [illegible] އޮންނަ ހިނދު، އިންސާފު ހޯދުން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް، ފޯރުކޮށްދިނުން [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެންމެ [illegible] ފިޔަވަޅުތަކެއް [illegible] އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ [illegible] އެންމެ [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓާ ހަވާލުކޮށްފައިވާ ދުސްތޫރީ މަސްއޫލިއްޔަތަކަށް ވިސްނައި،

ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކާއި ޓްރައިބިއުނަލްތަކުން ނިންމާ މައްސަލަތައް، މަތީ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤަކީ ދިވެހިރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އަސާސީ ޙައްޤެއްކަމުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ފަދައިން، އެކަށީގެންވާ އަވަސްމިންވަރެއްގައި، އިންސާފު ފޯރުކޮށްދިނުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާ އިން، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެތެރެއިން ވެސް ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުންނާއި ޓްރައިބިއުނަލްތަކުން، ނިންމާ މައްސަލަތައް އިސްތިއުނާފުކުރުމާބެހޭ ކަންތައް އިންތިޒާމުކޮށްފައިވާ ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކަށް ބަލާއިރު، އެކަމަށްޓަކައި [illegible] މުއްދަތުތަކަކީ، [illegible] އަވަސްކަމާއެކު އަދުލު އިންސާފު [illegible] ޝަރީޢަތްތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ކަނޑައެޅިގެން [illegible] [illegible] މުއްދަތުތަކަކީ [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށާއި މިނިވަން ޑިމޮކްރެޓިކް މުޖުތަމަޢުތަކުގައި އަސާސްތަކާއި ޤަބޫލުކުރަމުންދާ އަދުލު އިންސާފު ލިބުމުގެ ޙައްޤު ކަށަވަރު ކުރުމަށްޓަކައި ކަނޑައަޅައި އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތްތަކުގެ މައްޗަށާއި، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެކަށީގެންވާ އަދުލުވެރިކަމާ އިންސާފު ޤާއިމުކުރުން ކަނޑައަޅުއްވުމަށްޓަކައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާ އާއި 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި އަދި 141 ވަނަ މާއްދާ އާއި 144 ވަނަ މާއްދާ އާއި 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 268 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާ އާއި 42 ވަނަ މާއްދާ އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 85 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި މި މާއްދާތަކާ ޚިލާފު މާއްދާތަކެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މީލާދީ ސަނަތުން 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުގެ 15 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުންނާއި ޓްރައިބިއުނަލްތަކުން ކުރާ ޙުކުމްތަކާއި ނިންމުންތައް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންވާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/06/SC ސަރކިއުލަރ ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދީމެވެ.

އުސްތާޛު ފަޟީލަތުލް ޤާޟީ ޢަބްދުﷲ ސައީދު

ފަޟީލަތުލް ޤާޟީ ޢަބްދުﷲ ޢަރީފް

ފަޟީލަތުލް ޤާޟީ ޢަލީ ޙަމީދު މުޙައްމަދު

ފަޟީލަތުލް ޤާޟީ އާދަމް މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ

ފަޟީލަތުލް ޤާޟީ ޑރ. އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަވާއިދު ނަންބަރު 2015/SC-RU/02

27 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1436 / 17 ފެބްރުއަރީ 2015

ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަސާސީ ހައްޤެއްގެ ގޮތުގައި ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ އިންސާފު ލިބިދިނުމުގެ ހައްޤަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެއްވެސް ތަފާތުކުރުމަކާނުލައި، އެކަށީގެންވާ އަވަސް މިންވަރެއްގައި ފަސޭހަކަމާއެކު ލިބިދޭންޖެހޭ ހައްޤެއްކަން އެނގެން އޮންނަ ހިނދު، އިންސާފު ހޯދަން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް، [illegible] ގޮތުގެމަތިން އެ ހައްޤު ލިބިދިނުން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންސާފު [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ފުރަތަމަ މަރުހަލާގެ ކޯޓުތަކުގައި ޓްރައިބިއުނަލްތަކުން ނިންމާ މައްސަލަތަކުގެ، މުޅި މަރުހަލާގެ ކޯޓުތަކުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހައްޤަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ހައްޤުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އަސާސީ ހައްޤެއްކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ފަދައިން، އެކަށީގެންވާ އަވަސްމިންވަރެއްގައި، އިންސާފު ލިބިދިނުމަށްޓަކައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއިން، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ހައްޤުތަކުގެތެރެއިން ފުރަތަމަ މަރުހަލާގެ ކޯޓުތަކުންނާއި ޓްރައިބިއުނަލްތަކުން ނިންމާ މައްސަލަތަކުން، އިސްތިއުނާފުކުރުމާބެހޭ ކަންތައް އިންތިޒާމުކޮށްފައިވާ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް ބަލާއިރު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަވަސްކަމާއި އަދި އިންސާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށާއި މިނިވަން ދިމިޤްރާޠީ ޖުމްހޫރިއްޔާއެއްގެ އަސާސްތަކާއި ފަސޭހަކަމާއެކު އަދުލު އިންސާފު ލިބުމުގެ ޙައްޤު ކަށަވަރު ކުރުމަށްޓަކައި ކަނޑައެޅި އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތްތަކުގެ މައްޗަށާއި، ޝަރީޢަތާއި އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެކަށީގެންވާ އަވަސްމިނުގައި އިންސާފު ލިބިދިނުން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާ އާއި 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި އަދި 141 ވަނަ މާއްދާ އާއި 144 ވަނަ މާއްދާ އާއި 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 268 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާއާއި 42 ވަނަ މާއްދާ އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 85 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި ޤާބިލް މާއްދާތަކާއެއްގޮތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/01 (ރަބީޢުލްއާޚިރު 1436 / 27 ޖަނަވަރީ 2015) ޙުކުމުގައިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ދުސްތޫރީ އަދި ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 (ޓެކްސް ނެގުމާބެހޭ އިދާރީ ޤާނޫނު) ގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 (މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ ހައްޤުގެ ޤާނޫނު) ގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ މުއްދަތުތަކާ ޤާބިލު މުއްދަތުތަކާއެއްގޮތަށް ކަނޑައަޅައި، ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުންނާއި ޓްރައިބިއުނަލްތަކުން ކުރާ ޙުކުމްތަކާއި ނިންމުންތައް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންވާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/06/SC ސަރކިއުލަރގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިފީމެވެ.

އުއްޓަމަ ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ އަރީފް

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ޙަމީދު މުޙައްމަދު

ފަނޑިޔާރު އާދަމް މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ

ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ

Document 20
Document 22

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާގެ ތަފްޞީލާއި ޙުކުމުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2012/HC-A/197
- އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތް:
  - * ނަން: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
  - * އެޑްރެސް: ހ. [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް [illegible] މަގު، މާލެ
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް:
  - * ނަން: [illegible]
  - * އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A046840
  - * ދާއިމީ އެޑްރެސް: [illegible]
  - * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: [illegible]
  - * އެޑްރެސް: [illegible]
- ޝަރީޢަތް ފެށުނު ތާރީޚު: 15 ޝަޢުބާން 1433 / 05 ޖުލައި 2012
  - * ނިމުނު ތާރީޚު: 13 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1435 / 13 ޖަނަވަރީ 2014
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޙުކުމުގެ ނަންބަރު: 569/Cr-C/2010 (2336/JC/2009)
- ޙުކުމް ކުރި ކޯޓު: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް: [illegible]
- ޝަރީޢަތް ފެށުނު ތާރީޚު: 17 ނޮވެމްބަރު 2009
  - * ނިމުނު ތާރީޚު: 22 ޖަނަވަރީ 2012
- ފުރަތަމަ ދަރަޖައިގެ ޝަރީޢަތުން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް:

[illegible]

[illegible]

[illegible] 569/Cr-C/2010 (2336/JC/2009) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1. [illegible] 569/Cr-C/2010 (2336/JC/2009) [illegible]

[illegible]

[illegible]

2. [illegible] 569/Cr-C/2010 (2336/JC/2009) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 15000 (ފަނަރަހާސް) [illegible]

[illegible] 31 [illegible] 2003 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 1425000/- [illegible]

(އެއްމިލިއަން ހަތަރުލައްކަ ފަންސަވީސްހާސް ރުފިޔާ) [illegible] 131

[illegible] (ހ) [illegible] 132 [illegible] 143 [illegible]

[illegible]

[illegible] 1425000/- (އެއްމިލިއަން ހަތަރުލައްކަ ފަންސަވީސްހާސް ރުފިޔާ) [illegible]

[illegible]

[illegible]

3. [illegible] 569/Cr-C/2010 (2336/JC/2009) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 15000 [illegible]

[illegible] 31 [illegible] 2003 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

4. [illegible] 569/Cr-C/2010 (2336/JC/2009) [illegible]

[illegible] 04 [illegible]

[illegible]

- [illegible]
- [illegible]
- [illegible] 20 [illegible] 17 [illegible]

[illegible]

[illegible] 569/Cr-C/2010 (2336/JC/2009) [illegible]

[illegible] 15000 [illegible] 31 [illegible] 2003 [illegible] 1425000/- [illegible] 131 [illegible] 132 [illegible] 143 [illegible]

[illegible] -/1425000ރ (އެއްމިލިއަން ހަތަރުސަތޭކަ ފަންސަވީސްހާސް ރުފިޔާ) [illegible]

[illegible]

[illegible] 2003 [illegible] 2003 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(ށ) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 14 [illegible] 2010 [illegible]

[illegible] 25 [illegible] 2011 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 25 [illegible] 2011 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(ށ) [illegible] 2009/SC-A/30 [illegible] (evaluate) [illegible] 2011/SC-A/23 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 2011/HC-A/192

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 2012/SC-A/01 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] (ހ) [illegible] 17 [illegible] (ބ) [illegible]

[illegible] 20 [illegible]

[illegible] 17 [illegible] 20 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 20 [illegible]

[illegible] 17

[illegible] 223 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 (2336/JC/2009) [illegible]

[illegible]

6 ނިންމުން:

[illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 (2336/JC/2009) [illegible]

Document 21

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2014/SC-A/52
- ދައުވާކުރާ ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތް: އަހުމަދު ނާޒިލް، މ. ނިއަދުރު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުން
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 08 ސެޕްޓެމްބަރ 2014
- ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚު: 28 ޑިސެމްބަރ 2014
- ނިމުނު ތާރީޚު: 06 އޭޕްރީލް 2015
- މައްސަލަ ނިންމި ގަޑި:
- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް: އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ސައީދު، ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ އަރީފް، ފަނޑިޔާރު އަލީ ހަމީދު މުހައްމަދު، ފަނޑިޔާރު އާދަމް މުހައްމަދު ޢަބްދުﷲ، ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަހުމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ

އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ

- ނަންބަރު: 2012/HC-A/197
- ނިންމި ކޯޓު: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 05 ޖުލައި 2012
- ނިމުނު ތާރީޚު: 13 ފެބްރުއަރީ 2014

ފާހަގަ ކުރެވުނު ނުކުތާތައް

1- މިއީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރި ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްނޫންކަމަށް ބުނެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން އެ ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބެލެވިފައިވާ މައްސަލައެކެވެ. އަދި މި ޤަޟިއްޔާގައި ދައުވާލިބި ފަރާތަކީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައިވެސް ދައުވާލިބުނު މ. ނިހަދުރު އަޙްމަދު ނާޒިމްއެވެ.

2- ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރައްވާފައިވާ ތާރީޚަކީ 2014 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުގެ 13 ވަނަ ދުވަސްކަމަށްވެފައި، އެ ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ތާރީޚަކީ 08 ސެޕްޓެމްބަރު 2014 ކަމަށްވާއިރު ހައިކޯޓުގެ ނިންމުންތައް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދެވިފައިވާ މުއްދަތަކީ އާންމު ހާލަތްތަކުގައި 90 ދުވަސްކަމަށްވިޔަސް، އަމިއްލަ ބާރު ނުފޯރާފަދަ ކަމެއް ދިމާވެގެން އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހުށަނާޅާ މައްސަލަތައް އެ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅުނުކަމަށް ބަލާނުލާ ސަބަބަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބެއް ކަމުގައިވާނަމަ އިސްވެ އިސްތިސްނާއީ ހާލަތެއްކަމުން މުއްދަތު ހަމަވުމަށްފަހުގައިވެސް އެ މައްސަލައެއް ބަލައިގަތުމުގެ އިޚްތިޔާރު ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ދީފައިވާކަން ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ސާފު ބަހުން ބުނެފައިވާތީ، މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކޮށްދިނުން އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި، އަދި އެ މީހެއްގެ މައްސަލަ

ޤާނޫނު ހިންގުމުގައި ކޮންމެ މީހަކީވެސް ހަމަހަމަވެގެންވާ މީހެއްކަން ކަށަވަރުކުރުމުގެ ދުސްތޫރީ ޕްރިންސިޕަލްގެ މައްޗަށް ބަލައި ވިސްނުމަށްފަހު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަވާއިދުގެ 40 ވަނަ މާއްދާ އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަލައިގެންފައިވާ މައްސަލައެއްކަން އެނގެންއޮވެއެވެ.

3- ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށްބުނެ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބެލިއިރު، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން 5 ސަބަބެއް ހުށަހަޅާފައި އެކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކާފައިވެއެވެ.

ހ. ފުރަތަމަ ސަބަބަކީ، ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ޝަރީޢަތް ހިންގުމާބެހޭ ޤަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް މައްސަލަ ހިންގާ ނިންމާފައިވުން. ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ޝަރީޢަތް ހިންގުމާބެހޭ ޤަވާއިދުގެ 1.2 ގެ (ކ) ގައި "ދައުވާ ލިބޭ މީހާ ދައުވާއަށް އިންކާރުކޮށްފިނަމަ ދައުވާ ލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް ދައުލަތުންކުރާ ދައުވާގެ މަޒްމޫނާއި ދައުވާ ޘާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ހެކިތައް ބަޔާންކުރުމަށް ޤާޟީ ދައުލަތުގެ ވަކީލަށް އަންގާނީއެވެ. މިގޮތުން އެންގުމުން، ދައުލަތުގެ ވަކީލު ދައުވާގެ މަޒްމޫނާއި، އެދައުވާ ޘާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާނެ ހެކިތައް ބަޔާންކުރާނީއެވެ. ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދައުވާ ހުށަހަޅާނެ [illegible] ހުށަހެޅުމުން އެކަން ޖަވާބުދިނުމަށް ދައުވާ ލިބޭ މީހާއަށް އަންގާނީއެވެ. މިގޮތުން އެންގުމުން ދައުވާ ލިބޭ މީހާ ދައުވާއަށް ޖަވާބުދީ ދައުވާ ލިބޭ މީހާ ހުށަހަޅާނެ ހެކިތައް ބަޔާންކުރާނީއެވެ. އެއަށްފަހު އޮންނަ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތަކުގައި އޮންނާނީ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އެއަށް ހެކި ހުށަހެޅުމާއި، އެއަށް ދައުވާ ލިބޭ މީހާ ޖަވާބުދިނުމާއި، ދައުވާ ލިބޭ މީހާ [illegible] ހެކި ހުށަހެޅުމާއި، އެއަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޖަވާބުދިނުމެވެ." މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި އަޙްމަދު [illegible] މައްސަލައިގައި ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ޝަރީޢަތް ހިންގުމާ ބެހޭ ޤަވާއިދާ ޚިލާފަށް އަދި ޖިނާއީ

އެހެނިހެން މައްސަލަތަކުގައި ކޯޓުން ޢަމަލުކުރައްވަމުން ގެންދާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް، ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ދައުލަތުން ހެކި ހުށަހެޅުމުން އަޙްމަދު ޝާހިދުގެ ފަރާތުން ދައުވާއަށް [illegible]، ދިފާޢީ ހެކި [illegible] ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިން [illegible] މައްސަލައިގައި [illegible] މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާކަމާއި، ދައުލަތުން އަޙްމަދު ޝާހިދުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ މަކަރާއި ހީލަތުގެ ދައުވާ [illegible] [illegible] ދައުވާގެ [illegible] [illegible] [illegible] ދައުވާގައިވާ ކަންކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތާއި އެކަންކަމާ ބެހޭ އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް އަޙްމަދު ޝާހިދަށް [illegible] [illegible] ބުނުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި އަޙްމަދު ޝާހިދު ބުނާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންކަމުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އަޙްމަދު ޝާހިދުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ 10,000 (ދިހަ ހާސް) ރުފިޔާއިން މަތީ އަދަދެއްގެ ސަރުކާރު ފައިސާއިން މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ކުށުގެ މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވަނީ ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގެ ގަވާއިދުގެ 1.2 ގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް [illegible] އަދި [illegible] އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާކަން.

ހ. ދެވަނަ ސަބަބަކީ، މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކުން [illegible] މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވުން. މ. [illegible] އަޙްމަދު ޝާހިދުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ދައުވާކުރި 10,000 (ދިހަ ހާސް) ރުފިޔާއިން މަތީ އަދަދެއްގެ ސަރުކާރު ފައިސާއިން މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ކުށުގެ މި މައްސަލައިގައި އަޙްމަދު ޝާހިދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމަވާފައިވަނީ މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ޕްރޮޖެކްޓް ލިމިޓެޑްގެ މުވައްޒަފުންނާއި ތަކެތި ބޭނުންކުރެވުނުކަމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި ދައުލަތުން ހުށަހެޅުއްވުމުގައި 3 މީހަކު ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނައިރު އެ ހުށަހެޅުމާމެދު އަމަލުކުރައްވާފައިވާގޮތް މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުން އެނގެންނެތްކަމާއި، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިންގެ ބަސް ޝަރީޢަތުގައި ނަންގަވާފައެއް ނެތި ހަމައެކަނި މައްސަލައިގެ ތަހުޤީޤު ބަޔާންތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރައްވާފައިވުމުން ހެކި ވަޒަންކުރެއްވުމުގައި ފަނޑިޔާރު އަމަލުކުރައްވާފައިވަނީ [illegible] ކަމަށް ދައުލަތުން ދެކެވޭކަމާއި، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 15 ވަނަ ނަންބަރުގައި މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] ސޮއިކުރި ފަރާތްތަކީ މިދަރުވާ [illegible] ދައުލަތުން ހުށަހަޅާ ހެކިންނަކީ [illegible] ހެކިންގެ ގޮތުގައިވެސް އަދި ޤަރީނާގެ ގޮތުގައިވެސް ޝަރީޢަތުން ޤަބޫލުކުރެވޭ ނަތީޖާއަކަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވާއިރު މި މައްސަލައާ ދައުލަތުން ހުށަހެޅުއްވުމުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ތަހުޤީޤު ބަޔާންތަކާއި [illegible] ނަތީޖާއާ މައްސަލައާ ހުރި ގުޅުން [illegible] ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ރިޕޯޓު ހުށަހަޅާކަން [illegible] [illegible] ބަޔާންކުރެއްވިގޮތުން ޝަރީޢަތުން ރިޢާޔަތްކުރައްވާފައިވާކަން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 7، 8، 9، 10، 11، 12، 13 ވަނަ ނަންބަރުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވާކަމާއި އަދި އެ [illegible] ދައުލަތުގެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ބޭނުންކުރުމަށް ފުރުސަތު ނުދެއްވައި [illegible] ރިޢާޔަތްކުރައްވާފައިނުވާ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް [illegible] ދައުލަތުން ދެކެއެވެ.

ށ. ތިންވަނަ ސަބަބަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 17 ވަނަ މާއްދާ އާއި 20 ވަނަ މާއްދާގައިވާ [illegible] ހަމަހަމަކުރުމުގެ ނަޒާހަތާއި ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވުން. މި މައްސަލަ ބެއްލެވުމުގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަމަލުކުރައްވާފައިވަނީ ޤާނޫނީ މައްސަލަތަކުގައި ޝަރީޢަތްކުރުމާ ބެހޭގޮތުން ހުރިހާ

ޤަވާޢިދުގެ 1.2 ގެ (ހ) އާއި މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި ކުރިމަތިލާ ކޯޓުން ޢަމަލުކުރައްވަމުން ގެންދަވާ އިޖުރާއާތުތަކާ ޚިލާފަށް [illegible] ދަޢުވާ [illegible] މީހުންގެ [illegible] ހަމަހަމަކަން ޤާއިމުކުރަންޖެހޭ މަޤްޞަދުއާ ކަނޑައެޅިގެން ޚިލާފަށްކަން. މިގޮތުން މި މައްސަލާގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިން ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަންނަ ކަމަށް ވިދާޅުވެ [illegible] [illegible] [illegible] އަދި މައްސަލާގައި ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] ހެއްކަން ދައުލަތުގެ ދަޢުވާގެ ބޭނުމަށް ބަދަލަށް ދައުލަތުން [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] ބަރާބަރުކަން ރިޢާޔަތްކުރައްވާ މައްސަލާގައި ހުކުމް ކުރެއްވުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ހަމަހަމަކަމުގެ މަބްދައާ ކަނޑައެޅިގެން ޚިލާފަށް ކުރެއްވިކަމުގެ ކަމަށް ދައުލަތުން ދެކޭކަން.

ރ. ހަތަރުވަނަ ސަބަބަކީ، ދައުލަތުން [illegible] [illegible] [illegible] ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާގައި [illegible] [illegible] ތަޢްރީފުކުރެވިގެން އަމަލެއް [illegible] ކަނޑައަޅުއްވާފައިވުމެވެ. ކުންފުންޏެއް ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ނަޒަރިއްޔާއަކީ ކުންފުނީގެ މެންބަރުންނާއި ވަކިން ވަކި ޤާނޫނީ ޝަޚްޞެއް ވުޖޫދަށް [illegible] ކުންފުނީގެ [illegible] އެ ކުންފުނިތަކުން [illegible] [illegible] [illegible] އެ ކުންފުނިތަކުގެ ހިންގުމުގައި [illegible] ކުންފުނީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތުގައި ކުންފުނީގެ ބަދަލުގައި ކުންފުނި ހިންގާ ފަރާތްތަކުން ޒިންމާދާރުކަން [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] ކަމުގައިވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުނިތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 74 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ބެލުމުން، ޤާނޫނާ [illegible] [illegible] ނުވަތަ މަކަރާއި [illegible] ކުންފުނީގެ ޤާނޫނީ ސަޚްސިއްޔަތު [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުންފުނީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމުގެ މަރުޙަލާ ކުށްވެރިޔާގެ ބާރު ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެނގޭކަމަށާއި، ޖިނާއީ ކުށެއް ކުރުމަށްޓަކައި ކުށުގައި ބައިވެރިވެ ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކޮށްގެން ކުރާ ކުށަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދަޢުލަތުން ދަޢުވާކުރުމާއި، އެގޮތަށް މިހެންވީ މަސައްކަތް ދަޢުވާކުރާ މަސައްކަތް ތަހުޤީޤުކޮށް ދަޢުވާކުރުމަށް މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުވެފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރީޢަތް ނިޒާމުގައި އަދާކުރަމުން އަންނަ އުސޫލަކަށްވާތީ، މިގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 98/HC-A/162 ފަސްކުރުމާގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކުށްވެރިޔާ ނިޔާވެރިކޮށްދެވޭ ޖިނާއީ ދަޢުވާތަކާއި ކުށްވެރިޔާގެ ޖިނާއީ ދަޢުވާކުރާ ޖިނާއީ ދަޢުވާކުރާ ވަކީލުން އޮފީސްތަކުގެ ވަސީލަތެއް ނުކުރާނެ ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭ ޝަރުޢީ ނިޒާމުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ މަޝްވަރާއެއްކަން އެނގޭކަމަށާއި، އެއްވެސް ކަމަކުން މ. ނިޒާމުދީން އަޙްމަދު ނަޖީބުގެ މައްސަލަ ދައުލަތުން ދަޢުވާކުރި 10,000 (ދިހަހާސް) ރުފިޔާގެ މައި އަދަދުގެ ސަބަބުން ފައިސާއިން މަކަރާއި ޙީލަތް ހެދުމުގެ ކުށަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/68 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު އުޤޫބާތުގެ ޤާނޫނު 4) ގެ 149 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި މާނަކޮށްދޭ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، 132 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 143 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށެއްކަމާއި، އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 59 ވަނަ މާއްދާ އާއި 61 ވަނަ މާއްދާ އާއި އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތީން ޤާނޫނުގެ ސާފު ނަޞްޞުން ތަޢާރަފުކުރެވިފައިވާ ކަނަޑައަޅާފައިވާ، މި މައްސަލާގައި މ. ނިޒާމުދީން އަޙްމަދު ނަޖީބުގެ މައްސަލަ ދައުވާކުރެވިފައިވާ ކުރިން ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުރަމުން ނިންމާފައިވަނީ ވިޔަފާރި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 61 ވަނަ މާއްދާއަށް ތިއްބަވައިގެންކަމަށް އަދަބު ނުދެވިދާނެ ކުރުވުމަކީ ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަބަބެއް ފެންނަން ހުރި ޤާނޫނީ ނަޞްޞުތަކާ ޚިލާފުވެފައިވާ ކަމެއްކަން.

ބ. ފަސްވަނަ ސަބަބަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 223 ވަނަ މާއްދާ އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2008 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާއިން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ލިބިފައިވާ ބާރުތައް ހިނގާފަދަ ގޮތަކަށް މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވުން. ޖިނާއީ ކުށްތަކާ ގުޅިގެން

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރާ އެންމެހާ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމާއި، ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ދަޢުވާކުރުމުގެ އެންމެހާ އިޚްތިޔާރު ކަނޑައެޅުމާއި، ތަޙުޤީޤުކުރާ އިދާރާތަކުން ހުށަހަޅާ ހުރި ޤަޟިއްޔާ ވަޒަންކޮށް ދަޢުވާ އުފުލަންޖެހޭކަން ނުވަތަ ނުޖެހޭކަން ކަނޑައެޅުމާއި، ޖިނާއީ ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލަންޖެހޭކަމަށް ކަނޑައަޅާ މީހުންގެ މައްޗަށް ކޯޓުތަކުގައި ދަޢުވާ އުފުލުމުގެ ބާރު ޤާނޫނު އަސާސީގެ 223 ވަނަ މާއްދާ އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2008 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާއިން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ލިބިދީފައިވާކަމާއި ކުށުގެ ބާވަތާއި، ކުށްކުރުމާ ޖެހިގެން ބަލައި ކުށުގެ އަމަލުގައި ހިމެނޭ ހާލަތުގެ ގޮތުގައި ބޭނުން ހިފާނެ ބައެއްގެ މަސައްކަތް ދަޢުވާކުރުން، އެކަކުގައި އެންމެ ބޮޑު ދައުރެއް އަދާކުރަމުންދާ ޖިނާއީ ދައުލަތުގެ ދަޢުވާ ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި. އެހެން މީހުންގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރުމުން ނިސްބަތުން މީގެ ކުރިންވެސް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން އަމަލުކުރައްވާ އަމަލުކުރަމުން އަންނަ އުސޫލުތަކާއި އަދި ތަޙުޤީޤުކުރާ އިދާރާތަކުން ހުށަހަޅާ ހުރިހާ ޤަޟިއްޔާއެއް ވަޒަންކުރުމަށްފަހު އެ މައްސަލައިގައި ދަޢުވާ އުފުލަންޖެހޭ މީހުން ކަނޑައެޅުމުގައި، ކުށުގެ ބާވަތާއި، ކުށްކުރުމުގެ ހާލަތާއި، އެ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އާންމު މަސްލަހަތުގެ ކުރާ ބަލައި، އެ ކުށުގެ އަމަލުގައި ބައިވެރިވި މީހުންގެ ތެރެއިން ކުށުގެ އަމަލުގައި އެންމެ ބޮޑަށް ބައިވެރިވާ މީހެއްގެ ނުވަތަ ބައެއްގެ މަސައްކަތް ކޮށް [illegible] ކަނޑައެޅުމުގައި، [illegible] ކަމާއި، [illegible] ބައިވެރިކަމާ ދެކޮޅަށް ކުރެވޭ ބޭނުމުގައި ދައުލަތުގެ [illegible] ކުރިމަތިލާ މީހެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭ، އެހެން ކުށުގެ އަމަލުގައި ބައިވެރިވި މީހުންނާ މެދު ދަޢުވާކުރުމުގައި ހެކިބަހުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭނެ ކަމަށް ދައުލަތުން ކަނޑައެޅުމަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ނިސްބަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ އަދާލަތުގެ ނިޒާމުގައި ބޭއްވިފައިވާ އިޚްތިޔާރެއް އަދި [illegible] ޚިޔާރެއް، ޖިނާއީ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ބާރެއް ކަމާއި، އެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ބާރުގެ ތެރެއިން މިފަދަ [illegible] ހިމެނޭ ކަމާއި، ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ޤާނޫނީ އިޚްތިޔާރެއް ކަމާއި، އެ ބާރު

މަންފާ ޢަބްދުﷲ ނާޒިމަށް ލިބިފައިވާ ހާ މިންވަރަކަށް ކަމަށް ބަލާ މި މައްސަލައިގައި މަކަރާއި ހީލަތްހެދުމުގެ ކުށުގެ ރުކުންތަކާއި ޢަބްދުﷲ ނާޒިމްކަން ދަށުވެރިކަމުން ކުޅަދާނަކަމާއި ކުށުގެ ރުކުންތައް އަދި ކުށްކުރުމުގެ ނިޔަތް ސާބިތުވާ ގޮތަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިތަކުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްފައިވާކަމަށް އަދި ހައިކޯޓުން ބަލާފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެކަން ގަބޫލުކުރެވޭ ކަމުގައިވާތީއާއި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ލިބިފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތާއި ބާރުތަކުގެ އިމުގެތެރެއިން ނިންމާފައިވާ މިންގަނޑުން ބަލާކަށްފައިވާ ހުކުމާއި ޙަޤީޤަތުގެ ނުބަހައްޓާ ހާލަތްތަކާއި ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ މަބްދައުތަކުގެ އަލީގައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާތީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޤާނޫނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ލިބިދީފައިވާ ބާރުގެ ތެރެއިން ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމަށް ދަޢުވާކުރުން ދޫކޮށްލިކަން.

4- މި މައްސަލާ ގެނެސްދީ ފަރާތުން ދަޢުވާލާ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މި މައްސަލާ ގެނެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުން ހޯދުނު ގޮތުގައި ޝަރީޢަތުގެ ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކާއި ހުށަހެޅުންތަކަށް ބަލާއިރު، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާއިން އިސްތިއުނާފުކުރި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި ދިވެހި ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން މ. ނިޔަދުރު ޢަބްދުﷲ ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ކުށުގެ ދަޢުވާ ކުރައްވާ، ޢަބްދުﷲ ނާޒިމްގެ ހިއްސާ ހުރި ނަމޫނާ އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއްގޮތް ޖޯލީސަންގެ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މެނޭޖިންގް ޑިރެކްޓަރުކަން ޢަބްދުﷲ ނާޒިމް ހުރި، ކުރީގެ މިނިސްޓަރު އަދި އޮޑިޓަރ ޔުނައިޓެޑް ސްޓޭޓްސް ޑޮލަރުގެ 15,000 ދިވެހި ދިރަ ގައުމުގެ ބޭންކުން ފައިސާ 31 ޑިސެމްބަރ 2003 ގައި ކުރިކަމަށްބުނާ އިއްތިފާޤު ގެނެސް، ނަމޫނާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ގެ މުވައްޒަފުންނާއި ތަކެތި ބޭންކުންކަމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރައްވައިފާ ކުންފުންޏެއް ކަމުގައިވާ ސިޓީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޓްރަސްޓް ޗާޓަރޑް އާއި މާލޭގެ ޗާޓަރޑް އާއި ނިޔޮލި ލިމިޓެޑް

ޖެއިލަރަސްޓާ މި ނަންބަރު ބޭނުންކޮށްގެން ފޯޖަރީގެ ހަދާ، އެކައުންޓުގެ ނަމުގައި އިސްކޮށް އިމްޕޯޓްކުރުމުން 15,000 ދިވެހި ދިރަ ގަތުމުގެ ޕްރޮޑަކްޓްތަކެއް އެސްޓިމޭޓް ހުށަހަޅައި، މި ޕްރޮޑަކްޓް ހަކުރާއި ބިޔަރުން ކާލްސްބާގް ޕްރޮޑަކްޓްތަކުގެ ޖުމްލަ އަގުންވާ -/1,425,000 (އެއް މިލިއަން ހަތަރު ލައްކަ ފަންސަވީސް ހާސް) ރުފިޔާ ހަކުރާއި ބިޔަރުން ކަސްޓަމްސްއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކުގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 132 ވަނަ މާއްދާ އާއި 143 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ދަރަ ހާސިލުކުރިޔާ އަސްލުން މަތީ އަދަދުތަކުގެ ފައިސާއިން ހަކުރާއި ބިޔަރު ހުއްދަ ކުރުގެ ދައުލަތާ އާއި އަދި އަދުވާރު ނާދިވާ ހަކުރާއި ބިޔަރުން ކާލްސްބާގް -/1,425,000 (އެއް މިލިއަން ހަތަރު ލައްކަ ފަންސަވީސް ހާސް) ދިވެހި ސަރުކާރަށް ލިބެމުންދާ ދައުލަތުގެ މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައިފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓްތަކާއި ދި ފަރާތުން، ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައުވާކުރި ވަކީލަކު އަރިހުގައި ދާއިރާތަކުން.

5- ދިވެހި ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ކޯޓަށް ދައުވާއަކީ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ގޮތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި 2010 ވަނަ އަހަރުގެ މާރިޗު މަހުގެ 14 ވަނަ ދުވަހު އާދިއްތަ ހާޒިރުވި ދައުލަތާއި ފަރާތުގެ މަސައްކަތް ބަޔާނާއި، އެ ދައުލަތަށް ސާބިތުވުމަކާއި ބަޔާންކޮށް ދައުލަތުން އިންކާރުކުރާ ކަމަށް ދޭން އެ މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ފަރާތަކުން ދައުލަތުން ހާޒިރުވި ނާޒިލުވި ވަކީލުގެ ދައުވާގެ ބަޔާނާއި ޖަވާބު ދައުލަތަށް ހާޒިރުވެފައިވާ، އެއީ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހާޒިރުވި ވަކީލުގެ މައްސަލަ ކުރިއަށް ދައުވާކުރާ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ގޮތުން 2012 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގެ 08 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވުނު ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ހާޒިރުވި ފަރާތުގެ ފަރާތުން ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ހާޒިރުވި މައްސަލަ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހަކުރާއި ބިޔަރު ހުށަހަޅާ ދައުވާކުރެއްވިއިރު، ހަކުރާއި ބިޔަރު ހުށަހަޅާ ކުރެއްވުމަށް ބަޔާންކުރައްވާ ކަމަށް ގޮތުންފެންނަކަމީ އާއި އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން

ބުނެފައިވާ ގޮތަށް، އެފަދަ ކަމެއް އެއްވެސް ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަމަށްބުނެ އެކަން ފާހަގަކުރުމަށްފަހު، އަޙްމަދު ނާޒިމް މަކަރާއި ހީލަތް ހަދާފައިވަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޓޮލްސް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ކަމަށްވާއިރު، ޤާނޫނުޢުޤޫބާތުގެ 149 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި މަކަރާއި ހީލަތް މާނަކޮށްފައިވަނީ "[illegible] [illegible] ގޮތަށް އަނެކާއަށް [illegible] އޮޅުވާލައިގެން ކަމަކު ނުވަތަ [illegible] މުދަލެއް [illegible] [illegible] އަނެކަކަށް ގެއްލުމެއް [illegible] [illegible] ކަމެއް" ކަމަށް ބުނެފައިވާއިރު، އަނެކާގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ދައުލަތާއި ސަރުކާރު [illegible] ޤާނޫނުގައި [illegible] ނުވަތަ [illegible] މާނަކޮށްފައިވާ ގޮތަށް [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހި ސަރުކާރު ނުވަތަ ދައުލަތާއި އަޙްމަދު ނާޒިމް މަކަރާއި ހީލަތް ހަދާފައިވާކަމުގެ [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް އުފުލާފައިވާ ދައުވާގައި ބުނެފައިވާ ކަންކަމަކީ އަޙްމަދު ނާޒިމް [illegible] އަދި ދައުލަތުގެ ވަކީލުން ކޮށްފައިވާ ދައުވާގައި ބުނެފައިވާ ކަންކަން ކޮށްފައި އަޙްމަދު ނާޒިމް [illegible] ދެ މީހަކު ބުނެބުނުމުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދައުވާއާބެހޭގޮތުން، އެ ދައުވާ އުފުލާފައިވަނީ [illegible] [illegible] ކޮށްފައިވާ ދެ މީހުންގެ މައްޗަށްކަމުގައި އެ ދެ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާ ކުށެއްގެ ދައުވާ އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް އުފުލުނުކަމާ ހަމައެކަނި ނަމަވެސް، އަދި އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ ފަރާތުން އިޤްރާރު ގޮތުން ކޮށްފައިވާ ދެ އިޤްރާރުނާމާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި އިސްތިޢުނާފުކުރެވިފައިވާ ދެ އުސޫލު ކަމަށް ބުނެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވާއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ދައުވާ ކިޔާ ފަރާތުގެ ހައިސިއްޔަތުން އަޙްމަދު ނާޒިމް 2012 ވަނަ އަހަރުގެ ޖެނުއަރީ މަހުގެ 08 ވަނަ ދުވަހު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުން ދީފައިވާ ބަޔާނުގައި އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް އުފުލާފައިވާ ދައުވާއާމެދު އިންކާރުކުރުމާއެކު އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ ޤާނޫނީ ވަކީލު އިބްރާހީމް [illegible] ކޮށްފައިވާ އިޢުތިރާޒުތަކާއި [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

6- އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް އުފުލިފައިވާ މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާއާ ގުޅިގެން އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ޖަވާބުދިނުމުގެ ގޮތުން ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، 15,000 ދިވެހި ދިދަ ގަތުމަށްޓަކައި އޯޑަރުގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޓޯލްސް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން 2003 ވަނަ އަހަރު ކުރިކަމަން ބުނާ އިޢުލާނާ ގުޅިގެން ނަމޫނާ އިންޓަރނޭޝަނަލްގެ ފަރާތުން އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ އެންގުމަށް، އެ ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުން ރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިނުވާ އަދި ވުޖޫދުގައިނެތް 04 ތަނެއްގެ ނަމުގައި އިސްޓޭމްޕް ހަދަހަދައި، އެ އިސްޓޭމްޕް ކާޑިބޯޑުން، [illegible] 04 ތަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] 2004 ވަނަ އަހަރު ސޮއިކޮށްފައިވާކަން [illegible] 1997 އިން ފެށިގެން 2008 ވަނަ އަހަރާ ހަމައަށް އަޙްމަދު ނާޒިމް އަކީ ނަމޫނާ އިންޓަރނޭޝަނަލްގެ ބިޒްނަސް ޕާޓްނަރެއް ކަމަށާއި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ކުރާ ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި، ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހާޒިރު [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ލިޔުންތަކުގެ އިތުރުން ޝަރުޢީ ހެކީގެ ގޮތުގައި:

1- މ. ދިއްގަރު / އާރަސްތު އަޙްމަދު ސިރާޖް

2- ސ. ފޭދޫ / ފުރުވާގެ މުޙައްމަދު ނަސީރު

3- ހއ. ގޮމަރިގެ، އަޙްމަދު އަޝްރަފް

4- ގ. ހަނިފާ، އިބްރާހީމް ނިޝާފް

5- ލ. މުންޑޫ / އަސްތުރާގެ، މޫސާ ނަސީފް އަޙްމަދު

6- އއ. މާޅޮސް / ވިލާސްޓަރ، މުޙައްމަދު އިރުޝާދު

މި 6 ފަރާތުގެ ނަން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައިފައިވާކަން ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ދީފައިވާ ބަޔާނުން ރަނގަޅަށް އެނގެންއޮވެއެވެ.

7- މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ހުކުމަށް ބެލިއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރައްވާފައިވަނީ މ. ނިޔާދުރު އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުރާ މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ޝަރީޢަތުން ބެލިބެލުމުން، އެ ދަޢުވާގެ އަސްބާބު ބިނާވެފައިވާ ކަންތައްތައް ކުރެވިފައިވަނީ އެ ކަންފުނީގެ މުވައްޒަފުންކަން ތަޙްޤީޤީ ބަޔާންތަކުން އެނގެންއޮންނައިރު، އެ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރުމުގެ ނެތި، އަދި ކަންފުނީގެ މުވައްޒަފުންނަށް ވެސް ހަމަޖެހޭގޮތުން އެ ދަޢުވާގައި [illegible] ކަންތައްތައް [illegible] ގޮތުން [illegible] [illegible] ހިއްސާ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ ކަންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ތެރެއިން މ. ނިޔާދުރު އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ފުރިހަމަގޮތުން [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤުން ލިބިފައިވާ މައުލޫމާތުތަކުން ޝަރީޢަތުން ބަރީއަކުރައްވައިދީ، މި މައްސަލާ ގުޅިގެން މ. ނިޔާދުރު އަޙްމަދު ނާޒިމް ކުރައްވާ ކަންތައްތަކަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅުއްވާކަން، އެ ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުން އެނގެންއޮވެއެވެ. އަދި އެ ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްނޫންކަމަށް ބުނެ 04 ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާފައިވާއިރު އޭގެތެރެއިން،

ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ޝަރީޢަތް ހިންގުމާބެހޭ ޤަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލާ ޚިލާފަށް މައްސަލަ ހިންގަވާ ނިންމަވާފައިވާ ކަމަށްބުނެ ފާހަގަކުރައްވާ ނުކުތާއެވެ.

ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: ދަޢުވާ ޘާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ހެކިތަކުން ރިޢާޔަތްކުރުމަކާނުލައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރެއްވި ނުކުތާއެވެ.

ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 17 ވަނަ މާއްދާ އާއި 20 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ތަފާތުނުކުރުމާއި ހަމަހަމަކުރުމުގެ ނައްސާ ހިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ: ދައުލަތުން އަހްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާގައި ބުނާ އަމަލަކީ ތަޢްރީފުކުރެވުނު ކަމެއްނޫންކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ކަމަށްބުނެ ފާހަގަކުރެއްވި ނުކުތާއެވެ.

8- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރި ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރައްވާފައިވަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/CR-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ހުކުމަށް ބަދަލެއް ގެނެސްދެއްވުމަށް ކަނޑައަޅައިދޭން މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ސުޕްރީމްކޯޓުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ޢިލްތިމާސްކުރުމުން ދ ފަރާތުގެ ބަޔާން އެނގިގެންދެއެވެ.

9- މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓާއި ހައިކޯޓުގެ އިތުރުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ހުރިހާ ގޮތްގޮތުގައި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުން ހާޒިރުކުރުވުނު ފަރާތްތަކުގެ ހުށަހެޅުންތަކާއި މަޖިލީހުގައި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުން ހާޒިރުކުރުވުނު އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކުގެ ހަމަތަކާ ޚިލާފު މަޖިލީހުގެ މައްސަލަތަކުގެ އަމަލުކުރަންޖެހޭ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ އިތުރުން ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްނޫންކަމަށް ފެނޭތީ، ދިވެހި ދައުލަތުގެ

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ވިސްނާ ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ހ- ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާއިން އިސްތިއުނާފުކުރި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި ދިވެހި ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން މ. ނިއުދުރު އަޙްމަދު ނާޡިމްގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދައުވާއަކީ ނަމިރާ އިންޖިނިއަރިންގ އެންޑް ޓްރޭޑިންގ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރަކަށް އަޙްމަދު ނާޡިމް ހުރި، ކުރީގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޓޮލްސް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން 15،000 ދިވެހި ދިދަ ގަތުމަށް ބޭނުންވެގެން 2003 ވަނަ އަހަރު ކުރިކަމަށް ބުނާ އިޢުލާނަކާ ގުޅިގެން އަޙްމަދު ނާޡިމްގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރުކަމުގެ ދަށުން ހިނގަމުންދާ ނަމިރާ އިންޖިނިއަރިންގެ ތަކެއްޗާއި މުވައްޒަފުން ބޭނުންކޮށްގެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ވުޖޫދުވެފައި ނުވާ ސިލްވަރ ޕްރައިވެޓް ޓްރޭޑާއި ޓާސްޓް ޓްރޭޑަރސް އާއި މާރުގެމް ޓްރޭޑަރސް އާއި ނިއުޒް ވޮރކްސް ޓްރޭޑަރސް ފަދަ ވަގުތީ ނަންބަރުތަކެއްގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޓޮލްސް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން އެސްޓިމޭޓް ހުށަހަޅާ 15,000 ދިވެހި ދިދަ ގަތުމުގެ ޕްރޮޖެކްޓް މަސައްކަތާ ހިފުމުން ކުރިމަތިކޮށްފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކުގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 132 ވަނަ މާއްދާ އާއި 143 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަޙްމަދު ނާޡިމްގެ މައްޗަށް މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ އާއި އަދި އަޙްމަދު ނާޡިމް މަކަރާއި ހީލަތުން ހޯދާފައިވާ 1,425,000/- (އެއް މިލިއަން ހަތަރު ލައްކަ ފަންސަވީސް ހާސް) ރުފިޔާ ސަރުކާރަށް އަނބުރާ ދެއްކުމުގެ މައްސަލައިގައިކަން މި މައްސަލާ ދެކެން ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުން އެނގެން އޮތީ، 15,000 ދިވެހި ދިދަ ގަތުމަށް ބޭނުންވެގެން ކުރީގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޓޮލްސް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ކުރި އިޢުލާނާ ގުޅިގެން، އެސްޓިމޭޓް ހުށަހަޅާ އެ އެސްޓިމޭޓް ކާމިޔާބުކަން 15,000 ދިވެހި ދިދައިގެ އަގެއްގެގޮތުގައި 1,425,000/- (އެއް މިލިއަން ހަތަރު ލައްކަ ފަންސަވީސް ހާސް) ރުފިޔާ ލިބިގަތުމަށްޓަކައި، ނަމިރާ އިންޖިނިއަރިންގެ އެންމެ

އިސްވެރިއެއްގެ ގޮތުގައިހުރި، އެ ކުންފުނީގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރ އަޙްމަދު ނާޒިމް ކަމާއި މިކަމުގައި ނަޒީރާ އިންޖިނިއަރިންގެ މުވައްޒަފުންގެ ތަރައްޤީ، އެ ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންގެ [illegible] އެ ކުންފުނިން އެ ފަރާތްތަކާއި ހަވާލުކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކެއް އެ ކުންފުނިން އަންގާ ގޮތެއްގެމަތިން ކުރުންކަމާއި ބުނެވިދިޔަ އެސްޓިމޭޓް ތައްޔާރުކުރުމާއި، އަދި އެ އެސްޓިމޭޓް ހުށަހެޅުމާއި އަދި އެކަމާ ގުޅިގެން ކުރަންޖެހުނު ހުރިހާ ކަމެއް ނަޒީރާ އިންޖިނިއަރިންގެ މުވައްޒަފުން ކުރި ކުރުމުގައި އެ މީހުންގެ އަމިއްލަ މަޞްލަޙަތެއް ނެތް ކަމާއި އަދި އެ ހުރިހާކަމެއްވެސް ކޮށްފައިވަނީ ނަޒީރާ އިންޖިނިއަރިންގްގެ އެންގުމަށް، އެ ފަރާތުން އަންގާ ގޮތެއްގެމަތިން ކަން މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔުންތަކުގެ އިތުރުން މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުކުރެވުނު ފަރާތްތަކުގެ ހެކި ބަހުން އެނގެންއޮންނަ އޮތްގޮތެވެ.

ނ- ދެވަނަ ކަމަކީ، ނަޒީރާ އިންޖިނިއަރިންގެ އޮފީހުގެ ތެރޭގައި އެ ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުން ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ބައެއް އެހެނިހެން ކުންފުނިތަކާއި ތަންތަނުގެ ނަމުގައި ކުރާވާ މަސައްކަތްކުރުވައި ނަޒީރާ އިންޖިނިއަރިންގެ އިސްވެރިންގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ހިނގަމުންދިޔަކަމާއި، އެގޮތުގެމަތިން ކުރަމުންދިޔަ މައިގަނޑު މަސައްކަތަކީ ސަރުކާރުގެ އެކި ފަރާތްތަކުން އެކިއެކި ކަންކަމަށް ބޭނުންވެގެން ކުރާ އިމާރާތްތަކާ ގުޅޭ އެކަމުގައި [illegible] އެސްޓިމޭޓް ކުރަމުންދާކަމާއި، އެގޮތުން ނަޒީރާ އިންޖިނިއަރިންގެ އޮފީހުގައި ހިނގަމުންދިޔަ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި [illegible] އެންޓަރޕްރައިސަސް އާއި ޖެޓް މީޑިއާ އާއި ސީވިއު [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި [illegible] [illegible] އާއި [illegible] [illegible] އާއި [illegible] [illegible] [illegible] ފަދަ ތަންތަން ހިމެނޭކަމާއި އަދި 15,000 ރުފިޔާ [illegible] ބޭނުންވެގެން ކުރާ މިނިސްޓްރީ އޮފް [illegible] ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކުރި އިދާރާތަކުން [illegible] އެސްޓިމޭޓް ހުށަހަޅާފައިވަނީ ނަޒީރާ އިންޖިނިއަރިންގް [illegible] [illegible] [illegible] ލިމިޓެޑްގެ އޮފީހުގައި ހިނގަމުންދާ ވަކި ކުންފުނިތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ [illegible] [illegible] [illegible]

ޓެއިލަރސްއާއި [illegible] [illegible] ޓެއިލަރސް އާއި ވެސްޓް ޓެއިލަރސް އާއި ސީވިއު [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި މި ހަތަރު ފަރާތުގެ ނަމުގައިކަން މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޓޮލްސް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ 27 ޖެނުއަރީ 2004 ގެ ރަސްމީ ލިޔުމުން އެނގެން އޮންނައިރު، [illegible] ޓެއިލަރސްގެ ނަމުގައި [illegible] އިންޖިނިއަރުންގެ މުވައްޒަފުން [illegible] [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޓޮލްސް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ހުށަހަޅާ އެސްޓިމޭޓްގައި އެ [illegible] މެނޭޖަރުގެ ހައިސިއްޔަތުން ސޮއިކޮށްފައިވާ އަޙްމަދު [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޓެއިލަރސްގެ ނަމުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ އެސްޓިމޭޓްގައި އެތަނުގެ ޖެނެރަލް މެނޭޖަރުގެ ގޮތުގައި ސޮއިކޮށްފައިވާ މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] އިންޖިނިއަރުންގެ މުވައްޒަފަކާއި އަދި ވެސްޓް ޓެއިލަރސްގެ ނަމުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ އެސްޓިމޭޓްގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސޮއިކޮށްފައިވާއިރު، ސީވިއު [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ނަމުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ އެސްޓިމޭޓްގައި ސޮއިކޮށްފައިވާ ޙަސަން ވަޙީދު [illegible] [illegible] [illegible] ވާއިރު، އެ އެސްޓިމޭޓްތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ވެސްޓް ޓެއިލަރސް އާއި މި [illegible] [illegible] [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޓޮލްސް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ މި [illegible] އެސްޓިމޭޓްގައިވެސް [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެސްޓިމޭޓްތަކުގައި [illegible] ފޯން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންޖިނިއަރުންގެ ފޯން [illegible] މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔުންތަކުން [illegible] އޮތުމެވެ.

ސ- ތިންވަނަ ކަމަކީ، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މައްޗަށް ވިސްނާ ބަލާއިރު، [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގައި ނުވަތަ ޤާނޫނުގައި މަނާކޮށްފައިވާ [illegible]، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ކުށެއްކުރުމުގައި ބައިވެރިވާ ބައިވެރިވުމުގެ މައްޗަށްކަމަށް ވާއިރު، ކުންފުންޏެއްގެ މުވައްޒަފަކު އޭނާގެ ވަކީލާގެ ހައިސިއްޔަތުން ކުރާކަމަކީ އޭގެ [illegible] ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ކަމަކަށް ނުވާނަމަ އުފުލަން މުވައްޒަފަކަށް ކުން ނިސްބަތްކުރެވިދާނެ ހަމައެކަނި އަދި ކުންފުނީގެ އިސްވެރިން ރާވައިގެން ކުންފުނީގެ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞިއްޔަތު ނަހަމަގޮތުގައި ބޭނުންކޮށްގެން ކުރާ ކަންކަމުގެ ޒިންމާ އުފުލާނީ ކުންފުނިތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 74 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައެޅި ބާރުންބޭރުވެފައިވާ [illegible] ކުންފުންޏެއްގެ މުވައްޒަފަކު ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅި ބާރުންބޭރުވެފައިވާ ކުށްތަކުގެ ޒިންމާއިން [illegible] ގޮތުގައި ނުހިމެނޭ ހުއްދަ ކަމެއް ކުރުމަކީ ކުންފުނީގެ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞިއްޔަތު ނަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކޮށްގެން ކުންފުނީގެ އިސްވެރިން ހިންގި ކުރުގައި އާދައިގެ މުވައްޒަފުން ބައިވެރިވާ ބައިވެރިވުމެއްކަމަށް [illegible] އަދި ޤާނޫނީ ގޮތުން [illegible] [illegible] ނަމަވެސް، އިންޖިނިއަރިންގެ ފަރާތުން އެ ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންނާއި ވަކި [illegible] [illegible] ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައި ނުވާ [illegible] ކުންފުނީގައި އިތުރު ފުރުޞަތު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރިން މިނިސްޓްރީ އޮފް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެކަން [illegible] [illegible] ރިޝްވަތުން 1,425,000/- (އެއް މިލިއަން ހަތަރު ލައްކަ ފަންސަވީސް ހާސް) [illegible] މިބަޔާނުގައި ވާއިރު، ނަމަވެސް އިންޖިނިއަރިންގެ މުވައްޒަފުން އެ މަސައްކަތްކޮށްފައިވީ ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންގެ ހައިސިއްޔަތުން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކުގެ [illegible] އަދި އެކަމުގައި އެ ފަރާތަކުން އެއްވެސް މާލީ މަންފާއެއް [illegible] [illegible] ރިޝްވަތުގެ [illegible]، ނަމަވެސް އިންޖިނިއަރިންގެ އިސްވެރިންގެ އެނގުމާއި ރުހުމުގެ ދަށުން އެމީހުންގެ ވަޒީފާގެ ދާއިރާގައި [illegible] އާއްމުކޮށް ގޮތުގެމަތިން އެ ކުންފުނީގެ ހައިސިއްޔަތުން ކުރި މަސައްކަތްތަކުގައި އެކަމުގައި އެ ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] އެ ފަރާތްތަކަކީ ކުންފުނީގެ ބައިވެރިންގެ ގޮތުގައި ބަލައި، އެ ފަރާތްތަކުގެ [illegible]

ރައްދުކުރަންޖެހޭ ފަދަ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ވިސްނުމެއް ހަމައެއް އޮތް ޤަޟިއްޔާއެއްކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ނުފެނެއެވެ.

ރ- ހަތަރުވަނަ ކަމަކީ، ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުގެ ދުސްތޫރުން ބާރުވާ ގޮތަށް ނަތީޖާ އިންޑިޔާއިރަންގެ އިސްތިޢުނާފް ހުށަހެޅިއިރު ރިޕޯޓުގައި ގޮތަކަށް އެ ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންނާއި ބޭހާއި ބޭނުންކުރެވެން އެކުލެވޭ ފައިސާގައި އެސްޓިމޭޓް ހެދިހާ އެކަމަށް ކޮމިޝަނަށް މަސައްކަތް ރިޕޯޓުން ސަރުކާރުގެ 1,425,000/- (އެއް މިލިއަން ހަތަރު ލައްކަ ފަންސަވީސް ހާސް) ރުފިޔާ ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤު ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން އުފުލާފައިނުވާ ނަމަވެސް އިންޑިޔާއިރަންގެ މުވައްޒަފުންނާއި ބޭހާއި ބޭނުންކުރެވެން، އެކަން ހުރި އަދި އެކުލެވޭ މަސްލަ ލިބިގަތް ފަރާތެކަށްކަމުގެ ނަތީޖާ އިންޑިޔާއިރަންގެ ޤާނޫނީ ޝަރުޢީ ސިޔާސަތުތަކާއި އަދާކުރަމުން ނިސްބަތްވާ ކަމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ އެކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންނާއި ބޭހާއި ބޭނުންކުރެވެން އެ ކުންފުނީގެ ދުސްތޫރުން ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތުން ރިޕޯޓުގެ ކަން ފޮނުވިކަމުގެ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ބޮޑުވަޒީރު ކުރިމަތިލާ ކޯޓު ހުކުމް، ހުށަހެޅި ޕްރޮސިކިއުޝަން އިންޑިޔާއިރަންގެ ދުސްތޫރުގެ ޖިނާއީ ކުށްތަކުގެ މައްސަލަ ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖިނާއީ ފަރާތުން ކުށްކުރިކަން ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާގެ މަތިން ސާބިތުކުރުމަށް ދުސްތޫރުގެ އިސްތިޢުނާފު މައްސަލައެއް، އެ ދައުލަތުގެ އަޅުގަނޑު ބާރުވެރިކަމާ ކުރިމަތިލާ ކުރިމަތިލާވަނީ ކުށެއްގެ ޤާނޫނީ ގޮތުން ދަށުން މައްސަލައެއް ބަޔާން ކުރެވިފައިވާ ގޮތުން ގަވާއިދުގެ ދަށުން އިސްތިޢުނާފު ކުރިމަތިލާކަމަށް، އެ ފަރާތުގެ މަސައްކަތް ހިނގަމުންދާ ނަމަ، އަދި ޤާނޫނުގެ ދުސްތޫރުގެ ދަށުން ނިޔާ ކުރިމަތިލެވޭ އެ ދައުލަތުގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޝަން ސާބިތުކުރުން ކުރިމަތިލާ ފަރާތުން ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގެ ބާރު އެއްވެސް ފަރާތަކަށް، އެ ޤާނޫނުގެ ދުސްތޫރުގެ ޙުކުމް ދ. ނިޔާދީފައި އަޅުގަނޑު ނަގައިގެ މައްސަލަ ފަރާތުގެ ދަށުން އެ ދައުލަތުން ހިނގާފައިވާ ނަމަވެސް، އެ މަޙްކަމާގެ ބާރު ހިމެނޭ ގޮތަށް މުއްދަތުތަކުގެ މައްސަލަ ޝަރީޢަތުން ނިޔާކުރުމާއިބެހޭ، މި މަޙްކަމާ ގުޅޭގޮތުން ދ. ނިޔާދީފައި އަޅުގަނޑު ނަގައި ކުރިމަތިލާ ކުރިމަތިލާ ޤާނޫނީ ގޮތުންނާއި ޝަރުޢީ ގޮތުން

ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ކަންތައްތަކާ [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމާއި އަދި އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ތާއީދުކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމް ކުރެއްވުމުގައި ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާކަން ފޯރުކޮށްދޭ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ޝަރީޢަތުން ބަލާ މައްސަލަތަކުގައި ނިޔާ ކަނޑައަޅާއިރު އެ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ބަލަންޖެހޭ އުސޫލުތަކާއި [illegible] އަދި ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތަކާއި ކަންކަމުގެ މުހިއްމުކަން ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން ފުރިހަމައަށް [illegible] [illegible] ވާއިރު، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީގޮތުން ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ އަސާސީ އުސޫލުތަކާއި [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން [illegible] ހެކީގެ [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތް ހެކީގެ [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާ އާއި އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރި ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible]، މި މައްސަލާގައި ކަން ހިނގާފައިވާ [illegible] [illegible] އަދި މި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތުގެމައްޗަށް ބަލާއިރު، އެ [illegible]، މި މައްސަލާގައި ނަތީޖާ [illegible] ފަރާތުން އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބޭނުންކުރުން [illegible] [illegible] މުހިއްމުކަން ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ [illegible] އިންޞާފުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] ތަޙްޤީޤުކުރުމާއި އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ [illegible] މަތިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] ބަލާއިރު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ކޮންމެ މީހެއްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލުމާއި ކޯޓަކަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ދަޢުވާތަކުގެ ތެރެއިން އަނބުރާ ގެންދަންޖެހިއްޖެކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ފެންނަ ދަޢުވާތައް އަނބުރާ ގެންދިއުމާއި [illegible] ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހަކާ މެދު ދަޢުވާ އުފުލުމަށް ނުވަތަ ދަޢުވާ ނުއުފުލުމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް މުރާޖަޢާކޮށް އެ ނިންމުން ބަދަލުކުރުމާއި ޖިނާއީ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ދަޢުވާކުރުމުގެ އެންމެހައި އުޞޫލުތައް ކަނޑައަޅުއްވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 09/2008 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ދިވެހި ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ލިބިގެންވާ އިސްތިޤްލާލުކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 223 ވަނަ މާއްދާ އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 09/2008 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާއިން ހާމަކަން ބޮޑު ގޮތެއްގައި އެނގެން އޮންނައިރު، ކޯޓުތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅޭ ދަޢުވާތައް ބެލުމުގައި ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލަންޖެހޭ އެންމެހައި އިޖުރާއަތްތަކާއި އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ހުށަހެޅިފައިވާ ދަޢުވާ ބެލުމަށްފަހު، އެ ދަޢުވާއާ މެދު އުފެދިފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމުންތަކާއި އިންސާފީ [illegible] ތެރެއިން ޝަރީޢަތުގައި [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] ޝަރީޢަތުގެ ހުކުމަކުން އަލުން ތަޙްޤީޤުކުރަންޖެހޭ ނުވަތަ ތަޙްޤީޤުކުރަންނުޖެހޭ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] އާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 09/2008 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ލިބިދޭ އިސްތިޤްލާލުގެ ދަށުން ޤާނޫނުގެ ޙުދޫދުގެ ތެރޭގައި [illegible] އިންސާފުގެ އަސާސް އުސޫލުތަކާއި [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި، މ. [illegible] އަހުމަދު [illegible] މައްޗަށް އުފުލާފައިވާ ދަޢުވާގެ [illegible] [illegible] [illegible]

ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންނަކަށް ތަފްސީލު ބައިވެރިވެގެންވާކަން އެނގެންއޮންނަ ހިނދު، އެ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުގެ މުދަލުން އަދި ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންނަށް ލިބޭ ޢަމަލީ ގޮތުން މި ދައުރުގައި ބޮޑު ކުންފުނިތަކެއް ސީދާގޮތުން ކޮންޓްރޯލް ފަރާތްތަކާ ހިންގާ ގޮތުގައި ބަލައިގެން އެ ކުންފުނީގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރުންގެ މައްޗަށް ފަރުދީ ގޮތުން އެ ދައުވާކުރެވޭ ނަމަވެސް، އެ މައްސަލައިގެ ތަފްސީލުން ބަލާއިރު ބައިވެރިވެގެންވާކަން ސިޔާސަތުން ހިންގާފައިވާ މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދ. ނިލަންދޫ އަހްމަދު ނާޒިމް ކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކަކީ ފުރިހަމަ ސާބިތު ގޮތުގައި ޝަރީޢަތުގެ ތަފްސީލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާ އާއި އަދި މި އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ތާއީދުކުރުން އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރި ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާގައި ބުނެވިފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ ހުކުމުގެ ދައުލަތާ ގުޅިގެން ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ގޮތުން މައްޗަށް އުޞޫލުތަކުގެ އެ ނުކުތާ އަދުލުގެ ޝަރީޢަތް އިޖުތިހާދުގައި އިންސާފުގައި ޤާއިމުވެފައިވާ އުޞޫލުތަކާއި ފުރުޞަތު ގޮތަކަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީއެވެ.

ބ- ފަސްވަނަކަމަކީ، ދިވެހި ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ދ. ނިލަންދޫ އަހްމަދު ނާޒިމް މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދައުވާއަކީ ނަމީރާ އިންޖިނިއަރިންގ އެންޑް ޓްރޭޑިންގ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރުކަން ކުރި، ނަމީރާ އިންޖިނިއަރިންގގެ އޮފީހުގައި އެ ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންނާއި ތަކެތި ބޭނުންކޮށްގެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައި ނުވާ ކުންފުންޏަކާއި ބައެއް އެހެން ތަންތަނުގެ ނަމުގައި ބިޑްތަކެއް ހަދާ ކުރީގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޓޯލްސް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ކުރި އިޢުލާނާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައި ނުވާ ބިޑްކުރި ކުންފުނިތަކާއި ކުންފުނީގެ ނަމުގައި އެސްޓިމޭޓް ހުށަހަޅައި މަކަރާއި ހީލަތުން އެ ވުޒާރާ ހަވާލުކޮށްފައިވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢާއްމުޤަވާޢިދުގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 132 ވަނަ މާއްދާ އާއި 143 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ އާއި މަކަރާއި ހީލަތުން ހޯދިފައިވާ ފައިސާ ފޮނުވުމުގެ ދައުލަތަށްގެއްލިފައި، މަކަރާއި

ރިޢާޔަތީ ޤާނޫނަކަށް ނުހިމެނޭކަމަށް އަންނާނަމަ ހަމަ ދާއިރާއިން މަސައްކަތް ކުރުމަށް ޤާނޫނުއަސާސީން ނިސްބަތްވާ ވައިދާއެއް ހުރުމަށްޓަކައި އަންނަނިވި ގޮތުގައި ތިބޭކަމަށް ކަނޑައަޅާ ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 149 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ސުޕްރީމްކޯޓުން ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ، ޕްރޮފެޝަނަލް ޑިސިޕްލިނުގެ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާ ދައުވާގައި ބެނުވައިވާ ޕްރޮސީޖަރތަކުން ކުރިމަތިލާފައިވާ ހަމަޖެހޭ ފަރާތަކީ:-

1- މޯރަލް ޑިސިޕްލިން

2- ޓީމް ވަރކް ޑިސިޕްލިން

3- ޓާސްކް ޑިސިޕްލިން

4- ސިވިލް ޕްރޮސީޖަރ ރެގިއުލޭޝަން ފުރިހަމަ އާއި މި ހަމަޖެހޭ ފަރާތަކާ ދޭތެރޭ ދައުވާކުރި ފަރާތާއި ދައުވާލިބޭ ފަރާތް ދެފަރާތުން ދައުވާކުރެވިފައިވާ، ދަރަޖަތަކާއި ހަރަކާތްތަކާއި އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުން ހުކުމްކުރައްވާ މިސްކޮޅު އެކު އެޑްވޮކޭޓް ޖެނެރަލްގެ 27 ޖަނަވަރީ 2014 ގެ ރަސްމީ ދުވަހުން ފެށިގެން ސުޕްރީމް ކޯޓުން އޮފީހަކަށް އެންގެވީއިރު، އަދި ބަންދުވީއިރު ގާނޫނީ ގޮތުން އެސްޓޭބްލިޝް ހުކުމެއް ހަމައެކަނި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދަރީސްކުރެވިފައިވާ ނުވާ ޖަޑްޖްމަންޓަށް ދަރަޖަ ހަމަހަމަކޮށް ދަރާލުވުމާ ދައުވާކުރި ފަރާތާއި ދައުވާލިބުނު ފަރާތާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެދޭތެރެއިން ފުރިހަމަކޮށް، އެ ދައުވާއަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން އޮފީހަށް އެދިފައިވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ހަމަ ދަރަޖައާއި ދޭތެރޭ ދަރީސްކުރުމުގެ ހުކުމް ހުރިހާ ފަރާތުގެ ދައުވާއަށް ފުރުސަތު ދިނުމުގެ ފުރުސަތު، އަދި އަސާސީ ހަމައެކަނި ހުކުމެއް ހަމަޖެހޭ ދައުވާކުރި ފަރާތާއި ދައުވާލިބުނު ފަރާތުގެ އިޚްތިޔާރު ދަރަޖަ ހުރި ޤާނޫނު އެ އެސްޓޭބްލިޝް ހުކުމެއް ހުރިހާ ދައުވާކުރި ފަރާތާއި ދައުވާލިބުނު ފަރާތުގެ މުވައްޒަފުން ވަކިވާ އެސްޓޭބްލިޝް ހުރިހާ އަދި އެ

އެސްޓިމޭޓް ކާމިޔާބުކޮށްފައިވާކަން މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބަޔާނާއި ބަޔާންކުރެއްވުމުންނާއި ކަމާބެހޭ ހަރަކާތްތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކަވާފައިވާ ވާހަކަތަކުން ރަނގަޅަށް އެނގެންއޮތުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައިވާ އަދި [illegible] ހަމަ ބޭނުމެއް ނަމުގައި އެސްޓިމޭޓް ހަދާ ހުށަހަޅައިގެން ރިޝްވަތު ގޮތަކަށް އޮޅުވާލައިގެން ޕްރޮޖެކްޓް ކާމިޔާބުކޮށް ކުރީގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުން ދެވިގެންވާ 1,425,000/- (އެއް މިލިއަން ހަތަރު ސަތޭކަ ފަންސަވީސް ހާސް ރުފިޔާ) އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ އެކައުންޓަކަށް ނަމިޔާ އިންޖިނިއަރިންގެ މުވައްޒަފު އެ ފައިސާ ޖަމާކުރެވިފައިވާ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ނަންބަރު 7715-117071-001 އެކައުންޓަށް އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ [illegible] ނޫޅޭ އެންޓަރޕްރައިސަސްއާއި ރާއް ކުންފުނީގެ އެކައުންޓަށާއި އަދި ފަހުން އެ ފައިސާގެ ތެރެއިން 360,0000/- (ތިން ލައްކަ ފަސްދޮޅަސް ހާސް ރުފިޔާ) ގެ ޗެކަކުން ދ. އަރިސް މުޙައްމަދު ރަޝާދު ފައިސާ ނަގާފައިވާއިރު، އެ ފައިސާގެ ތެރެއިން 810,000/- (އަށް ލައްކަ ދިހަ ހާސް ރުފިޔާ) ނަންބަރު 00001 ޗެކަކުން އަބޫ ޖަމާކުރެވުނީ އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ ގާތިންނާގެ ބިޒްނަސް ކަމުގެ ދައުން އިނގަމްނާ ނަމިޔާ އިންޖިނިއަރިންގެ ނަންބަރު 7701-121330-001 އެކައުންޓުންކަން މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ނަންބަރު BML/LEGAL/2009/1152 (16 ޖޫން 2009) ގެ ސިޓީއިން އެނގެންއޮތުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ދުށި، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި ދިފާ ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ކުއްޔަށް ދައުވާގައި ބުނެފައިވާ 15,000 ދިވެހި ދިރު ގޮތުގައި ކުރީގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަން ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ކުރި އިދާރާތަކުން ގުޅިގެން އަޙްމަދު ނާޒިމް ގާތިންނާގެ ބިޒްނަސް ކަމުގެ ނަމިޔާ އިންޖިނިއަރިންގެ މުވައްޒަފުންނަށް ބަހާލާ ބޭނުންކުރެވޭކަން (ނަމިޔާ އިންޖިނިއަރިންގެ މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާގެ ގޮތުގައި) ރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައި ނިޒާމުގެ

ސަބަބުން ވުޖޫދުގައިވެސްނުވާ ހަމަޔަށް ތަންތަނުގެ ނަމުގައި ތުހުމަތެއް ހަދާ އުސޫލުން ހުށަހަޅާ އެ އިސްތިޞްޙާބު ކާމިޔާބުކަމެއްގައިވިޔަސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 149 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ފަދައިން ސުޕްރީމް ކޯޓަކީ ޢަދުލުވެރިކަން ދިމާއަށް ވަޢުދުވާގޮތުން އަސާސަކަށް ގެއްލުންވާގޮތަށްކަމަށެވެ. އަދި މި ޢަމަލަކީ އަބްދުލް ސާހިދުގެ ޤާނޫނީ ޑިރެކްޓަރުކަމުގެ ދަރުސް ހިނގަމުންދާ ނަމަރީ އިންޖިނިއަރިންގެ މުވައްޒަފުންނާއި ތަކާދި ބޭނުންކަމުގެން އަބްދުލް ސާހިދުވެސް ތަފާތު އިޖުރާއާތުގެ ދަރުސް މަކަރާއި ހީލަތްތެރި ގޯނާކަން ހިންގާކަމަށް ނަމަރީ އިންޖިނިއަރިންގެ ރިޔާ ކުންފުނީގެ ޤާނޫނީ ސިލްސިލާތު ސަރަހައްދުގައި ބޭނުންކުރެވެން ހިންގާފައިވާ ކުރުގެ އަމަލުކަންތަކުގެ އެކަމުގެ ޖިނާއީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން އުފުލުންތެރިކަމުގެ ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުށްތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 74 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބުނެފައިވާ ފަދައިން ނަމަރީ އިންޖިނިއަރިންގެ ޤާނޫނީ ސިލްސިލާތު މަކަރާއި ހީލަތް ހުއްދަނުވާކަމުގައި ބުނެފައިވާ ބުނެވިދާނެ ޤާނޫނުގެ 74 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ނަމަރީ އިންޖިނިއަރިންގެ ފުރިހަމަ ޑިރެކްޓަރު ޤާނޫނީ ސާބިތުކަމެވެ.

މިކަންކަން މިހެން ހުރުމާއެކު، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާއާއި އަދި އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރި ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާއާ މި ދެ ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރެއްވިފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްނުވާތީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ދަށުކޮށް އެ ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމަށް ބަދަލުގެނެސްދެއްވުން ކަމަށެވެ.

ހުކުމް:

ނަމަރީ އިންޖިނިއަރިންގެ އެންޑް ޓްރޭޑިންގ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ޑިރެކްޓަރަކަށް ވ. ސިޔާދުރު އަބްދުލް ސާހިދު ހުރެ، އެ ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންނާއި ތަކާދި ބޭނުންކަމުގެން އަބްދުލް ސާހިދުވެސް ހިއްސާވެގެން އެ ކުންފުނީގެ އިސްތިހާރުގެ ތަފާތު އިޖުރާއާތުގެ ދަރުސް، ހީލަތްތެރި ގޯނާކަން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައިނުވާ އަދި ވުޖޫދުގައިވެސްނުވާ ހަމަޔަށް ތަންތަނުގެ ނަމުގައި ކުށެއްގެ

މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޖުކޭޝަން ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެސިސްޓަންސް ހުރަހަކައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނުއަސާސީގެ 149 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ކަނޑައެޅި ބަޔާންކުރައްވާ ގޮތުގެމަތިން، ކުރީގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޖުކޭޝަން ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރޮޖެކްޓްގެން އެ މިނިސްޓްރީއިން 15,000 ދިވެހި ދިރަ ގަތުމަށް 2003 ވަނަ އަހަރު އޮކްޓޫބަރ ހުޅުވާލި ޕްރޮޖެކްޓް ކޯޑިނޭޓަރ، އެ ޕްރޮޖެކްޓްގެ އަކައުންޓުގެ ގޮތުގައި އެއްބަސްވެފައިވާ -/1,425,000 (އެއް މިލިއަން ހަތަރު ލައްކަ ފަންސަވީސް ހާސް ރުފިޔާ) ލިބިގަތުން، އަދި އެ ފައިސާ އަބްދުލް ނާޒިމްގެ އެންގުމަކާއި އަބްދުލް ނާޒިމްގެ ބިޒްނަސް އޯނަރ ސަންޖޭ އެންޓަރޕްރައިސަސްގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7715-117-071-001 އަކައުންޓަށް ޖަމާކުރުމަށްފަހު، އެފައިސާއިން -/810,000 ރ. (އަށް ލައްކަ ދިހަ ހާސް ރުފިޔާ) އަބްދުލް ނާޒިމްގެ މެނޭޖަރު ޝިހާބުގެ ކަމުގެ ދަރިން ހިންގަމުންދާ ނަޖީބާ އިންޓީރިއަރސްގެ ނަމުގައި ހުޅުވާފައިވާ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ނަންބަރު 7701-121330-001 އަކައުންޓަށް އަލުން ޖަމާކޮށްފައިވާކަން މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކުރިމަތިލި ކޯޓާއި ހައިކޯޓާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުން ހުށަހަޅުއްވާ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ނަންބަރު BML/LEGAL/2009/1152 (16 ޖޫން 2009) ގެ ސިޓީއާއި އަބްދުލް ނާޒިމް ސްޓޭޓްމަންޓުގައިވާ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ނަންބަރު 000004 (08 މާރޗް 2004) ގެ ޗެކާއި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ނަންބަރު 000010 ގެ ޗެކާއި އިތުރު އެހެނިހެން ލިޔުންތަކުންވެސް އެނގިގެންދާތީއާއި، 15,000 ދިވެހި ދިރަ ގަތުމަށްކަމައި އެސްޓިމޭޓް ހުށަހަޅާފައިވާ ވަނީ 04 ތަންތަނުންވެސް މަސްއޫލުވެރިންގެ ގޮތުގައި ނަންބަރާ ސްޓޭޓްމަންޓުގައި ނަޖީބާ އިންޓީރިއަރސްގެ މުވައްޒަފުން ކަމާއި އަދި އެ ތަންތަނުގެ ވެރިން ނަންބަރުގެ ގޮތުގައި މައިގަނޑު ގޮތުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ނަޖީބާ އިންޓީރިއަރސްގެ ވެރިން ނަންބަރުކަން މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުން ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިތަކާއި ލިޔެކިޔުންތަކުން އެނގިގެންދާތީވެ، ދ. ނިޔާވަނި އަބްދުލް ނާޒިމްގެ މައްކަރުން [illegible]

ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާ ދައުވާއާ ގުޅިގެން ކުށް ޘާބިތުވާކަމަށް ނުވަތަ ނުވާކަމަށްވެސް ކަނޑައެޅުމަކީ ނުލައި އެ ދައުވާ ބާޠިލްކުރައްވާ ކަނޑައެޅި ތަޤުރީރުކުރުވެ ވަރުގެ ކަނޑައަޅާފައިވާކަމުން ކަމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމާއި އަދި އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ތަޢުލީޤުކޮށް ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމާއި މި ދެ ޙުކުމަކީވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ބާޠިލް ދެ ޙުކުމްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ސަމީރާ އިންޖިނިއަރިންގ އެންޑް ޓްރޭޑިންގ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞިއްޔަތު ނަހަމަ ގޮތުގައި (މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ކުށުގައި) ބޭނުންކޮށްގެން ޙާޞިލްކުރައްވާ ޕްރޮޖެކްޓަކާ ގުޅިގެން ކުރީގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަން ބަޖެޓްކުރަނުގެ 15,000 ރުފިޔާ ދައްކަ އެ މިނިސްޓްރީއާ ބަޔާންކުރައްވާކަން ކުރީގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަން ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ކަމާބެހޭ މުވައްޒަފުންގެ ތެރެއިން މޫސާ ނަސީމް ކާފު މިހާކާ ސަރުކާރުން އެ މިނިސްޓްރީގެ ބަސްތޫ ސިއްކާ ޖަހާފައިވާ ނަންބަރު MG/HV/012/2004 (28 މާރިޗް 2004) ގެ ޗެކެއް ބަޔާންކުރަމުގެ ލިޔުމުން އެނގެން އޮންނަނީ، އެ 15،000 ރުފިޔާ ދައްކައިގެ އަގަކަށް -/1,425,000 (އެއް މިލިއަން ހަތަރު ސަތޭކަ ފަންސަވީސް ހާސް ރުފިޔާ) މ. ނިއުރާދީ އަބްދުލްމަޖީދު ނާޒިމްގެ އަތުން އަނބުރާ ރުފިޔާ ދައްކަވަން ނަގައިދެވުން ޙަވާލުކުރަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި، ސަމީރާ އިންޖިނިއަރިންގ އެންޑް ޓްރޭޑިންގ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ޑައިރެކްޓަރުންނާއި ތަކެތި ބޭނުންކޮށްގެން ކުރީގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަން އެސްޓިމޭޓް ހުށަހަޅައިގެ އަދި އެ އެސްޓިމޭޓުގެ ޕޭމަންޓް ޗެކަކުން -/1,425,000 (އެއް މިލިއަން ހަތަރު ސަތޭކަ ފަންސަވީސް ހާސް ރުފިޔާ) ޖިނާއީ ކުށްތަކުގެ ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުށްތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 74 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ކުށުގައި އެ ކުށްވެރިގެ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞިއްޔަތު ނަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުން ކަމަށް އަދި އެ ކުރީގެ ބަދަލުގެ ޖިނާ

ޝަރީޢަތުގައި އަދި ޤާނޫނީ ގޮތުން އުފުލަންޖެހޭނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުންޏާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 74 ވަނަ މާއްދާގައި ސާފުބަހުން ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެ ކުންފުނީގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރ މ. ސިޔަދުރު، އަޙްމަދު ނާޒިމް ކަމަށްވާތީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 132 ވަނަ މާއްދާ އާއި 143 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މ. ސިޔަދުރު އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ޢުޤޫބާތް ބަޔާންވާ ހިނދު، މި މާއްދާތަކުގެ ދަށުން އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ޢުޤޫބާތަކީ، 25 އަހަރަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް އަރުވާލުން ނުވަތަ ޖަލަށްލުމުގެ ޢުޤޫބާތަކަށްވާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން މި ކަހަލަ އަމަލުތަކަށް ދޭ ޢުޤޫބާތް ކަނޑައަޅާފައިނުވާ ޙާލަތެއް ނުވަތަ ކަމެއްކަމަށް ވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މިދިޔަ ސަރަޙައްދުން 2015 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލް މަހުގެ 06 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން، މ. ސިޔަދުރު އަޙްމަދު ނާޒިމް 25 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކުރީމެވެ.

Document 23

ސަފްހާ 17 ގެ 1

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު

މާލެ

ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިންމުންތަކުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2018/SC-A/52
- ދަޢުވާކުރާ ފަރާތް: އަޙްމަދު ނާޝިފް، މ.ނިޔަދުރު / މާލެ
- ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ނިންމުން ރިވިއުކުރުން
- މައްސަލަ އައިގޮތް: އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމުން
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 25 އޮކްޓޫބަރު 2018
- ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚް: 01 ނޮވެންބަރު 2018
- ނިމުނު ތާރީޚް: 13 ޑިސެންބަރު 2018
- މައްސަލަ ނިންމި ގަޑި: 16:55
- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް: ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ އަރީފް، ފަނޑިޔާރު އާދަމް މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ، ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ދީދީ

ރިވިއުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ

- ނަންބަރު: 2014/SC-A/52
- ނިންމި ކޯޓު: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 08 ސެޕްޓެމްބަރު 2014
- ނިމުނު ތާރީޚް: 06 އޭޕްރިލް 2015

❖ މައްސަލައިގެ ހުލާސާ:

މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ގަޟިއްޔާގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޝަރީޢަތް ކުރައްވާ ހުކުމް ރިވިއުކޮށްދިނުން އެދި މ. ނިރުއަދުރު / މާލެ، އަބްދުﷲ ނާޒިމްގެ ފަރާތުން އެ ގަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބަލައިފައިވާ މައްސަލައެކެވެ. މި ގަޟިއްޔާގައި ދައުވާ ކުރީ ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހެވެ.

❖ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

1- މި މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ގަޟިއްޔާއަށް ބެލިއިރު އެ ގަޟިއްޔާއަކީ މ.ނިރުއަދުރު، އަބްދުﷲ ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ދައުވާ ކުރައްވާ މަނާކުރާ ޑްރަގް ހުރުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާއެއްކަމާއި، އެ ގަޟިއްޔާގެ ޝަކުވާގައި ވަނީ، "ދުރުވަހަކު މ.ނިރުއަދުރު، އަބްދުﷲ ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރެވުނު ކުށަކީ މަނާކުރާ ޑްރަގް ހުރުމުގެ ކުށުގެ މި ދައުވާ ސާބިތުވާނެ ބަޔާނުގެ ގޮތުން، މި ދައުވާގައި މ.ނިރުއަދުރު، އަބްދުﷲ ނާޒިމް، މީހާގެ ހިއްސާ އެއްކޮށް ނަމީރާ އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓް ޑިޕާޗަރ ހޯލްގެ ޑިއުޓީ ފްރީ ޝޮޕްގެ ކައުންޓަރ ކައިރިން، ކުރިމަ މިރިސްބިއަރު އެކު އުޅެފައި ދިވެހިރާއްޖެ ބެލެނިވެރިން 15000 (ފަނަރަހާސް) ދިވެހި ރުފިޔާ ގެއްލުމާއި ބަނދަރުގައިން 31 ޑިސެމްބަރު 2003 ވަނަ ހުރިހާގޮތް ހުއްދަ އިއްޔާރާކަ ގުޅިގެން، ނަމީރާ އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓު ޕޮލިސް ފޯރިންގެ މުވައްޒަފުން ބަންދުކުރެވުނު، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތަރިސްޓީރު ކުރެވިފައިވާ ކުރެވުނު ކަމަށާއި ސިވިލް ޕޮލިސް ފޯރިންގެ އިސްނެގުމާއި، ވާރސްޓް ބެލެނިވެރިންނާއި، މާލޭގެ ބެލެނިވެރިންނާއި، ނިޔާވާ ވާރިކް ބެލެނިވެރިން މި ނަންބަރު ބަންދުކުރެވުނު ވަޒީފާގެ ހަމައި، އެއްބަސްވުމުގެ ނަމުގައި މި ޕްރޮގްރާމް އެސްޓިމޭޓް ހުށަހަޅައި، މަސައްކަތް ކުރެވުނު މި ޕްރޮގްރާމް ކުރިއަށްދިއުމުގައި ކުރިއަށް ބެލުމުން ދައުލަތުން އަބްދުﷲ ނާޒިމްގެ މައްޗަށް މި ދައުވާ ކުރެވުނު، މި ދައުވާގެ އަސްލު ބިނާވެފައިވާ ކަންތައްތައް ކުރެވިފައި ކުރުމުގެ މުއައްސަސާގެ ބަޔާނާއި ބައްލަވާފައިވާ އެއްގޮތް އިނގޭނެ ހިނދު، އެ ގަޟިއްޔާގެ

ހައްޤަށް ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތު، އަދި ކުށްވެރިޔާގެ މުޖުތަމަޢަށް ދެކޮޅުހެދުން ރިޢާޔަތްކޮށް ގޮތުން މި ދަރިވަރާގައި ބާރު ކުރިއަށްޓަކައި ސިފަ ގޮތުން ކުށްވެރިޔާ ފަރާތުގައިވާ ހާލަތާއި ގޮތުގައި ބޮޑަށްގަދަކަން، މި ކުށްވެރިޔާގެ މުސްތަޤުބަލުގެ ޖިނާއީ މަސްއޫލިއްޔަތު އަހަރުގެ ފެށުމުގެ ހާލަތުގެ މައްސަލަ ފަރާތަށް ގޮތުން މި ދަރިވަރާ ކުށްވެރިޔާ ސަރުކާރުން، މި މުއައްސަސާގެ ތަރުބިއްޔަތުން ޢިލާޖު މުއައްސަސާތަކުން ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅާ މާލިއްޔަތު ކުރަނީ، މި މުއައްސަސާ ދެމެހެއްޓުން މަސްއޫލިއްޔަތު އަހަރުގެ ހާލަތު ގޮތުގައި ކުށްވެރިޔާ ފަރާތުން ގޮތުން ސިފައިން ގޮތް ތަރުބިއްޔަތު ކުރުމަށްޓަކައި ކުށްވެރިއާއެކު ނޫނުކަން ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅައި މި ގޮތުގެމަތިން ހުކުމްކުރުމަށް މި ޤަޟިއްޔާ ނިންމީއެވެ." މިފަދައިން ކަމާއި،

އެ ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބެލުނު ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ހުކުމުން ބާޠިލުކޮށް، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމް ކޮށްފައިވަނީ، "ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި އެ ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ ހުކުމުން ބަދަލު ގެންނާނެ ބަޔާން ނުވޭކަމަށް، އެ މައްސަލަ ބާކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަރާތުން އިސްތިޤުބާލު ކަނޑައަޅައި މިފަދައިން ކަމާއި،

އެ ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބެލުނު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމުގައިވަނީ، "ނަމަވީހާ އިންޖިނިއަރިންގ އެސް.ޓީ ޓްރޭނިންގ ތިމާޖެހޭގެ މެޝިނަރީގެ ޖިނާއީ ޒިންމާއަކީ ދުނިޔޭގެ އަހަރުގެ ނާޒިލް ހުރި، އެ ކުށްވެރިޔާގެ މުޖުތަމަޢުނާއި ބަލައި ބަންދުކުރުމުގެ އަހަރުގެ ހާލަތުގައި ކޮމިޝަނަށް އެ ކުށްވެރިޔާގެ އިސްލާޙުވުމުގެ ފުރުޞަތު އިންސާފުގެ ދަރުބާރު، ހަރުކަށި ގޮތަކަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތަޙްޤީޤުކުރެވޭ ނަމަ އަދި ވާޖިބުގައިވާ ނަމަ ހަމަހަމަ ބަދަލުގެ ނަމުގައި ކުރީގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ބަދަލުކުރުމަށް އެސްޓަބްލިޝް ހަރަކާތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 149 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ކަނޑައަޅާ ބަޔާންވެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ކުރީގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނަށް ޖަލްސާގައި އޮފީސްތަކުން އެ މިނިސްޓްރީއިން 15000

(ފަނަރަހާސް) ދިވެހި ރުފިޔާ ގަތުމަށް 2003 ވަނަ އަހަރު ޢާއްމުކޮށް ހުޅުވާލި ޕްރޮޖެކްޓް ކާމިޔާބުކޮށް، އެ ޕްރޮޖެކްޓްގެ އަގެއްގެ ގޮތުގައި އެއްބަސްވެފައިވާ -/10425000 (އެއްމިލިއަން ހަތަރު ލައްކަ ފަންސަވީސް ހާސް) ރުފިޔާ ލިބިގެން، އަދި އެ ފައިސާ އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ އެންގުމަކަށް އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ ބިޒްނަސް އޮންނަ ނޫޓާ އެންޓަރ ޕްރައިސަސްގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7715-117-071-001 އެކައުންޓުން ޖަމާކުރުމަށްފަހު، އޭގެ ތެރެއިން -/810000 (އަށްލައްކަ ދިހަހާސް) ރުފިޔާ އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރ ކަމުގެ ދައުރުން ހިނގަމުންދާ ނަމިރާ އިންޓަރނޭޝަނަލްގެ ނަމުގައި ހުޅުވާފައިވާ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ނަންބަރު 001-121330-7701 އެކައުންޓަށް އަލުން ޖަމާކޮށްފައިވާކަން މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކްރިމިނަލް ކޯޓާއި ހައިކޯޓާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ނަންބަރު BML/LEGAL/2009/1152 (16 ޖޫން 2009) ސިޓީނާއި އަޙްމަދު ނާޒިމް ސޮއިކުރައްވާ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ނަންބަރު 000004 (08 މާރިޗު 2004) ޗެކާއި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ނަންބަރު 000010 ޗެކާއި އިތުރު އެހެނިހެން ލިޔެކިޔުންތަކުން އެނގެން އޮންނައިރު، 15000 (ފަނަރަހާސް) ދިވެހި ރުފިޔާ ގަތުމަށްޓަކައި [illegible] [illegible] [illegible] 04 ބަންގްލަދޭޝް މަސައްކަތްތެރިންގެ ގޮތުގައި [illegible] [illegible] ނަމިރާ އިންޓަރނޭޝަނަލްގެ މުވައްޒަފުންނަކަށް، އަދި އެކައުންޓުތަކުގެ [illegible] ނަންބަރުގެ ގޮތުގައި މައިގަނޑު ގޮތުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ނަމިރާ އިންޓަރނޭޝަނަލްގެ ފޯން ނަންބަރުތަކުން މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މައްސަލަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ހުކުމާއި އަދި އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ހުކުމަށް [illegible] ހައިކޯޓުގެ

ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމާއި މި ދެ ޙުކުމަކީވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ބާތިލު ދެ ޙުކުމްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ނަމިރާ އިންޖިނިއަރިންގ އެންޑް ޓްރޭޑިންގ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ސަޕްލައިއަށް ނަހަމަގޮތުގައި (މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމަށްޓަކައި) ބޭނުންކޮށްގެން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ޕާފޯމަންސް ގެރެންޓީ ކުރީގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޓޮލްސް ޑިވެލޮޕްމަންޓާ ހަވާލުކުރަންޖެހޭ 15000 (ފަނަރަހާސް) ޑޮލަރު ދީފަ އެ މިނިސްޓްރީއާ ހަވާލުކޮށްފައިވާކަން ކުރީގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޓޮލްސް ޑިވެލޮޕްމަންޓުގެ ކަމާބެހޭ މުވައްޒަފުންގެ ތެރެއިން މޫސާ ނަސީމު ކިޔާ މީހަކު ސޮއިކޮށް އެ މިނިސްޓްރީގެ ރަސްމީ ސިއްކަ ޖަހައިފައިވާ ނަންބަރު MG/HV/012/2004 (28 މާރިޗު 2004) ގެ ތަކެތި ހަވާލާދީ ލިޔުމުން އެނގެން އޮތުމާއި، އެ 15000 (ފަނަރަހާސް) ޑޮލަރު [illegible] އަގަށްވާ 1،425،000/- (އެއްމިލިއަން ހަތަރުސަތޭކަ ފަންސަވީސް ހާސް) ރުފިޔާ މ. ނިއުދަރީބާ، އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ އަތުން [illegible] ސާބިތުވާކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި، ނަމިރާ އިންޖިނިއަރިންގ އެންޑް ޓްރޭޑިންގ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މުވައްޒަފުންނާއި ތަކެތި [illegible] ކުރީގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޓޮލްސް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ހަވާލުކުރުވުމާއި އަދި އެ އެސްޓިމޭޓް ކާމިޔާބުކަން ހިސާބުން ޖުމްލަކަން 1،425،000/- (އެއްމިލިއަން ހަތަރުސަތޭކަ ފަންސަވީސް ހާސް) ރުފިޔާ ލިބިގަތުމުގެމަގު ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުނިތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 74 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތީން މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމަށްޓަކައި އެ ކުންފުނީގެ ފަރާތުން ސަޕްލައިއަށް ނަހަމަގޮތުގައި ޕާފޯމަންސް ގެރެންޓީ ކަމުގައި އަދި އެ ކުރުމުގެ އަމިއްލަ [illegible] ސަރުކާރުގެ އަދި ޤާނޫނީ ގޮތުން [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުނިތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 74 ވަނަ މާއްދާގައި ސާފުބަހުން ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތީން އެ ކުންފުނީގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރު މ. ނިއުދަރީބާ، އަޙްމަދު ނާޒިމް ކަމަށްވާތީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 132 ވަނަ މާއްދާއާއި 143 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން

މ.ނިއުދުރު، އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް އުޤޫބާތް ޖައްސުވާ ހިނދު، މި މާއްދާތަކުގެ ދަށުން އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އުޤޫބާތަކީ، 25 (ފަންސަވީސް) އަހަރަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް އަދަބުދެވޭން ނުވަތަ ޖަލަށްލުމުގެ އުޤޫބާތަކަށްވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ ދަށުން މި ކުށަށް އެއަށްވުރެ ބޮޑު އުޤޫބާތާއި ކަނޑައެޅޭން ނެތުމާއެކު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 16 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މީލާދީ ސަނަތުން 2015 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރިލް މަހުގެ 06 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން މ.ނިއުދުރު، އަޙްމަދު ނާޒިމް 25 (ފަންސަވީސް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކުރައްވާފައިވެއެވެ." މިފަދައިންކަމުން މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުން އެނގެން އޮވެއެވެ.

2- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އާއި، ހ.މާފަ / މ.ނިއުދުރު، އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ ވަކީލުން ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ނުކުތާތަކުގެ ގޮތުގައި މައިގަނޑު 05 ނުކުތާއެއް އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ ވަކީލުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މި ޝަރީޢަތުގައި ހުށަހަޅައި އެކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން ވާހަކަ ދައްކަވާފައިވެއެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވެފައިވަނިކޮށް، ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އެ މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު ބަލައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުގެ ބޭރުގައި އޮތް ބޮޑު ނުފޫޒުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް، އަޙްމަދު ނާޒިމްއާއި އެކު ޖާ ހިތްވަރުދިނުމުގެ ސަބަބުން ކަމުގައިވުމުން އެގޮތަށް ކަމެއްގެ މައްޗަށް ބަރޯސާވެ އެ މައްސަލަ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ބަލައިގަނެވިފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑިޝަރީގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ؛

(ށ) ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން 4 މައްސަލައެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިކަމާއި، އެ ހަތަރު މައްސަލަވެސް

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ހުކުމްކޮށްފައިވީ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ފަހަނައަޅައި ދިޔަ ފަހުންކަމަށްވުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ދަޢުވާއާ އުނަކަމި ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 12 ވަނަ މާއްދާ އާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަވާއިދުގެ 39 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެއް،

(ނ) ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ދަޢުވާގެ ޝަރީޢަތުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި ހިނގާފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ނ) އާއި 50 ވަނަ މާއްދާ އާއި 51 ވަނަ މާއްދާ އާއި 56 ވަނަ މާއްދާއިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ޙައްޤުތައް މުޙައްމަދު ނާޒިމްއަށް ގެއްލޭ ގޮތަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެއް،

(ރ) ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ދަޢުވާގައި ބުނާ ކޮށްފައިވާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ދަޢުވާއާ އިސްތިއުނާފުކުރަން ހުށަހެޅުމުގައި އެ މައްސަލަ ނިންމުމަށް އުފުލާފައިކަމަށް "އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދޭ ފޯމު" ގެ 9 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ދަޢުވާގައި ކުރައްވާފައިވާ ހުކުމް ބާތިލުކޮށް، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ދަޢުވާއިން ބައްލަވާފައިވާ މައްސަލަ އެ ކޯޓުން އަލުން ބައްލަވުމަށް އަންގަވައި ދެއްވުމަށް" ގޮތަށް ކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް، ސުޕްރީމް ކޯޓުން މި މައްސަލަ ބަލައި ނިންމާފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދޭ ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތް ޚިލާފަށް މުޙައްމަދު ނާޒިމް 25 އަހަރު ދުވަހަށް ޖަލަށްލުމަށްކުރެވުނުކަމުން، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާތައް ނިމިގެން ދިޔައިރު، މުޙައްމަދު ނާޒިމްއަށް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު ގެއްލިފައިވާކަން ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެއް،

(ބ) ފަސްވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމް ބިނާކޮށްފައިވަނީ މީގެ ކުރިން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) އާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަވާޢިދާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާތަކަށް އެނގެއެވެ.

3- މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔުންތަކާއި އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްނުވާކަމަށް ބުނެ، ހ.މާފުށް / މ.ނިއަދުރު، އަބްދުލް ހާލިމްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅައިފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ވިސްނައި ބެލިއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

(ޅ) ހަވަނަ ކަމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-SJ/02 ކޯޓު އަމުރަށް ބެލިއިރު އެ އަމުރުގައިވަނީ "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމު ހިނގަހިނގާ އޮތް ގޮތުގެމަތިން ހިނގުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ނަގަހައްޓަންޖެހޭ ޤާނޫނުގެ ބުނުމާ ނަގަހައްޓާ މިންގަނޑުތަކާއި ކަންތައްތަކުން ބުނިންތެރި ކަމަކަށްވާތީ، ޝަރުޢީ ސިޔާސަތުގެ އުސޫލުން ނިޒާމުކޮށް، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ކުރިމަތިލާ ކޯޓަށާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތު ގާއިމްކޮށް ދީގެން ކޯޓުތަކަށް ފޮނުވުން ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައް ބަލައިގަންނަމުން ގެންދިއުމަކީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމުން ދިނުމާ އަސާސަށް ކުރުމުގެ ކުރިން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ކޯޓުތަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކެއް އަނބުރާ ގެންދިއުމާއި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހުށަހަޅައިފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ކުރުގެ ދަށުވާ ނުކުތާތަކުގެ ފިއްލަވާލުމަށް ނުހުއްޓާއި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމު ހުސްވެފައި އޮތުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ތަބާނުވާކަމަށް ނުވާނެތީ، އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމު އެއްވެސް ޙާލަތެއްގައި ހުސްވެއްޖެނަމަ 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްކަމަށް ޢައްޔަންކުރުން ޤާނޫނުން ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް

ހާޒިރުކޮށްފައިވާތީ، [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އެންމެހައި ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް އަންގައި، އަދި ކްރިމިނަލް ކޯޓާއި ޖިނާއީ އިންސާފު ބަލަހައްޓާ އެހެނިހެން ކޯޓުތަކަށް ހުށަހެޅި ހިނގަމުންދާ މައްސަލަތައް އެގޮތުގެމަތިން ކުރިއަށް ގެންދިއުމާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ކްރިމިނަލް ކޯޓާއި ޖިނާއީ އިންސާފު ބަލަހައްޓާ އެހެނިހެން ކޯޓުތަކަށް ގަވާއިދުން ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައް ހުއްޓުމެއް ނެތި ހަމަޖެހިފައިވާ އުސޫލުތަކުގެ މަތިން ބަލައިގެން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އަންގައި އަމުރުކޮށްފީމެވެ." މިފަދައިން ކަމާއި،

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-SJ/03 ކޯޓު އަމުރަށް ބެލިއިރު އެ އަމުރުގައިވަނީ "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމު ހަރުދަނާކޮށް ތަރައްޤީކޮށް [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބޭނުންތެރި ކަމަކަށްވާތީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މިހާރު ހިނގަމުންދާ މައްސަލަތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމާއި ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަންތައްތައް [illegible] [illegible] ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައް [illegible] ގެންދިއުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް އަންގައި އަމުރުކޮށްފީމެވެ." މިފަދައިން ކަމާއި،

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-SJ/04 ކޯޓު އަމުރަށް ބެލިއިރު އެ އަމުރުގައިވަނީ "ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ޖިނާއީ ދައުވާތައް އުފުލުމާއި އަދި އެފަދަ ދައުވާތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކޯޓުތަކުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަން އޮފީހުގެ [illegible] މުޖުތަމަޢުގެ [illegible] [illegible] މުޖުތަމަޢުގެ އަމަންއަމާންކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މުޖުތަމަޢުގެ [illegible] [illegible] އެ މުޖުތަމަޢުއަށް އަމަންއަމާންކަމަށް [illegible] އެއްވެސް ކަމެއް ދުސްތޫރީ [illegible] ހިނގާ [illegible] މުޖުތަމަޢުއަށް [illegible]

ސަރުކާރީ އަދި ޤާނޫނީ ވުޖޫދުވެސް ހަލާކުވެ ނެތިގެން އައި، ދިވެހި ދައުލަތް ދެމިއޮތުމާ ހިނދަކު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމު ހުއްޓުނަސް ނަމަވެސް ހިނގަހިނގާ އޮތީ ގޮތުގައިވިޔަސް ހިނގަހިނގާ އޮތުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނުގެ ވެރިކަން (RULE OF LAW) ނަގާހެއްޓުމަށާއި ދިވެހި ދައުލަތާއި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ދަމަހައްޓަންޖެހޭކަމުގައި ކަނޑައެޅުން ބޭނުންތެރިކަމެކެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކަށް ހާޒިރުވާ ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ޖިނާއީ ދައުވާތަކަށް އުފުލުމާއި އަދި އެފަދަ ދައުވާތަކަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށްޓަކައި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ނުވަތަ އޭނާގެ ނައިބަކަށް ހުރި ފަރާތަކަށް އެއްވެސް ފަރާތެއް ޢައްޔަންކޮށްފައިވާނަމަ، އެފަދަ އެއްވެސް ފަރާތަކަށް، އެ ދެ ފަރާތް ނުވަތަ އެ ދެ ފަރާތުންކުރެ ފަރާތަކާ ކުރިއަށްދިއުން ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ބަލަހައްޓަން، ދިވެހި ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ޖިނާއީ ދައުވާ އުފުލުމާއި އަދި އެފަދަ ދައުވާތަކަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ޤާނޫނީ ވާޖިބުން ދުރުވެފައިވަނީ ސަރުކާރީ އަދި ޤާނޫނީ ވުޖޫދުވެސް ހަލާކުވެ ނެތިގެން އައި މިފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި ދާއިރާތަކުންޖެހޭ އުސޫލުތަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަމުރުތަކުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-SJ/02 ކޯޓު އަމުރާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-SJ/03 ކޯޓު އަމުރުގައި ކަނޑައަޅާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ޟަރޫރީ ޙާލަތު (STATE OF NECESSITY) މި މަބްދައުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއާއި އޭނާގެ ނައިބުގެ މަޤާމުން މިހާރު ޢައްޔަންކުރެވިފައި އަދި މިވަގުތު ނެތްކަމުގައި ވިޔަސް ޟަރޫރީ ޙާލަތުގައި ކަށަވަރުކޮށްދީ ޑީ ފެކްޓޯ ގަވަރމެންޓްގެ މަބްދައުގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޕްރޮސިކިއުޝަން އޮފީހުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ޖިނާއީ ދައުވާ އުފުލުމާއި އަދި އެފަދަ ދައުވާތަކަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ކަންތައްތަކުގައި ޖިނާއީ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ބާރުގެ އިސްތިސްނާ ދެވިފައިވާ ކޯޓުތަކަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އަދި އެކަމާއި ގުޅިގެން ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އިސްތިސްނާވާ ކުރަންޖެހޭ އަންގުވައި ކަންތައްތަކެއްވާނަމަ އިންތިޒާމު ކުރުމުގައި އެއްވެސް ބުރަދަނެއް ކުރިމަތިވާ ނަމަ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-SJ/02 ކޯޓު އަމުރާއި އެއްގޮތަށް ގޮތުގައިވެސް މަޤާމުގެ

މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރަމުން ގެންދިއުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާގެ ހައިސިއްޔަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިދޭ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ބެލެނިވެރިޔާގެ ހައިސިއްޔަތުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ކަމާބެހޭ ޕްރޮސިކިއުޝަންތަކުގައި ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އެންމެހައި ފަރާތްތަކުން އަންގައި އަމުރުކޮށްދީފާނެވެ." މިފަދައިންކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ށ) ދެވަނަ ކަމަކީ: ކޮންމެ މީހަކުގެ އަމިއްލަ ހައްޤުތަކާއި މަސްލަހަތު ހިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައި ޤާނޫނުން ލިބިދީފައިވާ އަދުލުވެރިކަމާއި އިންސާފުވެރިކަމާއެކު ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ހައްޤަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ އިތުރުން [illegible] އެންމެހައި ދައުލަތްތަކުގެ ދުސްތޫރުތަކާއި، ކަމާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ދުސްތޫރީ އަދި އަސާސީ ހައްޤުތަކާއި، އެ ހައްޤުތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުކުމްކުރުން ކަމާއި، އެފަދަ ހުކުމަކާ [illegible] [illegible] ނިޒާމުގެ [illegible] [illegible] ދަޢުވާގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވާ އިންސާފުވެރި އިޖުރާއީ [illegible] އަދި އެ ހައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ނިންމުން ކަމާބެހޭ އިސްތިއުނާފު ކޯޓެއްގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހައްޤު ދުނިޔޭގެ އެންމެހައި ޤާނޫނީ ނިޒާމުތަކުން ގަބޫލުކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެން އޮންނަ ހިނދު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 56 ވަނަ މާއްދާގެ ސަރީހަ ނައްޞުގައި "ޖިނާއީ މައްސަލަތަކާއި މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި އިއްވާ ހުކުމްތަކާއި ނެރޭ ކޯޓުގެ އަމުރުތައް އިސްތިއުނާފުކުރުން ހުށަހެޅުމުގެ ހައްޤު، މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ކޮންމެ މީހަކަށްވެސް ލިބިގެންވެއެވެ." މިފަދައިން ބަޔާންކޮށް އެ މަބްދައު ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަ ކަމެވެ.

(ނ) ތިންވަނަ ކަމަކީ: ކޮންމެ ހައްޤެއްވެސް އިންތިޒާމުވެފައި އޮންނަންވާނީ ޤާނޫނުން ކަނޑައަޅާ ހުދޫދެއްގެ ތެރޭގައި ކަމާއި، ކޯޓުތަކާއި [illegible] ހުކުމްތަކާއި ނެރޭ [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ [illegible] [illegible] [illegible] ތަރުތީބުގައި [illegible] [illegible]

ގޮތުންނާއި، އިންތިޚާބުގެ ގޮތުންނާ އަދި ވަޒީފާގެ ގޮތުން ޤައިދުކުރެވިފައިވާ ބައެއްކަމާއި، މިގޮތުން ވަޒީފާގެ ގޮތުން އެ ޙައްޤު ބޭނުންކުރެވޭނީ ދަށު މަޙްކަމާގެ ހުކުމް އިއްވާ ދުވަހުން ފެށިގެން ވަކި މުއްދަތެއް ފާއިތުވުމާ ހަމައަށްކަމާއި، ވަޒީފާގެ ގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގައި ޤާއިމުކުރެވުނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައެޅިގެންވާ ޙުދޫދުގެ ތެރޭގައިކަން އެނގެން އޮންނަހިނދު، ވަސީލަތެއް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހަމަހަމަކަމުގެ މުއްދަތު ކަނޑައެޅުމުގައި ތަފާތު މަޙްކަމާތަކުގެ ޤާނޫނުތަކާ ބަލައިގެން އަހަރުދުވަހު ގޮތުން ހަނދާން ފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައި، މި ހުއްޓުމުގެ ދުރުގައި ވަޒަންކުރުން ކަމާއި، އެގޮތުން ފުރަތަމަ ކަމަކީ ފަސްނުކޮށް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ކޯޓެއްގައި ޝަރުޢު ހުށަހެޅުމަށް ނަމަ މިސާލުތަކުގެ ޙަވާލުކުރުން ތަފްޞީލުކޮށްފައި އިސްތިއުނާފުކުރުން ޚިދުމަތުގެ ސަރުކަމްސްޓެންސަސް، އަދި ދުވަސް ކަމަކީ ހިފެހެއްޓުން ފުރަތަމަ ޝަރީޢަތްތަކުގެ ކޯޓުގައި ހުށަހެޅުނުގެ ފުރިހަމަ ނިޒާމު ފާއިތުވެފައި އޮތުން ދިފާޢީ ބަޔާނެއްގެ ހުށަހެޅުމާއި، މަސައްކަތުގެ ވަޒާއިފެއް ތަފްޞީލުކޮށްދިނުމުގެ ހަޤީޤަތްތަކާއި (Facts) ތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ކަނޑައަޅަން ޖެހުނު ޤާނޫނީ ސުވާލުތަކާއި، ކާމިޔާބު ދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ކަމާއި، އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތަށް ބަލާއިރު ފުރަތަމަ ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ މައްސަލަތަކުގައި އިސްތިއުނާފުގެ ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތު ކަނޑައެޅިފައިވާ ނިސްބަތުން ކުރުކޮށްކަމާ، އަދި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ކޯޓުތަކުގައި އަމަލުކުރެވޭ ގަވާއިދުތަކުގައި އިސްތިއުނާފުގެ ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތު ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތާއި ތަފާތު ކަމާއި، އެ މުއްދަތު ހައިކޯޓުގެ ގަވާއިދުތަކުގައި ހިމެނިފައިވާ ކަމާއި، ތަފާތު މަޙްކަމާތަކުގެ ގަވާއިދުތަކުގައި އެ ގޮތަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތް ތަފާތުކަމާއި، ފުރަތަމަ ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ދުވަސް ހަމަވުމުގެ ކުރިން ނިންމާ ހުކުމްތަކަށް ބަލާއިރު ހައިކޯޓުގެ ގަވާއިދުތަކުގައި އެކަމާ ގުޅިގެން

އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅުމަށް ދެވޭ [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅުމަށް ދެވޭ މުއްދަތު ދިގުކުރާ މިކަންކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން މީގެކުރިން ނިމިފައިވާ ބައެއް އަޙްކާމުތަކާއި ނިންމުންތަކުގައިވެސް ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

(ހ) ހަތަރުވަނަ ކަމަކީ: ހައިކޯޓުގެ ޙުކުމެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތަށް ބަލާއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ވުޖޫދަށް އައުމުގެ ކުރިން ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މައްސަލައެއް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތާ ގުޅިގެން އަމަލުކުރަމުންދިޔައީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ގަވާއިދުގެ 39 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބަލާ، އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނަނީ "މި ގަވާއިދުގެ 39 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ މައްސަލައެއްނަމަ އެ ނިންމުމެއް ނިންމާތާ 60 (ފަސްދޮޅަސް ދުވަސް)" މިފަދައިން ކަމާ، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވަނީ އަމަލުކުރަމުން އައީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަށް ބަލާއި، އެ މާއްދާގައި ބުނަނީ، "ހައިކޯޓުން ނިންމާ މައްސަލައެއް މި ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅަންވާނީ ހައިކޯޓުން އެ މައްސަލައެއްގެ ޙުކުމްކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން 90 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި" ކަމަށްވާތީ، އެ މާއްދާގެ ސަރީޙަ ނައްޞަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ށ) ފަސްވަނަ ކަމަކީ: ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައާއި މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި އިއްވާ ޙުކުމްތަކާއި [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ [illegible] ޤާނޫނީ އަދި [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅުމުގެ ބައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވާ [illegible] ޤާނޫނުގައި އެ ބައިގެ [illegible] ކަނޑައެޅިފައިވާ ޝަރުޠުތަކާއި އިޖުރާއާތުތައް [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅުމުގެ ބައިގެ [illegible] [illegible]، އެ މުއްދަތު [illegible] [illegible]

އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައް އިޖުރާއީ ގޮތުން ބަލައި [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފީ ކޯޓަށް ކުރެވިދާނެ ކަމެއްކަމާއި، އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހުށަހެޅުމުގެ ޤާނޫނީ އަސާސަކީ ނުވަތަ ނަތީޖާއަކީ އެ މައްސަލައެއް އިސްތިއުނާފުކުރަންޖެހޭ [illegible] [illegible] މަރުޙަލާގެ ކޯޓުގެ ހުކުމަށް [illegible] [illegible]، އެ ހުކުމް [illegible] ހުކުމަކަށް ވެގެން [illegible] ތަފާތު ޖުރިސްޑިކްޝަންތަކުގެ މަދަނީ އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުތަކުގައި އާންމު އުސޫލުތަކަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮންނަނީ، އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހުށަހެޅުން ސަބަބަކީ، އަމިއްލަ ބާރު ނުފޯރާފަދަ [illegible] ނުވަތަ [illegible] ކުއްލި ހާދިސާއެއް (force majeure /cas fortut) ނުވަތަ އެ ނޫންވެސް މަޤްބޫލު އުޛުރެއް [illegible] ސަބަބުން، އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހުށަހެޅުމަކީ މުސްތަޙީލު ކަމެއްކަމުގައިވާނަމަ ނުވަތަ [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ގެއްލުން [illegible] [illegible] ކަމެއްކަމުގައިވާނަމަ، މިފަދަ ހާލަތްތަކުގައި އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތު ފާއިތުވި ފަހުންވެސް އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު [illegible] [illegible] ކަނޑައެޅިފައިވާ [illegible] ޤާނޫނުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ބަލައިގެން، އަދި [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ގަވާއިދުގެ 40 ވަނަ މާއްދާގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވެސް މި އުސޫލު ޤާއިމުކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަ ކަމެވެ.

(ށ) ހަތަރުވަނަ ކަމަކީ: ޤާނޫނުގައި އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތު އާންމު އުސޫލުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible]، [illegible] ޖުރިސްޑިކްޝަންތަކުގައި އަދި [illegible] [illegible] އިސްތިސްނާއީ ހާލަތްތަކުގައި އެ މުއްދަތު [illegible] [illegible] އެ ހުކުމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރެވެން ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ދިމާވާ [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އޮންނަ

މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ނުގެނައުކަން އެނގެން އޮންނަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި، "ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައް ހުށަހަޅަންޖެހޭ މުއްދަތު ގުނާނީ ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމި ދުވަހާއި މުއްދަތު ހަމަވާ ދުވަހާ އެ ދެދުވަސް އަދި ސަރުކާރު ބަންދު ދުވަސްތައް ނުހިމެނޭ ގޮތަށް" ކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީއެވެ.

(ކ) ހަތްވަނަ ކަމަކީ: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] / މާލެ، އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ ފަރާތުން އެ ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ގޮތުން ހުށަހެޅި ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވަނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވެ އެތައް ދުވަހެއް ފާއިތުވި ފަހުން، އަދި މަޖުބޫރު އުޒުރެއް ބަޔާންކުރުމަކާވެސް [illegible] ބުނެ ހުށަހެޅި [illegible] [illegible]، [illegible] ހައިކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު 23 ޖޫން 2014 އަށް ހަމަވެފައިވާ ކަމަށާއި، 13 ފެބްރުއަރީ 2014 ގައި ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމިއިރުވެސް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް [illegible]، [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ 22 ޖުލައި 2014 ގައި ކަމަށާއި، މި މައްސަލައަކީ [illegible] އެދި ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައެއްކަމަށްވާތީ، އެއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވިއަސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު 23 ޖޫން 2014 އަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް އަދި [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށްވެސް [illegible] [illegible] ހަމަވެފައި ވީނަމަވެސް އޭގެ އެއް މަސް ފަހުން 22 ޖުލައި 2014 ގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއާ [illegible] އެންމެ ފުރަތަމަ [illegible] މުއްދަތު [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރަން [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، [illegible]

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އަށް އަންގައި، ތަޞްދީޤުކުރުމުގައިވާ 22 ޖުލައި 2014 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުށަހަޅުއްވަން އެދި ހުށަހަޅާ ތަޞްދީޤުކުރެއްވުމާ 03 ސެޕްޓެމްބަރު 2014 ވަނަ ދުވަހާ ހަމަޔަށް، ހުށަހެޅުމަށްވާ މުއްދަތަށް، މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުއްވުމުގެ އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްދެވުމަށް ދިން މުއްދަތުގައި ފުރުޞަތުދޭން ދައުލަތުން ޝަރީޢަތުގައި، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފުވާކަން ބިނާކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ހުއްދަދީ، އަދި ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލައި ނިންމަވާ ޙުކުމަށް ބަލަހައްޓާ ގެންނަން ޖެހޭކަން މި މައްސަލަ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް ފާހަގަ ކުރެވިފައިވާތީވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުއަސާސީއާ އެއްގޮތްވާގޮތުން ހުކުމްކުރަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާގައި ބަލައިނިންމި ޙުކުމް މުރާޖަޢާކުރުމަށް ދިނުން އެދި މ.ނިޔާދުރު / މާލެ، އަބްދުﷲ ޝަރީފުގެ ފަރާތުން އަދި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިލްތިމާސްކުރުމަށް ހުށަހެޅި އިޖްރާއީ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން އަބްދުﷲ ޝަރީފުގެ ފަރާތުން ދައުލަތުން ދަޢުވާކުރައްވާ ވަކާލާތުކުރުމަށް ޝަރުޠު އެއް ފަދަ ބޮޑަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ހުއްދަދީ، އަދި ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލައި ނިންމަވާ ޙުކުމަށް ބަލަހައްޓަވާ ގެންނަނީ ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންނަށް އިއްތިފާޤުވެފައި ހުރުމުން،

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ގެ ޝަރީޢަތުގައި ނިންމާފައިވާ ޙުކުމް ބާޠިލުކޮށް މި މައްސަލަ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ނިންމީމެވެ.

Document 24

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: 2017/SC-SJ/04

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ކޯޓު އަމުރު

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ) ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ނިސްބަތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 707/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއިން "ދިވެހި ސަރުކާރާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 8 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] 16 ފެބްރުއަރީ 2017 ވަނަ ދުވަހުން (7) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި [illegible]" [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-L-J/01 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1456/Cv-C/2012 ޤަޟިއްޔާއިން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހި ސަރުކާރާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 14 [illegible] 2014 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 4(9) [illegible] [illegible] 13 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ފެންނަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ހުކުމްކުރައްވާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-L-J/01 އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހި ސަރުކާރުގެ [illegible] ނަންބަރު 2/99 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ޤާނޫނު) [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-L-J/01 އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 707/Cv-C/2017 [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ސ[illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 145 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު) ގެ 30 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 144 ވަނަ މާއްދާ އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާ އާއި 22 ވަނަ މާއްދާ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ގަވާއިދުގެ 86 ވަނަ މާއްދާއަށް ބިނާކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible]

[illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] (ސުޕްރީމް [illegible])

[illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ [illegible]

[illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible]

[illegible] އަންގަމެވެ.

19 ޖުމާދަލްއޫލާ 1438

16 ފެބްރުއަރީ 2017

Document 25

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2014/SC-SM/15
- ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތް: އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ސުއޯމޯޓޯ
- ފެށުނު ތާރީޚް: 12 ފެބްރުއަރީ 2014
- ނިމުނު ތާރީޚް: 9 މާރިޗު 2014
- މައްސަލަ ނިންމި ގަޑި: 18:20
- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީސް: އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު އަޙްމަދު ފާއިޒު ޙުސައިން، ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ސަޢީދު، ފަނޑިޔާރު އަލީ ޙަމީދު މުޙައްމަދު، ފަނޑިޔާރު އާދަމް މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ، ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ

މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ:

މި މައްސަލައަކީ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނު މާނަކުރުމުގައި އަދި ޝަރީޢަތުން ބަލާ އުޞޫލުތަށް މައްސަލަތަކުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ އެންމެ ފަހުގެ ނިންމުންކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާނާ އިދިކޮޅުން ބުނެފައިވާއިރު، އަދި މައްސަލައެއްގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެހެން ހުރިހާ ކޯޓުތަކަކުން ތަބާވުން ލާޒިމު ނިންމުމެއްކަމަށާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނެވުނުހެން އެ މާއްދާގެ (ނ) ގައި "މައްސަލައެއްގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ ވެރިކަން ހިންގާ ފަރާތްތަކާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި، އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުތަކާއި، މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކާއި ދީނީ ވެރިންނާއި، ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި، ދައުލަތުގެ މަޤާމުތަކާ ހަވާލުވެހުރި ވެރިންނާއި، ސިފައިންނާއި ފުލުހުންގެ މައްޗަށް އެކުލެވިގެންވާ ސަރުކާރީ ހިދުމަތްތަކާއި، އެންމެހާ ރައްޔިތުން އެ މައްޗަށް ތަބާވުން ލާޒިމު ނިންމުމެއްކަމަށް ބުނެ [illegible] ފަދަ ސާފުކޮށްދޭކަން، މިކަން އިތުރަށް ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި އުސޫލުތަކުވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުންތަކުގެ ބަދަލުކުރަމުންދާ ސުވާލު އުފައްދައި، އެ ނިންމުންތަކުގެ އިތުބާރު ގެއްލުންތަކުން، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުންތަކުގެ ޤާނޫނީ ހައިޘިއްޔަތާމެދު ސުވާލު އުފައްދައި އިލްތިބާސް ކުރުވަނިކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހުކުމްތަކާއި ނިންމުންތަކުގެ ހުރުމަތްތަކާ ފާޑުކިޔާ އާއި، ސިއްރު ޤާނޫނުތަކުގެ 8 ވަނަ މާއްދާ އާއި 11 ވަނަ މާއްދާގައި ސިއްރު ފާޑު ތަކުގައި 10,000 (ދިހަހާސް) ރުފިޔާއިން ހަމަކުރުމުގެ ޖޫރިމަނާ ހަމަޖެހުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/11 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅި ހުކުމް އިލްތިޒާމަށް ކޮމިޝަނުން ބަލައިފައިވާ އާއި، އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބެންޗުގައި

ހުކުމާ ޚިލާފުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2013 (ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައިވާ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއް ޕާޓީތައް އުވާލުމަށް ނިންމާފައިވާކަން، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ޢާންމުކޮށް އިޢުލާނުކުރުމާ ގުޅިގެން އެކަމާބެހޭގޮތުން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ސާފުކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ސާފުކުރުމަށްފަހު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/11 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމަތަކާ ޚިލާފުން، ސިޔާސީ ޕާޓީތައް އުވާލުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ އެއްގޮތްވާ ކަމެއް ނޫންކަމަށާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2013 (ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ޤާނޫނު) އަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން 3،000 (ތިންހާސް) މީހުންގެ ސޮއިއާއެކު ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައިވާ ޕާޓީތައް އެގޮތުގެމަތިން އުވިގޮސް ދެމިއޮންނަން ކަމަށާއި، އެހެން އެއްވެސް ޕާޓީއެއް އުވާލެވޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-SJ/1 ކޯޓު އަމުރުން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުން ކޮށްފައިވާ އަމުރަކީ ތަބާވެފައިނުވާތީ، އެ އަމުރަކީ ތަންފީޒުކުރުމާއެކު، ރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައިވާ ބައެއް ސިޔާސީ ޕާޓީތައް ޤާނޫނުގެ ހުކުމާ ދިކޮޅަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން އުވާލާފައިވާތީ، [illegible] ގޮތުގައި ސިސްޓަމެޓިކް، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހުކުމްތަކުގެ ހުރުމަތްތަކާއި ސިފަސިފައިން ގޮތުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓު ކޮންޓެމްޕްޓް ކުރަމުން [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބެލެހެއްޓުމުގެ ބައިތަކުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ނަގާހައްޓައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނުގެ ވެރިކަން ނަގާހެއްޓުމަށް ދެމެހެއްޓުމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ މައްޗަށާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުން ހަރުދަނާކުރުމުގައި ހިމެނިފައިވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހުރުމަތް ރައްކާތެރިކުރުމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނުގެ ވެރިކަން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން އިސްނަގައިގެން، މައްސަލަ ބެލުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިފައިވާ ބާރުތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ސުޕްރީމް

ކޯޓުގެ ޤަސްދީ އިޖްތިހާދުގެ ދަށުން، ދައުލަތުގެ އާންމު މަސްލަހަތާ ގުޅިފައިވާ ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތައް ތަންފީޛުކުރުމާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޙުކުމްތައް ތަންފީޛުކުރުމަށް، ސުޕްރީމް ކޯޓުން އިސްނަގައިގެން ބެލެވިފައިވާ މައްސަލައެއްކަމަށް. މި މައްސަލާގައި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތަކީ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނެވެ.

ފަރާތްތަކުގެ ނުކުތާތައް:

މި މައްސަލާގައި ދަޢުވާކުރައްވާ ފަރާތްތަކާއި، ޕާޓީތަކާއި، ހިޔާލުތަކާއި، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން ޝަރީޢަތުގައި ދައްކަވާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނާއި ކަމާގުޅުން ހުރި އެހެނިހެން ޤާނޫނުތަކާއި، ޑިމޮކްރެޓިކް ދުސްތޫރީ ޤަވާޢިދު އިސްލާމީ ފިޤުހާ ދުސްތޫރީތަކަށް ރިޢާޔަތް ކުރާއިރު، ކޯޓުން އަންނަނިވި ކަންތައް ފާހަގަ ކުރެވިފައެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/42 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޙުކުމްތަކާއި ގައިޑްލައިންތަކަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 26 ވަނަ މާއްދާއިން ރައްޔިތުންނަށް ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤެއް ވޯޓަށް ހިމާޔަތް ދިނުމާއި އިންތިޚާބު ޙައްޤުތަކާއި ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކާ ހިމާޔަތް ދައުލަތުގެ ނިޒާމުތަކަށް ޢަދުލުވެރި ޙައްޤުތައް ދިނުމާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 170 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ތެރޭގައި އިންތިޚާބުތަކާއި، ރައްޔިތުންގެ ހިއްސާ ކުރުމުގެ އާންމު ވޯޓުދިނުމުގެ ކުރުން ކަންތައްތައް ކުރުމާއި، އެ ކަންތައްތައް ހިންގުމާއި، ބެލެހެއްޓުމާއި، އެ ކަންތައްތަކަށް މަގުފަހިކުރުމާއި، އަދި އިންތިޚާބުތަކާއި ރައްޔިތުންގެ ހިއްސާ ކުރުމުގެ ވޯޓުދޭ ކަންތައްތައް ހިނގަނީ އިންސާފުވެރިކަމާއެކު، ބިރުވެރިކަމެއް، ބިރު ދެއްކުމެއް، ތަފާތުކުރުމެއް، ނުހަނު ސީދާ ނުލާ، އަދި ކޮރަޕްޝަނެއް ނެތި މިނިވަންކަމާއެކު، ރައްޔިތުންގެ ވިސްނުމުގެ ބަސް ފުރިހަމައަށް އަޑުއިއްވާ ގޮތަށްކަން

ކަށަވަރުކުރުމާއި އިންތިޚާބުތަކަކީ ދީމިޤްރާޠީ އަސާސްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ސާފު ޢަދުލުވެރިން ބައިވެރިވުން އޮންނަ މިނިވަން، އިންސާފުވެރި، ހާމަކަން ބޮޑު އަދި އިތުބާރުކުރެވޭ ގޮތެއްގެ މަތިން ބާއްވާ އިންތިޚާބުތަކެއްކަން ޔަޤީން ކުރުމަށްޓަކައި، ކަނޑައެޅިފައިވާ ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ އިޖްރާއާތުތަކެއްގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަޚްލާޤާއި ގައިޑްލައިންތަކަކަން ވާއިރު، އަދި މިގައިޑްލައިން ތަކަކީ އިންތިޚާބީ ޝަކުވާތަކުގެ ޙައްލު ޙިމާޔަތްކުރާ ޢަދުލުއިންސާފުގެ ނިޒާމުން، އިތުރު ސަރަޙައްދުތަކުގެ ސާބިތުވާ ބަދަލުކުރުމުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ބަދަލު ނުކުތާގެ ސަބަބުން އުފެދުން ހުސްވަމުންދާ މައްސަލަ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި، މިކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞްގެ ދަށުން އެ ފަސްއަހަރުގައި ފައިސަލާކުރަނިވި ބުނުއްވުމާ ކަނޑައެޅުން އިންތިޚާބު ފަސްކުރުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމަވާ ތަފްޞީލީ އަމުރަކީ ނުކުރަމުންދިޔުމުގެ، ކޯޓުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާ ހުކުމުން، އިންތިޚާބު ބާއްވަން އުފެދިފައިވާ އެ ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އިޢުތިރާޒުކުރައްވާފައި، ކޯޓު ބުނާ ތަންފީޒުކުރުމުގެ މުއައްސަސާތަކުން ކޯޓުގެ ބުނާ ތަންފީޒުކުރުމަށް ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އަމަލުކުރައްވާ ފުލުހުންނަށް ނިސްބަތްވާ އިންތިޚާބު އެދުނު ނުބާއްވައި މަޤާމުގައި ނިމިގެންދާކަމަށް، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގެ ކޯޓުން ބޭއްވުމަށް އެ ކޮމިޝަނުގެ ފާހަގަކުރުން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް ދައްކަވާފައިވާ ވާހަކަތަކުން ޤާނޫނުގެ ފުރިހަމަ ތަބާވެވޭ، ކޯޓު ބުނާ އަމުރަކީ އަދި ކަނޑައެޅުނު ޤާނޫނީ އިޖުރާއާތުގެ ދެކޮޅަށް މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގެ ތަކުރާރު ހަރަކާތްތެރިވާކަން އެނގެން އޮންނަ އުސޫލެވެ.

(ނ) ދެވަނަ ކަމަކީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބާރުލިބިފައިވާ ބުނުމާއި އެއްބަސްނުވުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގައިޑްލައިންތަކާ ޚިލާފަށް އަދި ކޯޓުގެ ނިޔާވަތާ ފާހަގަކުރެވުނު އުފެދުން އެކަން ގޮތުން އަދި ކޯޓުގެ ބުނުމާއި ދައުލަތުގެ އެކިއެކި އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ޖަވާބުދާރީ އިންސާފު ޤާއިމުކުރުން ޤާނޫނުގެ ބުނާ ކަނޑައެޅުމުގެ ސިޔާދަތީ އަދި ދުސްތޫރީ އިންތިޚާބީ ތަޢާރުފުކުރާ އިޖުރާއާތުގެ ކޮމިޝަނުގެ

ފަރާތުން ދީފައިވާ ބަޔާންތަކާއި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/42 ޤަޟިއްޔާގައި ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތަށް އިންތިޚާބު ބޭއްވުން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި އަމަލުކުރުން ލާޒިމުވާނެކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގައިޑްލައިންގައި ބުނެފައިވާ ޤާނޫނީ އިޖްރާއާތުތަކަށް އަމަލު ނުކުރުވޭނެކަމަށާއި އެގައިޑްލައިންގައިވާ ކަންތައްތައް ފުރިހަމަކުރުމަކާ ނުލައި އިންތިޚާބުގެ ކަންތައް ކުރިއަށް ގެންދާން ކަމަށާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހުކުމުގެ ދުސްތޫރީ ހައިޘިއްޔަތާމެދު އިންކާރުކުރުން، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން ވާހަކަ ދައްކާފައިވާކަމާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/42 ޤަޟިއްޔާގައި 7 ސެޕްޓެމްބަރު 2013 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވި ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި ކަންތައް ހިނގާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި އިންތިޚާބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނީ އިޖްރާއާތުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން ނޫންކަން، އެ ޤަޟިއްޔާގައި އިލެކްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުންނާއި، ޚަސްމުންގެ ބަޔާންތަކާއި ހުށަހެޅި ދިން ހުށަހެޅުންގެ ފަދަ ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތުގެ ބަޔާނުގެ މައްސަލަ ސީދާ ދަލީލުކުރާ ހުށަހެޅިކަމާއި ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓާއި އޮޑިޓްވެސް ކަންހިނގާފައިވާގޮތުގެ ހަޤީޤަތުގެ މައްސަލަ ސީދާ ދަލީލުކުރާ ހުށަހެޅި ވަޒަންކުރުމަށްފަހު، އެކަށީގެންވާ އެއްވެސް ޝައްކެއްނެތް ދަރަޖައަކަށް އެ އިންތިޚާބު ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އިޖްރާއާތުތަކާ އެއްގޮތް ނުވާކަން ސާބިތުވާތީ، އެ އިންތިޚާބަކީ ދުސްތޫރީ ގޮތުން ބާޠިލު އިންތިޚާބެއްކަމަށް ހުކުމް ކުރުވިފައިވާއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ހުށަހެޅުނު ޚަބީރުންގެ ރިޕޯޓް ނުވަތަ ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓުގައިވާ ބައެއް މައުލޫމާތުގެ ތެރޭގައި [illegible] މަރުވެފައިވާ މީހުން ނުވަތަ [illegible] ވޯޓު ދީފައިވާކަން [illegible] ކަމުގައިވިޔަސް، ދުސްތޫރީ ގޮތުން އިންތިޚާބުގައި އަމަލުކުރުން އިޖްރާއާތަކާ [illegible] އެ ހުކުމުގެ ހުއްޖަތްތެރި ގެއްލުމެއް ސަބަބަށް ނުވާނެއެވެ، އަދި ކަނޑައެޅި ނަތީޖާގެ ހުއްޖަތާ ބާރަށް އަސަރު ކުރާން އެއްވެސް ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނުފެނެއެވެ، އަދި ކޯޓުގެ އެ ޤަޟިއްޔާގައި ވަކި ހުކުމު ނުވަތަ ބަލަން

މަރުވެފައިވާކަމަށް ޙުކުމްކޮށްފައި ނުވާއިރު، ކޯޓުން ދިރިތިބި ބަޔަކު މަރުވެފައިވާކަމަށް ޙުކުމްކޮށްފައިވާ ކަމަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ކޯޓު ބަދުނާމުކޮށް ބަޔާނާ [illegible] ވާހަކަތަކެއް ދައްކާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަ އޮތުމެވެ.

(ނ) ތިންވަނަ ކަމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/11 ޤަޟިއްޔާގައި ޖޫރިމަނާކުރަން ޤާނޫނުގެ މާއްދާތަކާއި ޚިލާފުވުމުން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި، އެ މައްސަލަ ބަލަމުންދަނިކޮށް ރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށް ހިނގާ އެއްވެސް ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް އުވާލުމުގެ މަސައްކަތް ނުކުރުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-VA-J/1 (12 މާރޗް 2013) ވަގުތީ އަމުރު ނެރުއްވިފައިވަނިކޮށް، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން 16 ސެޕްޓެމްބަރު 2013 އިން ފެށިގެން 3 މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކަށް 10,000 (ދިހަހާސް) މެންބަރުން ހަމަކުރުމަށް ނޯޓިސްދީ، ބުނެފިނަމަ އަމުރާ ޚިލާފަށް އަމަލުކުރުމުން [illegible]، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/11 ޤަޟިއްޔާގައި ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ޤާނޫނުގައި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް އުފެއްދުމަށް 10,000 (ދިހަހާސް) މެންބަރުންގެ ޝަރުޠު ކަނޑައި ހުރަހަކަށްވާކަން [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީއާ [illegible] ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ޤާނޫނަށް [illegible] ސިޔާސީ ޕާޓީ އުފެއްދުމަށް [illegible] ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރުކަމަށް ވުމަށް އެދިފައިވާ މަދުވެގެން 3,000 (ތިންހާސް) މީހުންގެ ސޮއި ކާޑު، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުމުން [illegible] އަމަލުކުރުން [illegible] ކަނޑައަޅައި ޙުކުމް ކޮށްފައިވާއިރު، ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރުން 3,000 (ތިންހާސް) އަށްވުރެ، މަދުވެގެން ދިއުމަކީ ޕާޓީތަކުގެ އުވާލެވޭނެ ސަބަބެއް ކަމަށްބަލައި، އެ ޙުކުމް އެހެންގޮތަކަށް މާނަކުރުން [illegible] އަސާސްތަކާ [illegible]، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޙުކުމާ ޚިލާފުވާގޮތަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ސިޔާސީ ޕާޓީތަކަށް އަމުރުކުރަމުންދާކަން އެނގެން އޮންނަ އޮތުމެވެ.

(ރ) ހަތަރުވަނަ ކަމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނު މާނަ ކުރުމުގައްޔާއި ޝަރީޢަތުން ބަލާ އެނޫންވެސް މައްސަލަތަކުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ އެންމެފަހުގެ ނިންމުންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދައިން، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން "ޖުޑީޝަލް ރިވިއު" ކޮށް ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަމެއް އޮތްގޮތް ކަނޑައަޅައި އަބަދުވެސް ހިލާފުވާ ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ޤާނޫނަކުން ބައެއްވިޔަސް ނުވަތަ ދައުލަތުގެ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ނިންމުމެއް ނުވަތަ ބައެއް ނުވަތަ އިޖްރާއަތެއް ނުވަތަ އިޖްރާއަތުތަކުން ބައެއް ހުރިއްޖެނަމަ އެ ހިލާފުވާ މިންވަރަކަށް ރަސްމީ ކޯޓުތަކުގެ އެ ބާޠިލު ހިލާފު އަދި ޤާނޫނުއަސާސީއާ ހިލާފު އެއްޗެއްކަމަށްވާނަމަ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުންތަކަކީ ކޫޓޫކޫޓޫ އެއްކަތަކަށް ހަދައި، ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ އިތުބާރު ގެއްލިގެން ވަރަކަށްކަމާއި ވުމާއި އިލެކްޝަން ކޮމިޝަނުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހުކުމަށް ތަބާވުން ނުޖެހޭކަމަށް ތަކުރާރުކޮށް ވާހަކަދައްކައި ހަދާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަ އޮތުމެވެ.

(ބ) ފަސްވަނަ ކަމަކީ، ފާޅުކަން ބޮޑު ގޮތެއްގައި ތަކުރާރުކޮށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހުކުމްތަކާއި އަމުރުތަކާ ދެކޮޅަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން އަމަލުކޮށް އަދި ވާހަކަދައްކައި ހުރުމަކީ ނުވަތަ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން ފަދަ ދައުލަތުގެ މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާއަކުން ކޯޓު ހުކުމާ ދެކޮޅުހެދުމަކީ، ދައުލަތުގެ އެހެނިހެން ފަރާތްތަކާއި ފަރުދުން އެއީ މިސާލެއްކަމުން ބޮޑު އިތުބާރުވާ ތަބާވެރިން ކަމެއްކަން އެނގޭކަމާއި އޮތުމުން އެހެނިހެން ފަރާތްތަކުން އެ މިސާލުނަގައި އެއަށް މިސާލުނަގައިގެން އެކަން ވެގެންދާނީ ދައުލަތުގެ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުން ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުން ހިފެހެއްޓުމުގެ މުޅި ނިޒާމުގެ ބާރުކަނޑުވާފަދަކަންވުމާއި ނަމޫނާއެއްގެ ގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބާރު ކަނޑައެޅިފައިވާ ބަރާބަރުކަން ބަރުދަނާވުން އަމަލުތަކަކީ އެކަށަކަށްވެގެން ހިނގައިދާނެ

ކަންތައްތަކެއްކަމުގައި ވަނީ އެއީ ދައުލަތުގެ އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރު ނުވަތަ ޖުޑީޝަލް އޮތޯރިޓީ އާއި ކޯޓު ހުކުމްތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސާބިތުކޮށް އެނގެން އޮންނަ އޮތުމެވެ.

(ބ) [illegible] [illegible]، އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުން ދެމެހެއްޓުމުގައި އަދުލު އިންސާފުގެ ނިޒާމުގެ ބޭނުން [illegible] [illegible] ނުދިނުމުގައި އަދުލު އިންސާފު ގެ ބާރުގެ އިސްތިޤުލާލު ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އިސްނަގައިގެން އެޅުމަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] އެނގެން [illegible]، [illegible] ކޯޓުތަކުގެ ފަރާތުން ކޯޓުގެ ނިންމުންތަކާ [illegible] [illegible] [illegible] އަދި ކޯޓުގެ ހުކުމާ [illegible] ޢަމަލު [illegible] [illegible] އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޤާނޫނުއަސާސީ [illegible] ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] ކޯޓު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން، އެ [illegible] [illegible] [illegible] އިންސާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible]

ދަށުން އިސްނަގައިގެން ނުބެލެނިވި ކަންތައްތަކަކީ ވަކިކަމާއި އިސްތިޤްލާލުކަން ކޯޓުގެ ބުރަދަނާކަމާ ނަގާދެވިއްޖާކަން އެނގެން އެންމެފަހުގެ ގޮތެވެ.

(ށ) ހަތްވަނަ ކަމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގައި، އަސާސީ ޙައްޤުތައް ތަންފީޒުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ ވެރިކަން ނުގެނެއްޓުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެދަށުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68 ވަނަ މާއްދާއި 69 ވަނަ މާއްދާގައި ހުރި ނަޞްސަން ރިޢާޔަތްކުރަމުން، ކޮމަންވެލްތުގެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބާރުތަކުގެ އަސާސީ މަބާދިއުތަކުގެ މިނިވަންކަން މާނަކުރުމުގައި ޖުޑީޝަރީ އިންސާފު ޝަރުޢީގެ ހަމަހަމަކަމާއި ބިނާކޮށްފައިވާ މިނިވަންކަމުގެ ބާރު ކޯޓުތަކުން ލިބިދޭ ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާއި މުސްތަޤިއްލުކަމުގެ ބާރު އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާތަކުގެ ރިޢާޔަތްކުރަމުން ވެސް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބާރުތަކާއި ޤާނޫނަކުން އެއްވެސް ބާރެއް ބެލުމުގެ ކަންކަން ނުވަތަ މިނިވަންކަމުގެ އުޞޫލުތަކާއި ބުރަދަނާކަމުގެ ގޮތުން ވަރަށް ބޮޑަށް ބަލާއިރު ބޮޑުތަކަށް ބެލޭ އެއްގޮތަށް ވަރަށް ގިނަ ނުވަތަ ދުސްތޫރީ އޮތް ވަކި ގާނޫނުތަކާއި ބުރަދަނާކަމަށް ބަލާ ބާރުތަކެއް ނުވަތަ އިސްލާމީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެއްވެސް މާއްދާއެއް ނުވަތަ ތަޢާރުފުތަކެއްގެ ނުވަތަ ނަގާނޫނުގެ އެކަށީގެން އެކުލެވޭ ޤާނޫނުއަސާސީގައި މިނިވަން ކަމުގެ ނުވަތަ ނުވާނެ ކަންކަމުގެ އުޞޫލުތަކާއި ވިސްނާއިރު، ލޯ އޭޝިއާ (ދަ ލޯ އެސޯސިއޭޝަން ފޯ އޭޝިއާ އެންޑް ދަ ޕެސިފިކް) އިން ނެރުއްވާފައިވާ ބެއިޖިން ސްޓޭޓްމަންޓް އޮފް ޕްރިންސިޕަލްސް އޮފް ދި އިންޑިޕެންޑެންސް އޮފް ދަ ޖުޑީޝަރީގެ ތަސްދީޤުކުރާ އެއްގޮތަށް އަދި ލޯއޭޝިއާ އާއި ޕެސިފިކް ގައުމުތަކުގެ ޗީފް ޖަސްޓިސްން 1995 ގައި ބެއިޖިންގައި (މަނިލާގައި 1997 ގައި އިޞްލާޙު ގެނެވިފައިވާ) އެއްބަސްވުމުގައިވާ ގޮތުގައި ޖުޑީޝަރީއެއްގެ މުސްތަޤިއްލުކަމާއި އަދި ރަނގަޅަށް ހަރުދަނާކަމާއެކު، ޖުޑީޝަރީއެއްގެ މަސައްކަތް ހިނގަހިނގާއެކީ ދުރުހެއްޓުމަށްޓަކައި އެންމެ ދަރަޖައިގެ، ޖުޑީޝަރީއެއްގެ ވަކިވަކިވެގެންވާ ނުވަތަ މަދުކުރެވިގެން ކުރުމަށް ވާންވާނެކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މިންގަނޑުތައް ކުރުގައިވާ، ހުރިހާ މިހެން ޤާނޫނީ ބާރުތަ

ދަށުގައި ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމާއެކު ދިރިއުޅޭނެކަން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމާއި ޤުޖީ ޝަވް ވަންހަސްޝަންގެ ފުރިހަމަ އިންސާފުގެ ތޯރާގައި އިންސާނީ ބައްދަލުކުރަން ދާންޖެހޭ ގަދަބާރުދިނުމާއި، އެ ބައްލަވާ ހާސިލުކުރުން ކުރެއްވުމާއި މީސްތަކުންގެ ދުޅަހެޔޮކަމާއި ތަޢުލީމާއި މީސްތަކުންގެ ދުނިޔޭގައި ގާނޫނު ހިންގުން ހިމެނިގެން އުސޫލުތަކާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68 ވަނަ މާއްދާއާއި 69 ވަނަ މާއްދާގެ ބަޔާންކޮށްދޭ ނައްސުން ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، އެ މިންގަނޑުތަކަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކަކީ ސަރުކާރުން އެކަން އުސޫލުތައް، ޤާނޫނުއަސާސީއާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ގެ އަސާސީ މަޤްޞަދުގެ އުސޫލުތަކާއި، އަދި ޤާނޫނުގެ ބުނާގޮތުގައި މިނިވަން އިންސާފުވެރި އިންތިޚާބުތަކަކީ ޑިމޮކްރަސީގެ އަސާސީ ސިފަތަކުގެ ތެރެއިން ސަރުކާރެއް އުސޫލުން ވޯޓުދިނުމުގެ ބައްޓަންވެފައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 26 ވަނަ މާއްދާއިން ކަށަވަރުކޮށްދޭ ދިވެހިވާ އަސާސީ ބައިވެރިކަމުގައި ޑިމޮކްރެޓިކް އަސާސްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ސިޔާސީ ރައްޔިތުން ބައިވެރިވުން އޮންނަ، މިނިވަން، އިންސާފުވެރި، ހާމަކަން ބޮޑު އަދި އިތުބާރުކުރެވޭނެ ގޮތެއްގެ މަތިން ބާއްވާ އިންތިޚާބުތަކުން ނަތީޖާ ކުރިމަތިލާފަރާތްތަކާއި އަދި އިންސާފުވެރި މިނިވަން އަދި ނަޒާހަތްތެރި އިންތިޚާބެއް ބޭއްވުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ މާއްދާތަކާއި ދުސްތޫރީ ނަޒަރިއްޔާގެ ބުދު ޕްރިންސިޕަލްތަކުގައި ހިމެނޭ މަބާދިތަކަކީ ބާރުވެރިން، އެއްވެސް ފަރުދެއްގެ ނުފޫޒު ސިޔާސީ ޖަމާޢަތެއްގެ ސިޔާސީ ނުފޫޒު އިންތިޚާބީ ބައްޓަމާ ހިސާބުން ކަނޑައެޅޭ ހިންގާފިނަމަ އެކަމުން ބަލަހައްޓާ ދިނުމުގެ ބައްދަލު އެއްގަމުގެ ވިޔަފާރިވެރިން އެ ބައިތަކުގެ މުޅިގައި ވޯޓުލުމުގައި ވޯޓާ މީހެއްގެ ގޮތުގައި ތަޢާރުފްކުރި ވެރިކަމުގެ ބައިގެ، ކަނޑައެޅުން ބައްލާއި އިންތިޚާބުގެ ކަންކަމާ ގުޅުން ކުރާ ޝަކުވާތަކާއި ތުހުމަތުތަކާއި އިޖުރާއަތުތަކާއި، އެކަމަށް ކަނޑައެޅިގެންވާ މުއްދަތުގައި، ވަކިކުރެވިދާނެކަން ބެލެހެއްޓުން ނިޔަތުގައި، ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާއިން ބައްލަވަމުން ގެނެސްދިނުމުގެ ގާއިމުކުރެވިފައިވާ އިންތިޚާބުތަކުގެ އެންމެހައި އިޖުރާއަތުތަކަކީ އެއްގޮތަށް ރައްޔިތުންނާއި ސިޔާސީ ފަރާތްތަކަށް އިތުބާރުކުރެވޭ އަދި ބަރާބަރު ފުރުޞަތު މުނާސަބުކުރެވޭ ގޮތަށްވެފައި، ބޭނުން

އޮޅުވާލުމާއި މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމަށް (އިލެކްޓޯރަލް ފްރޯޑަށް) މަގުފަހިވެފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ކަންތައްތައް ހުއްޖަތުން ގޮތަށް ކަނޑައެޅިފައިވާއިރު، ޝަކުވާއެއް ނުވަތަ އިޢުތިރާޟެއް ހުށަހަޅައިދިނަމަ، ވަކި މީހަކާމެދު ތަފާތުކުރުމެއްނެތި ވަކިފަރާތަކަށް ބުރަވުމެއްނެތި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގައި ތަޙްޤީޤުކުރުމާއި ބަލައި ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އިންޞާފުވެރި ޝަކުވާތަކަށް ޙައްލު ލިބިދެވޭނެކަން އެއީ އިލެކްޝަން ޕްރޮސެސް ގެ އިންޓެގްރިޓީ ކަށަވަރުކުރުމުގައި އޮބްޒަރވަރުން ބަލަހައްޓާ އެއް އަސާސެއްކަމާއި، އިންތިޚާބުގެ އުސޫލުތަކާއި ކަންތައްތަކާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އުސޫލު ބައެއްގޮތް ހިމެނޭކަމަކަށް ވީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ވޯޓުދޭ ކޮންވެންޝަނުގެ ޝަރުޠުތަކަށް ފަދަ މައުލޫމާތުތަކާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ތަޖުރިބާތަކުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ފެންވަރު ކޮމަންވެލްތު އުސޫލުން ބައިގޮތް މަޢުލޫމާތުތަކުގެ އާއި މަޢުލޫމާތު ސުރުޚީގެ ބައްދަލު އަސާސީ ބައްދަލުކޮށް ވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަނޑައެޅިފައިވާ ހިފެހެއްޓުމަށް ސަރުކާރާ މަޢުލޫމާތުތަކުގެ ފުރިހަމަ، އިންތިޚާބުތަކުގެ އޮންނަނީ މަޢުލޫމާތު ބައެއްޓޮނު ފެނޭ ގޮތް ހަމަހަމަ ޕްރޮސެސްގެ އެއް ޝަރުޠުތަކުގެ ތެރޭން އިންތިޚާބުގެ އޮންނަނީ ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ އިދާރީ މަސައްކަތްތަކާ ދުސްތޫރީ ގޮތުން އަދި ޤާނޫނީ ގޮތުން ސަރުކާރު ޢިނާޔަތްތަކާ ބޭނުންކުރުމާއި އެއް އިންތިޚާބުގެ ނަޒާހަތްތެރިކަމާއި އިންސާފުވެރިކަމާއި އަދި އިންތިޚާބުގެ ކަންތައް ހިނގަމުން ދާއިރު ޕްރޮސެސް ގެ ތެރެއިން، ޤާނޫނީ އިދާރީ މަސައްކަތްތަކާ އިލެކްޝަންގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ޝަރުޠުތަކާ އަދި ގޮތުން، ބައިނަލްއަޤްވާމީ އުސޫލުތަކާއި ޤާނޫނީ ތަޢާރަފުތަކާ އިދާރީ ކަނޑައެޅުމާއި ކަނޑައެޅިގެން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ޢަމަލުކުރަމުން ބޭނުންވާ ކުރިމަތިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިޖުތިހާދުން ބައެއްގޮތަށް އެއްވެސް ހަމައެއްނެތް އުސޫލުން އެނގެން އޮތުމެވެ.

(ހ) އަސާސީ ޤާނޫނު، ދައުލަތުގެ އިދާރީ ނުވަތަ ތަންފީޒީ ނިޒާމުތަކާއި ޤާނޫނު ތަކާއި ޤަވާއިދުތަކުގެ ޝަރުޢީ އަދި ކަނޑައެޅިގެން ކަމާބެހޭ ދަސްތޫރީ ކޯޓުތަކުން އެގޮތަށް މަޢްސޫލުކޮށް ބަލައި

ރިވިއުކޮށް އެފަދަ ނިންމުންތަކާއި، ޤާނޫނުތައް ދުސްތޫރީ ގޮތުން ސައްޙަކަން ނުވަތަ ބާތިލުކަން ކަނޑައެޅުމާއި ޤާނޫނު ތަޠްބީޤުކޮށް އަދި ޤާނޫނު ތަފްސީރުކޮށް ޤާނޫނަކީ ކޮބައިކަން ކަނޑައެޅުމަކީ (މަރބަރީ ވަރސަސް މެޑިސަން ޤަޟިއްޔާގައި ޗީފް ޖަސްޓިސް މާޝަލްގެ އިބާރާތުންނަމަ

"It is emphatically the province and duty of the judicial department to say what the law is.")

ޖުޑިޝަރީގެ އިންޑިޕެންޑެންސް [illegible] ދުނިޔޭގެ ދިމިޤްރާޠީ އަދި [illegible] ތަރައްޤީ އެއްވެސް މުޖްތަމަޢުގައި ހިމާޔަތް [illegible] މި އުސޫލުތަކަކީ ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލް ޖުރިސްޕްރޫޑެންސްގައި އިސްތިޤްރާރުވެފައިވާ މަބްދައުތަކެއްކަން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮތުމުގެ އިތުރަށް، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިނިވަން އިންސާފުވެރި އިންތިޚާބުތައް ކަށަވަރުކޮށް ދިނުމާއި، ސަރުކާރުގެ [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/42 ޤަޟިއްޔާގައި ޤާނޫނުއަސާސީއާ [illegible] ޤާނޫނުތަކާއި [illegible] [illegible] އިންސާފުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] އަދި ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] ހިނދަކު، އެއަށް [illegible] އަދި ކޯޓުގެ އެފަދަ [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ވ) ނުވަތަ ކަމަކީ، އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާ ސުޕްރީމް ކޯޓުކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ސާފުބަހުން [illegible] [illegible]، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި "މައްސަލައެއްގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ [illegible] [illegible]

ސަފަރު 20ގެ16

އާންމުކޮށް ޝާއިޢުކުރުވިފައިވާ ޙުކުމްތަކުންނާއި އެކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތަށް ބެލުމުން އެނގެންއޮންނާނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޙުކުމްތަކާއި ނިންމުންތަކަށް އިހާނެތިވެ ކޯޓުގެ ޙުރުމަތް ކެނޑުމުގެ ޒިންމާ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ އިސް މަސްއޫލުވެރިން އުފުލަންޖެހޭނެކަން ފާހަގަކުރުވިފައިވާކަމެވެ.

ޙުކުމް:

އިންތިޚާބު ތަކުގައާއި ރައްޔިތުންގެ ހިޔާލު ހޯދުމުގެ އާންމު ވޯޓުތަކުގައި ބައިވެރިވުމާއި އެ މީހަކު އަމިއްލައަށް ނުވަތަ އެ މީހަކު މިނިވަންކަމާއެކު އިޚްތިޔާރުކުރާ ވަކީލުން މެދުވެރިކޮށް ރައްޔިތުންގެ ކަންތައްތައް ހިނގުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ޙައްޤު އުމުރުން 18 އަހަރުން މަތީގެ ކޮންމެ ދިވެހި ރައްޔިތަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 26 ވަނަ މާއްދާއިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުކަމުގައިވާއިރު، އިންތިޚާބުތަކާއި ރައްޔިތުންގެ ހިޔާލު ހޯދުމުގެ އާންމު ވޯޓުގެ ކަންކަން ހިންގާނީ އިންސާފުވެރިކޮށް ކާމިލު ބިރުވެރިކަމާއި، ބިރުދެއްކުމާއި، ޒޯރުކުރުމާއި، ނުހައްގު ނުފޫޒާއި އަދި ކޮރަޕްޝަނުން މިނިވަންކަމާއެކު ރައްޔިތުންނަށް ވޯޓުލުމުގެ ޙައްޤު ފުރިހަމައަށް އަދާކުރެވޭ ގޮތަކަށް ކަށަވަރުކުރުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 170 ވަނަ މާއްދާއިން ލާޒިމްކޮށްފައިވާކަމެއް ކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީން ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނުގެ ވެރިކަން (rule of law) ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި މީލާދީ ސަނަތުން 2013 ވަނަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭއްވުނު ރިޔާސީ އިންތިޚާބާ ގުޅިގެން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ އަމުރުތަކާއި އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/42 ދަޢުވާއާގައި، ޤާނޫނުގައި ކަންއޮތްގޮތް ބަޔާންކޮށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ ފައިސަލާކުރަނިވި ޙުކުމުގެ ޙުއްޖިއްޔަތު (res judicata) ލިބިގެންވާ ޙުކުމާއި އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް ރަޖިސްޓަރީކޮށް ހިންގުމަށްޓަކައި 10،000 (ދިހަހާސް) މީހުން ބޭނުން ޕާޓީމެމްބަރުކަން ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2013 (ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ޤާނޫނު) ގެ 8 ވަނަ މާއްދާ އާއި 11 ވަނަ މާއްދާގައި

އޮޕްއޮޕުލަރީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ އިތުރުން ދުނިޔޭގެ ކުރިއަރާފައިވާ ދިމިޤްރާޠީ އެހެނިހެން މުޖުތަމަޢުތަކުގައި ޢަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލުތަކާ ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ ގާނޫނު ނަންބަރު 4/2013 (ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ގާނޫނު) ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި ސިޔާސީ ޕާޓީ ރަޖިސްޓްރީކޮށް ހިންގުމަށްޓަކައި 10،000 (ދިހަހާސް) މެންބަރުން ތިބުން ޝަރުޠުކޮށްފައިވުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފުކަމަށް ބަލައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/11 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާ ޙުކުމާއި އަދި އެ ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމްކުރި ފަހުން އެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމާ ޚިލާފަށް 3,000 (ތިންހާސް) މެންބަރުން ހަމަވާނަމަ ޕާޓީތަކެއް އުފެދޭނެ ގޮތަށް ޤަބޫލުކުރާކަމަށް ބުނެ، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން އިޢުލާންކުރުމާ ގުޅިގެން ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ދަފްތަރުގައި 3,000 (ތިންހާސް) މެންބަރުން ތިބި އެސޯސިއޭޝަނަކަށް ބަދަލުވެގެން، ކުރީގެ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގައި ކައިރިވެފައިވާ އެއްވެސް ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް އުވާލުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/11 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާ ޙުކުމާ ޚިލާފު ކަމުގައިވާތީ އަދި ކުރިގައި އިޢުލާންކުރެވުނުއިރު ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ގާނޫނާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފަށް ސިޔާސީ ޕާޓީތައް ނެތުމާ، އެފަދަ ޙާލަތެއް ދިމާނުވާނޭ ކަމަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/11 ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކާއި ހުރެ 3،000 (ތިންހާސް) މެންބަރުން ފުރިހަމަނުވާ ކަމުގައި ވިޔަސް، ކުރިންސުރެ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް އުވާނުލެވޭނެ ކަމަށާއި، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުން ކަނޑައަޅާ ނަންބަރު 2014/SC-SJ/01 ކޯޓު އަމުރަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ތަބާވެފައި ނުވާތީއާއި، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއް ޙައްޤުތަކުގެ މަތީގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނުއަސާސީން ކަނޑައަޅާފައިވާ "ބާރުތައް ވަކިކުރުމާއި، ބާރުތަކުގެ ބެލެންސް، ރޫލް އޮފް ލޯ، އިންޑިޕެންޑަންސް، ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލިޒަމް އަދި ޖުޑިޝަލް އިންޑިޕެންޑަންސްގެ ބައެއް ކޮންސެޕްޓްތައް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭއްވި އިންތިޚާބުތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 170 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ފަދަ އަމާން މާޙައުލެއްގައިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ ހުކުމާއި އަދި އެކަމާ ބެހޭގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ ކޯޓު އަމުރުތަކަށް އިހްތިރާމްކުރުމާ، މީޑިއާގެ ވަސީލަތްތައް ގުޅުވެރިކޮށް ބްރޯޑްކާސްޓް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި އެ މާއްދާގެ (ރ) އާއި 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ 77 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަހްކާމްތަކާ ޚިލާފަށް ބޮޑު ގޮތެއްގައި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ނިކަމެތިކޮށް ދައްކައި، އަދިވެސް އިންތިޚާބު ޤާނޫނުއަސާސީ ހަރަކާތްތަކުގައި، ކޯޓު ބަދުނާމުކުރުމުގެ އިތުރަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް ހ. ތަލަމުދީގެ ޤާއިދު ތަޢުފީޤު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިޖުރާއަތުތަކާއި އިންޒިބާތުތަކާ ދެކޮޅަށް އިހާނެތިކޮށް ވަރަކަށްދަށްކަމި ކޯޓުގެ ބުރުގަތްތަކަށް ޖަވާބުދީ، ޤައުމީ ރޭޑިއޯގެ މީޑިއާތަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ރ) ގައި ބުނެފައިވާ ކޯޓުގެ ޙުރުމަތް އުނިކަން އަންނަ ފަދަ އަމަލުތަކަކަށް ވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (1)، (2)، (3) އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ސުޕްރީމް ކޯޓުން، އަމުރު އިންޒާރު ދާއިމީކުރުމާއި އަމުރު އިންޒާރުގެ ބޭނުން ނަގަމުންދާތީއާއި ހިފެހެއް ނުދިނުމަށް އަމުރު އިންޒާރު ދާއިމީކުރުމުގެ ބާރު ފަރާތާއި ހަވާލުކުރި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ނިގާހުބާނީގެ މަސްއޫލިއްޔަތާއި ބާރުގެ ދަށުން، އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަވާއިދުގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ މަޤްޞަދު ރިޢާޔަތްކޮށް، ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކުގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހ. ތަލަމުދީގެ ޤާއިދު ތަޢުފީޤު 06 މަސްދުވަހަށް ޖަލަށްލުމަށް ހުކުމްކުރުމާއި، އެ ހުކުމް 03 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް ތަންފީޛުކުރުން ފަސްކުރުމަށް އަމުރުކުރުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ޙުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތުމުގެ އަހުދުގެ މަތިން މަޤާމުގެ

މަސްއޫލިއްޔަތާ ހަވާލުވުމަށްފަހު، ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން ހިންގުމުގެ ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭ އެ ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް، ފުއާދު ތައުފީޤާއި، ނައިބު ރައީސް އަޙްމަދު ފައްޔާޒާ ދެ މީހުން، އެ ދެ މީހުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތެއްގައިވެސް އަދާކުރުމުން އެއްކިބާވެގެން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އަށާއި، ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ބެލެނިވެރިޔާގެ ހައިޘިއްޔަތުން، ޤާނޫނުގައި ކަންއޮތްގޮތް ބަލާއިރު، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކުރައްވާ ހުކުމްތަކާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަމުރުތަކަށް [illegible]، ތަންފީޛުކުރުމުގެ ޒިންމާ [illegible] [illegible]، އެ ކޮމިޝަނުގެ އެންމެ އިސް ދެ މަސްއޫލުވެރިން ކަމުގައިވާ .އެ ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް، މ. [illegible] ފުއާދު ތައުފީޤާއި، ހ. [illegible] އަޙްމަދު ފައްޔާޒު އާއި ދެމީހުން އުފުލަންޖެހޭ [illegible] [illegible]، މި [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާއާ [illegible] [illegible] އާއި އަދި މި [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ރ) ގައި ބުނެފައިވާ ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] އަންނަ [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (1)، (2)، (3) އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމްކުރުމުގައި ޢަދުލު އިންސާފުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމު [illegible] ބާރުގެ ވަޤާރާއި ހައިބަތު ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ނެގެހެއްޓުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާއި ބާރުގެ ދަށުން، އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަވާއިދުގެ 88 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް، މ. [illegible] ފުއާދު ތައުފީޤާއި، އެ ކޮމިޝަނުގެ ނައިބު ރައީސް، ހ. [illegible] އަޙްމަދު ފައްޔާޒާ، މި ދެމީހުންގެ [illegible] އެ ކޮމިޝަނުގެ [illegible] ހައިޘިއްޔަތުން [illegible]، އަދި އެ ދެމީހުންގެ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުކަމުގެ [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅައި، [illegible] [illegible] 2014 ވަނަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބާއްވަންޖެހޭ

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބު، މިހާރުވެސް އެ އިންތިޚާބު ބޭއްވުމަށްޓަކައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ތާރީޚުގައި، ބޭއްވުމަށްޓަކައި ދިވެހި ސަރުކާރާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި އިންތިޒާމުތައް މިއަދުން ފެށިގެން ލަސްވެގެން 06 ދުވަހުގެ (ބަންދުދުވަސްތައް ހިމެނޭގޮތަށް) ތެރޭގައި ކޮށްނިންމުމަށްފަހު، ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެ އިންތިޚާބު ބޭއްވުމަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނާއި ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އެންމެހައި ފަރާތްތަކުން އަމުރުކޮށްފީމެވެ.

އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު އަޙްމަދު ފާއިޒް ޙުސައިންގެ ރައުޔު

މިއީ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ބާއްވާފައިވާ ޕްރެސް ކޮންފަރެންސްތަކާއި ނޫސްބަޔާންތަކުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/42 ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމާއި އެ ޙުކުމުގައިވާ ގައިޑްލައިންތަކާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/11 ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމުގެ ބާރުކަނޑޭގޮތަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން ވާހަކަ ދައްކައި އަމަލުކޮށްފައި ވުމާއި 10,000 (ދިހަހާސް) މެންބަރުން ހަމަނުވާ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކަށް އެ އަދަދަށް މެންބަރުން ހަމަކުރުމަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން އެންގުމާ ގުޅިގެން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރުނު އަމުރު (ނަންބަރު 2014/SC-SJ/1) އިން ސިޔާސީ ޕާޓީތައް އުވިގެން ނުދާނެކަމަށް އަންގާފައި ވިޔަސް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ސިޔާސީ ޕާޓީތައް އުވާލައި ހިންގާފައިވާ އަމަލުތަކަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުންތަކުގެ ބާރު ކަނޑައެޅޭގޮތަށް އަދި ރައްޔިތުންގެ މެދުގައި ޝަރުޢީ ދާއިރާއާ މެދު އޮތް އިތުބާރު ގެއްލޭގޮތަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ހިންގާފައިވާ އަމަލުތަކެއްކަމަށް ބަލައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޙުރުމަތްކެނޑި މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓު އިސްނަގައިގެން ބެލި މައްސަލައެކެވެ.

މި މައްސަލާގައި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންގެ މައްޗަށް ކުރެވިފައިވާ ތުހުމަތަކީ ކޯޓުގެ ޙުރުމަތް ކެނޑުމާ ބެހޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަމަލުކުރެވޭ ޤާނޫނާއި ޤަވާޢިދުތަކާއި ސުލޫކީ މައްސަލަ ބަލާ ފަރާތްތަކުގައި މިފަދަ މައްސަލައެއް ބެލުމުގައި އެ ފަރާތްތަކުގައި ގެންގުޅޭ ހަމަތަކަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވެ އެވެ.

1. ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ސުއޯމޯޓޯ “Suo Moto” ނުވަތަ "އޮން އިޓްސް އޯން މޯޝަން" މައްސަލަ ބެލުމަކީ އެހެން ފަރާތަކުން ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމަކާނުލައި ފަނޑިޔާރުގެ އިސްނެގުމަކުން މައްސަލަ ބެލުންކަމާއި މިފަދަ މައްސަލަތަކަށް ފައިލުކުރެވޭ އެ މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރުން ނުވަތަ ފަނޑިޔާރުންގެ ވިސްނުންކަން އެ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކާ ނުވަތަ ފަރާތެއްކަމަށްވާ ބެހޭ މައްސަލަތަކާ

ގޮތެއް ކަނޑައަޅުއްވަން ކަމާއި އެހެން ފަރާތްތަކުގެ ހުރަހަޅުއްވުމާއި ފަނޑިޔާރުގެ އަމިއްލަ އިސްނަގަވައިގެން މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ ޤަވާޢިދު ނުވަތަ ސުލްޠަތް މައްސަލަ ބަލަނީ ސަރަޙައްދުތަކުގެ ބައެއް ޤައުމުތަކުގެ އިންޑިއާ، ޕާކިސްތާން، ބަންގްލަދޭޝްގައި ކަމާއި މިޤައުމުތަކުގެ ތަޖުރިބާވެސް އެކަން ފުޅާކަން ސުޕްރީމް ޖުރިސްޑިކްޝަނުގެ ދަށުން މައްސަލަތައް ބަލާ ޕާކިސްތާނުގައިކަމާއި އިންޑިއާ އާއި ޕާކިސްތާނުގައި ސުޕްރީމް މައްސަލަ ބެލުމުގެ ބާރު ލިބިފައި ވަނީ އެ ޤައުމުތަކުގެ ޤާނޫނުއަސާސީން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ކަމާއި އިންޑިއާ އާއި ޕާކިސްތާނުގައި ސުޕްރީމް މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދާގޮތް ބަލާއިރު މި ދާއިރާގައި ސުޕްރީމް މައްސަލަތައް ބެލުމުގައި އަސާސީ ތަފާތުކަމާއި ޕާކިސްތާން ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި ފަނޑިޔާރު އިސްނަގައިގެން މައްސަލަ ބަލައިގަތުން ބާރުދީފައި ވަނީ އެ ޤައުމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން އަސާސީ ޙައްޤު ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ ކަމުގައި ގޮތުން ކަމާއި "The Constitution of The Islamic Republic of Pakistan" ގެ 184 ވަނަ މާއްދާގައި ވަނީ އިޖުތިމާޢީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ސުވާލު އުފެދިއްޖެ ހާލަތްތަކުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނޭ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ތަންފީޒުކުރުމަށްޓަކައި ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އިސްނަގައިގެން އަމުރު ނެރުމުގެ ބާރު ޕާކިސްތާނުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިގެން ވާކަން އެވެ. ކޯޓުގެ ހުރުމަތްކެނޑުމުގެ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޕާކިސްތާނުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓާއި ހައިކޯޓަށް އޮތްކަމުގައި ވިއަސް ކޯޓުގެ ހުރުމަތްކެނޑުމުގެ މައްސަލަ ސުޕްރީމް ޖުރިސްޑިކްޝަނުގެ ދަށުން ބެލުމުގެ ބަލާފައި ކަނޑައަޅާ ވަކި ފިޔަވަޅުތަކުން އެ މައްސަލައަކާ ބަލާކަމުގައި އިންޑިއާގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަކީ އިންޑިއާގެ "The Contempt of Courts Act 1971" ގެ ދަށުން ކޯޓުގެ ހުރުމަތްކެނޑުމާ މައްސަލަތައް އިސްތިއުނާފުކުރާ ކޯޓެއްކަމާއި މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގެ ކޯޓަކީވެސް އިންޑިއާގެ ހައިކޯޓަށް ކަމާއި ނަމަވެސް "The Constitution of India" ގެ 129 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޓުގެ ހުރުމަތްކެނޑުމާ މައްސަލަތަކުގައި އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވުމުގެ ބާރު އިންޑިއާގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިގެން ވާކަމާއި އިންޑިއާގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމުގައި ކޯޓު ކޮންޓެމްޕްޓް މައްސަލަތަކަކީ ދެ

ނިޒާމެއްގެ ދަށުން އަމަލުކުރެވޭ މައްސަލަ ތަކެއްކަމާއި ސިވިލް ކޮންޓެމްޕްޓަކީ ކޯޓުގެ ޙުކުމަކަށް ނުވަތަ އެންގުމަކަށް ނުވަތަ އަމުރަކަށް ގަސްދުގައި އަމަލު ނުކުރުމާއި ކޯޓުގެ ޙުކުމަކުން ނުވަތަ އަމުރަކުން ވަކިފަރާތަކަށް ލިބުން ހުއްދަ ކޮށްފައިވާ މަންފާއަކަށް ގެއްލުމެއްދިނުމުން ކޯޓުގެ [illegible] ކްރިމިނަލް ކޮންޓެމްޕްޓްގެ ގޮތުގައި އިންޑިޔާގެ "The Contempt of Courts Act 1971" ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ވަކި އަދުލު އިންސާފުގެ [illegible] ކަންތަކަށް ހުރަސް އެޅުމުގެ ގޮތުން ނުވަތަ ހުރަސް އަޅަން މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ގޮތުން ދައްކާ [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible]، [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރުމަކީ ކްރިމިނަލް ކޮންޓެމްޕްޓް ކަމަށެވެ.

2. ދެވަނަ ކަމަކީ، އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުން [illegible] ކޯޓުތަކުން އަދާ [illegible] ކަމުގައިވާ ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ދިނުމުގެ [illegible] ކޯޓުތަކަށް ލިބިދީފައިވާ ބާރެއް ކަމުގައި [illegible] [illegible] އެއީ ބައެއް ޤައުމުތަކުގެ ޤާނޫނުއަސާސީން ލިބިދޭ ދުސްތޫރީ ބާރުތަކާއި [illegible] ޤަވާޢިދުތަކުގައި ޤާނޫނުތަކުން ލިބިދީފައިވާ ބާރެއްކަމުގައި ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިނިވަންކަމުގެ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ނަމަވެސް އަދުލު އިންސާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުތަކަށް މިބާރު ދީފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަ ކަމެވެ.

3. ތިންވަނަ ކަމަކީ، އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުން [illegible] އަދުލު އިންސާފުގެ ނިޒާމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ބާރުއެޅުމުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަވާއިދު (2009) ގެ 86 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައި ވާކަމާއި މި ޤަވާއިދުގައި ހިމެނޭ އުސޫލާ އެއްގޮތަށް ޝަރީޢަތުން ހުކުމް ވެއްޖެނަމަ ކޯޓުގެ އަމިއްލަ އިސްނެގުމުގެމަތިން ނުވަތަ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުގެ އެދުމުގެމަތިން އަދާލަތު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ނުވަތަ އަދުލު އިންސާފުގެ ނިޒާމުގެ ބޭނުން ނަހަމަގޮތުގައި ހިފައިނުގަތުމަށްޓަކައި ކޯޓަށް ފެނިއްޖެ އަމުރެއް ނެރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވާކަން ބަޔާންކޮށްފައި ވާކަމެވެ.

4. ހަތަރު ވަނަކަމަކީ، ކޯޓުގެ ޙުރުމަތްކަނޑައިގެން ވަގުތުން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ބާރު ފަނޑިޔާރުންނަށް ލިބިދޭ އެއްބާރަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 76 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ކަމަކުންކުރު ކަމެއް ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ކުރިމަތިވާ އެފަދަ އަމަލެއް ހިންގި ފަރާތަކާމެދު ވަގުތުން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ބާރު މި މާއްދާއިން ފަނޑިޔާރަކަށް ލިބިގެން ވާކަމާއި އަނެއް ހާލަތަކީ ކޯޓުގެ ޙުރުމަތްކެނޑުން ކަމަށް ބެލެވޭވަރަށް ކަމެއް ކުރި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ނޫންކަމުގައި ވިޔަސް ކޯޓު އިމާރާތުގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ ގޯތިތެރޭގައި ކޯޓުގެ ޙުރުމަތްކެނޑުން ކަމަށް ބެލެވޭވަރަށް ކަމެއް ކޮށްފިނަމަ ވަގުތުން ފިޔަވަޅުއެޅުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ކޯޓުގެ ޙުރުމަތް ރައްކާތެރިކުރުމާބެހޭ ޤަވާއިދު (2008) ގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައި ވާކަމާއި މިނޫން ބާރުތަކުގައި ކޯޓު ކޮންޓެމްޕްޓް ފަދަ ކަމެއްކުރިކަމަށް އިސްވެގެން ފިޔަވަޅު އަޅާއިރު އަދިހަމައެކު ކުރުވުން ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ އާއްމު ހަމަތަކުގެ މަތިން ދިފާޢުވުމުގެ ފުރުސަތު ލިބިގެންދާގޮތަށް ހަމަކާއި ޤަރީނާގެ އަލިގައި ވަޒަންކުރެވިގެން ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ހަމަތަކުގެ މަތިން ހިނގާ ޝަރީޢަތަކުން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

ވީމާ، އިސްލާމް ފުޤަހާއުންގެ ކަންތައްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު ޢަރަބުންގެ ރައްޔާ އިލްމުވެރިން ކުރީސަލަފުން ބައްލަވާއިރު ފުރޫޢު ކަންފުރުސަތުތަކާއި ނޫނަސް ބަޔާންކޮށްދެއްވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޙުރުމަތްކެނޑުމާގުޅޭ ގަވާއިދުން އެ ކޮމިޝަނުގެ މަސްދަރުން ހައްކާއިވާ ފަރާތްތަކަށް ރާއްޖޭގެ

މީޑިޔާތަކުގެ ކުރިމަތީގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކެއްކަން އެނގެން އޮތްހިނދު، މި މައްސަލަ ބެލެނީ މިހާރުވެސް އަމަލު ކުރަމުންދާ ގޮތުގެމަތިން ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ހަމަތަކާއި އެއްގޮތް ވާގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

ފަނޑިޔާރު އާދަމް މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲގެ ޚިޔާލު

ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް

1- މި މައްސަލައަކީ ރިޔާސީ އިންތިޚާބު 2013 އާ ގުޅޭގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމާއި، އެހުކުމުގައިވާ ގައިޑްލައިންތަކުގެ ބާރު ކެނޑޭގޮތަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ބާއްވާފައިވާ ޕްރެސްކޮންފަރެންސްތަކާއި ނޫސްބަޔާންތަކުގައި ވާހަކަދައްކާފައިވީ އާއި ކުދި ޕާޓީތައް އުޅިގެން ދިޔުމާއި ގުޅޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/11 ޤަޟިއްޔާއިން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމުގެ ބާރު ކެނޑޭގޮތަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ސިޔާސީ ޕާޓީތަކަށް 10,000 (ދިހަހާސް) މެންބަރުން ހަމަކުރުމުން އެންގުމާ ގުޅިގެން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-SJ/01 އަމުރުން ސިޔާސީ ޕާޓީތައް ނުއުވޭނެކަމަށް އަންގާފައިވިކޮށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ސިޔާސީ ޕާޓީތައް އުވާލައި، ހިންގާފައިވާ ޢަމަލުތަކަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުންތަކުގެ ބާރު ކެނޑޭގޮތަށް ރައްޔިތުންގެ މެދުގައި ޝަރުޢީދާއިރާއާ ދުރު އޮންނަ އިތުބާރު ގެއްލޭގޮތަށް [illegible]، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ހިންގާފައިވާ ޢަމަލުތަކެއްކަމަށް ބުނެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިސްނެގުމުގެ މަތިން ހިންގާ ސުމޯޓޯ މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ މައްސަލައެއްކަން މިމައްސަލައިގެ ސިޔާޤުން އެނގެން އޮންނަ މައްސަލައެއްކަން އެނގެއެވެ.

2- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ [illegible] ބާރު ލިބިގެންވަނީ ސުޕްރީމް ކޯޓާއި، ހައިކޯޓާއި، އަދި ޤާނޫނުން ކަނޑައަޅާ ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކާއި، އަދި ހަމަ މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ އެންމެ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓު ކަމާއި، އަދި ހަމަ މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި [illegible] [illegible] އަދި ހަމަ މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ކޯޓުތަކުގެ [illegible]

ރައްކާތެރިކުރުމާއި، ކޯޓުތަކުގެ ހައިބަތާއި ޤަދަރު ހިމާޔަތްކުރެވޭ، އެތަންތަނީ ކޮންމެ މީހަކަށްމެ ފަސޭހައިން މައްސަލަ ހުށަހެޅޭ، ވަކި ފަރާތަކަށްނުޖެހި، ހަރުދަނާ ގޮތެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ ތަންތަނަކަށް ހެދުމަށްޓަކައި، ޤާނޫނާއި ޤަވާޢިދުތަކާ ދާއިރާއިން އެހެނިހެން ގޮތްގޮތަކަށްވެސް ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުންނާއި ދައުލަތުގެ ކަންތައްތައް ހިންގުމާ [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުތަކުން [illegible] ވަކިކަމުން ކަނޑައެޅި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެން [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 156 ވަނަ މާއްދާގައި ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތަށް [illegible] ގޮތުގެ މަތިން އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ކޯޓުތަކަށް [illegible] [illegible] ކަންތައްތައް ރައްކާތެރިކޮށް އިދާރީ [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ކޯޓުތަކުން [illegible] ކަނޑައެޅު ބަޔާންވެފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމުން، ކޯޓުތަކަށް އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ މައި މުއައްސަސާއެއް ކަމުގައިވިޔަސް، [illegible] ހިމާޔަތްކޮށް ރައްކާތެރިކޮށް، އަދި އެތަންތަނުގެ ހައިބަތާއި ކަރާމާތާއި، އަދި އެތަންތަނުގެ ހުރުމަތް ރައްކާތެރިކޮށް [illegible] އަމިއްލަ ފަރުދުންނާއި އެންމެހައި މުއައްސަސާތަކުގެ މައްޗަށް ޤާނޫނުއަސާސީން [illegible] [illegible] [illegible] އަދި ކޯޓުތަކުގެ ހައިބަތާއި ކަރާމާތާއި ހުރުމަތް ރައްކާތެރިކުރުމަށާއި އަދި އަދުލު އިންސާފު އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތެއްގައި ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ހަދަންޖެހޭ އެންމެހާ ޤަވާޢިދުތައް ހެދުމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީން ކޯޓުތަކަށް ލިބިދީފައިވާ ބާރެއްކަމާއި، އަދި މިގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ ނައްޞުން ސުޕްރީމް ކޯޓަކީ، އަދުލުއިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާ ކަމުގައިވިޔަސް، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހައިބަތާއި ކަރާމާތާއި ޤަދަރާއި، ހުރުމަތްތެރިކަން ރައްކާތެރިކޮށް [illegible] ހަދަންޖެހޭ ޤަވާޢިދުތައް ހެދުމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިދީފައިވާ ބާރެއްކަން އެނގެއެވެ.

3- ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިން ސުޕްރީމް ކޯޓަކީ އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާކަމުގައިވާ، އަދި [illegible] އެކޯޓަށް ލިބިދޭ ބާރުގެ ދަށުން ބަލާ މައްސަލަތަކަކީ، އެ މައްސަލައެއް ބެލުމުގެ ބާރު ސުޕްރީމް

ކޯޓަށް ލިބިގެންވާ މައްސަލައެއްކަމާއި، އަދި ބުނެވުނު ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުން އެ މައްސަލައަކީ، ޤައުމުގެ އާންމު މަސްލަހަތާ ގުޅިފައިވާ ދުސްތޫރީ މައްސަލައަކަށް ވާނަމަ އެމައްސަލައަކީ އެ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އަސްލީ އިޚްތިޞާޞް ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިގެންވާ ބާވަތުގެ މައްސަލައެއްކަމާއި އަދި މީގެ އިތުރުން ބުނެވުނު ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާއިން ޤާނޫނުއަސާސީން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ދީފައިވާ ބާރުތަކުގެ އިތުރުންނާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ އެހެން މާއްދާތަކުން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ދީފައިވާ އިޚްތިޞާޞްގެ އިތުރުން، އެހެން ކަމެއްގެ އިޚްތިޞާޞް ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިގެންވާކަމާއި މިގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައަކާ ނުވަތަ ކަމަކާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަވާއިދުގެ ދަށުން ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި އަމުރުތައް ނެރުމާއި، އަދި އެފަދަ މައްސަލައަކާ ނުވަތަ ކަމަކާ ގުޅިގެން އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުން ދެމެހެއްޓުމަށާއި، އަދުލު އިންސާފުގެ ނިޒާމުގެ ބޭނުން ނަހަމަގޮތުގައި ހިފުމުން ހިމާޔަތްކުރުމާއި، އަދި އަދުލު އިންސާފުގެ ނިޒާމުގެ އިތުބާރު ދެމެހެއްޓުމަށް [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަވާއިދުގައި ހިމެނޭ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ފަރާތްތަކަށް ހިމާޔަތްދިނުމަށް، ކޯޓުގެ އަމިއްލަ އިންސާފުވެރިކަން ނުވަތަ [illegible] ފަރާތްތަކުގެ [illegible] ކަމުން، އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގައި، ނުވަތަ އަދުލު އިންސާފު ބޭނުން ނަހަމަގޮތުގައި [illegible]، ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައަކާ ނުވަތަ ކަމަކާ ގުޅިގެން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް [illegible]، [illegible]، ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައަކާ ނުވަތަ ކަމަކާ [illegible]، [illegible]، ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައަކާ ނުވަތަ ކަމަކާ

ގުޅޭގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ފެންނަ ކޮންމެ ލިޔުމެއް ހުށަހެޅުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ ބާރެއް މިފަދަ އެންމެހާ އިޚްތިޞާޞްތަކާއި ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިގެންވާ އިޚްތިޞާޞްތަކެއްކަން އިސްވެ އިޝާރާތްކުރެވުނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ ޞަރީޙަ ނައްޞުން އެނގެއެވެ.

4- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނު މާނަކުރުމުގައި، އަދި ޝަރީޢަތުން ބަލާ އެންމެފަހުގެ މައްސަލަތަކުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ އެންމެ ފަހުގެ ނިންމުން ކަމަށާއި އަދި މީގެ އިތުރުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މައްސަލައެއްގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ ދަށުކޯޓުތަކާއި ފަނޑިޔާރުންނާއި ދައުލަތުގެ މައްޗަށް އެކުލެވިގެންވާ ސަރުކާރުގެ ހިދުމަތްތެރިންނާއި، އެންމެހައި ރައްޔިތުން އެމައްކަން ތަބާވުން ލާޒިމު ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައެޅި ބަޔާންކޮށްފައިވުމުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުންތަކަކީ، އެއަށް އިޖްތިހާދުކޮށް އެނިންމުންތަކުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުގެމަތިން އަމަލުކުރުން ލާޒިމުވާނެ ނިންމުންތަކެއްކަމާއި އަދި އެ ނިންމުންތަކުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އަމަލުކުރުމަކީ އެއްވެސް އިޙްތިރާމުކުރަން ފުރިހަމަކަމާއެކު މުއައްސަސާތަކަށް ވިޔަސް ލިބިގެންވާކަން އެނގެ އެވެ.

5- ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޝަރުޢީ އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާގެ ހައިސިއްޔަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާއާއި 144 ވަނަ މާއްދާއާއި 156 ވަނަ މާއްދާއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 09 ވަނަ މާއްދާ ގެ (ށ) އާއި 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރާއި 22 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިދޭ ބާރުގެ ދަށުން "ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަމިއްލަ އިސްނެގުމަކުން ހިންގާ "ސުއޯމޮޓޯ" ޤަޟިއްޔާތައް ހިންގުމުގައި އަމަލުކުރާނެ އިޖުރާއީ އުޞޫލުތައް ބަޔާންކޮށްދޭ ޤަވާޢިދު" މިނަމުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން 06 ފެބުރުއަރީ 2014 ގައި ޤަވާޢިދެއް ހަދައި އެއަށް އަމަލުކުރަން ފަށާފައިވާކަމާއި، މިޤަވާޢިދުގެ 3 ވަނަ

މާއްދާގައި ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ދެމެހެއްޓުމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ އެންމެހައި ސަރަޙައްދުތަކާއި ޤާނޫނުގެ ވެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަމިއްލަ އިސްނެގުމަކުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަލާ މައްސަލައެއް ބެލުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅިފައިވާކަމާއި އޭގެތެރޭގައި: މި ޤަވާޢިދުގެ ދަށުން ބަލަންޖެހޭ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން މައްސަލައެއް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބެލުމަށް ނިންމާއިރު އެމައްސަލައަކީ ދެކިގެން ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭ ފަރާތް ނުވަތަ ފަރާތްތައް ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައެޅުމާއި، އަދި މި ޤަވާޢިދުގެ ދަށުން ބެލުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ޖަވާބުދާރީކުރުވަންޖެހޭ އެންމެހައި ފަރާތްތައް އެއީ ފަރުދަކު ކަމުގައިވިޔަސް ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ކަމަކާ ހަވާލުވެގެންހުރި ފަރާތެއްކަމުގައިވިޔަސް ނުވަތަ އެނޫން އެހެން ފަރާތެއް ކަމުގައިވިޔަސް ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުކޮށް ޖަވާބުދާރީ ވުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެ ޤަވާޢިދުން ބެލުމުން އެނގޭ އެވެ.

6- އިސްވެ އިޝާރާތްކުރެވުނު "ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަމިއްލަ އިސްނެގުމަކުން ހިންގާ "ސުއޯމޯޓޯ" ގެ ސިފައިގައި ހިންގުމުގައި ޢަމަލުކުރަން އިޖުރާއީ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރާ ޤަވާޢިދު" ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައިވާ އުސޫލުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ގޮތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަލާ މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޖަވާބުދާރީ ކުރުވަންޖެހޭ ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް ފުއާދު ތައުފީޤާއި، އަދި އެކޮމިޝަނުގެ ނާއިބު ރައީސް އަޙްމަދު ފަޔާޒް ޙަސަނާއި، އަދި އެކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުން ކަމުގައިވާ އަލީ މުޙައްމަދު މަނިކާއި، މުޙައްމަދު ފާރޫޤާއި، މި ޤަޟިއްޔާގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާފައިވާތީއާއި އަދި މި މައްސަލައަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މި ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުން ހާޒިރުކުރުވުން ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭނެ ގޮތުގެ މަތިން މި ފަރާތްތަކަށް ދީފައިވާކަން އެނގޭ އެވެ.

7- މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު އޭގެތެރޭގައި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/42 ޤަޟިއްޔާ ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގައިޑްލައިންތަކުގައި އަންގާފައިވާ އަޙްކާމުތަކާބެހޭ ގޮތުން ދައްކާފައިވާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަބަރުތައް ހިމެނޭ ޑޮކިއުމަންޓްތައް ހިމެނިފައިވާއިރު، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް ފުއާދު ތައުފީގު އާއި އަދި އެ ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުން ކަމުގައިވާ އަލީ މުހައްމަދުމަނިކާއި މުހައްމަދު ފާރޫގާއި މިފަރާތްތަކުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބުނެވުނު ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމާއި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގައިޑްލައިންތަކުގައި އަންގާފައިވާ ބައެއް ކަންތައްތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރަމުންދާ ދެކޮޅަށް ގޮތަކަށް ފަދަ ދައްކާފައިވާ ކަމާއި އަދި އިސްވެ އިޝާރާތްކުރެވުނު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ ބިނާކޮށްފައިވާ އަސާސްތަކާމެދު ޝައްކާ ސުވާލު އުފުލާ ގޮތަށް ފަރާތްތަކުގައި ވާކަން އެ ޖަމާޢަތްތަކާއި އިތުރުން ބިނާކަމަށް ގެނެސްފައިވާ ފަރާތްތަކުން ބުނުމުން އެނގެން އޮންނައިރު އެފަރާތްތަކަކީ، ބަޔަކު ހިތާ ފަރާތްތަކާމެދު ކަމެއްކުރުން އާއި ކޮމިޝަނުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ފަދަ ދައްކާފައިނުވާކަން ގަވާއިދުގައިވާ މި ބާވަތުގެ ފަރާތްތަކަކީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހުކުމްތަކާއި ނިންމުންތަކަށް ޢަމަލުކުރުމަށް ގެންނަވާއިރު އަދި ކޯޓުތަކުގެ ގޮންޖަހައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލާ އެއްގޮތް ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުގައި ނުބައިވާ ކަމާއި އެކަންކަމުން މިފަރާތްތަކުގެ މިފަރާތްތަކަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހައިބަތާއި ޤަދަރާއި ހުރުމަތްތެރިކަމަށް އުނިކަން ގެނެސްދީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުންތަކާމެދު އާންމުންގެ ހިތްތަކުގައި ޝައްކާއި ސުވާލު އުފުލިގެން ގޮތަށް ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުން މުޅި ސާފުވާކަން އެނގޭ އެވެ.

8- މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް ފުއާދު ތައުފީގު ސޮއިކޮށް އެ ކޮމިޝަނުން 22 ޑިސެމްބަރު 2013 ގައި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވާފައިވާ އެކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު 38-DB/32/2013/14 ސިޓީ

ހިމެނިފައިވާކަމާއި އުސޫލީގައި މުޅިންހެން ވާހަކަދައްކާފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/42 ޤަޟިއްޔާގައި ގައިޑްލައިންސްގައި ހިމެނޭ ބައެއް އަޙްކާމުތަކާ އެއަށް އަމަލު ކުރަމުން އަޙްކާމުތަކާއި ނުރުކާތަކުގެ މައްސަލަތަކަށް ސިޔާސީ ބަދަލުން ފުރިހަމަ އޭދުން މި ސިވިލް އެޕްލިކޭޝަން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިޝާރާތްކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގައިޑްލައިންސާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމާ ދަކާގެން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ވާހަކަދައްކާފައިވާ ސިޓީއެއްކަމުން މި ސިވިލް އެޕްލިކޭޝަން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހަވާލާދީ ކަށަވަރުކުރުމުގެ ދިރިފަރާތު ސިޓީއެއްކަން ސާފުކުރަން އެދުނު އެވެ.

9- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/11 ޤަޟިއްޔާގައި "ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2013 (ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ޤާނޫނު) ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި "މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދަށްޓަކައި މި ޤާނޫނު އަމަލުކުރަން ފަށާއިރު ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައިވާ ޕާޓީތަކުގެ ތެރެއިން 10,000 (ދިހަހާސް) މެންބަރުން ހަމަވާ ޕާޓީތަކަކީ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައިވާ ޕާޓީތަކެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެ އެވެ." މި ފަދައިން މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި "ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް އުފެއްދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމުތަކުން އެ ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރަކަށް ވުމަށް އެދިފައިވާ މަދުވެގެން 10,000 (ދިހަހާސް) މީހުންގެ ސޮއި ހިމެނި، ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅަން ވާނެއެވެ......" މި ފަދައިން މި މާއްދާގެ މި އަކުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާއިރު، ސިޔާސީ ޕާޓީ އުފައްދައި، ހިންގައި، ޕާޓީތަކުގެ ހަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރިވުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށްމެ ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ޙައްޤު، މިނިވަން ދިމިޤްރާޠީ މުޖުތަމަޢުއެއްގައި ޖާއިޒު މިންވަރަކަށް ބޭނުން ހިފުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާކަން އިސްވެބަޔާން ކޮށްފައިވާ ކަންކަމުން ބެލުމުން އެނގެން އޮންނާނީ، ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ޤާނޫނުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި "ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް އުފެއްދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމުތަކުން އެ ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރަކަށްވުމަށް އެދިފައިވާ، މަދުވެގެން 10,000 (ދިހަހާސް) މީހުންގެ

ސޮއި ހޯދައި، ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ."[11] މި ފަދައިން އަންނަ އޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޚިލާފު ކަމަށްޓަކައި ބާޠިލުކަމަށް ކަނޑައެޅުއްވުމާއެކު، މި ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ހަމަތަކާއި އެއްގޮތް ގޮތެއްގެމަތިން ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަޙަތުން އެ ޤާނޫނަށް އިސްލާޙު ގެނެސް އަމަލުކުރަން ފެށުނުއިރުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 144 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ޢާއްމުކޮށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2013 (ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ޤާނޫނު) އަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން، ސިޔާސީ ޕާޓީ އުފެއްދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތުން އެ ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރުކަމަށް ވަދެން އެދިފައިވާ މަދުވެގެން 3,000 (ތިންހާސް) މީހުންގެ ސޮއި ހޯދައި، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅަމުން އޮތް އޮތުން ބާޠިލުކޮށް، އަމަލުކުރަމުން ދިޔައިރުވެސް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 07 ޙުކުމުގެ އިރުޝާދުން ކަނޑައަޅައި ހުކުމް ކޮށްދޭށެވެ." މި ފަދައިން ހުކުމް ކޮށްފައިވަނިކޮށް، އެ ހުކުމާ ކަނޑައެޅުން ޚިލާފުވާގޮތަށް 16 ސެޕްޓެމްބަރު 2013 އިންފެށިގެން 3 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހުރިހާ ޕާޓީތަކަށް 10,000 (ދިހަހާސް) މެންބަރުން ހަމަކުރުމަށް ނޯޓިސްދީ އެ ޕާޓީތަކަށް އަންގާފައިވާކަން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު (A)DA/-2013/520 (2013/9/22) ގެ އިއުލާނުން އެނގެން އޮތުމުން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މި ނިންމުމަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ އިސްތިޢުނާފީ ހުކުމްފުޅާ ކަނޑައެޅުން ތަންފީޛުކުރުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހުކުމްތަކާއި ކަނޑައަޅާ ހަމަތަކާ ގޮތްތަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ އަމަލެއްކަން އެނގެ އެވެ.

10- ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/11 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމް ކޮށްފައިވަނީ އިސްވެ އިސްތިޢުނާފުކުރެވުނު ފަދައިން ކަމަށްވާއިރު އެ ހުކުމުގެ އޮޕަރޭޓިވް ބައިގައި 3,000 (ތިންހާސް) މީހުން ހަމަނުވާ ސިޔާސީ ޕާޓީތައް އުވާލުމުގެ ބާރު އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނަށް ދީފައިވާ ބާޠިލުކުރައްވާފައި، ވަކި ޕާޓީއެއްގެ ކުރިން 3,000 (ތިންހާސް) މީހުން ހަމަނުވާ ސިޔާސީ ޕާޓީތައް

އޮތޯރިޓީން ކަމަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ނޯޓިސް ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަދި 3,000 (ތިންހާސް) މީހުން ހަމަނުވާކަމަށްބުނެ ބައެއް ސިޔާސީ ޕާޓީތައް 06 ފެބްރުއަރީ 2014 ގައި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން އުވާލައިފައިވާކަން މިކަމާ ގުޅިގެން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިފައިވާ ރަސްމީ ލިޔުންތަކުން އެނގިގެން އޮތުމުގެ އިތުރުން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް ފުއާދު ތައުފީޤާއި ނާއިބު ރައީސް އަޙްމަދު ފައާޒް ހަސަންޒާއި އަދި އެކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން ކަމުގައިވާ އަލީ މުޙައްމަދު މަނިކާއި މުޙައްމަދު ފާރޫޤާއި މިފަރާތްތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މި ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދިފާއިވާ ބާރުތަކުގައި ވެފައިވާ އިޢުތިރާފްވާކަމަށް އެނގެން އޮންނައިރު، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން މިގޮތަށް ނިންމުމުގެ ނިންމާފައިވަނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މި އިސްތިޝާރާތްކުރުމުން ނަންބަރު 2013/SC-C/11 ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބުނުމުގައިވާ އިބާރާތުން ދޭހަވާ ދަލީލުތަކުގެ ކަމެއްކަން ބަޔާންކޮށްދެއްވައިދީ، އެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބުނުމުގައިވާ އެއްވެސް އިބާރާތަކުން ސިޔާސީ ނުވަތަ ސިޔާސީކަން ނޫންނަމަވެސް 3,000 (ތިންހާސް) މީހުން ހަމަނުވާ ސިޔާސީ ޕާޓީތައް އުވާލުމުގެ އެއްވެސް ބާރެއް އެ ބުނުމުގެ ދަށުން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ކަނޑައެޅިފައި ނުވާއިރު، 3,000 (ތިންހާސް) މީހުން ހަމަނުވާ ސިޔާސީ ޕާޓީތައް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން އުވާލުމަކީ ނިންމާފައިވަނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިސްތިފް އިސްތިޝާރާތްކުރުމުން ޤާނޫނުގައި ބުނާ ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ކަނޑައަޅާފައިވާ ނިންމުމާ ފަރަކު ތަފާތުވާކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހައިބަތާއި ކަރާމާތާއި އަދި އެކޯޓުގެ ހުރުމަތް ކަށަވަރުކުރުމަށް ގެއްލުންތަކުން އެނގެއެވެ.

11- ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ގަވާއިދުގެ 86 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު: ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައަކާ ނުވަތަ ކަމަކާ ގުޅޭގޮތުން މިގަވާއިދުގެ ދަށުން ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި އަމުރުތައް ކުރުމާއި، އަދިވެސް އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި، އަދިވެސް އިންސާފުގެ ބޭނުން ނަހަމަގޮތުގައި ހިފުން ނުދިނުމަށްޓަކައި އަމުރުކުރުމުގެ ޚާއްޞަ ބާރެއް ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައަކާ ނުވަތަ ކަމަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ޤާނޫނާއި ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި އަމުރުތައް ކުރުމާއި، އަދިވެސް

އިންސާފު ޤާއިމުކޮށް ދެމެހެއްޓުމަށާއި އަދުލު އިންސާފުގެ ބޭނުން ނަހަމަ ގޮތުގައި ހިފުމަ ނުދިނުމަށްޓަކައި އަދި، އަދުލު އިންސާފުގެ ދާއިރާގެ އިތުބާރު ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމުގެ ބާރާއި މިޤަވާއިދާއި އުސޫލުތަކާއި އެއްވެސް ފަރާތަކުން ހިލާފުވެއްޖެނަމަ ކޯޓުގެ އަމުރާއި އިސްތިސްނާގޮތުން، ނުވަތަ މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުގެ ޙުދޫދުގެ މަތިން އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ އަދުލު އިންސާފުގެ ބޭނުން ނަހަމަ ގޮތުގައި ހިފުމަ ނުދިނުމަށްޓަކައި ކޯޓަށް ފެންނަ އަމުރެއް ކުރުމުގެ ބާރާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަލާ މައްސަލަތަކާއި ދުސްތޫރާ ބެހޭ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާކަން ބޭނުންވާ މިނޫން ޤާނޫނާ ތަފާތުދާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގައިމިން ހާސިލުކުރުމުގެ ބާރާއި ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުރަހެއްނުއަޅާ މައްސަލައަކާއި ނުވަތަ ކަމަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ކަމެއްގެ ތެރޭ ހުށަހަޅަން ބޭނުންވާ ސަފާރަތް، އެ ސަފާރަތާ ކޮންމެ ސިޔާސަތެއްގައި، ކޮންމެ ވަގުތެއްގައި މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ނުވަތަ އެއްވެސް ގުޅުމެއްހުރި ކަރުވާ ސަފާރަތްތަކުގައި ވިޔަފާރިކުރުމުގެ، ކޮންމެ ހާލަތެއްގައި ދިރާސާކޮށް ހާލަތްތަކުގައި ކުރުމުގެ ބާރާއި، އަދި އެ މައްސަލައަކާ ނުވަތަ އެ ކަމަކާ ގުޅޭގޮތުން ކޯޓަށް ފެންނަ ކޮންމެ ފިޔަވަޅެއް ހުއްޓުވުމުގެ އަމުރު ކުރުމުގެ ބާރާއި މިބާރުތަކަކީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ވިރާސީ ބާރުތަކުގެ ގޮތުގައި ޤަބޫލުކުރެވިފައިވާ ބާރުތަކެއްކަން އެނގެއެވެ.

12- މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް ފުއާދު ތައުފީޤު ދަޢުވާކުރައްވާ ފަރާތްކަމުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/42 ޤަޟިއްޔާ ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގައިޑްލައިންތަކާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމާ ދެކޮޅަށް ހުރެގެން ވާހަކަ ދައްކަވައިފައިވާތީއާއި އަދި މިފަދަ މައްސަލައެއް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބެލުމާމެދު އިޢުތިރާޟުކޮށް ވަކާލާތުކުރާ ފަރާތަކުން އެންގެއެވެ.

މި މައްސަލަ ނިންމަން ފެންނަގޮތް:

އިސްލާމް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލާއިރު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުންތަކަށް ތަބާވާންޖެހޭކަން އެ ނިންމުންތަކުގެ ބުރަވުން ކަނޑައެޅިފައިވާ އިލެކްޝަންސް

ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް ފުއާދު ތައުފީޤު އާއި އަދި އެ ކޮމިޝަނުގެ ނާއިބު ރައީސް އަހުމަދު ފައާޒް ހަސަންއާއި އެ ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންކަމުގައިވާ އަލީ މުޙައްމަދުމަނިކާއި މުޙައްމަދު ފާރޫޤު ޢަމަލުކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަވާތީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ގަވާއިދުގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެ މީހުންނާމެދު ފިޔަވަޅު އެޅިދާނެކަމަށް ފެންނަމެވެ.

Document 26

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާގެ ނަންބަރު: 2014/SC-SM/42
- ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތް: ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
- ދަޢުވާކުރުމުގެ ބާވަތް: ސުއޮމޮޓޯ
- ހުށަހެޅި ތާރީޚު: 16 ސެޕްޓެމްބަރު 2014
- ނިންމި ތާރީޚު: 16 ޖޫން 2015
- ޤަޟިއްޔާ ނިންމި ގަޑި: 18:05
- ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް: އަލްއުސްތާޛު ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ސައީދު، ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ އަރީފު، ފަނޑިޔާރު އަލީ ޙަމީދު މުޙައްމަދު، ފަނޑިޔާރު އާދަމް މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ، ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ

ޤަޟިއްޔާގެ ޚުލާޞާ:

މި ޤަޟިއްޔާއަކީ 16 ސެޕްޓެމްބަރު 2014 ވަނަ ދުވަހު ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް އިން، [illegible] ޔުނިވަރސަލް ޕީރިއޮޑިކް ރިވިއު (ޔޫ.ޕީ.އާރް) [illegible] 2014 (22 ވަނަ ސެޕްޓެމްބަރު) ގެ 4 ވަނަ ސަފްހާގައި "އެކްސެސް ޓު ޖަސްޓިސް" ގެ ސުރުޚީގެ ދަށުން [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަވާޢިދުގެ 86 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(ހ) [illegible]

[illegible]

[illegible]

(ށ) [illegible]

[illegible] 115 ވަނަ މާއްދާގެ
(ހ) [illegible] (ށ) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 299 [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 8 [illegible]
[illegible] 10 [illegible]
[illegible]

[illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible]

[illegible]

[illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible]

[illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ [illegible] (ހ) [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 144 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 145 ވަނަ [illegible]

[illegible]

[illegible] ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ [illegible] 189 [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) [illegible]

(ހ) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާއި [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(ހ) [illegible]

[illegible] 1993 [illegible]

[illegible]

(ހ) [illegible]

ޤާނޫނުތަކުގެ [illegible].

ހުކުމް:

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ އެންމެ އިސް [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ [illegible] 2014 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] 16 ވަނަ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141

ވަނަ މާއްދާ އާއި 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 299 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ

[illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

އާއި (ހ) ގެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ [illegible]

[illegible]

ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 189 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ [illegible] ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible]:-

1- [illegible]

2. [illegible]

3. [illegible]

[illegible]

4. [illegible]

5. [illegible]

6. [illegible]

7. [illegible]

[illegible]

8. [illegible]

9. [illegible]

10. [illegible]

11. [illegible]

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] 189 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން [illegible]

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ [illegible]

[illegible]

DOCUMENT 27

ސަފަރު 1432

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު

މާލެ

ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2012/SC-C/35
- ދައުވާކުރާ ފަރާތް: މުޙައްމަދު ފަހުމީ ޙަސަން، ގ. ކޮއްލިރިރި/ މާލެ
- ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތް: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް (ދައުލަތް)
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ދުސްތޫރީ މައްސަލަ
- މައްސަލަ އައިގޮތް: ދުސްތޫރީ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ހުއްދައަށް އެދޭ ފޯމުން
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 11 ޑިސެންބަރު 2012
- ނިމުނު ތާރީޚު: 14 މާރިޗު 2013
- މައްސަލަ ނިންމި ގަޑި: 19:30
- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީސް: އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު އަޙްމަދު ފާއިޒު ޙުސައިން، ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ސަޢީދު، ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ އަރީފް، ފަނޑިޔާރު އަލީ ޙަމީދު މުޙައްމަދު، ފަނޑިޔާރު އާދަމް މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ، ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ، ފަނޑިޔާރު އަޙްމަދު މުތައްސިމް އަދުނާން

މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ:

މި މައްސަލައަކީ 20 ނޮވެމްބަރު 2012ވީ އަންގާރަ ދުވަހު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ނެގުނު ވޯޓަކުން، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުކަމުން ގ. ކޯއިރާ، މުޙައްމަދު ފަހުމީ ހަސަން ވަކިކުރައްވާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 8 ވަނަ މާއްދާ އާއި 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 20 ވަނަ މާއްދާ އާއި ، 42 ވަނަ މާއްދާ އާއި 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އާ ޚިލާފަށް، ޤާނޫނުއަސާސީން ޤަރާރުކޮށްފައިވާ ދުސްތޫރީ މަބްދައުތަކާއި އުސޫލުތަކުގެ ބޭރުން، ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފަށް ކަމަށްވާތީ، މުޙައްމަދު ފަހުމީ ހަސަން ގެ މައްޗަށް ކުރުވުނުކަމަށް ބުނާ ޖިނާއީ ތުހުމަތާ ވިދިގެން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީން ހިންގާފައިވާ އުސޫލަކީ އިޖުރާއާތުތަކަކީ އަދި ދުސްތޫރީ އިޖުރާއާތުތަކާ ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި، އެ އިޖުރާއާތުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން މުޙައްމަދު ފަހުމީ ހަސަންއާމެދު އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅަކީ ބާޠިލު ފިޔަވަޅެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުން އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އާއި (ރ)ގެ ދަށުން ބަދަލުދިނުން އެދި ގ. ކޯއިރާ، މުޙައްމަދު ފަހުމީ ހަސަން ދައުލަތުގެ މައްޗަށް ހުށަހަޅައިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަލަމުންދާ މައްސަލައެކެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

މި މައްސަލާގައި ދެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުންތަކާއި މާތްވެގެންވާ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ދިޔާރީ ސަނަދުން 2008 ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓް މަހުގެ 7ވީ ބުރާސްފަތި ދުވަހު، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަމަލުކުރަންފަށާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ (މީގެ ފަހުން ޤާނޫނުއަސާސީކަމަށް މި ޙުކުމުގައި ބުނެފައިވާ) އަކީ އެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68 ވަނަ

މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އިންސާނީ ޝަރަފާއި ހަމަހަމަކަމާއި މިނިވަންކަމަށް ބިނާކޮށްފައިވާ ދިމިޤްރާޠީ މުޖުތަމަޢުއެއްކަން ޤަބޫލުކުރާ އުސޫލުތަކާއި ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ އިންސާނީ ހައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާތަކުގެ މައްޗަށް ޝަރުޢީ، ދުސްތޫރީ، އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ވިސްނައި ބެލިއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވެ އެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަކަމަކީ، މި މައްސަލައަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރަކު ވަކިކުރުމަށް ވޯޓު ނެގުމުގެ ކުރިއަށް އަދި އިޖުރާއާތުތަކަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފު އިޖުރާއާތުތަކެއްކަމަށާއި މީގެސަބަބުން އެ މެންބަރުގެ އަސާސީ ހައްޤުތަކަށް އުނިކަން އަންނަކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ ދައުވާއަކަށްވުމުން މިއީ އެ އިޖުރާއާތުގެ މަޝްރޫޢިއްޔަތު (ލެޖިޓިމަސީ) އާއި ދުސްތޫރިއްޔަތު (ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލިޓީ) އާދެމެދު ނިޒާޢު އުފެދިފައިވާ މައްސަލައެއްކަން އެނގެން އެބައޮތެވެ.

(ށ) ދެވަނަކަމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގައި މަބްދައުލު މަޝްރޫޢިއްޔަތާއި (ޕްރިންސިޕަލް އޮފް ލީގަލިޓީ) މަބްދައުއާ ދުސްތޫރިއްޔަތު (ޕްރިންސިޕަލް އޮފް ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލިޒަމް) ކަނޑައެޅިފައި އޮތްގޮތުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ޤަވާއިދެއް ނުވަތަ އިޖުރާއާތެއް ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ރަސްމީ ކޮންމެ ނިންމުމެއްވިޔަސް އެއްވެސް އިސްތިސްނާއެއްނެތި ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެންމެހައި މާއްދާތަކާ އެއްގޮތްވާންޖެހޭކަމާއި، ދައުލަތުގެ ހަރަކާތްތެރިވާ އެއްވެސް ފަރާތެއް، ނުވަތަ ދައުލަތުގެ އެއްވެސް ބާރެއްގެ ނުވަތަ މުއައްސަސާއެއްގެ އެއްވެސް ފަރާތެއް، ނުވަތަ އެއްވެސް ނިންމުމެއް، ނުވަތަ އެއްވެސް އިޖުރާއާތެއް ނުވަތަ އެއްވެސް ޤަވާއިދެއް ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެއްވެސް މާއްދާއަކާ އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެއްވެސް މާއްދާއަކާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ އެ ޚިލާފުވާ މިންވަރަކަށް ބާޠިލުވާނެކަން އެނގެން އެބައޮތެވެ.

(ނ) ތިންވަނަކަމަކީ، ބުނެވިދިޔަ ފަދަ ނިންމުންތަކުގެ މަޝްރޫޢިއްޔަތުތަކާމެދު ނުވަތަ ދުސްތޫރީއްޔަތުތަކާމެދު ޖުޑީޝަލް ރިވިއު ކުރުމަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކުގައި ޖުޑީޝަލް ރިވިއު ކުރުމުގައި އަންނަނިވި އުސޫލުތަކަށް، މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރުން ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެކަން ގާއިމުވެފައިވާ ޖުޑީޝަލް ރިވިއުގެ އުސޫލުތަކުން އެނގޭކަމާއި މި އުސޫލު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ކުރީގެ ޙުކުމްތަކުގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަ އެވެ.

1. އެ ނިންމުމެއް ނިންމީ ނުވަތަ އެ އިޖުރާއަތެއް ހިންގީ އެ ނިންމުމެއް ނުވަތަ އެ އިޖުރާއަތެއް ހިންގުމުގެ އިޚްތިޔާރު އާއި ބާރު ގާނޫނީ ގޮތުން ލިބިދީފައިވާ ފަރާތަކުން ކަން ނުވަތަ ނޫންކަން.
2. އެ ނިންމުމުގައި ނުވަތަ އެ އިޖުރާއަތެއް ހިންގުމުގައި ގާނޫނުއަސާސީން ނުވަތަ ގާނޫނަކުން ނުވަތަ މި ދެ އަސްލުންކުރެ ބާރު ދޭ ގަވާއިދަކުން ތަބާވުން ލާޒިމުކޮށްފައިވާ ޝަކްލިއްޔާތު (ޕްރޮސީޖަރސް) އާއި އިޖުރާއަތުތަކަށް ތަބާވެފައިވާކަން ނުވަތަ ނޫންކަން.
3. އެ ނިންމުމެއް ނިންމިއިރު ނުވަތަ އެ އިޖުރާއަތެއް އަމަލުކުރިއިރު، ގާނޫނުއަސާސީ އާއި ދައުލަތުގައި އަމަލުކުރެވޭ އެއްވެސް ގާނޫނަކާ ނުވަތަ ގަވާއިދަކާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަން ނުވަތަ ނޫންކަން.
4. އެ ނިންމުމުގައި ނުވަތަ އެ އިޖުރާއަތެއް އަމަލުކުރުމުގައި އިޚްތިޔާރީ ބާރުގެ ބޭނުން ނުރަނގަޅުގޮތުގައި ނުވަތަ ނާޖާއިޒު ގޮތުގައި ބޭނުންކޮށް އެ މަޤްޞަދުތަކާ އެ ނިންމުން ނުވަތަ އެ އިޖުރާއަތު އޮންނަންޖެހޭ އިންސާފުވެރިކޮށް އެ ނިންމުން ނުވަތަ އެ އިޖުރާއަތު ބޭރުވެފައިވާކަން ނުވަތަ ނޫންކަން.

5. އެ ނިންމުން ނުވަތަ އެ އިޖުރާއަތު ބިނާކުރީ މާއްދީ ހަޤީޤަތްތަކެއް ނުވަތަ ވާޖިބާތަކެއްގެ މައްޗަށް ކަމުގައިވާނަމަ އެބަޔާނާ ހަމަ އެގޮތަށް ހުރިކަން ނުވަތަ ނޫންކަން އަދި އެނިންމުން ނުވަތަ އެ އިޖުރާއަތު ބިނާކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ ސަބަބުތައް ސައްޙަކަން ނުވަތަ ނޫންކަން.

(ނ) ހަތަރުވަނަކަމަކީ، 20 ނޮވެމްބަރު 2012 ވީ އަންގާރަ ދުވަހު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ނަގުނު ވޯޓަކުން، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުކަމުން ގ. ކޮއްޓަރި، މުޙައްމަދު ފަޒީލް ބަސްއަހާލުމުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 187 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ލިބިދީފައިވާ ބާރުގެ ދަށުންކަމަށާއި އެނިންމުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މަޖިލީހުގައި ކަމެއްނިންމުމުގެ ނުވަތަ ޕްރޮސީޖަރުގެ މައްސަލައެއްކަމަށާ [illegible] އެކަން ހިނގިގޮތުގެ ސައްޙަކަން [illegible] އެއްވެސް ކޯޓަކުން [illegible] ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އިއުތިރާޟްކޮށް ހުށަހެޅި ނުކުތާ އެވެ.

މި ނުކުތާއަށް ނަޒަރުކުރުމުގައި، އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިފައި ވެއެވެ.

1. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާ ހިނދަކު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އެއްވެސް ކަމެއް ހިނގާގޮތުގެ ސައްޙަކަން [illegible] އެއްވެސް ކޯޓަކުން [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] (ޤާނޫނުއަސާސީ ބާބުން) ނުވަތަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި [illegible] "މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާ ހިނދަކު" މިފަދައިން މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމުން މި މާއްދާއިން ސާފުކޮށް އެނގެމުންދަނީ،

މިނޫންގޮތަކަށް މި މާއްދާ މާނަކުރުމަކީ މި މާއްދާގެ ސަރީހަ ނައްސާ ޚިލާފުވާން ކަމެއް ކަމަށްވުމުގެ އިތުރަށް ޤާނޫނު އަސާސީގެ "ރޫހާއި އަކުރާ" އެއްގޮތްނުވާނެ ކަމެއްކަމާއި ޤާނޫނުއަސާސީ ގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި މި ހުދޫދު ކަނޑައެޅިފައި އޮތް މިންވަރަށް ވުރެ ފުޅާކުރުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއާ "ރޫލް އޮފް ލޯ" އާއި، މިޒަމާނުގެ ދުސްތޫރީ އުސޫލުތަކާ ކަނޑައެޅިގެން ތަޢާރުޟުވާނެކަމެއްކަން އެނގެން އޮންނާނީ ރައްޔިތުންގެމަޖިލީހުން ނިންމާ ނިންމުމުގެތެރެއިން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ މާއްދާއަކާ ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ނުވަތަ ޣައިރު ޤާނޫނީ ނުވަތަ ޣައިރު ދުސްތޫރީ ޤަރާރެއްކަމަށް ހިނގައިދިޔަކަމަށް ކޯޓަށް މައްސަލަތައް ފަދައި ޖުޑިޝަލް ރިވިއުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓުތަކަށް ލިބިގެންވާކަން ސާފުވާން އެނގެން އޮންނަކަމާ ނަމަވެސް ޕާލިމެންޓް ޕްރިވިލެޖަސްއާގެ އިންތިޒާމްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މިޒަމާނުގައި ނިޒާމުތަކަށް އެނގެން އޮންނަކަމުގައި މި އުސޫލު މިގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ފުސިއްދައިވާކަން ސުލޫކު އެނގެން އޮތުމުގެ އިތުރުން ދިރާސާކުރި މުޖުތަމައުތަކުގެ ކޮމަންވެލްތުގެ ނިންމުންތަކާއި ދުސްތޫރީ މަބާދިއުތަކުން ސާބިތުވާ އުސޫލު ޤާނޫނީ ގޮތުން ނިންމާފައިވާ ކަމުގައި މި އިންޑިއާގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެގޮތަށް ނިންމާފައިވާ ކަމެއް އިންޑިއާގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 184 3SCC (2007) ގެ ދިރާސާގައި މި އުސޫލު ސާބިތުކޮށް ބާރުނަހަރުކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

2. (ހ) މި މައްސަލައަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިޖްރާއާތް ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޤާނޫނު އަސާސީގައި ބަޔާންވެގެންވާ ހައްޤުތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށް ދައުވާކޮށް ޖުޑިޝަލް ރިވިއުކުރަން އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައަކަށްވާތީ، އެއްވެސް ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ޤާނޫނުކަން ބާޠިލުކުރަން މި ބާބުގައި ބަޔާންވެގެންވާ އަސާސީ ހައްޤަކާ ނުވަތަ މިނިވަންކަމާ ތަޢާރުޟުވާނަމަ އެ ޤާނޫނެއް ނުވަތަ އެ ޤާނޫނުކަން އެ ބައްޔަކާ ތަޢާރުޟުވާ މިންވަރަށްވާނީ ބާޠިލުވެއްޖެކަމަށްކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 63 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރުމަށްފަހު، މި ބާބުގައި ބަޔާންވެގެންވާ "އެއްވެސް ހައްޤެއް

ނުވަތަ މިނިވަންކަމެއް އެއްވެސް މީހެއްގެ ކިބައިން ނިގުޅައިގަނެވިނަމަ، ނުވަތަ ހިފަހައްޓައިފިނަމަ، އިންސާފުވެރި ހައްލެއް ހޯދުމަށްޓަކައި އެ މައްސަލަ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު އެމީހަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ." މިފަދައިން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 65ވަނަ މާއްދާގައި އޮތުމުން ދައުލަތުގެ ކޮންމެ ބާރަކުން ހިންގާކަމެއް ނުވަތަ އިޖުރާއާތެއްކަމަށްވިޔަސް އެ އިޖުރާއާތު ނުވަތަ އެކަމެއް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބުގައިވާ އަސާސީ ހައްގާ ޚިލާފުވާކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކާ ދޭ ޝަރުޢީ ބިނާވާ އުސޫލުން ކަމާބެހޭ ކޯޓުތަކުން ބަލައި ފައިސަލާކުރަންޖެހޭ މައްސަލަތަކެއްކަން ސާފުކަން އެނގެން އޮންނަކަން.

(ހ) ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި "އިދާރީ ހިންގުމުގެ ދާއިރާއިން ކޮންމެ މީހަކާމެދުވެސް ޤާނޫނާ އެއްގޮތް ގޮތުގެމަތިން، އަދުލު އިންސާފުގެ ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށް އެކަށީގެންވާ އަވަސްމިންވަރެއްގައި ކަންކަންކުރުމަކީ އެމީހަކަށް ލިބިގެންވާ ހައްޤެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމާއި އެމާއްދާގެ (ހ) ގައި އިދާރީ ގޮތުން އަދާކުރަންޖެހޭ ސަބަބުން އޮތް މީހެއްގެ ހައްޤުތަކާ ނުވަތަ އެއްވެސް ބައެއްގެ ހައްޤަކަށް، ނުވަތަ މުޞްލަޙަތުގެ ޙައްޤަކަށް އުނިކަމެއް ލިބިއްޖެކަމަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އެކަމާއި ކޮށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު އެމީހަކަށް ނުވަތަ އޭނާއަށް ނުވަތަ އެކަމުން ސިފައެއްގައި އަސަރު ފޯރަމުން ކޮންމެ ފަރާތަކަށް ލިބިގެންވާކަމަށް އޮތުމާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި "ކޮންމެ މީހެއްގެ މަދަނީ ޙައްޤުތަކާއި ވާޖިބުތައް ކަނޑައެޅުމުގައި ނުވަތަ ޖިނާއީ ކުށުގެ ދައުވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް އުފުލުމުގައި، ޤާނޫނުން ޤާއިމުކޮށްފައިވާ މިނިވަން އަދި ދެފުށްނުބަލާ ކޯޓެއްގައި ނުވަތަ ޓްރައިބިއުނަލެއްގައި އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި އާންމުކޮށް ހުޅުވާލެވިގެން ބާއްވާ، އަޑުއެހުމެއްގައި އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތެއްކުރެވުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ." އޮންނަނިވިގޮތަށް އިނގިރޭސި ޖުޑީޝަލް ސާވިސް ހުރުމުން ހައިކޯޓުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި "ކޮންމެ މީހަކަށްމެ، އެމީހަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީއަކުން ނުވަތަ ޤާނޫނުތަކުން ރައްކާތެރިކަމާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި ހިމާޔަތްކުރެވޭ އަދާލަތުތަކާ

ކަމާބެހޭ [illegible] ޢަދުލުވެރި [illegible] ލިބުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަމަށް" [illegible]، ޢަދްލު އިންސާފު ހޯދުމަށް ޝަރީޢަތުގައި ކޯޓުތަކަށް ދިއުމުގެ ޙައްޤު ކަށަވަރުކޮށް ދިނުމަށް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ އަސްލުތަކާއި [illegible] [illegible] އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާގައި އިދާރީ ގޮތުން [illegible] [illegible] ފިޔަވަޅު [illegible] ދައުލަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެން އޮންނަކަމާއި ދައުލަތުގެ ބާރުތައް، ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ކަމަކާ [illegible] ކޮންމެ [illegible] [illegible] ވިޔަސް [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] އެއްވެސް ޖިނާއީ [illegible] ލިބިގެންވާކަން އެނގެން އޮންނަކަން.

3. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ޙައްޤަކަށް ނުވަތަ މިނިވަންކަމަކަށް އުނިކަމެއް ލިބިއްޖެނަމަ، ނުވަތަ އެފަދަ [illegible] [illegible] އެއްވެސް މީހަކަށް ނުވަތަ ޖަމާޢަތަކަށް ދައުލަތަށް [illegible] ފަދަ ގޮތަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނޭ އެއްވެސް މާއްދާއެއް މާނަކުރުން ނުވަތަ [illegible] ނުވަތަ [illegible] ޤާނޫނު އަސާސީގެ 69 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައެޅި ބައިނަލްއަޤުވާމީ " [illegible] ނޭޝަންސް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޓީ"ގެ [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] އޮފް ލޯ" (ޤާނޫނުގެ [illegible])ގެ [illegible] ހިމާޔަތް ކުރަންވާނެކަމަށް [illegible]، އެ [illegible] 10 ވަނަ މާއްދާގައި ކޮންމެ މީހަކަށްވެސް ފުރިހަމަ ހަމަހަމަކަމާއެކު ޢަދުލުވެރި އަދި އާންމުކޮށް [illegible] ބާއްވައިގެން، މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު ކޯޓަކުން އެމީހެއްގެ [illegible] ވާޖިބުތައް ކަނޑައެޅުމާއި އަދި އެމީހަކާ ދެކޮޅަށް ކުރެވޭ

ކޮންމެ ޖިނާއީ ތުހުމަތަކާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތް ކުރެވި ފައިސަލާކުރުމުގެ ހައްޤު ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ބައިނަލްއަޤުވާމީ އުޞޫލުން، ޤާނޫނާއި ޤާނޫނުގެ މަބާދިއަށް ތަބާވާކަން ލެޖިސްލޭޓިވް (ޤާނޫނުހެދުމުގެ ބާރު)ގެ އަދި އެގްޒެކެޓިވް (ތަންފީޒީ ބާރު)ގެ އަމަލުތަކެއް ދުސްތޫރީ ގޮތުން ބަލައިބަލަކަން ކަނޑައެޅުމުގެ ފުރިހަމަ ވިލާޔަތާއި އޮތޯރިޓީ ކޯޓުތަކަށް ލިބިގެންވާކަން ކަށަވަރުކޮށްދިނީ "ރޫލް އޮފް ލޯ"ގެ މަބްދައުކަމުގައި "ރޫލް އޮފް ލޯ އިން އެކްޝަން" ގެ އެންމެ ރަނގަޅު މިސާލުތަކެއްވެސް ޤާނޫނުތަކާއި ދައުލަތުގެ ރަސްމީ ނިންމުންތައް ދުސްތޫރީގޮތުން ބަލައިބަލަކަން ބުރުދަން ޖުޑީޝަލް ރިވިއު ކުރުންކަން އެނގޭކަމާއި މިއުޞޫލަކީ ކުރިއަރާފައިވާ ދިމިޤްރާޠީ މުޖުތަމަޢުތަކުން ޤަބޫލުކުރާ އުނިވަރސަލް މަބްދައެއްކަމާއި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ފަރުދުންގެ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް އޮތް އެންމެ ބޮޑު ގެރެންޓީއަކީ ޢަދުލުވެރި ޝަރީޢަތެއްކަމުން ފައިސަލާކުރުމުގެ ހައްޤުކަން އެނގެން އޮންނަކަން.

4. ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޤާނޫނުތަކާއި ހަމަތަކާއި ޔުނައިޓެޑް ނޭޝަންސް އޯގަނައިޒޭޝަންގެ ޗާޓަރުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން މިނިވަންކަމާއި ސިޔާދަތު ލިބިގެންވާ މުސްތަޤިއްލު ދައުލަތްތަކުގެ ގޮތުގައި އަދި ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޤާނޫނީ ސަބްޖެކްޓެއްގެ ގޮތުގައި ދައުލަތްތައް ވުޖޫދުވެ ދިރި އުޅުމުގައި އެ ދައުލަތްތަކުގައި ފުރިހަމަވެފައިވުން ޝަރުޠުވާ އަސާސީ ރުކުންތަކާއި ދައުލަތްތަކުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ބިމުގެ ސަރަޙައްދާއި ރައްޔިތުންނާއި ވެރިކަމުގެ ބާރާއި މި ތިން ރުކުން ކަމަށްވާއިރު، މި ތިން ރުކުނުގެތެރެއިން ވެރިކަމުގެ ބާރު، ސެޕަރޭޝަން އޮފް ޕަވަރސްގެ މަބްދައު އެއްގޮތްވާގޮތުގެމަތިން، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 5 ވަނަ މާއްދާ އާއި 6 ވަނަ މާއްދާ އާއި 7 ވަނަ މާއްދާގައި ތިން ފަންކްޝަން އަދާކުރާ ތިން ބާރުކަމަށް ބަޔާންކުރަމުންވެސް، ދިވެހި ދައުލަތުގެ އެންމެހައި ބާރު ހިނގާނީ ޤާނޫނުއަސާސީގައިވާ ގޮތުގެމަތިންކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި ސާފު ބަހުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދައުލަތުގެ ތިން ބާރުތަކަކީ އެއްވެސް ބާރެއް އަނެއް ބާރެއްގެ ދުސްތޫރީ އިޚްތިޞާޞް ނުވަތަ ފަންކްޝަން އަދާކުރުމަކީ

ޤާނޫނުއަސާސީ ތަންދޭރަކެއް ނޫންނަމަ ޤާނޫނު އަސާސީގެ ޞަރީޙަ ނައްޞުތަކުން ސާފުކޮށް އެނގޭކަމާއި، ޤާނޫނުއަސާސީން ސެޕަރޭޝަން އޮފް ޕަވަރއާއި މިން ބާރުގެ މުދުގައި ޤާއިމުކޮށްފައިވާ ގޮތް އެނގޭ ބެލަންސް ނިޒާމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދުސްތޫރީ ނިޒާމާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ އަސާސީ ޕްރިންސިޕަލްއެއްކަން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮންނަކަން.

5. ބައްޓަންވެފައިވާ "ސެޕަރޭޝަން އޮފް ޕަވަރސް" ގެ މަބްދައު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދުސްތޫރީ ނިޒާމުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ޔުނައިޓެޑް ސްޓޭޓްސް އޮފް އެމެރިކާގައި އޮތްފަދަ ރިޔާސީ ނިޒާމުތަކުގައި މި ނިޒާމު އޮންނަފަދައިން، މި މަބްދައުގެ މާނަ އަކީ ބާރު އޮތް ތަނެއް ބައިބައިކޮށް ހިއްސާކުރުން، އެކަކުއެކަކު މައްޗަށާއި އޮތުމުގެ ގޮތުގައި ޤާނޫނުގެ މަތީ އެންމެ ހިނގާ ދައުލަތުގެ ޤާނޫނުއަސާސީއެއް ޖެހިވަޑައިގަތް ނުފޫޒުގެ ނިޒާމު ނުކުމެ އަދި އެއްބާރުން އަނެއް ބާރަށް ކުރާ ނުފޫޒާއި ބޭނުންކުރެވޭނެ މިންވަރާއި ދުސްތޫރީ ނިޒާމު ހުންނަގޮތް ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ އިދާރީ ބާރުތަކުގެ ފުރިހަމަ ބެލުން ދުސްތޫރީ އިޖުތިހާދުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާއި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައެޅި ބައްޓަންވެފައިވާ މުއައްސަސާތަކާއި ދުސްތޫރީ މި ނިޒާމުގެ އެއްވެސް ބާރަކުން ވަކިން ސިޔާސީ މަޤާމުތަކާއި ނުވަތަ އެއް ބާރެއް އަނެއް ބާރުގެ ވަޒީފާގެ ސަލާމަތް ފޮރުވިފައިވާ ނިޒާމުތަކުގެ ޤާނޫނީ ދުސްތޫރީ ނުވަތަ ހިފެހެއްޓުމުގެ ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކުން ރިޔާސީ ޤާނޫނީ ވަކިކުރުމުގެ ބާރުތަކާއި ހިނގާ ބައިތައް ދުސްތޫރީ ބާރުތަކުން ޤާނޫނު ހިފެހެއްޓުމުގެ ދުސްތޫރީ ވަކިކުރެވިފައިވާ ބާރުގެ ވަކި ވަކި ޤާނޫނީ ބާރުތައް ކޮންޓްރޯލްކުރުމާއި ނުވަތަ ޤާނޫނު މުއައްސަސާތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ހިނގާ ރާއްޖޭގެ ވަކި ދުސްތޫރީ ބާރުތަކުގެ ތެރެއިން ވަކިވެފައިވާ މަސައްކަތްތަކާއި ބެލެހެއްޓުމުގެ ދުސްތޫރީ ބާރު ހުރުމުގެ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްވާ ދައުލަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެވެ.

ވަކިކޮށް ދެނެސަކަން ތަސްވީރާގައި ކަނޑައަޅައި ބާރުތަކަށްބަހާލައިފައިވުމާއެކު، މި މަބްދައަކީ ޑިމޮކްރަސީ މުޖްތަމަޢުތަކާއި އަދި ޤާނޫނުގެ ވެރިކަން ނަގަހައްޓާ ފުށުއަރުމަކުން ފަބުޅުކަން އަމަލުކުރުމުން އަންނަ މަބްދައެއްކަމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި މި އުސޫލު ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އެއާއެކު އެއްވެސް ޝައްކަކަށް ޖާގަނުދެވޭގޮތަށް ނުދޭނެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާތަކުން ނިމިފައިވާ ޤަޟިއްޔާތަކުގައި މި އުސޫލު ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާ އެގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/SC-C/02 ޤަޟިއްޔާ އާއި 2010/SC-C/23 ޤަޟިއްޔާ އާއި 2009/SC-A/13 ޤަޟިއްޔާ ފާހަގަކޮށްލެވިދާނެ އެވެ.

6. (ހ) ޤާނޫނުއަސާސީގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި ދައުލަތުގެ އެންމެހައި ބާރުތައް އުފެދިގެން އަންނަނީ ރައްޔިތުންގެ ކިބައިންކަމާއި އަދި މިބާރުތައް ނިސްބަތްވަނީ ރައްޔިތުންގެ ކިބައިގައިކަމަށް އޮވެއި، ދައުލަތުގެ ތިން ބާރު ކަމުގައިވާ ފިޔަވަޅުން ހިންގުމުގެ ބާރާއި ޤާނޫނުހެދުމުގެ ބާރާއި ޝަރުޢީ ނިސްބަތު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރާއި ޤާނޫނުއަސާސީން އުފައްދާފައިވާ މިން ބާރުކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 5 ވަނަ މާއްދާ އާއި 6 ވަނަ މާއްދާ އާއި 7 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެން އޮތުމާއި ދިވެހި ދައުލަތުގެ އެންމެހައި ބާރުތައް ހިއްސާވަނީ މި ޤާނޫނުއަސާސީގައިވާ ގޮތުގެމަތިންކަމަށް އުފެދުން ދައުލަތުގެ ބާރުތަކާއި ދައުލަތުގެ އިދާރީކަންތަކާ ބަލަހައްޓާފައިވާ ފަރާތްތަކާ އެންމެހައި މުސްތަޤިއްލުކަމާއި އެ ފަރާތްތަކާ ބަލަހައްޓާފައިވާކަންތައް ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން އަދި ރައްޔިތުންގެ ހުރިހާ ވަކިވަކި ފަރުދުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ ޝަރުޢާއި ބައްދަލު މަތިންކަން އެންގުމާ، ދައުލަތުގެ ބާރުތަކުގެ ތަރުތީބުގައި ހިމެނޭ ކޮންމެ ބާރަކުންވެސް އެ ބާރެއްގެ އިޚްތިޞާޞްކަމާއި ފަސްސަން އަދާކުރަންވާނީ ޤާނޫނުއަސާސީން

އަޅުގަނޑަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ދަސްތޫރީ އިންތަކުގެތެރޭގައި ގާނޫނުއަސާސީއާއި އެއްގޮތްވާ ގެންގުޅެންވާކަން އެނގެން އޮންނަކަން.

(ނ) "ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހަދާ އެންމެހައި ގާނޫނުތައް ހަދަންވާނީ މި ގާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. މި ގާނޫނުއަސާސީން ތަޢާރުޟުވާ އެންމެހައިކަންކަން ފުރިހަމަކުރަންވާނެއެވެ. މިގާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފުވާގޮތަށް ހަދާ ކޮންމެ ގާނޫނެއް، ނުވަތަ ގާނޫނުގެ ބައެއްވިޔަސް ވާނީ ބާޠިލު އެއްޗަކަށެވެ. އަދި އެފަދަ ގާނޫނެއް، ނުވަތަ ގާނޫނެއްގެ ބައެއް ބާޠިލު ނުހިނގާނެއެވެ. މިގާނޫނު އަސާސީއާ ޚިލާފަށް ކުރާ ކޮންމެ ކަމަކީ ބާޠިލުކަމަކަށްވެއެވެ." ގާނޫނުއަސާސީގެ 268 ވަނަ މާއްދާގައި ސަރީހަ ނައްސުން ބަޔާންވެފައިވުމާއި ގާނޫނު އަސާސީގެ 299 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ވެރިކަން ހިނގާ ފަރާތްތަކާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި އަދުލު އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ ބާރުންނާއި މުސްތަޤިއްލު ކޮމިޝަންތަކުންނާއި މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކުގައި ތިބި މީހުންނާއި ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުންނާއި ދައުލަތުގެ މަޤާމުތަކާ ހަވާލުވެ ތިބިމީހުންނާއި އެންމެހައި ރައްޔިތުން މި ގާނޫނުއަސާސީއަށް ޢަމަލުކުރަން ވާޖިބުވާއިރު މި ގާނޫނުއަސާސީގައިވާ އެންމެހައި ކަންތައްތަކަށް ފުރިހަމައަށް ކިޔަމަންވެ ޢަމަލުކުރަންވާނެކަމަށް އޮތުމުން ރާއްޖޭގެ ސަރަހައްދުގައި ހިނގާ އެންމެ މަތީ ގާނޫނަކީ ގާނޫނު އަސާސީކަމާއި ދިވެހި ރާއްޖޭގައި އޮތް ދަ ކޮންސްޓިޓިއުޝަން އަކީ "ރޫލް އޮފް ލޯ" (ގާނޫނުގެ ވެރިކަން) ގެ މަބްދައުކަން ގާނޫނުއަސާސީގެ ސަރީހަ ނައްސުން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އެގޮތުން ދައުލަތުގެ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ނިންމުމެއް ނުވަތަ ޢަމަލެއް ނުވަތަ އިޖުރާއަތެއްވިޔަސް އާރބިޓްރަރީ ނުވަތަ އަނިޔާއިން އެއްކިބާވެފައިވާ ނިންމުމެއްކަން ނުވަތަ ފިޔަވަޅެއްކަން ކަށަވަރުކުރުމުގެ ބައްޓަނީ "ރޫލް އޮފް ލޯ" ގެ އަސާސްކަމާ އެހެންކަމުން "ރޫލް އޮފް ލޯ"، އަދި (ގާނޫނުގެ ހުކުމަތް) ތަބާވާ ކޮންމެ ދައުލަތެއްގެ ވެސް އަސާސީ މަގްސަދަކަށްވާނީ ވަކި

ފަރާތަކަށް ބުރަނުވެ، ވަކި ފަރާތަކަށް ދައްކައިފާނެ ބިރަކަށް ޖެހިލުންނުވެ ތަޢައްސުބުން އެއްކިބާވެފައިވާ ޝަރުޢީ ކޯޓެއްގެ ކުރިމަތީގައި ދައުލަތުގެ ކޮންމެ ގުނަވަނެއް ނުވަތަ މުއައްސަސާއެއްގެ ހަރަކާތުން ކަމުގައި ވިޔަސް އެ ހަރަކާތެއްގެ ސަބަބުން ލިބިފައިވާ [illegible] ނުވަތަ އަނިޔާއެއް އޮތްނަމަ، އެކަށީގެންވާ ޢަދުލުވެރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] ދުސްތޫރީ ގޮތުން ގެރެންޓީ ކޮށްދީފައިވާ ހައްޤުތަކާއި [illegible] ރޫލް އޮފް ލޯގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްކިބާވެފައިވާ މިނިވަންކަމާ މުސްތަޤިއްލުކަމާއި [illegible] [illegible] ނިޒާމުގެ ޤާއިމުވެ އޮތުމުގެ މައްޗަށް ކަން ސާފުކަން އެނގެން އޮންނަކަން.

7. ރޫލް އޮފް ލޯގައި ދައުލަތުގެ އެންމެހައި ބާރުތަކާއި ދައުލަތުގެ [illegible] އެންމެހައިފަރާތްތަކުގެ އެންމެހައި [illegible] ޤާނޫނުގެ [illegible] (ރޫލް އޮފް ލޯ) އިން [illegible] ކަން [illegible] ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި އަދި [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ހިންގުމުގައި ކޮންމެ [illegible] [illegible] ހަމަ ކޮންމެ މީހެއްގެ ވެސް [illegible] ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި ހަމަހަމަކަން [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] މައްޗަށް ބިނާ [illegible]، ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި ހަމަހަމަކަން އޮތުމުގެ މި އަސާސް [illegible] ދައުލަތުގެ އެއްވެސް ބާރަކުން [illegible] ބާރު [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] ކޮންމެ ނިންމުމެއް ނުވަތަ ފިޔަވަޅެއް ރޫލް އޮފް ލޯއާ ހިލާފު ނިންމުމެއް ނުވަތަ ފިޔަވަޅެއްކަމާއި ރޫލް އޮފް ލޯއާ ހިލާފު ކޮންމެ ނިންމުމަކީ ނުވަތަ ފިޔަވަޅަކީ ބާޠިލު ނިންމުމެއް ނުވަތަ ފިޔަވަޅެއްކަން އެނގޭކަން.

8. ދިވެހި ދައުލަތަކީ ފުރިހަމަ މިނިވަންކަން ލިބިފައިވާ އިސްލާމީ އުޞޫލުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކުރެވިފައިވާ، އަމިއްލަ ވެރިކަންކުރާ، ދިމިޤްރާޠީ، ޖުމްހޫރީ އަދި ހުރިހާ ދައުލަތެއްކަމަށް ޤާނޫނު އަސާސީގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެހައި ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން އިސްލާމް ދީނުގެ އަސާސަކާ ޚިލާފުނުވާނޭ ގޮތެއްގެމަތިން ކަނޑު ދިޔާކަށް ލިބިގެންވާގޮތަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރެވުނުފަދަ އެ މާއްދާގެ (ށ) ގައި އިސްލާމް ދީނުގެ އަސާސްތަކުގެ ޙައްދުފަހަނަ އަޅައިނުދާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 2 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤެއް ނުވަތަ މިނިވަންކަމެއް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތެއްގެމަތިން ޙައްޤުތަކުގެ މަޤްޞަދުން ފޫޅާނުލާ ޤާނޫނީގޮތުން ހިފެހެއްޓުމަށް އެ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ޝަރުތުތަކާއި ޚިލާފަށް އެކުލަވައި ކަނޑު ދިނުމުގެ ދީ ބަޔާންކޮށްދޭ ގޮތުގެ ކަނޑު ޙައްޤުތަކުގެ މައްސަލަ ވާޖިބުވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ދިވެހި ދައުލަތުގެ ދީން ކަމުގައިވާ އިސްލާމްދީން ބިނާވެފައިވާ ދިމިޤްރާޠީ އުޞޫލުތަކާއި ގޮތުގެ ކުރިއަރުވާލުމުގައި އިސްލާމްދީނުގެ އަސާސްތަކާ ޚިލާފުނުވާނޭ ގޮތެއްގެމަތިން މިމަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް އެންމެ އިސްވާ ޤާނޫނުގައި ވަކިވަކިން ކަނޑައަޅައިދެވިފައިވާ ކަންކަން ނިންމުމުގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އުޞޫލު ކަނޑައެޅިފައިވާގޮތުން ފަނޑިޔާރުން ޢަދުލުއިންސާފުގެ ހަމަތަކާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާގައި އޮތް އުޞޫލުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، ފުރިހަމަ މިނިވަންކަމާއި ސިޔާދަތު ލިބިގެންވާ އިސްލާމީ އުޞޫލުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކުރެވިފައިވާ އަމިއްލަ ވެރިކަންކުރާ، ދިމިޤްރާޠީ، ޖުމްހޫރީ އަދި ހުރިހާ ދައުލަތެއްކަމުގައިވާ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ މައްޗަށް ބިނާކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނީ އަދި ޝަރުޢީ ނިޒާމެއް އޮތުމާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައިވާ އަސާސީ ބައެއްކަމުގައި މިނިވަންކަން ލިބިގެންވާ ޙައްޤުތަކާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ އަސާސީ ވަކިކަމާއި އަދި މި އަސާސީ ފިކުރުތަކާ ދިވެހި ދައުލަތް އެ އަސާސީ ފިކުރުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާވެފައިވާ، ދިވެހި ދައުލަތުގެ އެންމެ މަތީ މަސްލަޙަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަންތައްތަކުގައި މިއިން އެއްވެސް އަސާސެއް ފުޅާކޮށްދޭފަދަ

މުޅި ދައުލަތުގެ ވުޖޫދަށް ބުރުއަރާނެ އަދި ދުސްތޫރީ ހުސްކަމަކަށް ދައުލަތް އަތުވެދާނެ އެންމެ މަތީ މަޤްޞަދުއެއްކަމުގައި ހިމެނޭ ކަނޑައެޅިފައިވާކަން އެނގޭކަން.

9. ދުސްތޫރީ މައްސަލަތައް ބަލައި އެފަދަ މައްސަލަތަކާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަސާސީ އިޚްތިޞާޞްގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއްކަމުގައި ޤާނޫނު އަސާސީއާ ޤާނޫނު މާނަކުރުމުގައި ސަރީހަކޮށް ބަޔާ ނުވުނުވެސް ދުސްތޫރީ މައްސަލަތަކުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ އެންމެފަހުގެ ނިންމުންކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެންމެ މުހިންމު އެއް ސިފައެއްގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުގެ ވެރިކަމުގެ ތިން ބާރު ވަކިވަކިކުރުމުގެ މަބްދައު ހިމެނިފައިވާކަމުގައި، މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު ޤަޟާއީ ބާރަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޤާނޫނުގެ ސިޔާދަތުގައި، [illegible] އެންމެހައި ރައްޔިތުންގެ ބައެއްގައި ރައްޔިތުންނަށް ޤާނޫނީ ހިމާޔަތް ލިބިދިނުމުގައި، ޖުމްލަކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ މައިގަނޑު އަސާސްތަކުގައިވާ ދައުލަތުގެ އެންމެހައި ނިންމުންތައް ހުށަހަޅާ ޤާނޫނީ ސިޔާދަތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީ ކަނޑައެޅިފައިވާ އެއްގޮތްވާކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައެޅުމަކީ ޖުޑީޝަރީގެ އާންމު އިޚްތިޞާޞްގައި ހިމެނޭކަމެއްކަމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދުލު އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާ ސުޕްރީމް ކޯޓު ކަމަށްވުމާއި ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޤާނޫނު މާނަކުރުމުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާވެސް ސުޕްރީމް ކޯޓު ކަމަށްވުމާއި ދައުލަތުގެ އެހެނިހެން ބާރުތަކުން އަމަލުކުރަނީ ޤާނޫނީ އަދި ދުސްތޫރީ ހައްދުގެ ތެރޭގައިކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައަޅުއްވުމުގެ ފުރިހަމަ އިޚްތިޞާޞް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަސާސީ އިޚްތިޞާޞްގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭކަމާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓަކީ ރާއްޖޭގެ އެންމެ އިސް ކޯޓަށް ވީމާ އެ ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ އެ ކޯޓަށް ދުސްތޫރީ މައްސަލަ ބެލުމުގެ ވަނީ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާކަމުގައި މިގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބޭ އިޚްތިޞާޞްގެ ދަށުން ގެއްލޭ ކޯޓުގެ ހުސްކަމަކަށް ނުވަތަ ދުސްތޫރީ

ނިޒާމުން ދައުލަތް ބޭރުވުންތަކަ ޤާނޫނީ އިމުން ބޭރުވެގެންކަމުގެ ހިނގާނަމަ، އެކަމެއް ހުއްޖަތުވުމަށްކަމި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞްގެ ދަށުން އަދާލަތަށް އެންމެހައި ޖިނާއީ ގޮތުގެ ބާރު ލިބިގެންވާކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/SC-C/02 ފަތުވާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާތީ، މި އުސޫލު އެންމެން ދުސްތޫރީ ފަތުވާތަކުގައިވެސް ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާކަން.

10. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޖުޑީޝަލް ރިވިއުކޮށް ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަމެއް އެއްގޮތަށް ކަނޑައަޅައި ބާޠިލުކުރައްވާ ނިންމުމަކާ ޚިލާފަށް ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ޤާނޫނުތަކުން ބައެއްބައި ނުވަތަ ދައުލަތުގެ އެއްވެސް ގަވާއިދެއް ނުވަތަ ނިންމުމެއްގެ ބައެއް ނުވަތަ އިޖުރާއާތެއް ނުވަތަ އިޖުރާއަތުތަކުން ބައެއް ހުކުމްކުރައްވާނަމަ އެ ޚިލާފުވާ މިންވަރަކަށް ޝަރުޢީޤާނޫނު (ކަނޑައަޅުން ހުކުމުގެ ޤާނޫނީ ބާރު ދިރުމުގެ އުސޫލު) އާ ޚިލާފު އަދި ދުސްތޫރީ ގޮތުން ބާރުލީ އެއްޗެއްކަން އެނގެން އިންސާނުންކަމާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުންތަކުގައި ކަނޑައަޅައި ބާޠިލުކުރާ އަދި ތަޠުބީޤުކުރާ ޤާނޫނުގެ ހުކުމްތަކާއި ޤާނޫނީ މަބާދީތަކާ އެއަށް ތަބާވާނަމަ ހުކުމްތަކާއި މަބާދިތަކެއްކަމާއި ކަނޑަށް ދުސްތޫރާއާއެއްގޮތަށްވެސް އެ ހުކުމާއި އެ ބުނާކަން ސަލާމަތްކަމާއި ވަކި ނުކުރެވޭނެކަމާއި މި އުސޫލު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-RU/02 ޤަވާޢިދުގައި ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން.

11. ދުސްތޫރީ މައްސަލަތައް ބެލުމުގައި، ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ޤާނޫނެއްގެ ބައެއް ނުވަތަ ގަވާއިދެއް ނުވަތަ ގަވާއިދެއްގެ ބައެއް އަދި ކޮންމެ ދައުލަތުގެ އިދާރާއަކުން ނެރޭ އަމުރެއް ނުވަތަ އުސޫލެއް އިދާރާއެއްގެ މުވައްޒަފުން ކުރާކަމެއް ނުވަތަ ނިންމާ ނިންމުމެއް ޤާނޫނުއަސާސީއާ ހިލާފުވާނަމަ އެ ހިލާފުވާ މިންވަރަކަށް އެއީ ބާޠިލު އެއްޗެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅުއްވުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 144 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކޮށްފައިވުމުން މީގެ

ޤާނޫނުގައި ދައުލަތުގެ ބާރުތަކުންނާއި ދައުލަތުގެ އެންމެހައި ރަސްމީ ފަރާތްތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކާއި ޤަރާރުތަކާއި އިޖުރާއާތު އެއްވެސް އިސްތިސްނާއެއްނެތި ހިމެނިފައިވާކަން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮންނަކަމާއި މިފަދަ ނިންމުމަކާ ގުޅިގެން ޢަދުލުވެރި އެހެނިހެން އަމުރުތައް ބެލުމުގެ ބާރު ކަމާބެހޭ ކޯޓުތަކަށް ލިބިގެންވާކަމަށް މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވުމާއި ޤާނޫނުއަސާސީއާ ހިލާފުވާ ނުވަތަ ގަވާއިދެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ހިލާފަށް ކޮށްފައިވާކަމެއް ނުވަތަ އިޖުރާއާތެއްގެ ސަބަބުންވިޔަސް މީހަކަށް ނުވަތަ ބަޔަކަށް ގެއްލުމެއް ލިބިފައިވާނަމަ އެ ގެއްލުމުގެ ޢަދުލުވެރި އިންސާފުވެރި ބަދަލު ލިބިދިނުމުގެ އަމުރުތައް ނެރުމުގެ ދުސްތޫރީ މައްސަލަތައް ބެލުމުގައި ކޯޓުތަކަށް ލިބިގެންވާ ބާރެއްކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 144 ވަނަ މާއްދާއިން ކަނޑައަޅާ އެނގެން އޮންނަކަމާއި މި އުސޫލުން އެހެނިހެން ޑިމޮކްރެޓިކް ދައުލަތްތަކުގެ ކޯޓުތަކުން އަސާސީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައި ނެރޭ ހެބިއަސް ކޯޕަސް، މެންޑޭމަސް، ސާޓިއޮރަރީ، ޕްރޮހިބިޝަން، ކުއޯ ވޮރަންޓޯ ހިމެނޭގޮތުން އަމުރުތައް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބުނެފައިވާ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ޑިމޮކްރެޓިކް މުޖުތަމަޢުތަކުގެ ދުސްތޫރީ ކޯޓުތަކުން މިފަދަ އަމުރު ނެރޭ އުސޫލުން ރިޢާޔަތްކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރުމުން އަންނަކަމާއި މިފަދަ އަމުރުތަކުގެ ތެރޭގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާ އާއި 2010/SC-A/20 ޤަޟިއްޔާއިން ނެރުއްވާ ހެބިއަސް ކޯޕަސް އަމުރާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-SJ/01 އަމުރު ހިމެނިފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

ބަޔާންވެ ދިޔަ ސަބަބުތައް އެއްކޮށް ހުރުމުން މި ދައުވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަސްލީ އިޚްތިޞާޞްގެ ދަށުން ބަލައި ނިންމުމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލުކޮށްދީ އެ ނިންމުމާމެދު ޤާނޫނީ ޖަދަލެއް ނުވަތަ ދެބަސްވުމެއް އުފެދިގެން އެއްވެސް ސަބަބެއް ނެތްކަން އެނގެން އޮންނަނީ އެ

އިއުތިރާޒަކީ ބަލައިގަންނަވާނެއްޗެއް އިއުތިރާޒެއް ނޫންކަމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅައެވެ.

(ހ) ފަސްވަނަކަމަކީ، ޤާނޫނު އަސާސީގައި ބަޔާންވެގެންވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުގެ ތެރޭގައި ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާއަށް ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ދުސްތޫރީ ގެރެންޓީތައް ރިޢާޔަތްކުރުމާއި އޭގެތެރޭގައި ކޯޓު ހުކުމަކުން ކުށް ސާބިތުނުވާހާ ހިނދަކު ބަރީއަ މީހެއްކަމުގައި ބެލުމާއި ތިމާގެ ނަފްސު ދިފާޢުކުރުމުގެ ފުރިހަމަ ފުރުޞަތު ހިމެނިފައިވާކަމާއި މި ޙައްޤީ ދުސްތޫރު ޢަދުލުވެރި އަދި ހިއްވަރު ނެރުމާއި މަދަނީ އަދި ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާގައި ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ދިފާޢުވާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތެއްގެ އަސާސް ކުރާކަމި ދިފާޢުކުރުމުގެ ޙައްޤުތަކާއި މި ބައްދަލު ގުޅިގެން ދުސްތޫރީ އުސޫލު ބައްޔިނާކަމާއި އޭގެތެރޭގައި ޖިނާއީ ޝަރީޢަތްތަކުން ލޯން ސިސްޓަމްތަކުގައި ހިނގަނީ، "އެޑްވަރސަރިއަލް ސިސްޓަމް" ގެ މަބްދައު ނަގައިގެން ދުރުވުމުގެ ބައްޔާއި މުއްދަތުގެ މަރުޙަލާ ކުރިއަށްދާ ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތްތަކުގެ ބައްޔާއި ތުހުމަތުކުރެވޭ ދިފާޢުވާ ދެމެދުގައި ހަމަހަމަކަން (ތަވާޒުން) އޮތުމުގެ މަބްދައު ބަދަހިކަމާއި މިނިވަންކަންތަކާއި ދައުލަތުގެ އާންމު މަސްލަހަތާ ދެމެދުގައި ހަމަހަމަ ބެލެންސް ގާއިމުކުރުމުގައި އޮތުމަށްޓަކައި ތާޢީދުކުރެވޭ ބައްލަވާކަން އުސޫލުން އޮންނަކަމެވެ.

(ށ) ހަވަނަކަމަކީ، ޖިނާއީ ޢަދުލުގެ ނިޒާމް ތެރޭގައި ފަރުދުންގެ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަންތަކަށް އެންމެ ގެރެންޓީކަމާއި، ކޯޓުގެ އަމަލުތަކަކީ ކޯޓަރިކަން ކަށަވަރުވާއި، އެ އަމަލުތަކަށް ކުރާ ފަރާތްތަކަން އަޑުއަހާ ދައުލަތުގެ ނިޒާމް އާންމުކޮށް މުޖްތަމަޢު ހިއްސާކުރުމާއި ޖިނާއީ އިޖްރާއާތުގެ ޝަރީޢައިން ދައުލަތުން ނުވަތަ ޖަމާޢަތުގެ މި ބައްޔަށް ދިމާވުމުގެ ބާރު ދައުލަތްތަކުން ހިމާޔަތް އެންމެ އުސޫލުން ބަޔާންކޮށްދީފައި، ކޯޓުގެ އަމަލުކުރަން ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބު ދިނުމުގެ ފަރުދުންގެ ފަހަރި

ހައްޤުތަކަށް އޮތް އެންމެ ބޮޑު ގެރެންޓީއަކީ ޢުޤޫބާތުގެ ޤާނޫނާއި ޖިނާއީ އިޖްރާއާތުގެ މަބާދިއަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން އަދި ޖިނާއީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އެ ފަރުދުންނާ މެދު ޢަމަލުކުރެވުންތަކާއި ދައުލަތުގެ އާންމު މަސްލަޙަތު ހިމާޔަތްކުރެވޭނީ ޢުޤޫބާތުގެ ޤާނޫނާއި ޖިނާއީ އިޖްރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައިކަމަށްވާއިރު، ފަރުދުންގެ ހައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަންތަކީ ސީދާ ދުސްތޫރުން ކަށަވަރުކޮށްދޭ ގެރެންޓީތަކެއްކަން އެނގެން އޮންނަ އޮތުމެވެ.

(ކ) ހަތްވަނަކަމަކީ، ޖިނާއީތުހުމަތެއް ކުރެވިފައިވާ މީހާއަށް ދުސްތޫރުގައި ގެރެންޓީކޮށްދީފައިވާ ދިފާޢީ ހައްޤުތަކުގެ ތެރޭގައި އަންނަނިވި ހައްޤުތައް ހިމެނިގެންވާކަން އެނގެން އޮންނަ އޮތުމެވެ:

(1) ކުރެވިފައިވާ ތުހުމަތުގެ މައުލޫމާތު ފުރިހަމައަށް ލިބުމުގެ ހައްޤު (2) މިނިވަންކަމާއެކު ބަޔާން ދިނުމުގެ ހައްޤު (3) ޖިނާއީ ހުސްޓޫޑިއަމްގައި ބަޔާން ދެނެގަތުމުން މަސައްކަތްކުރެވޭ ހިނދު، މުއްދަތަކާ ދެކޮޅަށް ހުރި ހެކިތައް އެފަރާތަށް ކުރިމަތިކޮށް ދިފާޢު ހުށަހަޅުމުގެ ފުރުޞަތު އެފަރާތަށް ދިނުމުގެ އުސޫލަން ހަމަޖެހުނުގޮތުން (4) ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީގައި ދިފާޢުކުރުމުގެ ހައްޤު.

(އ) އަށްވަނަކަމަކީ، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކޮންމެ މުއްތަހަމެއްގެ މައްޗަށް އަދުލުވެރި ޖިނާއީ ޝަރީޢަތެއް ހިންގައި ކޯޓަކުން ޝަރުޢީ ހަމަތަކުގެ މަތިން އެ މީހާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާންދެން ހިނދަކު އެމީހަކީ ބަރީއަ މީހަކުކަމުގައި ބަލައިގެން ޖިނާއީ މަރުޙަލާގައި އަދި ޝަރީޢަތް ހިންގުމާއި އަދި ދައުލަތުގެ އެއްވެސް ކަމަކާ ހަވާލުވެރި ފަރާތެއް ނުވަތަ އެހެން ފަރާތެއް ނުވަތަ އެއްވެސް ފަރުދަކުވިޔަސް ކޯޓުން ހުކުމެއް އައުމުގެ ކުރިން ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުނުވަނީސް ބަޔާނީ ހަދައިގެން ނުވާނެކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/20 ޤަޟިއްޔާ އާއި 2010/SC-A/20 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 33 ވަނަ މާއްދާގައި އެ މީހެއްގެ ނަފްސާއި އަބުރު ރައްކާތެރިކުރުމުގައި އޮތުމަކީ ކޮންމެ

މީހަކަށް ލިބިގެންވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް ދަމަހައްޓައިދިނުމާއި، އަބުރު ރައްކާތެރިކުރުމަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ އަސްލުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްފައިވާ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް ޙިމާޔަތްކުރާ [illegible] މަޤާޞިދުގެ ތެރެއިން އެއް މަޤްޞަދު އިންސާނިއްޔަތާއި، އެގޮތުން ކުށެއްގެ ތުހުމަތު ކުރެވިއްޖެނަމަ އަދުލުވެރި ޝަރީޢަތްކުރުމާއި ޒާތީގެ [illegible] އެ މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވެއްޖައި ހިނދަކު ބަރީއަ މީހެއްކަމުގައި ބެލުން ޖިނާއީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ އަސާސެއްކަން އަންގައިދޭ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވަންދެން ނުވަތަ ސާބިތުވާ [illegible] [illegible] [illegible] ކުރެވޭ ތުހުމަތާ ގުޅިގެން ހިންގާ އިޖުރާއާތު އެހެން ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ހިންގުމުގައި މި އުސޫލު އަމަލުކުރުމަކީ ނުހަނު [illegible] [illegible] [illegible].

(ވ) ނުވަވަނަކަމަށް، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުއަސާސީއާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާތަކުން ފަރުދީ ޙައްޤުތަކާއި މުޖުތަމަޢުގެ އާންމު މަސްލަޙަތާއި މުޖުތަމަޢުގެ ޙައްޤުތައް ހަމަހަމަކުރުން އެކު އަސާސީ އެއް ގޮތެއްގެ [illegible] ޖިނާއީ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި ކުރާ ތަޙްޤީޤުކުރުންތަކާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] ޖިނާއީ ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ [illegible] ކުރާ ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި، މި ކުރާ މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ފޮރެންސިކް (ފިންގަރޕްރިންޓް އަދި ޑީއެންއޭ ސާމްޕަލް) ތަޙްޤީޤުތަކުގެ އަސާސީ ޝަރުޠުކަމުގައި މި އުސޫލުން ކުރާ ތަޙްޤީޤު ހިންގާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އެ [illegible] ތަޙްޤީޤުގެ [illegible]

އޮތުމުގެ މަބްދައު ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި ޤާއިމުވެފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 244 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ކުށުގެ ތަޙުޤީޤުގެ ފުރަތަމަ މަރުޙަލާއަކީ ފުލުހުންގެ ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާތަކާއި، މި މަރުޙަލާގައި ހެކިތައް ހޯދައި ޖަމާކުރުމާއި އެ ހެކިތައް ރައްކާތެރިކޮށް ބެލެހެއްޓުމާއި، ކުށުގެ ދައުވާއެއް ކުރެވެން އޮތްކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައެޅުމާއި މައްސަލަތައް ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅުން އެ މުއައްސަސާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ދެ ވަނަ މަރުޙަލާއަކީ ޖިނާއީ ކުށުގެ މައްސަލަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ބަލާ މަރުޙަލާތަކާއި [illegible] އެއްކޮށް އެކި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން ހޯދިފައިވާ ސައްޙަ ހެކިތަކަށް ކަށަވަރުކުރުމާއި ދައުވާ ހުށަހެޅޭވަރަށް ހެކިތައް ހުރިކަން ކަނޑައަޅައި ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ [illegible] މަރުޙަލާތަކުގައި ޖިނާއީ ޝަރީޢަތް ކޯޓުގައި ހިންގުމުގެ މަރުޙަލާގައި ދައުލަތުން ނުވަތަ ޖަމާޢަތުގެ ނަމުގައި ޖިނާއީ ދައުވާއެއް ދައުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ އިތުރުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 220 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 223 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމުގައި ދައުލަތުގެ ހައްޤުތަކާއި ފަރުދުންގެ އަސާސީ ހައްޤުތައް ބެލެންސްކޮށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެންމެހައި ހަމަތަކާއި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނެގެހެއްޓުމުގެ ވަކި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބެލެހެއްޓުމުގެ [illegible] ޖިނާއީ ދައުވާގެ އިޖުރާއާތު [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީން [illegible] މިންގަނޑު އެއް [illegible] އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(މ) ދެވަނަކަމަކީ، ކޮންމެ ފަރުދަކަށްވެސް އެ ފަރުދަކާ ދެކޮޅަށް [illegible] [illegible] ކުށުގެ ތުހުމަތު [illegible] [illegible] އަވަސް [illegible] ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ އެ ފަރުދަކަށް [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީން، އިންސާނީ ހައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ކޯޓަކުން ޤާޟީއަކު ކުރާ ޙުކުމްތަކުގެ ވައްކަން ގޮތަކީ އެ ކަނޑައަޅާ އަދަބެއް ނިޔާވެރިކަން އަދި ކަށަވަރު ސާބިތުކުރާ އަސާސް އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތެއް ކަމަށް ބެލެވޭނީ، ތަހުޤީޤާއި އެކު ދެ ގޮތަށް އެކަން ބަޔާންކުރާ ޤާނޫނީ ދާއިރާގައެވެ. އެޔަށް ބޭއްވުމަށް ތަބާވާ ނިސްބަތްވެގެން ބަލައިގަނެވޭ އިތުރު ކަމެއް އެދޭކަމެވެ.

(ވ) އެގޮތަށްވީނަމަވެސް، ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމު ބާރުލެވިފައިވަނީ އާންމު މަސްލަހަތާއި ފަރުދީ ހައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަންތަކާއި ވަޒަން ހަމަހަމަކޮށް ބަލަހައްޓުމުގެ (ބެލެންސް ކުރުމުގެ) މަސްއޫލު ކަމަށްވާއިރު، އާންމު މަސްލަހަތު ކަނޑައެޅިފައިވަނީ ހަމަހަމަކުރުމުގެ ހައްޤާއި އަދި ދިރިއުޅުމުގެ ހައްޤު ހިމާޔަތްކޮށް ރައްކާތެރިކަން ދިނުމުގެ ސަބަބުން ކަމަށްވާއިރު، އެ އަމަލު ދުސްތޫރުން (ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާއަށް) ނިސްބަތްވުމުގެ މައްސަލަތަކާއި، ފަރުދީ ހައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަންތައް ހިމާޔަތްކުރުން އިންސާފު ކާމިޔާބުން ހާސިލުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަނޑައެޅިފައިވާ ދުސްތޫރުގެ ބައްދަލުވާއި މިނިވަންކަންތަކަށް ތަޢާރުޒުވާ ހުދޫދުތަކެއް ބިނާކުރާ އެކަން މި ދެ މަސްލަހަތު ތަވާޒުނު ކުރެވޭނީ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާއި ދުސްތޫރީ ހަރުމަތް ފަރުދީ ހައްޤުތަކާއި ކަމެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަހުޤީޤުކުރުމުގެ މަރުޙަލާގައި ނިސްބަތްކުރެވޭ ކުށުގެ އަމަލު ޖިނާއީ ނިޒާމުތަކުން އެހެން ނިޒާމުގެ ބޭރުގައި ތަބަދަލުކުރުމާއި ކުރާ އެ އަމަލު އެކަން ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އަދި އެކަން އިޖުރާއަތުތަކުގެ ތުހުމަތުން ހާމަކުރުމާއި ޖިނާއީ ކޯޓު ސާބިތުކުރާ އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑާއި ތުހުމަތު މިންގަނޑުކަން ސާބިތުކުރަނީ ބޭނުންވިޔަ އުސޫލުގެ މަތިން އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައިވާގޮތަށް އިންސާފުވެރި ހުކުމާއިގެން ބޭއްވޭ އަޅުކަމުގައި އިންސާފުން ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ޙައްޤާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 50 ވަނަ މާއްދާ އާއި 51 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ހުކުމާއި އެއް ހާޒިރުގައިވާ ހުކުމްތަކާ ކުރިމަތިލައި ދިފާޢު ހުށަހެޅުމާއި މުއްދަތު ބޭނުންވާ ހެކި ހާޒިރުކުރުމުގެ ޙައްޤާއި މިފަދަ ދުސްތޫރީ

ހެކިދޭން މަޖުބޫރުކުރުވުމާއި ދިފާޢުކޮށްދޭނޭ ވަކީލަކުގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުމުގެ ޙައްޤުތަކަކީ އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތެއްގެ ގެރެންޓީތަކާ ޚިލާފުވާނެ ކަންތައްތަކެއްކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ށ) ބާރަވަނަކަމަކީ، ޢަބަލް ޖަރީމާގެ މާނައަކީ ޤާނޫނީ އެއް ނިޒާމަކާ ހިމާޔަތްކުރެވޭން އެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ދެ ފަހަރަކަށް އެއް އަމަލަކަށް އަދަބު ނުދިނުމުގެ ގެރެންޓީ ކަމަށްވާއިރު، މިހާރު ކުރީ ޖިނާއީ ނިޒާމާ ޚިލާފު އަމަލުކުރަން ވުމުގެ އިޖުރާއަތު އެ އަމަލަކީ މަދަނީ ނިޒާމާ ނުވަތަ އިދާރީ ނިޒާމާ ޚިލާފަށް ކޮށްފައިވާ އަމަލެއް ކަމުގައިވާނަމަ މިއިން ކޮންމެ ނިޒާމަކީ އެނިޒާމަކަން ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބުތަކެއް ހުންނަކަން ޤާނޫނީގޮތުން އެނގިފައިވާ ނިޒާމުތަކެއްކަމުގައި، ނަމަވެސް އަދުލުވެރިކަމާއި ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ މަބާދީގެ ދަށުން އަބަދުވެސް ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ މުހިއްމުގެ ކަމެއްކަން އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ އަދަބުތަކަށް ވާނީ ޖިނާޔަތެއް ޖިނާއީ ނިޒާމުން އެކަން ނިޒާމެއްގެ ގޮތެއްކަން ނަމަވެސް ފުރިހަމައިނަމަ އެ މުޖުތަމަޢުގެ ވައްކަން ހަދަ އެ އަމަލާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތްކުރުމުގައި އަދަބުދިނުން ހުއްދަ ނުވާނެކަން އެނގޭކަމާއި މި އުސޫލަށް ފްރާންސްގެ ކަސޭޝަން ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު Cass·Crim·20Juin1996 އާއި މިސްރުގެ ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3 ޖޫން 2000/އަލްޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 21 އާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލް ޖަސްޓިސްގެ އަހަރީ ފޮތް 1999 ގެ ސަފްހާ 320 ގައި ހަވާލާދީ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސްޕޭނުގެ ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ Annuaire International de la justice constitutionnelle·1999p·320 ގައި މި އުސޫލަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އިދާރީ ނުވަތަ މަދަނީ އެހެން ނިޒާމުތަކުގެ ތެރެއިން އަދަބު ދިނުމުން ވެސް ޖިނާއީ ޝަރީޢަތް އަމަލުން ކުރުމުން ހުރަސްއެޅޭކަމަށް ނިންމާފައިވާކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

(ދ) ދެވަނަކަމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 187 ވަނަ މާއްދާގައި ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރަކު ވަކިކުރުމާ ބެހޭގޮތުން ހުރި ނައްސުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މެންބަރަކު ވަކި ކުރެވޭނެ ހާލަތްތައް ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަކަމާއި ފާހަގަކުރެވޭކަމާއި އެ ހާލަތްތަކަކީ:

(1) ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުކަމުގެ މަޤާމާ އެކަށީގެން ނުވާފަދަ އަމަލުތަކެއް ކުރިކަމަށް ފެނުން

(2) އެ މަޤާމު އަދާކުރުމަށް އުނދަގޫވާފަދަ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެކަމަށް ފެނުން

(3) އެ މަޤާމު އަދާކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން ނެތްކަމަށް ފެނުން

އަދި މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ އެއް ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެކަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ފާހަގަކޮށް، އެކަމުގެ ޤަރާރު މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއްގައި ފާސްވާން އޮންނަކަމާއި އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއްގައި ހާޒިރުވެ ވޯޓުދޭ މެމްބަރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ފާސްކުރުމުން މެންބަރުކަމުން ވަކިކުރެވެން ބާރުލިބިގެން އޮންނަ ކަމެވެ.

(ތ) ތިންވަނަކަމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގައި މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކާއި ކޮމިޝަންތަކުގެ މެންބަރުންގެ މަޤާމުތަކާ ގެރެންޓީ ހުރި ދުސްތޫރީ ޙިމާޔަތްތަކާއި އެ މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކުގެ މުސްތަޤިއްލުކަން ކަށަވަރުކޮށްދެނިވި އިޖުރާއަތުގެ ބާރުތައް ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެކަށައަޅާފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން މުސްތަޤިއްލު ކޮމިޝަންތަކުގެ ތަކުރާރުކޮށްފައިވާ އިޖުރާއަތުތަކެއް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ހިންގުމުގެ ބާރަށް މަތިކުރުވާ އިޖުރާއަތުގައި މަދުމަން މަޝްވަރާކުރުމުގެ ނިޒާމެއް ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުސްތަޤިއްލު އިދާރާތަކުގެ އިޖުރާއަތުތަކުގައި މަޖިލީހުގެ ބައިވެރިވުމާއި އޮންނަ ވަކިވަކި އިޖުރާއަތުތައް މިނިވަންކަމާއި ގުޅިގެން ޖޫޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ އިޖުރާއަތުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބައިވެރިވުމާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާ ކަމެއް ތަންފީޒުކުރުމުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ވަކި ބާރެއް ދީފައިނުވާކަމާއި، ސަރުކާރުން އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އިސްތިސްނާ ދީފައިނުވާ ގޮތުގެ ބޭރުން ހިނގާ ބައްދަލުވުންތަކުގައި އިޖުރާއަތުތަކެއް ގެނެސްގެން

ދުސްތޫރުވެރިން ސިފަކުރާ އިޖުރާއާތުތަކާއި ދައުލަތުގެ މިފަދަ އުސޫލުތަކާއި ޤާނޫނީ އިޖުރާއާތުގެ ވެލިޑިޓީ ނުވަތަ ދުސްތޫރީގޮތުން ސައްޙަވުން ބިނާވަނީ އެ އިޖުރާއާތަކީ ދުސްތޫރީގޮތުން ޗެކިޗޭޗް (ދަސްތޫރު) އަދި ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލް އަދި ރޫލް އޮފް ލޯ އާ އެއްގޮތްވާ އިޖުރާއާތަކަށްވުމުގެކަން އެނގެން އޮންނަންޖެހޭނެއެވެ.

(ދ) ފަނަރަވަނަކަލިޔާ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 187 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައި އޮވާ ބާރުލަމާނުގައި އެ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއަކަށް ހާޒިރުވާ ވުޖޫދުގައި ބައިވެރިވެ މެންބަރުންގެ އަޑުއިއްވުމުން ވޯޓުދިނުމުން އެ މެންބަރުކަމުން ވަކިކުރެވިދާނެކަން އޮތްހިނދު، އޭގެ ކުރިއަށް އަންނަންޖެހޭ ޤާނޫނީ އިޖުރާއާތަކީ އެމާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބާރުތައް މެދުވެރިވެއްޖެކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ފުރުޞަތުދީގެން ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަ އޮތުމުން ބަލާއިރު، މިފަދަ ކަންތައް އިމްޕީޗްމެންޓް ޕްރޮސީޖަރާއި ވަކިކުރުމުގެ އަސާސް އަދި ފަރުދީ ޙައްޤުތަކަށް ސީދާ އަސަރުކުރާނެ އިޖުރާއާތަކަށްވާތީއާ ފަރުދުންގެ މިފަދަ ޙައްޤު ބާރުލަމާނުތަކުގައި އެ ޙައްޤުތަކަށް އިޖުރާއާތުތަކުގެ އެންމެ އަސާސީ މިންގަނޑުތައް ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ޤާނޫނުތަކުގެ ބުނުމާއި ފަރުދުންގެ ޙައްޤު ރިޢާޔަތްކުރުން ހަމަހަމަކަން [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުގެ އިމްޕީޗް [illegible] ނުވަތަ [illegible] އިމްޕީޗް ޕްރޮސީޖަރކަން ކުރިއަށްގެންދާކަން ފަރުދެއްގެ ޙައްޤުގެ ގެއްލުމެއް ނުވަތަ އަނިޔާއެއް (އާރބިޓްރަރީއެއް) ވުމަކީ ޑިއު ޕްރޮސެސްއާ ޚިލާފުވާކަމާއި އާރބިޓްރަރީ ނަތީޖާ ކޮންމެ ނިންމުމެއް ނުވަތަ ކޮންމެ އިޖުރާއާތެއް ރޫލް އޮފް ލޯ އާ ޚިލާފުވާކަން އެނގެން އޮންނަންޖެހޭނެއެވެ. އެގޮތުން ޑިއު ޕްރޮސެސްގެ މާނައަކީ ދައުލަތުގެ މިފަދަ ކޮންމެ ނިންމުމެއް ނުވަތަ އިޖުރާއާތެއް ބަރާބަރު ޤާނޫނީ އެއްގޮތްވުމާ އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައެޅިފައިއޮތްކަން އެނގެނީ ޔުނައިޓެޑް ސްޓޭޓްސް އޮފް އެމެރިކާގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޙުކުމްތަކުން

ބަލާއިރު، ޖިނާ ފާޙިޝްކަމުގެ ދަރުން އަންނަނިވި ހިމާޔަތްތައް ހިމެނިގެންވާކަން ދޫ. އެހެން އޭ ގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުންތަކުން އެނގެން އޮވެއެވެ.

(1) ޖިނާއީ ނިޒާމުގެ ތަޙުޤީޤު ހިމެނިގެންވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތު އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން ހިންގުމަށްޓަކައި، މަދަނީ އަދުލުގެ ނިޒާމުގައި ހިމެނިގެންވާ މަދަނީ އިޖުރާއާތު އެއްގޮތަށް ހިންގުމަށްޓަކައި (2) ސަބްސްޓެންޝަލް ޖިނާ ފާޙިޝާ / ޤާނޫނުތަކަކީ ކަނޑައެޅޭ އިޖުރާއާތުތަކުގެ އެއްފަދަކަން ބަޔާންކުރަން މަރުކަޒުކުރުން ކޯޓުތަކުން ދިމިޤްރާޠީ (3) ސަލާމަތް އަދި ނިޒާމް ޤާނޫނީ މަރުކަޒުން (4) ބިލް އޮފް ރައިޓްސްއާއި ޖިނާ ފާޙިޝާގެ އުސޫލު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ބެހޭ ދަރުން ބިލް އޮފް ރައިޓްސްއާއި ރައްޔިތުން ތަޢާރުފުކުރުމުގެ ފިކުރާއި ކުރިމަތި ބަރަނބަހަށް.

(ޅ) ސޮވަރިންކަމާއި، އެހެނިހެން ދިމިޤްރާޠީ މުޖުތަމަޢުތަކާ އެއްވަރަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ބައެއް ބާރުލިބިގެންވާ ޙައްޤުތަކާއި ދުސްތޫރީ މަޤާމުތަކާއި ޤާނޫނުގެ ވިލަރެސް ގެންގުޅުއްވުމުގައި އުސޫލު މުހިންމު އަސާސަކީ ޖިނާ ފާޙިޝްކަމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީން ސަލާމަތް އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި، މި އަސާސް ކަނޑައަޅާފައިވާ މާއްދާތަކުގެ ތެރޭގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 8 ވަނަ މާއްދާ އާއި 16 ވަނަ މާއްދާ އާއި 17 ވަނަ މާއްދާ އާއި 20 ވަނަ މާއްދާ އާއި 21 ވަނަ މާއްދާ އާއި 42 ވަނަ މާއްދާ އާއި 43 ވަނަ މާއްދާ އާއި 51 ވަނަ މާއްދާ އާއި 52 ވަނަ މާއްދާ އާއި 53 ވަނަ މާއްދާ އާއި 54 ވަނަ މާއްދާ އާއި 59 ވަނަ މާއްދާ އާއި 60 ވަނަ މާއްދާ އާއި 61 ވަނަ މާއްދާ އާއި 62 ވަނަ މާއްދާ އާއި 63 ވަނަ މާއްދާ އާއި 64 ވަނަ މާއްދާ އާއި 65 ވަނަ މާއްދާ އާއި 67 ވަނަ މާއްދާ އާއި 68 ވަނަ މާއްދާ އާއި 69 ވަނަ މާއްދާ އާއި 144 ވަނަ މާއްދާ އާއި 268 ވަނަ މާއްދާ އާއި 299 ވަނަ މާއްދާ ހިމެނިފައިވާކަމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާ

އާއި 2010/SC-A/20 ވަނަ ޤަޟިއްޔާގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބުގައި އަސާސީ ހައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަންތަކަށް ހިމާޔަތްކޮށްދީފައިވާ މާއްދާތަކުގައި ކަނޑައެޅިގެންވާ ބަހައްޓަން ޑިއު ޕްރޮސެސް (ޤާނޫނީ އިޖުރާއާތު) އާ ޚިލާފަށް މަޝްރޫޢުކުރެވިފައިވާތީ، އެ ހައްޤާ ދެކޮޅަށް އެޅިފައިވާ ފިޔަވަޅުތަކާއި އިޖުރާއާތު ބާޠިލުކަމަށް ކަނޑައަޅައި ނިންމާފައިވާ ދެ އަމުރާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-SJ/01 ކޯޓު އަމުރާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެހެނިހެން ނިންމުންތަކުން މި އުސޫލު ކަށަވަރުކޮށްދެވިފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަ އޮތެވެ.

(ސ) ސަތާރަވަނަކަމަކީ، ކީރިތި ޤުރުއާނުގެ ނަޙްލު ސޫރަތުގެ 90 ވަނަ އާޔަތުގައި އަދުލުވެރިކަމާއި، ނިސާއު ސޫރަތުގެ 58 ވަނަ އާޔަތުގައި މީސްތަކުންގެމެދުގައި ޙުކުމްކުރާއިރުން ޙުކުމްކުރަން ޢަދުލުވެރިކަމާއެކު ޙުކުމްކުރުމަށް، އަންޢާމް ސޫރަތުގެ 152 ވަނަ އާޔަތުގައި މިތަބައިމީހުން ބަސްބުނާއިރު ގާތްތިމާގެ މީހަކާމެދުގައިވިޔަސް އަދުލުވެރިކަމުން (ޢަދުލަށް) ބަލާށެވެ. އަދި މާއިދާ ސޫރަތުގެ 8 ވަނަ އާޔަތުގައި ބަޔަކު މީހުން ނުރުހުންތެރިކަމަކީ ޢަދުލުވެރިނުވުން އެއީ ނުރުހުންތެރިކަމެއް ޢަދުލުވެރިވުމުގެ މަތިވެރި ބާރުއަޅާ ކަމަށްވުމާއި. ނިސާއު ސޫރަތުގެ 153 ވަނަ އާޔަތުގައި މީތަބައިމީހުން އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގައި ދެމިތިބޭ الله އަށްޓަކައި ހެކިބަސް އަދާކުރާބައެއް ކަމުގައިވާށެވެ. ޝަރީޢަތުގެ މި އުސޫލުތަކަށް ސަމާލުކަމާއި ނަންބަސްވާ އިސްލާމް ދީނުގެ ވަޙީ ގަވާއިދުތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްފައިވާ ޤާނޫނުތަކުގެ ނަމުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޢަހުދުނާމާތަކުގެ ތެރެއިން ދިވެހިރާއްޖެ ތަޞްދީޤުކޮށްފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޢަހުދުނާމާތަކުން ވެސް ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވާ ޔޫރަޕިއަން ކޮންވެންޝަން، އަމެރިކަން ކޮންވެންޝަން، (ޕެކްޓް އޮފް ސަން ހޯސޭ)، އެފްރިކަން ޗާޓަރ (ބަންޖުލް ޗާޓަރ) ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޢަހުދުނާމާތަކުން ސާފުކޮށް އެނގެނީ މި އުސޫލު އިންސާނާގެ ސަރަހައްދު ކޯޓުގެ

ނަންބަރު (1978) 1 SCC 248 މަނޭކާ ގާންދީ ވަރސަސް ޔޫނިއަން އޮފް އިންޑިއާގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާގޮތުގައި އެގޮތުން އެއްވެސް އިޖުރާއަތަކުން އާރޓިކަލް (ޕަރސަނަލް / އަނިޔާ) ވުމުގެ ސިފަ ނަގާނުވާ ހިނދަކު ރީޒަނަބަލް ނިންމުމަކަށް ނުވާނެކަމާއި، "ރީޒަނަބަލްނަސް" މި މަބްދައު ބިނާވެފައިވަނީ ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި ހަމަހަމަކަންއޮތުމުގެ އަސާސީ ހައްޤުގެ މައްޗަށްކަން ސާފުކޮށް އެނގެން ހުންނަކަމެވެ.

(ޅ) އަޔަރލަންޑުގައި، ޖިނާއީ ކޯޓުގެ ތަފްސީލުގައި ޖިނާއީ ނިޔާގެ ތެރެއިން ބެލެވިފައިވާ މައްސަލައެއްގައި ހަމަ އެ ޖިނާއީ އަދަދު އެކަން މިންގަނޑުކަން ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގައި ޖިނާއީ އެ ބަދަލުގެ މައްސަލަ ދެވޭ އަދަބަކަށްވާގޮތުން މަޤާމުން ވަކިކުރުމުގެ ފިޔަވަޅު ޖިނާއީ އިޖުރާއާތު ނިމުމުގެ ކުރީގައި އަޅައިފިނަމަ މުއްދަތާ ދޭނެފަދަ ހިނގަމުންދާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ބައެއްގައި ހިމެނޭ ދުސްތޫރީ ގެރުންޖެހިކަމާއި ހާކިމަކަށް ތަރައްޤީކުރުމުގެ ބާރު ކަނޑައެޅިފައިވާ ތަފާތު ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާއި ޖިނާއީ ދުސްތޫރީ ސިޔާސަތު ހިންގުމުގެ ގެރުންޖެހިކަމާއެކު ބާރުއަޅުއްވާފައި ނިޒާމު ނަގާފައި އެހެން ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ދެމެހެއްޓުމަށް ހަމަ އެ ދަށުގައި އެ މުއްސަނދިމުގެ މައްސަލަ ދުސްތޫރީކަން އެ ބަލައި ހިންގާފައިވާކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގެ ސާބިތުކުރުމުގެ ދިމާވެއްޖެ ކަނޑައެޅުމުގައި އިޖުރާއަތުތަކާ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ޖިނާއީ ދުސްތޫރީ ޖިނާއީ ސިޔާސަތު ހިންގުމުގެ ކަނޑައެޅުމާ ދުސްތޫރީ އުސޫލުތަކާ ގެރުންޖެހިކަމާއި ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި މިފަދަ ކަނޑައެޅުމުގެ ބާރުދޭނެ ބަލާއިރުގައި ކަންތައް ބަލާއަކަން އެނގެން އޮންނައުސޫލެވެ.

(ޖ) ނަގާނުވާނަމަ، ޤާނޫނުއަސާސީގައި މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކާއި މުސްތަޤިއްލު ކޮމިޝަންތަކުގެ މެންބަރުކަމުގެ މުއްދަތުން ވަކިކުރުމުގެ އުސޫލު ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާތަކުން ބަލާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވަކިކުރެވޭނެ ހާލަތްތަކާއި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތުގައި ބާރުލިބިގެން ކަނޑައެޅުއްވާފައިވާ ދައުރުތަކުގެ

މަޖިލީހުގެ ކަމާބެހޭ ކޮމިޓީއަކުން ބޭއްވުމުގައި އަދުލުވެރި އިންސާފުވެރި (ޖަސްޓް އެންޑް ފެއަރ) އަދި މަޤުބޫލު (ރީޒަނަބަލް) ޤާނޫނީ އިޖުރާއާތުތަކަކަށް ތަބާވާންޖެހޭނެކަން އުސޫލުތަކާ އަދި ޖިނާއީ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ނަމަ އެ ތުހުމަތާ ގުޅިގެން އެ މީހާ ދުރު ބަދަލުކުރުމަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ތަޙުޤީޤުތަކާއި ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް ޖިނާއީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އަދުލުވެރި ޝަރީޢަތެއްކުރުމާއި ދިފާޢުގެ ޙައްޤު ބަޔާންކޮށްދިނުމާއި މިނިވަންކަމާއި ބިރުވެރިކުރުމުން ހުރި ދުސްތޫރީ ގޮތުންޖެހޭ ކަމާބެހޭ އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް އެ ތުހުމަތާ ގުޅިގެން ޖިނާއީ ނިޒާމުގެ އެކުން ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އެއްވެސް ފަރާތަކުން އެކުން ދުސްތޫރީ ގޮތުން ބާޠިލުނުވާކަމާއި، ކުރެވިފައިވާ ތުހުމަތުގެ ޖިނާއީ މައްސަލަ ނިމެންދެން ކުރެވިފައިވާ ތުހުމަތުގެ ގޮތާއި ބާވަތާއި އެކީ މަސްއޫލިއްޔަތު ރިޢާޔަތްކޮށް ސަސްޕެންޑް ކުރުންފަދަ ފިޔަވަޅުތައް އެޅޭނީ ޢަމަލު ޗާޓަރޑް ވެއްޖެކަމުގައި ބެލެވިގެން ޖިނާއީ ކުރަން އަދުލުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އަދަބު ދިނުމުގެ ބާރު ދައުލަތަށް ނުލިބޭނެ ގެއްލުމެއްދިނުން އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާގޮތުގެ މަތިން ޤާނޫނަކުން ކަނޑައެޅިފައިވާ އިޖުރާއާތުތަކާއި ހިލާފަށް ބާރުލިބިގެންވާ މިފަދަ އިޖުރާއާތު ޑިއު ޕްރޮސެސް އާއި ރޫލް އޮފް ލޯ އާއި ފުރި އަދުލުވެރި އިންސާފުވެރި ރީޒަނަބަލް އިޖުރާއާތުތަކަށް ވާންޖެހޭނެކަމާއި މިފަދަ ކޯޓުގެ ޤާނޫނީ އިޖުރާއާތުތަކުގައިވެސް ވަނީ ކޯޓުގެ ޤާނޫނީ ޤާނޫނުތަކާއި އެއްގޮތްވާގޮތަށް ހުއްޓުވުމާ ޝަރުޢީ ޤާޟީ (ޖެނެރަލް، އެބްސްޓްރެކްޓް ރޫލްސް) އަކަށްވާއިރު އެހެން ވަކިމީހެއްގެ ޙައްޤުގައި ހުރި ސިޔާސަތަކުން ބަޔާންވެގެން ވަކިވިޔަސް އަމާޒުވެގެން ހުރި އިޖުރާއާތުތަކަކީ ވަކިގޮތަކަށް ބަދަލުކުރެވޭނެ ކުރިން ޤާނޫނީ އިޖުރާއާތު ހުއްޓުވުމުގެ ވަކިކުރަން ބަދަލުކުރުމުގެ ކުރެވޭނެކަމާއި ވަކިކުރުމުގެ މެންބަރުން އަހުލުވެރިކަމާއި ހާސަ އިޖުރާއާތުތަކީ އަރިހުގައި ނަސީޙަތް ނުކުރެވޭނެ ހުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނުގެ ބާބުގެ އިބާރާތުގެ ހުރުން ހާލު ޤާނޫނީ ތަފާސްހިސާބު ހުރިން ހިނގާފައިވާ ކަންކަމުގައި ނުހިނގާކަމުގައި ހުރިން ހިނގާފައިވާ ކަންކަމުގައި އިސްތިސްނާ ގޮތެއްގައި ހިނގާފައިވާ ޤާނޫނުގެ ބާރު ނުހުރި

ބަޔާންވެގެންކަން އެނގޭކަމާއި ޤާނޫނީ އެއްވެސް އިޖުރާއާތެއް މި އުޞޫލުން އިސްތިސްނާނުވާނެކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި ޤާނޫނުގެ ބުނުމަށް ދައުލަތް ދިމިޤްރާޠީ މުޖުތަމަޢުގެ ދަށުން ތަބާވުމުގެ މަބްދައު ހިނގާފައިވަނީ ދިމިޤްރާޠީ ދައުލަތެއް ޤާނޫނީ ދައުލަތެއްގެ ގޮތުގައި ޤާއިމްވެފައިވުމުގައި އެންމެ އިސްކަން ދޭންޖެހޭ ޤާނޫނީ ހައްޤުތަކެއްކަމަށްވާއިރު، އިންސާނީ ކަރާމާތާއި އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް ހުރުމަތްތެރިކަން އެންމެ އަސާސީ ގެރެންޓީއެއް މިއިން ހައްޤުތަކުން އުނިކަމެއް [illegible] [illegible] ނުވަތަ ގަވާއިދެއް ނުވަތަ އިޖުރާއާތެއްވެސް ނުހެދޭނެކަން އެނގެން އޮންނަކަމަށެވެ.

ޙުކުމް:

އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ސަބަބުތައް އެއްގޮތަށް ހުކުމުން، ގ. ކޮއްކާރި / މުޙައްމަދު ޝަރީފު ހަސަންގެ މައްޗަށް ކުރެވިފައިވާ ތުހުމަތަކީ ޖިނާއީ ތުހުމަތަކަށްވާތީ މި މައްސަލައިގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ "ޑިއު ޕްރޮސެސް" ގެ މަޤްޞަދުގެ ދަށުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 50 ވަނަ މާއްދާ އާއި 51 ވަނަ މާއްދާ އާއި 52 ވަނަ މާއްދާ އާއި 53 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށް ގެންގުޅެމުން އަދި ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމުގައި ހިމެނޭ އެންމެހައި ގެރެންޓީތަކާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުތަކާއި އެއްގޮތަށް ގެންގުޅެމުން، ޖިނާއީ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި ބަލައި ނިންމަން ޖެހޭ މައްސަލައަކަށްވާތީ އާއި ޖިނާއީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އެ މައްސަލަ ނިމުމުގެ ކުރިގައި، އަދުލުވެރި ޝަރީޢަތެއްކުރުމާއި މުއްދަތުގެ ފުރިހަމަ ހައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަންތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ހުރި ދުސްތޫރީ ގެރެންޓީތަކާއި [illegible] އިޖުރާއާތުވެސް ހަމަ އެ ކޯޓުގެ [illegible] ގެ [illegible] ހިންގުން [illegible] އާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއާތު [illegible] [illegible] ދަޢުވާއެއް އޮތް ފުރުޞަތެއް [illegible] އެ [illegible] އެ [illegible] އުނިކަން [illegible] އާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހަމަ އެ [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible]

ޖިނާއީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އަދަބުދިނުމުގެ ބައްޓު ދައުލަތަށް ގެއްލިގެން ހިނގައިދާނެކަމަށް ވާތީ އާއި ޖިނާއީ ޢަދުލުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން މުބައްރަދު ޒަރޫރީ ބަސްތަކުގެ މައްސަލަ ކުރު ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅިއްޖެނަމަ އަޅުގާ ދިއްޖޭގާއެކު ކުރުން ބޮޑުއަކަން ކަނޑައެޅިގެންދިޔުމުގެ ބައްޓު މުބައްރަދު ފަހުމު ހަސަން އަދި ގެއްލިގެން ހިނގައިދާނުވުމާ އާއި ދައުލަތުގެ ހަސްމި އަދި ދުސްތޫރީ މަސްއޫލިއްޔަތާ ޚިލާފު ގޮތުން ބަލާފައިވުން ހުރި މިނިވަން މަޤާމުން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބާރުތައް ދުރުވެރިވެއްޖެކަމަށް "ޝަރީޢަތުގެ މަޤާޞިދުގެ ކޯޓުޖައްސަން ވަކިވާނެ ކަމަށް" ބުނެފައި އޮތުމަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް މުޖުތަމަޢު ބާރުއަޅުއްވައިދޭ ދަސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބާރުލިބިގެންވާ އަސާސީ ބައެއްކަމާއި ހުރި ފަދަ އާއި އެކަމަށް މާނަކުރުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބާރުލިބިގެންވާ އަސާސީ ބައެއްކަމާއި ޙައްޤު ހުރި ފަދަ ތަޙްރީރުކޮށް ކަމުގައިވާތީ އެދައި ދަމަހައްޓަން ވަކިކުރުމުގެ ބާރުބޮޑުކަމުގެ ޝަރީޢަތް ބާރުމިނޑި މުއްދަތަކަށް ފިޔަވަޅު މަޤާމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އިޖުރާއަތު ޤާނޫނުއަސާސީ ކަނޑައެޅިފައި ނިޒާމުގެ ބާރުތަކާއި ވަކިވަކިން ޢަދުލުއިންސާފު ޤާއިމްކުރުމުގެ ދުސްތޫރީ ނިޒާމު ދަމަހައްޓައި ބާރުތަކުގެ ބައިބައި ޚިލާފު ޤާނޫނުއަސާސީ މަޤާމާއި ބާރުތަކުގެ ދަށުން ޙައްޤުތަކާއި، މުބައްރަދު ފަހުމު ބަލަހައްޓާ ނުވަތަ ވަކިކުރުމުގެ ބާރުތައް ޝަރީޢަތުގެ ދުސްތޫރީ މަޤާމުގެ ނިޒާމު ފަދަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަޙްފީޒު ޤާނޫނުއަސާސީ މުސްތަޤިއްލު ދަށުން ޢަދުލުއިންސާފުގެ ބާރު ތަންފީޒުކުރުމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 8 ވަނަ މާއްދާ އާއި 16 ވަނަ މާއްދާ އާއި 17 ވަނަ މާއްދާ އާއި 20 ވަނަ މާއްދާ އާއި 21 ވަނަ މާއްދާ އާއި 42 ވަނަ މާއްދާ އާއި 43 ވަނަ މާއްދާ އާއި 51 ވަނަ މާއްދާ އާއި 52 ވަނަ މާއްދާ އާއި 53 ވަނަ މާއްދާ އާއި 54 ވަނަ މާއްދާ އާއި 59 ވަނަ މާއްދާ އާއި 60 ވަނަ މާއްދާ އާއި 61 ވަނަ މާއްދާ އާއި 62 ވަނަ މާއްދާ އާއި 63 ވަނަ މާއްދާ އާއި 64 ވަނަ މާއްދާ އާއި 65 ވަނަ މާއްދާ އާއި 67 ވަނަ މާއްދާ އާއި 68 ވަނަ މާއްދާ އާއި 69 ވަނަ މާއްދާ އާއި 144 ވަނަ މާއްދާ އާއި 268 ވަނަ މާއްދާ އާއި 299 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ގ. ކާއްޔާރި،

މުހައްމަދު ފަޒުލީ ހަސަން ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުކަމުން ވަކިކުރުމުން ނަގާފައިވާ ވޯޓު ބިނާކުރި އިޖުރާއަތަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއާ އެއްގޮތްވާ އިޖުރާއަތުތަކެއް ނޫންކަމާއި އަދި އެ އިޖުރާއަތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް މުހައްމަދު ފަޒުލީ ހަސަން ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުކަމުން ވަކިކުރުމަކީ ބާޠިލު ވަކިކުރުމެއްކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 7 ފަނޑިޔާރުންގެ ތެރެއިން 6 ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.

ފަނޑިޔާރު އަޙްމަދު މުޢުތަޞިމް އަދުނާންގެ ތަފާތު ރައުޔު

މި މައްސަލައިގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޤަވާއިދުތަކާއި ޕްރޮސީޖަރަކާއި ގ. ކޮއްލިއިރި މުޙައްމަދު ފަހުމީ ހަސަންގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި މި ދެފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު، އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ވިސްނާ ބެލިއިރު، އަންނަނިވި ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކޮށްލަމެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުކަމުން މުޙައްމަދު ފަހުމީ ހަސަން ވަކިކޮށްފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 8 ވަނަ މާއްދާއާއި 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 20 ވަނަ މާއްދާއާއި، 42 ވަނަ މާއްދާއާއި 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 51 ވަނަ މާއްދާގެ (އ) އާ އަދި އެހެނިހެންވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެހެން މާއްދާތަކުން ކަނޑައެޅި ޤަރާރު ކުރިއަރުވާ ދުސްތޫރީ މަބްދައު ތަކާއި އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުން، ކަމަށް މުޙައްމަދު ފަހުމީ ހަސަން ބުނާ ކަމެވެ.

(ށ) ދެވަނަ ކަމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 8 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، އެ މާއްދާގައި ބުނަނީ ދިވެހި ދައުލަތުގެ އެންމެހައި ބާރުތައް ހިންގާނީ އެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވާގޮތުގެމަތިންކަމާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނަނީ އެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން، އެ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެއްވެސް ގޮތަކުން ތަފާތު ކުރުމެއްނެތި ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވާނެކަމާއި އަދި އެ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ލިބިދިނުމުގައި، އެ މީހެއްގެ ނަސްލުން، ނުވަތަ އުފަންވި ޤައުމުން، ނުވަތަ ކުލައިން، ނުވަތަ ޖިންސުން، ނުވަތަ އުމުރުން، ނުވަތަ ޖިސްމާނީ ނުވަތަ ނަފްސާނީ ނުކުޅެދުންތެރިކަމުން، ނުވަތަ އެ މީހެއްގެ ސިޔާސީ ނުވަތަ އެހެނިހެން ވިސްނުންތަކުން، ނުވަތަ މާލީ ފުދުންތެރިކަމުން، ނުވަތަ ނިސްބަތްވާ

ޢާއިލާއަށް ނުވަތަ އުފަންރަށަށް، ނުވަތަ މިނޫނުވެސް ކަމަކަށް ބަލައި ތަފާތުކޮށްގެންނުވާނެ ކަމަށާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، އެ މާއްދާގައި ބުނަނީ ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި، އަދި އެ މީހެއްގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ހިންގުމުގައި ކޮންމެ މީހަކީ ވެސް ހަމަހަމަވެގެންވާ މީހެއްކަމަށާއި އަދި ޤާނޫނުގެ ރައްކާތެރިކަމާއި ޤާނޫނުން ލިބޭ މަންފާއަށް ހަމަހަމަކަމާއެކު ލިބުމަކީ ހަމަ ކޮންމެ މީހެއްގެ ވެސް ޙައްޤެއްކަމަށާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބުގައި ހިމެނޭ، އެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއަކީ، ޢަދުލުވެރިކަމާއި ހަމަހަމަކަމާއެކު ޝަރީޢަތް ކުރުމުގެ ޙައްޤު ބަޔާންކުރާ މާއްދާ އެއް ކަމާއި އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާއަކީ ޢަދުލުވެރިކަމާއެކު އިދާރީ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމާބެހޭ ގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔެފައި އޮތް މާއްދާއެއް ކަމާއި އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަކީ، މީހަކު ކުށެއްކޮށްފިކަން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ޝައްކުން ޝަރީޢަތުގައި ސާބިތުކުރެވެންދެން، އެ މީހަކީ ކުށެއް ނުކޮށް މީހެއް ކަމުގައި ބެލުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަން ކަށަވަރުކޮށްދޭ ދިން މާއްދާއެއް ކަމެވެ.

(ނ) މިންވަނަ ކަމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ދުސްތޫރީ މައްސަލަ ހުށަހަޅުމުގެ ގަވާއިދާ އެދި މުޙައްމަދު ފަހުމީ ޙަސަން ހުށަހަޅުއްވި ޤަރާރު މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި މުޙައްމަދު ފަހުމީ ޙަސަންގެ ފަރާތުން ދިފާޢު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ނުދީ މަޖިލީހުގެ ފަރާތުން ދީފައި ވަޒީފާއިން ބަލާއިރު، ގުޅިގެން ފަހުމީ ޙަސަން އާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 8 ވަނަ މާއްދާއާއި 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި 20 ވަނަ މާއްދާއާއި، 42 ވަނަ މާއްދާއާއި 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 187 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މުޙައްމަދު ފަހުމީ ޙަސަނާ ގުޅިގެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމި ނިންމުމަކީ، އެ މާއްދާތަކާ ނޫން ކަންކަމާއި ގުޅޭ ހުރި މާއްދާތަކާ ކަމަށް ޙުކުމްކުރަން ނުފެންނަ ކަމެވެ.

(ރ) ހަތަރުވަނަ ކަމަކީ، މި މައްސަލައަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގެ ދަށުން މުޙައްމަދު ވަޙީދު ހަސަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައެއް ކަމަށް ބަލާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައި އިދާރީ ހިންގުމުގެ ދާއިރާއިން ކޮންމެ މީހަކާއެކުވެސް ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތީން ޢަދުލު އިންސާފުގެ ހަމަތަކުގެ މަތީން އެކަށީގެންވާ އަވަސް މިނެއްގައި ކަންކުރުމަކީ އެމީހަކަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤެއް ކަމަށާއި އަދި އެ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނެފައި އިދާރީ ގޮތުން އަޅާ ފިޔަވަޅެއްގެ ސަބަބުން އެއްވެސް މީހެއްގެ ޙައްޤަކަށް އުނިކަމެއް [illegible] [illegible]، އެ ފިޔަވަޅެއް އެޅި ސަބަބު ލިޔުމުން ލިބުމުގެ ޙައްޤު އެމީހަކަށް ލިބިގެންވާކަމަށާއި އަދި އެ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބުނެފައި އިދާރީ ގޮތުން އަޅާ ފިޔަވަޅެއްގެ ސަބަބުން އެއްވެސް މީހެއްގެ ޙައްޤަކަށް ނުވަތަ އެއްވެސް ބައެއްގެ ޙައްޤަށް ނުވަތަ މުޖުތަމަޢުގެ ޙައްޤަކަށް އުނިކަމެއް [illegible] [illegible]، އެކަމެއް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު އެ މީހަކަށް ނުވަތަ އެބަޔަކަށް ނުވަތަ އެ ކަމުން [illegible] އަސަރު [illegible] ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވާ ކަމެވެ.

(ބ) ފަސްވަނަ ކަމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 187 ވަނަ މާއްދާ އަށް ބަލާއިރު، އެ މާއްދާއަކީ ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން މެންބަރުކަމުން ވަކިކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔެވިފައި އޮތް މާއްދާއެއްކަމާއި އެ މާއްދާގައި ބުނަނީ، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރަކު އެ މަޤާމުން ވަކިކުރެވޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 187 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީންކަމާއި އަދި އެ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) އަށް ބަލާއިރު، އެ ދެ މާއްދާގައި ބުނަނީ، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މަޤާމާ އެކަށީގެންނުވާފަދަ ކަމެއް ކޮށްފިނަމަ، ނުވަތަ އެ މަޤާމު އަދާކުރުން [illegible] [illegible] [illegible]، ނުވަތަ އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމިޓީއަކަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އެ މެންބަރަކު އެ ކޮމިޝަނުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއްގައި

ހާޒިރުވެ ވާޖިބުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަޣްލަބިއްޔަތުން ފާސްކުރުން ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރަކު، މެންބަރު ކަމުން ވަކިވީ ކަމެވެ.

(ށ) ހަވަނަ ކަމަކީ، މުޙައްމަދު ފަހުމީ ޙަސަން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ފަދަ އިދާރީ ފިޔަވަޅެއް އޭނާ އާ ގުޅޭ އަޅައިގެން ހުށަހެޅި މައްސަލައެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ނުފެންނަކަމާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 187 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ލިބިދީފައިވާ ބާރުގެ ދަށުން، ނިންމާ ނިންމުމަކީ އިދާރީ ނިންމުމެއް ނޫން ކަމާއި އެއީ ބަރުލަމާނީ ނިންމުމެއްކަމާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މިފަދަ ނިންމުންތަކުގައި އެހެން އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ދައުރެއް ނުވަތަ ޝާމިލުވުމެއް ނުވަތަ ބަހެއް ނުވަތަ ވަކާލާތުކުރުމެއް އޮންނަންނުޖެހޭ ކަމެވެ.

(ނ) ހަތްވަނަ ކަމަކީ، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންނަކީ އަމިއްލަ ފަރުދުންކަމާއި ދައުލަތުގެ ހިދުމަތް ކުރާ ދައުލަތުން އުޖޫރަ ލިބިގެން މަޤާމު ބަލަހައްޓާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް އަދާ ކުރާ ފަރުދުންކަމާއި، ނަމަވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބުނާ ގޮތުގެމަތިން އެމީހުން މިހާރު މަޤާމުން ވަކިކުރެވޭނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސް "ނޯކޮންފިޑެންސް މޯޝަން" ގެ އުސޫލުތަކުގެ މަތިން ނިންމާ ނިންމުމެއް ނިންމަންޖެހުނުކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ޑިމޮކްރަސީގެ ހަމަތަކުގެ މަތިން ޖަވާބުދާރީވުމާއި ޖަވާބުދާރީކުރުވުމުގެ ރޫހު ފުރިހަމައަށް އެކުލަވާލައިފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީއަކަށް ވީނަމަވެސް "ޕްރިންސިޕަލްސް އޮފް ނޯކޮންފިޑެންސް މޯޝަން" ވެސް ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ހިފަހައްޓާ ޤާނޫނުއަސާސީއަކަށް، ޤާނޫނުއަސާސީގެ މާއްދާތަކުން އެނގޭކަމާއި "ނޯކޮންފިޑެންސް މޯޝަން" ގައި ހިމެނޭ އުސޫލު މުހިއްމު ދެ ބައި ފުރިހަމަ ކުރުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށްވެސް ލާޒިމް ވާނެކަމާއި، އޭގެ އިތުރަށް ދުސްތޫރީ މުއައްސަސާތަކުގެ އެ ޒިންމާ އެކަމުގެ އަސާސްތަކަށް ކަމެއް ނަމަ،

އެކަމެއް އެމީހަކަށް އެންގުމާ އަދި އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން އެ މީހަކަށް ޖަވާބުދާރީ ވުމުގެ ފުރުސަތު ދޭންޖެހުން ކަމެވެ.

(ހ) އެއްވަނަ ކަމަކީ، މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަ ތަކާއި ހުށަހެޅުނު ލިޔެކިޔުން ތަކަށް ބަލާއިރު، މުޙައްމަދު ފަހުމީ ހަސަން، އޭނާއާ ގުޅޭ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅިފައިވާކަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އެންގިކަމާއި އެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން މުޙައްމަދު ފަހުމީ ހަސަން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީ އަށް ހާޒިރުކޮށް ސުވާލު ކުރައްވާފައިވާ ކަމާއި ޖަވާބުދާރީ ވުމަށާއި ދިފާޢުގައި ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ ފުރުސަތު ދީފައިވާ ކަމާއި އަދި މުޙައްމަދު ފަހުމީ ހަސަނާއި ގުޅިގެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމެވެ.

(ށ) ދެވަނަ ކަމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 187 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެ މާއްދާގައި ބުނާ ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރަކު [illegible] [illegible] ކުރިކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފެނިއްޖެ، އެ މާއްދާގެ ދަށުން އެ [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމެވެ.

(ނ) ތިންވަނަ ކަމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 187 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible]

އެނިންމުމުގައި ހިމެނޭ މައްސަލާގައި ފުލުހުން ޖިނާއީ ތަޙުޤީޤެއްކޮށް އެ ތަޙުޤީޤުގެ މައްޗަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ކުރާ ދަޢުވާއަކާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުން ޙުކުމެއް އިއްވައިފިނަމަ އެއީ އެއްކުށަކަށް ދެ އަދަބު ލިބުނީ ކަމަށް ބެލެވޭނެ ކަމެއް ނޫންކަމަށް އަހަރުމެން ދެކޭ ކަމެވެ.

ދެންފަހެ އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް އެހެން ހުރުމާއެކު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމެޓީއަށް ހުށަހެޅި މައްސަލާއަކާ ގުޅިގެން އެ ކޮމެޓީއިން ހިންގި އެންމެހައި އިޖުރާއަތްތަކާއި، އެ ކޮމެޓީގެ ނިންމުމާއި ގުޅިގެން އެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފަށް ހިންގާފައިވާ އިޖުރާއަތްތަކެއް ކަމަށް ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކެއް ކަމަށް ބުނޭ ޤަޟިއްޔާތަކަށް ބުނެ އަހަރެންގެ ރައުޔު އިއްވީމެވެ.

Document 28

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: 2018/SC-SJ/08

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ކޯޓު އަމުރު

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 74 ވަނަ މާއްދާގައި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ކުރިމަތިލުމުގެ ޝަރުޠު މީހެއްގައި ހަމަވޭތޯ ނުވަތަ އެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރަކު މަގާމުން ވަކިވާން ޖެހިއްޖެތޯ ބެލުމުގައި ނުވަތަ އެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރަކުގެ ގޮނޑި ހުސްވެއްޖެކަމާމެދު ޚިލާފު އުފެދިއްޖެނަމަ، އެ މައްސަލައެއް ބަލައި ގޮތެއް ކަނޑައަޅާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުންކަމަށް ކަނޑައަޅާ ބަޔާންވެފައި ވުމުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ގޮނޑި ހުސްވުމާ ކަމާމެދު ޚިލާފު އުފެދިގެން، ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުން އެ މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން އެ މައްސަލައާ ގުޅި، ދުސްތޫރީ ނަޒަރަކުން ބަލައި އެ މައްސަލައާ [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅުއްވައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީން [illegible] އިސްތިސްނާއީ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިދީފައިވާ އަސްލީ [illegible] [illegible] [illegible]،

1. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް
2. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ސައުދު ހުސައިން
3. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްލަޠީފު މުޙައްމަދު
4. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަމީނު އަޙްމަދުމަނިކު
5. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ އަޙްމަދު
6. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ސިނާން
7. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދަނގެތި ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު

8. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ

9. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ

10. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޝާހް

11. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ

12. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޝަފްދީ

މި 12 ފަރާތާމެދު އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން 2017 ވަނަ އަހަރު ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކުގެ ސަބަބުން އެ މެންބަރުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ތަމްސީލުކުރަމުންދިޔަ ދާއިރާތަކުގެ ގޮނޑިތައް ހުސްވެއްޖެކަމަށް ޚިލާފު އުފެދިފައިވާ ކަމަށްބުނެ އެ ފަރާތްތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދުސްތޫރީ މައްސަލަތައް މި ކޯޓަށް ބަލައިގަނެ، އެ މައްސަލަތައް މި ކޯޓުން ބަލައި ފައިސަލާކޮށް ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ކުރިން އެ ދާއިރާތަކުގެ ގޮނޑިތަކާމެދު [illegible] ވަކިގޮތަކަށް ނިންމަވަންދެން، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ނުވަތަ ދައުލަތުގެ އެހެން އެއްވެސް އިދާރާއަކުން ވިޔަސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއިން ލިބިދީފައިވާ ބާރަކާއި އިޚްތިޔާރެއް ނުލިބޭނެ ސާފުކަން އަންގައިދެއްވުމާއި، އަދި މީގެ އިތުރުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] ދިޔަ ދާއިރާތަކުގެ ގޮނޑިތައް ހުސްވެއްޖެކަމަށް ޚިލާފު އުފެދިފައިވާ އެ މައްސަލަތަކާ ބަލައި ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް [illegible] ފަރާތްތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުން އެ މައްސަލައެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަލައި ފައިސަލާކޮށް ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ކުރިން، އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކުން އެ މައްސަލަތަކުގެ [illegible] ބަލައިނުގަތުމަށް ގޮތެއް ނިންމުމުގެ [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ އެއްވެސް މައްސަލައަކާ [illegible] އަދި ޤާނޫނީ [illegible] ނުފޫޒު [illegible] އެއްވެސް ކަމެއްކުރުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކަނޑައެޅިގެން މަނާ ކުރެވިފައިވާ ކަމެއްކަން އިސްތިޤްލާލިއްޔަތާއި، ބާރާއި [illegible] ދުސްތޫރީ އުސޫލުތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން އަދާކުރާ އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ

އެންމެ [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް [illegible] ޤާނޫނީ ބެލެނިވެރިކަމުގެ [illegible] [illegible]،

03 އޮކްޓޫބަރ 2018 ވަނަ ދުވަހު އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ބޭއްވި އެ ކޮމިޝަނުގެ 442 ވަނަ ޖަލްސާގައި، ބަޔާންކުރެވުނު 12 ފަރާތާމެދު ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކަކީ ބާޠިލް ނިންމުންތަކެއްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި،

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބަޔާންކުރެވުނު ދާއިރާތަކުގެ ގޮނޑިތައް ހުސްވެއްޖެކަމަށް ހިޔާލު އުފެދިފައިވާކަމަށް ބަޔާން، ބަޔާންކުރެވުނު 12 ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން މި ކޯޓުން ޙުކުމް ނިންމުމުގެ ކުރިން ބަޔާންކުރެވުނު 12 ފަރާތް ހިމަނައިގެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބާއްވާ ޖަލްސާއެއްގައި ނުވަތަ ކޮމިޓީއެއްގައި ނިންމާ ކޮންމެ ނިންމުމެއް ވާނީ އެ [illegible] ބާޠިލް އަދި ޣައިރު ދުސްތޫރީ ނިންމުމަކަށް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މިކަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނާއި ދައުލަތުގެ އެންމެހައި އިދާރާތަކާއި މުއައްސަސާތަކަށް އަންގައި އަމުރުކޮށްފިއެވެ.

23 މުޙައްރަމް 1440

03 އޮކްޓޫބަރ 2018

Document 1

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: 2018/SC-SJ/03

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ކޯޓު އަމުރު

މީލާދީ ސަނަތުން 01 ފެބްރުއަރީ 2018 ވީ ބުރާސްފަތި ދުވަހު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ކޯޓު އަމުރާ ގުޅިގެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ 05 ފެބްރުއަރީ 2018 ވަނަ ދުވަހު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންކަމާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދުލުއިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާގެ ރައީސުއްދައުލަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާއާއި 145 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިދީފައިވާ ޤާނޫނީ ބާރުތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 67 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި 154 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 01/2011 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު) އަށް 2 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު) އާ އެއްގޮތަށް ގެންގުޅެމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު ގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ މައްޗަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން އިއްތިފާޤުން ބަލައި ރިޢާޔަތްކޮށް،

1. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ކޯޓު އަމުރުގައި ހިމެނިފައިވާ ބައިތަކުގެ ތެރެއިން އެ އަމުރުގެ 5 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކާ ބެހޭ މައްސަލަތައް އަލުން ބެލުމަށް އިންސާފުވެރި ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި އެފަރާތްތަކަށް ވަގުތުން ދޫކޮށް މިނިވަންކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބައި، އަދި

2. އިސްވެ އިޝާރާތްކުރެވުނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 އަމުރުގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެހެން ފަނޑިޔާރުންނާބެހޭ އެއްވެސް މަސްއަލައެއް އެޖެންޑާކޮށް ބެލުމުގެ އެއްވެސް އިޚްތިޞާޞެއް ނުވަތަ ބާރެއް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ލިބިގެންނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބަޔާއި،

މި ދެ ބަޔަކީ ބާޠިލް ބައިތަކެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މިކަން ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އެންމެހައި ފަރާތްތަކާއި އަދި އެންމެހައި ފަރުދުންނަށް އަންގަމެވެ.

20 ޖުމާދަލްއޫލާ 1439

06 ފެބުރުއަރީ 2018

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ އަރީފް

ފަނޑިޔާރު އާދަމް މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ

ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ

Document 1-1

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

JSC-B-CB/19/368

10 ބަވަރު 1441 | 09 ޑިސެމްބަރު 2019

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުން ކޮމިޝަނާ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ އަދި ދައުލަތުގެ އެހެން މުއައްސަސާތަކުގެ އިޚްތިޞާޞް [illegible] ކޮމިޝަނުން [illegible] ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތައް ބަޔާނެއް ކުރުމަށް ނިންމުން.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި، ކޮމިޝަނާ އަދި ދައުލަތުގެ އެހެން މުއައްސަސާތަކުގެ އިޚްތިޞާޞްގެ ތެރެއިން [illegible] ކޮމިޝަނުން ނިންމައިފިއެވެ. އަދި މި [illegible] ބަޔާނެއް ކުރުމަށް ނިންމައިފިއެވެ.

މި ނިންމުން ނިންމަވާފައިވަނީ 10 ބަވަރު 1441 (09 ޑިސެމްބަރު 2019) ގެ [illegible] ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު 69/2019 [illegible] 09 މެންބަރުންގެ [illegible] 07 މެންބަރުންގެ [illegible] 06 މެންބަރުންގެ [illegible].

މި ނިންމުމަށް [illegible] މެންބަރުންނަކީ:

1. އަލްއުސްތާޛު އަބްދުއްރަޙްމާނު އިބްރާހީމް
2. އަލްއުސްތާޛު ޢަލީ ޝަރީފް
3. އަލްއުސްތާޛާ ހިސާން ޙުސައިން
4. ޑޮކްޓަރ ޢަލީ ޝަމީމް
5. އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހީމް ރިފްޢަތު
6. އަލްއުސްތާޛު އަބްދުލްވާހިދު ޙުސައިން

މަސްޢޫދު ޙުސްނީ
ކޮމިޝަނުގެ ނައިބު ރައީސް

بسم الله الرحمن الرحيم

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ނޯޓިސް ނަންބަރު: D-TC105/TF2/2019/94
ތާރީޚު: 13 އޮކްޓޫބަރު 2019

ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ބަލަން ނިންމުމާ ގުޅިގެން ފަނޑިޔާރަށް ދޭ ނޯޓިސް

މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ:

ފުރިހަމަ ނަން: ޤާޟީ އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ

ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު: A057017

ދާއިމީ އެޑްރެސް:

މަޤާމު އަދާކުރާ ކޯޓު: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު

ރެކޯޑް ކާޑު ނަންބަރު:

ކޮމިޝަނުން ބަލަން ނިންމި މައްސަލަ:

- ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible]، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތަށް ހުރަސްއެޅި މައްސަލަ
- އަދުލު އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ އިދާރީ ކަންކަން ހިންގާ ބެލެހެއްޓުމާ ގުޅޭގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ނިޒާމު، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަދަލުކޮށް އަދުލު އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ އިދާރީކަންކަން ހިންގާ ބެލެހެއްޓުމާ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަމިއްލައަށް ހަވާލުވި މައްސަލަ
- ޤާނޫނުން ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލުގެ ނަމުގައި ކައުންސިލެއް އުފައްދާފައިވަނިކޮށް، އެ ކައުންސިލް އުވާލައި، އެ ކައުންސިލާ [illegible] މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން އަމިއްލައަށް ހަވާލުވެ އަދި ފަހުން ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލުގެ ނަމުގައި އެހެން ކައުންސިލެއް އުފެއްދި މައްސަލަ
- ފަނޑިޔާރުންގެ ކަންކަން [illegible] ބެލެހެއްޓުމާ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަމިއްލައަށް ހަވާލުވި މައްސަލަ
- އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތާ ގުޅޭގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތުތަކަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަދަލުގެނައި މައްސަލަ

- ދަށު ކޯޓުތަކުގެ ޤާޟީން، އެއް ކޯޓުން އަނެއް ކޯޓަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޤަވާޢިދެއް ހަދައި، ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ދީފައިވާ ބާރު ނެގި މައްސަލަ
- ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކުރީގެ ރައީސް އަދި [illegible] ޖިނާއީ މައްސަލައެއް ޝަރީޢަތުގައި [illegible] ކަމަށް ބަލައި [illegible] މައްސަލަ، އެ މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] 7 ފަނޑިޔާރުން ތިބި ބެންޗަކުން ބަލައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] މައްސަލަ
- ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްވެސް ކޯޓެއްގައި ޝަރީޢަތްތަކުގެ އެއްވެސް [illegible] ސިޔާސީ ކޯޓުގެ [illegible] ފަނޑިޔާރުން [illegible] މައްސަލަ
- އިންސާނުން ކޮމިޝަނުގެ [illegible] ޤާނޫނު [illegible] އަދި ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] މައްސަލަ
- ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަމިއްލައަށް އިސްނަގައިގެން [illegible] ކޮމިޝަނުގެ މައްސަލައެއް ހިމެނޭ ގޮތަށް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] އަންގާފައިވާ [illegible] މައްސަލަ
- ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ކުރީގެ ރައީސް [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] މައްސަލަ
- ފަނޑިޔާރުންގެ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން އެންގި ކޮމިޝަނުގެ [illegible] ޢަމަލުކުރުމަށް ހުރަސްއެޅި މައްސަލަ
- 18 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 12 މެމްބަރުންގެ ދަސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ ވާޖިބު އަދާނުކުރެވޭ ގޮތަށް އަދި އެ މެމްބަރުންގެ މެމްބަރުކަމުގެ ހައިސިއްޔަތު [illegible] އަނބުރާދިނި މައްސަލަ
- 01 ފެބުރުއަރީ 2018 ވަނަ ދުވަހު ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކުރި އަމުރުގެ ބައެއް ފަރާތުން ބާޠިލުކުރި މައްސަލަ
- ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ސަރކިއުލަރތަކާއި [illegible] [illegible]، ކޯޓުތަކުގެ [illegible] ފަނޑިޔާރުން [illegible]، [illegible] "ޤާނޫނު" ހެދި މައްސަލަ

[illegible]

ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް

ހަވާލުވި މީހާ:

ނަން: ....

އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު: ....

ތާރީޚާއި ގަޑި: ....

ހުށަހެޅި ފަރާތާއި ގުޅޭނެ ނަންބަރު: ....

ސޮއި: ....

ހަވާލުކުރި މީހާ:

ނަން: ....

ސޮއި: ....

بسم الله الرحمن الرحيم

ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް ޔުނިޓް

މާލެ

ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތުގެ ޤާޟީގެ ޤަރާރު

1- ތަޢާރުފު:

ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:	D-TC105/TF6/2019/32
މައްސަލަ ނަންބަރު:	98/2019
މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް:	ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް ޔުނިޓް
އައިޑީކާޑު ނަންބަރު:	-
މައްސަލަ ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތް:	ގ. އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ [illegible] / ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible]
އައިޑީކާޑު ނަންބަރު:	A057017
މައްސަލަ ހުށަހެޅި ތާރީޚް:	-
ޝަރީޢަތް ފެށުނު ތާރީޚް:	09 އޮކްޓޫބަރު 2019
ޝަރީޢަތުގެ ޤަރާރު ނިކުތް ތާރީޚް:	07 ނޮވެމްބަރު 2019

-2 މަޝްވަރާގެ ޚުލާޞާ:

މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން، [illegible] [illegible] ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް [illegible] ދައުލަތުގެ އެހެން މުއައްސަސާތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/368 (09 ޑިސެމްބަރު 2019) ނިންމުމުން ނިންމާފައިވާ [illegible] މަޝްވަރާކުރެއްވި.

-3 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

-

-4 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

4.1 [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ [illegible] 16 ޑިސެމްބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު (އިންޓަރވިއު ގަޑި: 9:50) ރެކޯޑިންގާއި ސީޑީ (ޑޮކިއުމަންޓް 1)

4.2 [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ [illegible] 16 ޑިސެމްބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު (އިންޓަރވިއު ގަޑި: 11:35) ރެކޯޑިންގާއި ސީޑީ (ޑޮކިއުމަންޓް 2)

4.3 [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ [illegible] 16 ޑިސެމްބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު (އިންޓަރވިއު ގަޑި: 13:03) ރެކޯޑިންގާއި ސީޑީ (ޑޮކިއުމަންޓް 3)

-5 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

5.1 ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/110 (12 ޖޫން 2019) ނިންމުން (ޑޮކިއުމަންޓް 4)

5.2 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-VA-J/02 ވަގުތީ އަމުރު (ޑޮކިއުމަންޓް 5)

5.3 ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/119 (13 ޖޫން 2019) ނިންމުން (ޑޮކިއުމަންޓް 6)

5.4. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-SJ/02 (17 ޖޫން 2019) ކޯޓު އަމުރު (ޑޮކިއުމަންޓު 7)

5.5. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 (01 ފެބްރުއަރީ 2018) ކޯޓު އަމުރު (ޑޮކިއުމަންޓު 8)

5.6. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-C/11 (22 މޭ 2017) ޤަޟިއްޔާ (ޑޮކިއުމަންޓު 9)

5.7. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2008/SC-RU/01 (02 ޑިސެންބަރު 2008) ރޫލިންގ (ޑޮކިއުމަންޓު 10)

5.8. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/01/SC ސަރކިއުލަރު (ޑޮކިއުމަންޓު 11)

5.9. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-RU/02 (14 މާރިޗު 2011) ރޫލިންގ (ޑޮކިއުމަންޓު 12)

5.10. ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލް އުފެއްދުމާ ބެހޭ ޤާނޫނު އަދި ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ހިންގާ ގަވާއިދު (06 ޖަނަވަރީ 2019) (ޑޮކިއުމަންޓު 13)

5.11. ގަވާއިދު ނަންބަރު 2014/R-30 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާޒީންގެ ވަޒީފާގެ ޙައިސިއްޔަތުން މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ހައްދު ދިނުމުގެ ގަވާއިދު) (ޑޮކިއުމަންޓު 14)

5.12. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/03 (4 ނޮވެންބަރު 2015) ރޫލިންގ (ޑޮކިއުމަންޓު 15)

5.13. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/06/SC (27 ޖަނަވަރީ 2015) ސަރކިއުލަރު (ޑޮކިއުމަންޓު 16)

5.14. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/01 (27 ޖަނަވަރީ 2015) ރޫލިންގ (ޑޮކިއުމަންޓު 17)

5.15. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/02 (17 ފެބްރުއަރީ 2015) ރޫލިންގ (ޑޮކިއުމަންޓު 18)

5.16 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާ (ޑޮކިއުމަންޓު 19)

5.17. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/97 ޤަޟިއްޔާ (ޑޮކިއުމަންޓު 20)

5.18. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާ (ޑޮކިއުމަންޓު 21)

5.19. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/97 ޤަޟިއްޔާ (ޑޮކިއުމަންޓު 22)

5.20. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018 SC-A/52 ޤަޟިއްޔާ (ޑޮކިއުމަންޓު 23)

5.21. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-SJ/04 (16 ފެބްރުއަރީ 2017) ކޯޓު އަމުރު (ޑޮކިއުމަންޓު 24)

5.22. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-SM/15 ޤަޟިއްޔާ (ޑޮކިއުމަންޓު 25)

5.23. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-SM/42 ޤަޟިއްޔާ (ޑޮކިއުމަންޓު 26)

5.24. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-C/35 ޤަޟިއްޔާ (ޑޮކިއުމަންޓު 27)

5.25. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/08 (03 ނޮވެންބަރު 2018) ކޯޓު އަމުރު (ޑޮކިއުމަންޓު 28)

5.26 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/03 (06 ފެބްރުއަރީ 2018) ޝާޒު އަޙުމަދު (ޖަޖުމަންޓު 29)

5.27 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-VA-J/01 (18 ފެބްރުއަރީ 2018) ޚަލީލު އަޙުމަދު (ޖަޖުމަންޓު 30)

6- ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

6.1 މިހެން، ރިފޯމަށްފަހުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން، ޢައްޔަނުކުރުމުގެ މަޤާމުތަކާއި ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް އަދި ތަޙުޤީޤުގެ އެހެން މުއައްސަސާތަކުގެ އިޚްތިޞާޞްގެ ތެރެއަށް ވަދެގެން ވެސް ގޮތުގައި ރިޕޯޓުކުރެވިފައި އެކުލަވައިލުމުން ކޯޓުން ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ޙުކުމްތަކުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންތަކުގެ ތެރެއިން ފަހަރުފަހަރު ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުގެ ސުޕްރީމް މަޖިލީހުގައި އަދި ވަކިވެ މަދަނީގައި އިޖުތިހާދުގައި ޤާނޫނީ ނަތީޖާ ނަގައި ޢަމަލުކުރުން ވެސް ސުޕްރީމް މަޖިލީހު ގޮތުގައި ވަކިވެފައިވާ ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/368 (09 އޮގަސްޓް 2019) ނިންމުމުން ނިންމާފައިވާ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް.

6.2 މި ވަކިވެފައިވާ ކޮމިޝަނުން އެކުލަވައިލި ވަކިވާ ކޮމިޓީން ރިޕޯޓުކުރެވުނު، އަދި ފާހަގަ ޖ.މ.އަބްދުﷲ ރިޔާސަތުގައި ވެހުރި 15 ޤާނޫނީ ޤަރާރު ސުޕްރީމް މަޖިލީހު ގޮތުގައި ވަކިވެ ކުރިޔަން ނިންމުމުގެ ވަކި ސަބަބުތައް:

6.2.1 ތަޙުޤީޤުގެ މަރުޙަލާގައި ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ޤަވާޢިދާ ޚިލާފަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ހުކުމްކޮށް، ތަޙުޤީޤުގެ މަރުޙަލާގައި ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތަށް ހުރަސްއެޅި ކަމަށްވާތީ.

6.2.2 އަދާލަތު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ އިދާރީ ކަންކަމާ ގުޅޭ ޤާނޫނު ތަޢާރުޟުވާ ގޮތަށް ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލް ޙައްޤު ނިގުޅި، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަދަލުކުރި އަދާލަތު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ އިދާރީ ކަންކަމާ ގުޅޭ ޤާނޫނާ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޢަމަލުކުރަން ކަނޑައެޅި ކަމަށްވާތީ.

6.2.3 ފަނޑިޔާރުން ޖުޑިޝަލް ކޮމިޝަނުގެ ތަޙުޤީޤު ކޮމިޝަނުގެ އެކުލަވައިލާފައިވާ ޤަރާރު އާއި ކޮމިޝަނުގެ އެދުމުގައި، އެ ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތަށް ދަސްތޫރީ އެކުލަވާލުމާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފާހަގަކުރުން ޢަމަލުކުރަން ކަނޑައެ އަދި ފަރާތުން ޖުޑިޝަލް ކޮމިޝަނުގެ ތަޙުޤީޤު އެކުލަވާ ކޮމިޝަނުގެ ޢާއްމު ކަމަށްވާތީ.

6.2.4 ވަކިވުމުގެ ކަންކަން ދެކޮޅުހެދިފައިވާ ދުސްތޫރީ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޢަމަލުކުރަން ކަނޑައެޅި ކަމަށްވާތީ.

6.2.5 އިސްތިޤާމަތުގެ މުޤައްރަރު ގަވާއިދުން ޤާނޫނީ ވާޖިބުތަކާ ޚިލާފަށް މުޤައްރަރުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަލަހައްޓައި ކަމަށްވާތީ.

6.2.6 ދަށު ކޯޓުތަކުގެ ޤާޟީން، އެ ކޯޓުން ބަދަލު ކޯޓުގެ ބަދަލުކުރުމުގައި ޙުކުމް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަދަލުކޮށް ކަމުގައި، ފަނޑިޔާރުގެ ދަރަޖަ ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤަވާޢިދާ ޚިލާފު ކަމަށްވާތީ.

6.2.7 ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކުރީގެ ނާއިބު ރައީސް އަދި [illegible] [illegible] [illegible] އަހުމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި [illegible] [illegible] 7 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައްކައެވެ.

6.2.8 [illegible] [illegible] ކޯޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައްކައެވެ.

6.2.9 އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ކުރީގެ ރައީސް ފުއާދު ތައުފީޤު އަދި ކޮމިޝަނުގެ ކުރީގެ ނާއިބު ރައީސް އަހުމަދު ފައްޔާޒް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައްކައެވެ.

6.2.10 ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުން [illegible] ހިނގައި އެ ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމިޝަނުން [illegible] [illegible] [illegible] ދައްކައެވެ.

6.2.11 ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ކުރީގެ ރައީސް މުހައްމަދު ފަހުމީ ހަސަން މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމި ނިންމުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] ދައްކައެވެ.

6.2.12 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން [illegible] ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައްކައެވެ.

6.2.13 18 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 12 މެމްބަރުންގެ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އެ މެމްބަރުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] ދައްކައެވެ.

6.2.14 01 ފެބްރުއަރީ 2018 ވަނަ ދުވަހު ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރި އަމުރުގެ ބައެއް [illegible] [illegible] ދައްކައެވެ.

6.2.15 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]" [illegible] ދައްކައެވެ.

6.3 ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible]، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

6.3.1 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] 42 ވަނަ [illegible]

ބެއްލެވުމަށް ގޮތުގެމަތިން އެ މައްސަލަތަކުގައި ވަކިކުރަން ކޮމިޝަނުން އަންގަވަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން އާދަމް މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ތަޙުޤީޤުތަކުގެ މަސައްކަތްކުރައްވާފައިވާ ފަނޑިޔާރުންނާ ބެހޭ އެއްވެސް ކަމެއްގައި އަމަލުކުރަން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނުވަތަ" ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/110 އިން 12 ޖޫން 2019ގައި ނިންމާފައިވާ ގަރާރާ، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ވަކި ގޮތެއް ކަނޑައެޅިފައިވާ ކޮމިޝަނުގެ މި ނިންމުން ބާތިލު ކުރުމަށް ދެން ޤާނޫނީ ގޮތުގައި، ކޮމިޝަނުން ބަދަލުން ނިންމާ މަޢްލޫމާތު ފާހަގަކޮށް އެއްބަސް ނުވާ ފަނޑިޔާރުންގެ އިޚްތިލާފީ ރައުޔުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، އިއްޔެގެ އެއްބަސް ވާހަކަތައް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤަރާރުތަކުގެ ކަމަށް ބަލާ އެއްބަސް ވާހަކަތަކުގެ މަޢުލޫމާތު، 13 ޖޫން 2019 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-VA-J/02 ފަތުވާ ނެރުއްވުން އެދިގެން ހުށަހަޅުއްވާފައިވެއެވެ.

ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުން ނަންބަރު 2019/SC-VA-J/02 ފަތުވާ ނެރުއްވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 159 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައިން ލިބިދޭ ބާރުން ފަނޑިޔާރުންނާ ބެހޭ ކޮމިޝަނުގެ ދުސްތޫރީ ބަދަލު ޤާނޫނީ ގޮތުން ފަނޑިޔާރުންނާ ބެހޭ ގޮތުން ނިންމާފައިވާ އަދި ކަމަށް ވާތީ، ކޮމިޝަނުން ފަރާތުން ނިންމާފައިވާ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/110 ނިންމުމަށް "ބަލަހައްޓާ ނިންމުމުގެ ބާރު ފަނޑިޔާރުން ނިންމުމުގެ ކަމަށް ބަލާ ކަސްޓަމަރު" ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/119 އިން 13 ޖޫން 2019ގައި ނިންމުމުން، ކޮމިޝަނުގެ މި ނިންމުމަކީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުން ބައްދަލުވުމެއް ނެތި ނިންމާފައިވާ ކަމަށާއި، އެ ބައްދަލުވުމުގެ ސަރުކާރު މިނިވަން ފަނޑިޔާރުން ހާޒިރުވެ، ކޯޓުގެ ޤާނޫނުގެ ފަނޑިޔާރުން ބަލާ އަދި އެހެން ޢިނާޔަތްތެރި ބަލަހައްޓައިދޭ ނިންމާ ޤަރާރެއް ބާޠިލު ޢަދަދުގެ އަދި ބަލާ ގޮތުގައި ނިންމުމެއްކަމަށް، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިޔާ ކުރެއްވި ނަންބަރު 2019/SC-VA-J/02 ފަތުވާ އަދާ ދިނުމަށް ކޮމިޝަނުން ނިންމި ޤަރާރު ނިންމުމަކީ އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ލިބިދޭ ބާރެއް ނޫންކަމަށާއި، ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަލާ ދަސްތޫރު ޢަމަލުކުރެވޭ ގޮތުގެ ނިންމުމެއް ނޫން ކަމަށާއި، އެ ކޮމިޝަނުން ނިންމި ޤަރާރު ނިންމުމުގެ ނިންމުމަށް ކަމުގައިވާ ނިންމި ޤަރާރު ބާޠިލު ކަމަށާއި ބާޠިލު ނިންމުމެއް ކަމަށާއި، އަދި އެ އަދާލަތު ދިނުމުގެ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ނިންމާފައިވާ އެއްބަސް ނިންމުމުގެ މެމްބަރުން ޤަރާރާ ބަލަހައްޓާ މަޖިލީހަކުން އަދި އެ މަޖިލީހުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަލަހައްޓާ އެއްބަސް ކަމަށް ބަލަހައްޓައިދޭ ގޮތަށް އިޚްތިޔާރުކުރުން ވިޔަސް ނިންމާ ކޮށްގެ ނިންމުމަށް ބާޠިލު ނިންމުމަށް ނިންމުންތަކަކަށް 17 ޖޫން 2019 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-SJ/02 ކޯޓު އަމުރުން އަންގައި އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ. މި އަމުރު ނެރުނުއްވައި ބަލައިގަނެފައި ވަނީ ދެއްކެވި ފަނޑިޔާރު ޢަލީ އަބްދުއްރަޙްމާން ޢަބްދުﷲ ދީދީ އާއި އިތުރު ދެ ފަނޑިޔާރުންނެވެ.

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ބާރު ހިނގަނީ އެއްވެސް ފަނޑިޔާރާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ހިމެނޭ އެހެން ފަނޑިޔާރުންގެ މައްޗަށް ކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ފަނޑިޔާރުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނާ ބެހޭ އެއްވެސް ކަމެއްގައި ދަށުން ކަނޑައެޅުމަށް އެއްވެސް އިސްތިސްނާއެއް ނުވަތަ ބާރެއް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ލިބިގެން ނުވާނެކަމަށާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ފުލްބެންޗުން

ހިމެނެން ފެނުމު ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްވެސް ކޯޓަކަށް އެއްވެސް ޤާނޫނަކުން ނުވަތަ އިސްޤާނޫނަކުން ވިޔަސް އަމަލުކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނީ އުޞޫލު އެއްވެސް ގޮތަކުން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ތަރުތީބުކޮށް 01 ފެބްރުއަރީ 2018 ވަނަ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ކޯޓު އަމުރުން އަންގައި އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ. މި އަމުރު ނެރުނުއިރު ބައިވެރިވުނީ ވަކި ޤާޟީއަކާ ޤާޟީންނާ ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު ޢަލީ ޙަމީދު ޤާޟީންނަށެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 159 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި (ނ)އަށް ބަޔާންކޮށް، އުޞޫލުތަކާ ޤާޟީއާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤާޟީއަކު ފިޔަވައި އެހެން ޤާޟީއެއް އަމަލުކުރުމާއި، މަގާމުގެ ޢައްޔަނުކުރުން ދިނުމާއި، ބަދަލުކުރުމާއި، އެހެން ޤާޟީއާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤާޟީއަކުން އަމަލުކުރުމުގައި ޙަރަކާތްތެރިވުމާއި ބެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތު ދިނުމާއި، ޤާޟީއާދޭތެރޭ ތަޙުޤީޤުކުރުމާއި ސަލާމަތީ ކުރުމާއި، އެ ޤާނޫނުތަކާއި ދޭތެރޭ ޤާނޫނީގޮތުން ބެލުމާއި، މަގާމުން ވަކިކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ބާރު ދިނުމާއި، ކަމާބެހޭ ތަދައްމުލުވުމަށް މަގާމުން ވަކިކުރެވޭ ފަރާތްތަކާއި ދޭތެރޭ މަޤާމުގެ ޒިންމާ ސިޔާސީ ބާރުވެރިކަމާއި ދާއިރާގެ ބައިގައި ހިފެހެއްޓުން ޝަރުޢީ އެ ދާއިރާގެ ސިޔާސަތު ރިޢާޔަތް ކުރުމުގެ ބާރު ކޮމިޝަނަށް ޙަވާލުކުރެވިފައިވެއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 274 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި "ޤާޟީން"ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ ސުޕްރީމް ކޯޓާއި ހައިކޯޓާއި އަދި ކޯޓުތަކާއި ސަރަޙައްދީކޯޓުތަކާއި ޤާނޫނުއަސާސީގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އައްޔަނުކުރާ ޤާޟީންނަށެވެ.

6.3.2 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 100 ވަނަ މާއްދާ އާއި 101 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، 177 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 187 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 197 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 207 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 218 ވަނަ މާއްދާ އަދި 228 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، އެ މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮމިޝަނުތަކާއި ފަރާތްތަކުގެ މަގާމުތަކުން ވަކިކުރުމުގެ ބާރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމާ ކަންތައް ނިންމުމުގެ ސަރުކާރުން ބާރުދޭން ފުރި އެ ނިންމުމަކާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ބައިވެރިކަމާއި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ވަނީވެސް ކަނޑައެޅުއްވުމުގައި ހަމައެކަނި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-C/11 ފަތުވާއެއްގައި 22 ފެބް 2017 ވަނަ ކަނޑައަޅައި ޙުކުމްކުރައްވާފައެވެ. މި ފަތުވާ ބައިވެރިވި ބަޔަކު ފޮނުވި ޤާޟީންނާގެ ބޮޑުގައި އުޞޫލަކާ ޤާޟީއަކު ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު ފޮނުވި ހިމެނެއެވެ.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށްވުރެ މަގާމުގައި ހުރި ވިޔަސް ނުވަތަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނައިބުގެ މަގާމުގައި ހުރި ވިޔަސް އެ މަގާމުން ވަކިކުރުމުގެ ބާރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ދިނުމުގެ ޙައްޤު ނަމަ އެ ވިޔަސް މަގާމުން ވަކިކުރުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 100 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމެކެވެ.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ވަޒީރުންގެ [illegible] [illegible] އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ [illegible] އެ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 101 ވަނަ
މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުން ފާސްކުރަންޖެހެއެވެ.

ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން އެ ވިޔަސް [illegible] [illegible] ނުވަތަ އެ މަޤާމާ އެކަށީގެން ނުވާފަދަ [illegible] އެ
ފަނޑިޔާރަކު [illegible] ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން [illegible] އެ ފަނޑިޔާރަކު
ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައި މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުން އެ ފަނޑިޔާރަކު
މަޤާމުން ވަކިވާނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުން ފާސްކުރަންޖެހެއެވެ.

އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުންގެ މަޤާމާ އެކަށީގެން ނުވާފަދަ ކަމެއް ކުރިކަމަށް ނުވަތަ އެ
މަޤާމު އަދާކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ނުވަތަ މަޤާމު އަދާކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން
ނެތްކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ފާހަގަކޮށް އެ މެމްބަރަކު އެ ކޮމިޝަނުން ވަކިކުރުމަށް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުން އެ މެމްބަރަކު މެމްބަރުކަމުން ވަކިވާނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 177 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ)އިން އެނގެއެވެ.

ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުންގެ މަޤާމާ އެކަށީގެން ނުވާފަދަ ކަމެއް ކުރިކަމަށް ނުވަތަ އެ
މަޤާމު އަދާކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ނުވަތަ މަޤާމު އަދާކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން
ނެތްކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ފާހަގަކޮށް އެ މެމްބަރަކު އެ ކޮމިޝަނުން ވަކިކުރުމަށް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުން އެ މެމްބަރަކު މެމްބަރުކަމުން ވަކިވާނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 187 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ)އިން އެނގެއެވެ.

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުންގެ މަޤާމާ އެކަށީގެން ނުވާފަދަ ކަމެއް ކުރިކަމަށް ނުވަތަ އެ
މަޤާމު އަދާކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ނުވަތަ މަޤާމު އަދާކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން
ނެތްކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ފާހަގަކޮށް އެ މެމްބަރަކު އެ ކޮމިޝަނުން ވަކިކުރުމަށް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުން އެ މެމްބަރަކު މެމްބަރުކަމުން ވަކިވާނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 197 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ)އިން އެނގެއެވެ.

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުންގެ މަޤާމާ އެކަށީގެން ނުވާފަދަ ކަމެއް ކުރިކަމަށް ނުވަތަ އެ
މަޤާމު އަދާކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ނުވަތަ މަޤާމު އަދާކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން
ނެތްކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ފާހަގަކޮށް އެ މެމްބަރަކު އެ ކޮމިޝަނުން ވަކިކުރުމަށް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުން އެ މެމްބަރަކު މެމްބަރުކަމުން ވަކިވާނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 207 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ)އިން އެނގެއެވެ.

އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ އެ [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން [illegible] އެ [illegible] [illegible] ވޯޓުދިނުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 218 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ)އިން އެނގެއެވެ.

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ އެ [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން [illegible] އެ [illegible] [illegible] ވޯޓުދިނުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 228 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ)އިން އެނގެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެހެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

6.4 ޢަދުލު އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ އިދާރީ ކަންކަން ހިންގާ [illegible] [illegible] ޤާނޫނުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ނިޒާމު، ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] ޢަދުލު އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ އިދާރީކަންކަން ހިންގާ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

6.4.1 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢަދުލު އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] ދިވެހި ކޯޓުތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން [illegible] [illegible] [illegible] 02 ޑިސެމްބަރ 2008 އިން ފެށިގެން [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅައި، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2008/SC-RU/01 [illegible] 02 ޑިސެމްބަރ 2008 ގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އަދި އޭގެފަހުން 18 ޖަނަވަރީ 2009 ގައި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނުގެ މަސައްކަތްތައް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/01/SC ސަރކިއުލަރގައި [illegible] [illegible] މި [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައި ވަނީ [illegible]

ޑރ. އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުކަމަށް އައްޔަނުކުރުމުގެ ނިޔާކަށް
ފާހަގަކުރަމެވެ.

6.4.2 ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ޤާޟީންގެ ވަޒީފާތަކަށް ކުރިމަތިލާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ފަނޑިޔާރުންގެ މަޤާމުތަކަށް އައްޔަނުކުރަމުންދާ ގޮތް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު)ގެ 90 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 91 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 92 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 93 ވަނަ މާއްދާ އަދި 94 ވަނަ މާއްދާ (ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ ބާބު) އަދި ޤާނޫނީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ގަވާއިދުތަކާ ޚިލާފު ކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-RU/02 ރޫލިންގއިން 14 މާރިޗު 2011 ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާތީއެވެ. މި ރޫލިންގއަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެންމެހައި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ނުލިބުނުކަމަށް ރޫލިންގއެއް ކަމަށް ބަލަންޖެހޭ ގޮތުން މި ރޫލިންގ ނިންމެވުމުގައި އިޚްތިލާފު ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ ބައިވެރިވެވަޑައިގަތުމަކީ ފާހަގަކުރަމެވެ.

6.4.3 ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު) އަށް ބަދަލުގެނައުމަކީ މި ރޫލިންގ ބަލަހައްޓާ ކޯޓަށް ނުކުރެވޭ ކަމެއްކަމަށް ޖެހިގެން އިސްލާހުތައް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމަށް ފޮނުވާފައިވާ ކަމެއް ހުށަހެޅުމަކީ ހާމަކަމާއި ޖަވާބުދާރީވުމަށް ޓަކައި ސަރުކާރުގެ ހިންގުމުގައި ހިތްވަރު ދޭނެކަމަށް ދެކެމެވެ.

6.4.4 ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނު ހެދުމުގެ އިޚްތިޔާރު ދީފައިވަނީ ހަމައެކަނި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ބަންދުކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނު ބަދަލު ކުރުމަށް ޤާނޫނު އިސްލާހުކުރުމާއި ޤާނޫނު ހެދުމާއި، ޤާނޫނު ބާތިލުކުރުމަކީ ވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކަމަށް ހ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުން އެނގެއެވެ.

6.5 ޤާނޫނުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނަމުގައި ކޮމިޝަނަރުންގެ އިތުރުން ވަކިން ހ ކޮމިޝަނުން އިޖްރާއަށް ކޮމިޝަނުން މަސައްކަތްކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ރޫލިންގތަކުން އަލިއަޅުވާލަމުން ގެނެވުނު އަދި ޤާނޫނު ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނަމުގައި އެކުލެވޭ ކޮމިޝަނަރުން އޮތުމަކީ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ދެކުނުގެން ތިބެން ޖެހޭނެ ކަމަށް ފާހަގަކުރަމެވެ.

6.5.1 ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ އިދާރާ ބޭނުންވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު)ގެ 81 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 82 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 83 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 84 ވަނަ މާއްދާ ވަނަ މާއްދާ އާއި 85 ވަނަ މާއްދާ އާއި 86 ވަނަ މާއްދާ އާއި 87 ވަނަ މާއްދާ އާއި 88 ވަނަ މާއްދާ އަދި 89 ވަނަ މާއްދާ (ޤާނޫނުގެ 8 ވަނަ ބާބު) އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ސަރުކާރުގެ ބާރުތަކާއި ހ ސަރުކާރުގެ ބާރުތަކާއި ހ އަސާސީގެ މަޤްޞަދަކީ ފަނޑިޔާރު ފެންވަރު ދެމެހެއްޓުމަށް ކަމަށްވާއިރު، ހ ޤާނޫނުގެ 81 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އުފެދިފައިވާ ޖުޑީޝަލް ކޮމިޝަނުގެ ބާރުތައް ޖުޑީޝަލް ކޮމިޝަނުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ

ނަންބަރު 2011/SC-RU/02 ޤަވާޢިދަކީ 14 މާރިޗު 2011 ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤަވާޢިދެކެވެ. މި ޤަވާޢިދަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުގައި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ނިންމާފައިވާ ޤަވާޢިދެއް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވާތީ މި ޤަވާޢިދު ނިންމުމުގައި އެއްބަސްވި ފަނޑިޔާރުން ޢަލީ ޙަމީދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ބައިވެރިވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.5.2 06 ޖަނަވަރީ 2019 ވަނަ ދުވަހު ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޖަލްސާގައި ކޮމިޝަނުން އެއްބަސްވެ ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ޙަމީދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުކަމުން ވަކިކުރުމަށް ނިންމާފައިވެއެވެ. މި ފަނޑިޔާރުން ވަކިކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ "ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު" ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި، އެ ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތް ކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ފަދަ ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއް އުސޫލުތަކަކީ އެ ފަރާތަކާ މެދު ކޮމިޝަނަށް ލިބިފައިވާ ބާރު ބޭނުންކުރުމުގައި އަދިލު އިންސާފުން ޢަމަލުކުރުމާއި، ޚިޔާލު ފާޅުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމާއި އެ ފަރާތަކުން ބުނާ ވާހަކަ އަޑުއަހައިދިނުމާއި އެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ހެކި ބެލުން ހިމެނެއެވެ. އަދި ކޮމިޝަނުގެ އިސްލާހުގެ ކަނޑައަޅާ ނިންމުންތަކަކީ ޝަރީޢަތްތަކުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނާ ގުޅޭ ނިންމުން ކަމަށެވެ.

މިއީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-RU/02 ޤަވާޢިދުން އަދި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "ޖުޑީޝަލް ކޮމިޝަނު"ގެ މަސައްކަތުގެ ދާއިރާ ގެއްލުވާލާފައިވާ ކަމެވެ.

6.5.3 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-RU/02 ޤަވާޢިދުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި އިޚުތިޔާރު ކޮމިޝަނަށް ދީފައިވާ ބާރުތައް ކުޑަކުރެވި، ކޮމިޝަނުގެ ބާރު ފޯރުކުރުމުގައި ބޮޑު ހުރަހެއް އުފެދުނެވެ، އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެ ބާބުގެ ބައެއް މާއްދާތަކާ ޚިލާފުވާ ގޮތަށް، އެ ކޮމިޝަން ޖުޑީޝަރީގެ ކަންކަމުގައި ބުރަވެ ކޮމިޝަނުގެ މިނިވަންކަން ގެއްލިގެން ދިޔުމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.5.4 ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނިންމުމެއްގެ ސަބަބުން ވަކި ފަނޑިޔާރެއްގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ޤާނޫނުއަސާސީ ތަޢާރަފް ކުރުމަށް ގެނެވޭ ބަދަލުގެ ތެރޭގައި ފަނޑިޔާރުން ވަކިކުރާ ގޮތް ބަޔާންކުރަން ޖެހޭ ފަނޑިޔާރުން އެ ކޮމިޝަނުން ދަނޑިވަޅެއްގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ނިންމުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށް އެ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބުނެފައެވެ.

6.6 ވަކީލުންގެ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމަށް ޚުދުމުޚުތާރު އިދާރާއެއް ގާއިމުކުރުމުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ގޮތުގައި ދިރާސާކުރުމުގައި ނުކުތާތަކެއް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

6.6.1 ގަވާއިދު ނަންބަރު 2014/R-30 (ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ގަވާއިދު) އަކީ ބާތިލު ގަވާއިދެއް ކަމަށާއި، ވަކީލުންގެ ހުއްދަދިނުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ ބައެއް ކަމަށް ދުސްތޫރީ ބައެއްކަމުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާ ގޮތުގެމަތިން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ދީ ހުކުމްކުރައްވާފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/03 ރެގިއުލޭޝަން 04 ޖަނަވަރީ 2015 ގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. މި ރެގިއުލޭޝަނަކީ "ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ގަވާއިދު"ގެ ނަމުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަލުން ގަވާއިދެއް ފާސް އެކުލަވާލައްވާފައިވެއެވެ. މި ރެގިއުލޭޝަނުގެ ނަމުގައި ބައިވެރިވެގެން ވަކިން ދުސްތޫރު ކަނޑައަޅާ ޤ.ދ.އަށްވުރެ ބޮޑު ބާރެއް ޓީޗަރު ދިނުމަށް ހަމަޖެހި ކަނޑައަޅުއްވާފައެވެ.

6.6.2 ގަވާއިދު ނަންބަރު 2014/R-30 (ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ގަވާއިދު)އަށް ގެނައި އިޞްލާޙު، ދ. ގަވާއިދަށް 08 ޖޫން 2014 ގައި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކޮށް އަމަލުކުރަމުން ދިޔަ ގަވާއިދުގެ ފުރަތަމަ އިޞްލާޙު، ދ. ގަވާއިދުގެ ގަވާއިދުތަކުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރާ ދިރާސާކުރަން އަށް ހުއްދަ ދިނުމުގައި ބޭނުން ދިނުމަށްޓަކައި ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ ދ. ގަވާއިދުގެ 1 ވަނަ ބާބުގެ މާއްދާގެ (ހ)އިން ޚިލާފުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.6.3 އެހެންނަމަވެސް ގަވާއިދުތައް ހެދުމުގެ ޤާނޫނުތަކުން ބާރުދީފައިވާ ބެލެހެއްޓުން އަށް ޤާނޫނުގެ އިދާރީ ބެލެހެއްޓުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 274 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަކުރުގައި، ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެކުލަވާލާފައިވާ "ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ގަވާއިދު" ހެދުމަށް ބާރު ދީފައި ޤާނޫނެއް ނެތް ކަމާއި އަދި ގަވާއިދުގައި ދ. ގަވާއިދަކީ ކޯޓު ޤާނޫނަކުން ބާރުދީގެން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.6.4 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/03 ރެގިއުލޭޝަން، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2014/R-30 (ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ގަވާއިދު) އަކީ ބާތިލު ގަވާއިދެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވީ ގޮތަށް، އެހެންނަމަވެސް ގަވާއިދުތަކަށް ދ. ކޯޓުން ހުކުމްކުރެއްވުން، އަދި މަސައްކަތުގައި ގޮތުގައި ބަލަހައްޓަން ސަރަހައްދުގެ އަދިއެހެން ބާރުތަކަށް، އެހެންނަމަވެސް ކުރިމަތިވެފައިވާ ޖުޑީޝަރީއެއްގެ ފުރިހަމަކަމާ ދެމެހެއްޓުން ނުރައްކަލަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.7 އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތާ ގުޅޭގޮތުން ޤާނޫނުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތުތަކަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަދަލު ގެނައި މުއައްސަސާތަކުގެ ގޮތުގައި ދިރާސާކުރުމުގައި ނުކުތާތަކެއް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

6.7.1 ޖެނެރަލް ކޯޓުތަކާއި ސުޕީރިއަރ ކޯޓުތަކާއި ޖުވެނައިލް ކޯޓުތަކުން ހުކުމް ކުރެވޭކަމާއި ހިންގުމުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެހެންނަމަވެސް ޤާނޫނުތަކުން ބަޔާންކޮށް ނަމަ 10 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައެއް

ނިންމި ގޮތުން ނުވަތަ [illegible] ހަމަހަމަކަން ގެނެސް ހަދަން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު
2015/06/SC ސަރކިއުލަރއިން 27 ޖަނަވަރީ 2015 ގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

6.7.2 ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 15 ވަނަ މާއްދާ އާއި 42 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 85 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި މި މާއްދާތަކަކީ ބާޠިލު މަސްއޫލިއްޔަތެއް ހަދަން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/01 ރެގިއުލޭޝަން 27 ޖަނަވަރީ 2015 ގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. މި ރެގިއުލޭޝަން ނެރުނުގައި ބަލައިލެވިފައި ވަނީ ދުސްތޫރާ [illegible] ﷲ [illegible] އާއި [illegible] ޚިލާފަށްކަމަށް.

6.7.3 ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 ([illegible] ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 ([illegible] ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައިވާ މުއައްސަސާތަކަކީ ބާޠިލު [illegible] ހަދަން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/02 ރެގިއުލޭޝަން 17 ފެބްރުއަރީ 2015 ގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. މި ރެގިއުލޭޝަން ނެރުނުގައި ބަލައިލެވިފައި ވަނީ ދުސްތޫރާ [illegible] ﷲ [illegible] އާއި [illegible] ޚިލާފަށްކަމަށް.

6.7.4 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/01 ރެގިއުލޭޝަން އާއި ނަންބަރު 2015/SC-RU/02 ރެގިއުލޭޝަން [illegible]، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 15 ވަނަ މާއްދާ އާއި 42 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 85 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 ([illegible] ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 ([illegible] ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި [illegible] ވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

6.7.5 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 268 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ޤާނޫނުއާ ނުވަތަ ޤާނޫނުތަކުން ކަމެއް ވިޔަސް [illegible] [illegible] ވެސް އެ ޤާނޫނުއާ ނުވަތަ ޤާނޫނުގެ ބައެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/01 ރެގިއުލޭޝަން އާއި ނަންބަރު 2015/SC-RU/02 ރެގިއުލޭޝަން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 15 ވަނަ މާއްދާ އާއި 42 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 85 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 ([illegible] ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 ([illegible] ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައިވާ [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅައި ވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީއާ [illegible] [illegible] [illegible].

6.7.6 ސުޕްރީމް ކޯޓުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 ([illegible] ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު) އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހ. ކޯޓުން [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

6.7.7 [illegible] ޤާނޫނު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހ. މާއްދާގެ (ހ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible].

6.8 [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

6.8.1 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 20 [illegible] 2016 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" 2 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible].

6.8.2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން)ގެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible] [illegible].

6.9 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ހ. [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible] 7 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

6.9.1 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 [illegible] [illegible] ނަންބަރު 2012/HC-A/97 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ([illegible]) [illegible] 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 132 ވަނަ މާއްދާ އާއި 143 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible]،

އަދުލު ނިޒާމުގެ މައްސަލަ ބަލައި ނިންމުމުގެ ބާރުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުވާކަމެވެ. 2015 ޖޫން 06 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން އަހަރު ނިޔާވާ 25 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ހޭދަވެފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާގައި 06 ޖޫން 2015 ގައި ޙުކުމްކޮށްފައިވެއެވެ. މި ޙުކުމްކުރެއްވީ ބައިވެރިވެވަޑައިގެން ތިބި ފަނޑިޔާރުން ޗ.ޖ. އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ޑީދީ އާއި އިތުރު ހަތަރު ފަނޑިޔާރުންނެވެ.

6.9.2 ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/97 މައްސަލާ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން، އެ މައްސަލާގެ އިސްތިއުނާފު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 މައްސަލާއިން ބަލައި ޙުކުމްކުރާ ދުވަހަކީ ބަދަލުގެނައުމުގެ ނަމަވެސް ކަނޑައަޅައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 މައްސަލާ އިން ޙުކުމްކުރާ ދުވަސް ބާޠިލުކުރަން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/52 މައްސަލާގައި 13 ޑިސެމްބަރު 2018 ގައި ޙުކުމްކުރައްވާފައެވެ. މި ޙުކުމަކީ އިއްތިފާޤުން ފެނިވަޑައިގެން ޗ.ޖ. އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ޑީދީ ބައިވެރިވި އެކު ޙުކުމްގެ ޝަރީޢަތް ނިމުން ގޮތުގެ ފަނޑިޔާރުން ރިޢާޔަތް އެނގެއެވެ.

6.9.3 ހައިކޯޓުގެ ހަވާލާދީފައިވާ ނަންބަރު 2012/HC-A/97 މައްސަލާ ނިމުނުކަމުގެ ހުކުމާބެހޭ ބަލައިލުމުގައި އެ މައްސަލާގައި ޙުކުމްކުރެވުނު ވަނީ 13 ފެބްރުއަރީ 2014 ގައެވެ؛ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި މައްސަލާ އިސްތިއުނާފުކުރެވުނީ ވަނީ 08 ސެޕްޓެމްބަރު 2014 ގައެވެ. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 މައްސަލާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ހަވާލާދީފައި، އެނގެން ނަމަވެސް، ހައިކޯޓުން ޙުކުމް ކުރި ތާރީޚާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރި ތާރީޚާއި މި ދެތާރީޚް ހިމެނޭގޮތަށް މުއްދަތަށް ބަލާއިރު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި ހައި ކޯޓުގެ ހަވާލާދީފައިވާ މައްސަލާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވެ އެތައް ދުވަހެއް ފާއިތުވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.9.4 ހައިކޯޓުގެ ހަވާލާދީފައިވާ ނަންބަރު 2012/HC-A/97 މައްސަލާގައި ބަލަނީ ގެންގުޅުނު ދަށު ކޯޓު ނަމަވެސް، އެ ކޯޓުން ޙުކުމްކޮށްފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓު ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 މައްސަލާގައި ޙުކުމްކުރާ ޙުކުމަކީ ... ޙުކުމަށް ނަމަވެސް ނުބެލި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 މައްސަލާގައި ޙުކުމްކުރުމުގައި ވަނީ ސިޔާސީ މަސައްކަތުގެ މައްސަލައިގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ކޮމިޝަނުން ތަކުރާރުކޮށް ތަޢައްދީކުރި ޤާނޫނާ ކަމަށާއި، އަދި ޝަރުޢީ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ކުރީގެ ރައީސް ފުއާދު ތައުފީގު އާއި ނައިބު ރައީސް، އެ ކޮމިޝަނުގެ ކުރީގެ ނައިބު ރައީސް އަޙްމަދު ފައްޔާޒް ހުސައިން ބަލައިގަނެވޭނެ ކަމެއް ނޫނެވެ. ފުރިހަމަ ބެންޗުން ޤަރާރުކުރި އަޙްމަދު ފައްޔާޒާއި ދެމީހުން އެ ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުކަމުގައި ހުރުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނާ ޚިލާފު ކަމެއް ކަމަށާއި، އަދި އެ ދެމީހުން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުކަމުން ވަކިކުރުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-SM/15 ގަޟިއްޔާގައި 09 މާރިޗު 2014 ގައި ހުކުމްކުރައްވާފައެވެ. މި ހުކުމުގައި އިޚްތިލާފުކުރައްވާ ފަނޑިޔާރުން ޢ.ޢަބްދުﷲ ދީދީ އާއި މުޢުތަޞިމް އަދުނާން ފަނޑިޔާރުންނެވެ. މި ގަޟިއްޔާގައި ބައެއް ފަނޑިޔާރުން ހުކުމަށް ތާއީދުކުރައްވާ ފަނޑިޔާރުންގެ އަޣްލަބިއްޔަތުން ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ.

6.11.2 އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ބާރު އެ ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރަކު މަޖިލީހުން އަނބުރާ ނެގުމަށް ކަމަށާއި، ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ނިންމާފައި އެ މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނީ ކޮމިޓީއެއްގެ ރިޕޯޓަކާ އެކު މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެމްބަރުންގެ އަޣްލަބިއްޔަތުން ނިންމާ ނިންމުމަކުން ކަމަށާއި، މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ފާސްކޮށް އެ ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުން ވަކިކުރާނަމަ ނިޔާއެއް މަޖިލީހުގެ ފާސްކުރުމުގެ ސަބަބުން ވަކިކުރަންވާނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 177 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ)ގައި އެވަނީއެވެ.

6.11.3 ފަނޑިޔާރުން އަމަލުކުރަނީ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނާ އެކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޖަވާބުދާރީވާ ގޮތަށް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

6.12 ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަމިއްލައަށް ރިޕޯޓުކުރަމުން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުންނާ ހިނގާފައި ވާ ކޮމިޝަނުގެ ޔޫޕީއާރު ރިޕޯޓު ގެ ގޮތުގައި ކޮމިޝަނުން ތައްޔާރުކޮށް ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ފޮނުވައިގެން ދަ ތަނުގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކައުންސިލަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން ޕްރޮސިކިއުޓްކޮށް ކޮމިޝަނުން ޝަރީޢަތް ކުރިއެވެ.

6.12.1 ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ރިޕޯޓް ޔޫނިވާސަލް ޕީރިއޯޑިކް ރިވިއު ގައި ހުށަހަޅަން ޖެހޭ އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓުގައި ހިއުމަން ރައިޓްސްގެ 11 ނުކުތާ ހިމެނޭ ގޮތަށް ފޮނުވި ރިޕޯޓަށް މި ގޮތަށް ފޮނުވުމަކީ ޤައުމީ ސަލާމަތާ ގުޅޭ ގޮތުން ބަދަލުކުރުމަށް މި ގޮތަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން އެވީ ނަ މެމްބަރުންނާ ދެކޮޅަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-SM/42 ގަޟިއްޔާގައި 16 ޖޫން 2015 ގައި ހުކުމްކުރައްވާފައެވެ. މި ހުކުމުގައި އިޚްތިލާފުކުރައްވާ ފަނޑިޔާރުން ޢ.ޢަބްދުﷲ ދީދީ އާއި މުޢުތަޞިމް އަދުނާން ފަނޑިޔާރުންނެވެ.

6.12.2 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަކީ ވަކި ގޮތަކަށް ހުކުމް ނުކޮށް މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާއެއް ކަމަށާއި އެ ކޮމިޝަނުން ހިންގާފައި ވާ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި މަސައްކަތް ކުރެވުނު ގޮތް ބަލައިގެން ގުދުރަތީ ޢަމަލުތައް ނިސްބަތްކޮށް ދައުލަތުގެ އެއްބާރު ދީފައިވާ ގޮތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 189 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ޖަވާބުދާރީވެއެވެ.

6.13 ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް މުޙައްމަދު ފަހުމީ ހަސަން މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމި ނިންމުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބާޠިލުކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުތާތައް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

6.13.1 [illegible] މުޙައްމަދު ފަހުމީ ހަސަން ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުކަމުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމާފައިވާ [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ފަހުމީ ހަސަން ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުކަމުން [illegible] ބާޠިލު [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-C/35 ޤަޟިއްޔާގައި 14 ފެބްރުއަރީ 2013 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މި ބަޔާންކުރެވުނުގައި ބައިވެރިވެފައި ވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] ޢަބްދުﷲ ދީދީ އާއި އިތުރު 6 ފަނޑިޔާރުންނެވެ. މި މައްސަލަ ބެލުމުގައި ބައިވެރިވި [illegible] ފަނޑިޔާރުން އަޣްލަބިއްޔަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

6.13.2 ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުންގެ މަޤާމު ހުސްވެގެން ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން [illegible] ކޮމިޝަނުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުން އެ މެމްބަރަކު ވަކިވާނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 187 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ)އިން އެނގެއެވެ.

6.13.3 ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާ ހިނދަކު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.14 ފަނޑިޔާރުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން [illegible] ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުތާތައް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

6.14.1 "[illegible] ކޮމިޝަނުން އުފައްދާފައިވާ ގަވާއިދާ ފަނޑިޔާރުންގެ މަސައްކަތުގެ ފެންވަރު ވަޒަންކުރުމުގެ ގަވާއިދުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ހިމެނޭ ގޮތަށް އުފައްދާފައިވާ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަސައްކަތުގެ ފެންވަރު ވަޒަންކުރުމުގެ [illegible] ކޮމިޝަނަށް [illegible] ނިންމާފައިވަނީ [illegible] ކޮމިޝަނުގައި [illegible] 18 ޖޫން 2013 ގެ ބައްދަލު ދުވަހު ބޭއްވި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ ނަންބަރު SFMJ/2013/48 ޖަލްސާގައި ނިންމާފައިވާ" ކަމަށް، ޗީފް ޖަސްޓިސް ފަނޑިޔާރު އަލްއުސްތާޛު އަޙްމަދު ފާއިޒް ޙުސައިން

ޝާއިޢުކުރައްވައި 05 ޑިސެމްބަރު 2013 ވަނަ ދުވަހު މި ކޮމިޝަނަށް ފޮނުވާފައިވާ ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

6.14.2 އެއްވެސް ފަނޑިޔާރަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ފެންވަރު މަތިކުރުމަކީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކަމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކޮށްލަމެވެ.

6.15 18 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 12 ދުވަސްތަކުގެ ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ ވާޖިބު އަދާކުރުމަށް ޓަކައި އެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ޙައްޤުތަކާއި ޒިންމާތައް ... ގެ ... މަސްއޫލިއްޔަތު ... ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

6.15.1 "ފުލް ބެންޗް ... ... ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ ހުކުމް ޖެހިގެން 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުގެ 01 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން ބާޠިލު ވެއްޖެ" ކަމަށާއި "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ... ކޯޓުގެ ... ޝަރީޢަތުގައި ... ... މަސައްކަތްތައް ... ... ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17 ޤަޟިއްޔާގައި ... ... ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ... ... ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ... ... 2018 ވަނަ ... ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ... ..." ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ކޯޓު އަމުރުން 01 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި އަންގައި އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ. މި އަމުރު ނެރުއްވައިފައި ވަނީ ... ފަނޑިޔާރުން ޗީފްޖަސްޓިސް އަބްދުﷲ ސަޢީދު އާއި ޢަލީ ޙަމީދު ފަނޑިޔާރުންނެވެ.

6.15.2 "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ކޯޓު އަމުރުގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި، ފުލް ބެންޗް ... ... ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ ހުކުމް 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުގެ 01 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން ބާޠިލު ... ... ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ކޯޓު އަމުރުގެ 4 ވަނަ ނަންބަރުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ... ... ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17 ޤަޟިއްޔާގައި ... ... ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ... ...

ޤާނޫނުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދައުރުތަކުގެ ޖަލްސާގައި ހިމެނޭ އިންތިޚާބުގައި ވާހަކަދައްކާ ހިފެހެއްޓުމަށް ގޮތަށް
ޤާނޫނުއަސާސީ ގައި ޤާނޫނުތަކާއި ތާރީޚު މާރިޗް 2018 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފުރަތަމަ
ދައުރުގެ ފުރަތަމަ ޖަލްސާ ގެންދިޔުމަށް ކުރިއަށް ބާއްވަން ހުއްދަދޭން ކަނޑައަޅާފައިވާ ބަޔާން، މި ދެ ބަޔާން
އަމުރުކުރެއްވުމަށް ދެންނެވުން" ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-C/06 ދަޢުވާއާއި ވަކިވެފައިވާ
ދަޢުވާ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-VA-J/01 މަސްއަލަ ބަލައިގެން 18 ފެބްރުއަރީ 2018
ގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ބޭއްވުނު ޖަލްސާގައި ވޯޓަށް ނެގުމަށް ފަހު ވާހަކަ ފާހަގަކޮށްފައިވާ އަޑުގައި
ނެރުއްވާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.15.3 12 މެންބަރުންގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގޮނޑި ހުސްވެފައިވާކަމަށް ބަޔާންކުރި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ދޫކުރެއްވި މ 12
މެންބަރުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ހުކުމްކުރައްވާފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ދޫކުރި ނިންމުމާގެ
ހުރިހާ މައްސަލަތައް ނިމުމުން 12 މެންބަރުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެމްބަރުކަމަށް ހުރި މަގާމް ނަގާ
ކަނޑައެޅުމަށް ނިންމާ ޙުކުމް ނިންމުމުގެ މާއްދާ ބާޠިލުކުރުމަށް މާނަކުރުން ބަހާ ތުހުމަތު ދަޢުވާކުރި
ނިންމުމެއްކަމަށް ވަކިން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/08 ކޯޓު އަމުރުން 03 ޖުލައި
2018 ގައި ނެރުނު އަމުރުގެ ޒަރީޢާއިން އަންގާފައެވެ.

6.15.4 އަދި މި މައްސަލައާ ގުޅުވައިގެން 12 މެމްބަރުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ހުކުމްކުރައްވާ ކަނޑައެޅި
މައްސަލައިގައި، 2018 ވަނަ އަހަރު ފެބްރުއަރީ 1 ގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފުރަތަމަ ހިސާބު ދަލީލު
ބަލާފައިވާ ވަކި އަދުލު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު ދެ މެމްބަރުންނަށް
ހުށަހެޅިފައެވެ.

6.15.5 މެމްބަރުންގެ ގޮނޑި ހުސްވާ މައްސަލައާބެހޭ ޤާނޫނު ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް، މ މައްސަލައަކީ ބަލައި ކުރިއަށް
ގެންދާނެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަމަށް ތަފްސީރުކުރުމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 74 ވަނަ
މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް، ގޮނޑިތަކުގެ 12 މެމްބަރުންގެ ގޮނޑި ހުސްވެއްޖެކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން
އެދި ފަހަރު އިޢުލާން ނިންމާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.16 01 ފެބްރުއަރީ 2018 ވަނަ ދުވަހު ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރުނު އަމުރުގެ ބައެއް ފުލުހުން ތަންފީޒުކުރި މައްސަލައިގެ
ތަޙުޤީޤުގައި ދިމާވި ދަތިތަކާއި ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

6.16.1 ފުލުހުން ތަޙުޤީޤުކުރި ހިނގި ގޮތަށް 01 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި ނެރުނު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު
2018/SC-SJ/01 އަމުރުގެ ބައި ބައެއް ގޮސްފައިވަނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ފުލުހުން ތަންފީޒުކުރަމުން ގައި
އަދި އަމުރުކުރުން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މި އަމުރު ނެރުމުގައި ބައިވެރިވެފައި ވަނީ ޤާޟީއަކު ފާހަގަކުރި
ޖ.ޢަބްދުﷲ އަބްދުﷲ ދިދި ގާއި އިތުރު ގަޑިއެއް ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

6.16.2 މި ގޮތުން "ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ކޯޓު އަމުރުގެ 1 ވަނަ
ނަންބަރުގައި، ދާއިރާ ތަހުގީ ... ކޯޓު ބޭނުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17

ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ހުކުމް 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުގެ 01 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 [illegible] އަމުރުގެ 4 ވަނަ ނަންބަރުގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުކުމް ޤަޟިއްޔާގައި 2017/SC-A/17 [illegible] 2018 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-C/06 [illegible] [illegible] [illegible]، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-VA-J/01 [illegible] އަމުރުން 18 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

6.16.3 އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 [illegible] އަމުރުގައި [illegible] [illegible] [illegible] އެ އަމުރުގެ 05 ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ އަމުރުގެ 02 ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/03 [illegible] އަމުރުން 06 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

6.17 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] "[illegible]"ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible].

6.18 [illegible] [illegible] ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/94 (13 [illegible] 2019) "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-SJ/03 [illegible] އަމުރުގައި، [illegible]

ތަޢުލީމީ ފިޔަވަޅެއް ބެލުމަށް ޤައުމީ ދިރާސީ އަދި ޤައުމީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ހަވާލާ ކަނޑައަޅައި އަމުރުކޮށްފައިވާކަމާއި، ސަރުކާރުގެ ގޮތުގެ މި އަދިކަމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޕެންޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި 77 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެކަން އަމަލުކުރުން ޕޭ ސްކޭލް ސަރކިއުލަރ ޓީޗަރުން ހިމެނޭގޮތަށް ތަރައްޤީގެ ކަމާބެހޭ އިންތިޒާމު ފުރުޞަތުކޮށްދިނުމާއި އިންތިޚާބާއި ބާރުތަކުގެ މަސައްކަތް ފޮނުވުމުގެ އަދި ކަމަށާއި ޕޭ ސްކޭލް ސަރކިއުލަރގެ ޓީޗަރުން ފާހަގަ ޓީޗަރުންގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މަސައްކަތަށް ސްކޫލް ގަޑީގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ބޭނުމައި ބަދަލުގެ އިންތިޒާމް އާ ކޮމިޓީއަށް ލިޔުމުން މަސައްކަތްތަކުގެ ފުރިހަމަކޮށްދޭނެ ޤާނޫނީ ފަރާތަކުން ނަންބަރު 16 ނޮވެމްބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު މި ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވި ސިޓީއިން ދަންނަވާފައިވެއެވެ.

6.19 މި ކޮމިޓީގެ ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/94 (13 ނޮވެމްބަރު 2019) "ސްކޫލް މަސައްކަތުގެ ގަޑިން ނިންމާ ގޮތުގެ ފަސޭހަތަކުން ތި ކޮމިޓީއަށް" ގައި ބައެއްކަންތައްތަކާ މަސައްކަތަށް ގޮތުގެން ބަދަލުކުރުމަށް ސަފުހާއެއްގައިވެސް މި ކޮމިޓީގެ ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/98 (14 ނޮވެމްބަރު 2019) ބަދަލުކުރުން ޚާއްޞަކޮށްގެ އަދި ގޮތުގެ ފަސޭހަތަކާ ގ.ބ.އަދި ދެކެވޭ ރިޕޯޓް ކުރުމުގެ، ކޮމިޓީއަށް ބަޔާން ނިންމާފައިވާ 15 މަސައްކަތުގެ ދުވަހު ޕްރީ ސްކޫލް ސަރކިއުލަރ ކޮމިޓީގެ ދެންނެވުނު ބާބުގެ ދަށުން އެ ކޮމިޓީއަށް ބޭނުންގެ ބާބު ރިޕޯޓުގައިވެސް ސްކޫލް އެކުލަވާ މަސައްކަތްތައް ނުވާ ކަމަށާއި، ސާފުކޮށް ފާހަގަ ކުރެވެނީ ނިންމާފައިވާ. ނިންމުމުގެ މުޢާމަލާ ކުރުމުގެ އެގޮތުން ސަރުކާރުން ބަލާނަމަ، އާއި ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތް ކަމަށް ނަގާފައި ނުވާތީ ބޭނުންކޮށްދޭއިރު ކޮމިޓީގެ ސްކޫލް އެއްފަދަ އިޖްރާއަތު ހިނގުމަށް ޤައުމީ ދިފާޢީ ބާރު ޤައުމީ ޤާނޫނީ ބާރުގެ އަދާކުރަން ބެލުމުގައި ބޭނުން ކުރެވޭނީ، ދެންނެވުނު "ބަދަލުކުރުން ޚާއްޞަކޮށްގެ އަދާކުރާފައިވާ އެއް ކޮމިޓީގެ ބާރުގެ އަދި ބަދަލުގެ ދަށުން ކުރެވޭނީ، އެގޮތުން ފާހަގަކުރެވޭތީ ޤައުމީ ޤާނޫނީ އަސާސީ ފަރާތުތަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކުރާނޭ އަޅައިދޭނެކަމެއް ފިޔަވަޅު އަޅައެއްނެގުމަށް ބަދަލުކުރުން ޚާއްޞަކޮށް އިޖްރާއަތުތަކަށް ބަޔާންކުރާ ދުވަހު ސިޓީއެއް، 16 ނޮވެމްބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު މި ކޮމިޓީން ފޮނުވާފައިވެއެވެ.

7- މަސްއަލަ ނިންމުމަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތަކާއި ހުށަހެޅުން:

- މަޖިލީހުގެ ޤައުމީ ދިފާޢީ ޚިދުމަތްތަކާބެހޭ ކޮމިޓީން ނިންމުމަށް ފާހަގަ ކުރެވުނު މަސައްކަތުގައި 07 ނޮވެމްބަރު 2019 ގައި ނިންމާފައިވެއެވެ.

10 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1441

07 ޑިސެމްބަރު 2019

ޙާޟިރުވި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން:

#	ނަން	ސޮއި
1	ކޮމިޓީގެ ރައީސް މަސްއޫދު ހުސައިނީ	
2	އިބްރާހިމް ރިފްއަތު	
3	އަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހިމް	
4	ރިސާން ޙުސައިން	
5	އަބްދުލްވާރިޘު ޙުސައިން	
6	ޑރ.އަލީ ޝަރީފް	—
7	އަލީ ޝަހީމް	—

ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ސޮއި:

ފުއާދު އިސްމާޢީލް / ފަރުޙަތު އާސިޔާ

އެސިސްޓެންޓް ޑިރެކްޓަރ ކޮމިޓީއޮފިސަރުން އަދި އިންފޮމޭޝަން ސަރވިސް

بسم الله الرحمن الرحيم

ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލް
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: D-TC105/TF2/2019/122
ތާރީޚު: 11 ނޮވެމްބަރު 2019

ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު

ޝާހިދުގެ:

ފުރިހަމަ ނަން: ޒުލްފާނާ އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ
ދިވެހި ރައްޔިތެއްނަމަ އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A057017
ދާއިމީ އެޑްރެސް: ގޭގެ ނަން: ގ.ޝޯރެންޑު 1- 4A
ރަށް:
މިހާރު އުޅޭ އެޑްރެސް: ގޭގެ ނަން:
ރަށް:
ގުޅޭނެ ނަންބަރު: މޯބައިލް: -
ވަޒީފާ އަދާކުރާ ތަން: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސެންޓްރަލް ބޭންކް

ޢާންމު ނަން: ޒުލްފާނާ އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ދީދީ
އުފަން ތާރީޚު: -
ވަނަ ފަންގިފިލާ ... ނަންބަރު އެޕާޓްމަންޓް
އަތޮޅާއި ރަށް: ކ.މާލެ
ވަނަ ފަންގިފިލާ ... ނަންބަރު އެޕާޓްމަންޓް
އަތޮޅާއި ރަށް:

ހާޒިރުވާންޖެހޭ މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލު:

ޓްރައިބިއުނަލުގެ ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/94 (13 އޮކްޓޫބަރު 2019) ޝަކުވާއިން ބެލޭ ފަދައިން މައްސަލައާއި ގުޅިގެން.

ޝަރީޢަތުގެ ޖަލްސާގެ ތަފްޞީލު: 2019 ނޮވެމްބަރު 13 ވާ ބުދަ ދުވަހުގެ 09:00 އަށް ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލް، ހަވަނަ ފަންގިފިލާ، ޕޯސްޓް ބިލްޑިންގ، ބޮޑުތަކުރުފާނުމަގަށް ހާޒިރުވުމަށް އަންގަމެވެ.

[illegible]
ޓްރައިބިއުނަލްގެ މެންބަރު

ބިސްމިﷲ الرحمن الرحيم

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ރިޕޯޓު
Shurufa 12/11/19 10:36
E19-2569 D

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ ދީދީއަށް

ވެދުން ސަލާމަށްފަހު ދަންނަވަމެވެ.

ތި ކޮމިޝަނުން 07 ނޮވެންބަރު 2019 ގައި އަޅުގަނޑަށް ފޮނުއްވާފައިވާ ތި ކޮމިޝަނުގެ ތަޙުޤީޤުކުރާ ކޭސްގެ ނަންބަރު D-TC105/TF6/2019/32 ސިޓީ ހަވާލާދީ ދަންނަވަމެވެ.

ހަވާލާދެވުނު ސިޓީ އަޅުގަނޑު ހަވާލުވީ، އެއާ ގުޅިގެން ތި ކޮމިޝަނަށް އަޅުގަނޑު ޖަވާބުދާރީވުމަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން އެއްވެސް ދުސްތޫރީ ނިސްބަތެއް ނުވާ ކަމެއް ވީ؛ ތިރީގައި މިދަންނަވާ ސަބަބުތަކާހުރެ ތި ހަވާލާ އަޅުގަނޑު ހަވާލުވެފައިވަނީ އިޖުރާއީ ފާހަގަ ދަންނަވަމެވެ.

(ހ) ދެންނެވުނު ލިޔުމުގައި ތި ކޮމިޝަނުން ތަޙުޤީޤު ކުރައްވާފައިވާކަމަށް ބުނާ މައްސަލައަކީ، "ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މައްސަލައެއް ބަލައި ނިންމުމާ ގުޅިގެން ފަނޑިޔާރުންނަށް ނޯޓިސް" މި ނަމުގައި ތި ކޮމިޝަނުން 13 އޮކްޓޫބަރު 2019 ގައި އަޅުގަނޑަށް ފޮނުއްވާފައިވާ ތި ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/94 ނޯޓިސްގައި އަޅުގަނޑަށް ރައްދުވާގޮތަށް ބަޔާން ނިސްބަތްކޮށް ބަލައިގަތުމުގައި މައްސަލަކަމަށް އުނގެން އެހެނިހެން، އެ ނޯޓިސްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 15 މައްސަލަ ނިސްބަތްކޮށްފައިވާ ފާޅުކުރައްސަވާ އާއި ކަމަށްބުނާ ޖުޑީޝަލްގެ ދަށުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޖިނާއީފަރާތާ ބެހޭކަމުގައި ދިފާޢީ ނިޒާމުގެ ދަށުން، ސުޕްރީމް ކޯޓު އެފަދަ މައްސަލަ ބަލައިދީ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކޮންފަރާތާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުލްބެންޗްގައި ނަންފަރާތާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަމުރުތަކާއި، ސަރކިއުލަރުތަކާއި، ހުކުމްފަރާތާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޒާތީމުއާމަލާއި ނިންމުންތަކާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުންތަކަން ކަމުގައި، އެމްޓަކުގައި އަޅުގަނޑު ސުޕްރީމް ކޯޓުން

އައްޔަނުކުރުމުގެ ކުރިން [illegible] [illegible] ނުވަތަ ނިންމާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible]
ކޮމިޝަނަށް [illegible] [illegible] [illegible] މަހުގެ 16 ވަނަ ދުވަހު ސިޓީއަކުން ދަންނަވާފައެވެ.

(ނ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި [illegible] އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ވަނީ [illegible] ނަންބަރު 2019/SC-SJ/03 ކޭސް [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި 77 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] [illegible] ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލްގެ [illegible] ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/94 [illegible].

(ރ) [illegible] ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އެހެން ބާރުތަކަށް ވިޔަސް ހިންގުމަކީ ކަނޑައެޅިގެން އެއީ ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ ގޮތުން ބާޠިލު އަމަލެއްކަމުގައި ދެކެން ނުވާނެކަމަށާއި، އެހެންކަމުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ހައިކޯޓުގެ 13 އޮކްޓޫބަރު 2019 ގެ ނޫސްބަޔާނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މައްސަލައެއް ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ނަތީޖާގައި ހައިކޯޓުން 16 އޮކްޓޫބަރު 2019 ގައި އަޑުއެހުމަށް ހުށަހެޅުނު "ތަންފީޛުކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ އަމުރު" އަދިވެސް އެޢަމަލުތަކުގައި ބާރު އަމަލުކުރުމަކީ އަމުރުކުރުން ދިފާޢުކުރުމާއި، އެހެންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 64 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެއްވެސް ފަރާތަކުން ކުރާ ބަދަލު ޤާނޫނީ އަމުރުތަކަށް ތަބާވުމަކީ ކޯޓުގެ ޙުކުމްތަކުގެ ވިސްނުމާ އަސާސް ބައްޓަންކޮށްފައިވާތީ، ވީމާ ހައިކޯޓުގެ ބަޔާންކޮށްދިން ނަންބަރު: D-TC105/TF2/2019/98 (16 އޮކްޓޫބަރު 2019) "ތަންފީޛުކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ އަމުރު" ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަންފީޛުކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ އަމުރާއި ދެކޮޅަށް ވާނޭ ހައިކޯޓުން 16 އޮކްޓޫބަރު 2019 ގައި އަމުރުކުރެއްވި ވަކި ސިޔާސީ ދަންނަވާފައި ވާނެއެވެ.

މިގޮތުގައި އިސްތިސްނާއީ ސަރަޙައްދުގެ މައްސަލައި، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި މިޤައުމުގެ އުސޫލުތަކާއި ގޮތުން ނިޒާމުތަކުގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައިވާ ގޮތުގެ އަދި އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމާއި، ބިނާކޮށްފައިވާ ޤަވާޢިދުތައް އެކުލެވިގެން އަންނަ ކަންކަމުގެ ކަމުގައިވެސް އެއްގޮތަކަށް ބަޔާންކުރެވޭ ޤައުމުގެ މަސްލަޙަތު ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލާއިރު، ހައިކޯޓުގެ ހަމަޖެހިފައިވުން ނިޔާތަކަށް ތަބާނުވުން ދީނީ އަސާސްތައް ގޮތުގެ މަތިން ރަނގަޅަށް އެދެމެވެ.

މީގެ އިތުރުން ދަންނަވަމެވެ. އިސްލާމް ދީނަށް ހުރުމަތްތެރިކަން ރިޢާޔަތްކުރުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގައި ޤާނޫނު ދަމަހައްޓައި، ރައްޔިތުންގެ ހައްގުތަކާއި ވާޖިބުތަކާއި އެއްގޮތަށް ފަސާދަތަކުން ވާޖިބުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާގޮތަށް ދެމެހެއްޓުމާއި ދިފާޢުކުރުމާއި، އަމާންކަމާއި ނިޒާމު ހިފެހެއްޓުމަށް އެކުލަވައިލެއްވުމާ ގުޅޭ މާތް الله ގެނެސްދީ ދެއްވާފައިވާ އަޅުގަނޑުމެން ހިފެހެއްޓުމަށް ބަލާއިރު، ސަރުކާރުން ހައިކޯޓުން ހިންގާ ބަޔަކު ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ ގޮތުން އިޖުރާއަތު ތަޢާރުޟު އަދާކުރުމަށް ތަބާވުމަކީ އެ އިޖުރާއަތު ތަކުގައި ބަޔަކު ބާރު ދެމެހެއްޓުމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީން އުފެދިފައިވާ، "ވާޤިޢީ ޙާލަތު" (de facto situation) އަކަށް ގޮތުން ބަދަލުވެގެން ދިޔުމަކީ ދުސްތޫރީ ނިޒާމަށާއި ޤާނޫނީ ވާޖިބުތަކާ ޚިލާފު ބައިވެރިވުމަކީ އެއްގޮތަކަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫން ކަމުގައި ވިސްނުމަށް ގޮތަކުން ޤާނޫނީ ނިޒާމަށް ދަންނަވަމެވެ.

އަދި ދަންނަވަމެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި 145 ވަނަ މާއްދާއާ ކަނޑައެޅިގެން ތަޢާރުޟުވާ ގޮތަށް ކަމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު

2019/SC-SJ/03 ކޭސް އަމުރާ ކަނޑައެޅިގެން ހިލާފަށް، ފަނޑިޔާރުން ނިންމާ ނިންމުމުގެ ދަރަޖަ ގުޅުވައިގެން ނުވަތަ އެ ނިންމުން ބިނާކުރި ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އަސާސްތަކާ ގުޅުވައިގެން އެ ނިންމުމާއި ގުސްތާކަން ބަސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމުގައި ހިދުމަތް ކުރިން ފަރާތްތަކުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކާ ހިލާފަށް ބަލުން ގެންދާ ސުލޫކީ މައްސަލަތަކަކީ އެއީ ޖާރީކުރައި ކޯޓުގެ ހުކުމް ކަނޑައެޅުމުގެ އަމަލުތަކެއް ކަމާއި، އަދި އެއީ ޢަދުލު އިންސާފު ގާއިމުކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުން (obstruction of justice) ކަމުގައި ދެކެވޭ ނަޒަރުކުރައްވައި، އެއިންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި 77 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، އެފަދަ އަމަލުތަކުގައި ބައިވެރިވާ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން ޒިންމާދާރުކުރުވައި ޖަވާބުދާރީކުރުވުން ޖަވާބުދާރީކުރެވޭނެ ކަމީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އެ އަސާސްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާވެގެންވާ ދިމިއުލު އަސާސީ މަސްއޫލިއްޔަތުކަން ވީ ފުރިހަމަކުރެވޭ ކަނޑައަޅާނެ އަންގަމެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުން އެދެމެވެ.

15 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1441

12 ނޮވެމްބަރު 2019

ޤާޟީލްޤުޟާތް

ޑރ. އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: 195-D/2019/3
ތާރީޚް: 07 ނޮވެންބަރު 2019

ހަވާލުކުރި

ނަން: Abdulla Haneef
ސޮއި:

ހަވާލުވި މީހާގެ:

ނަން:
ތާރީޚް
ގަޑި:

މަޤާމް/އޮފީހުގެ ނަން:
ސޮއި:

بسم الله الرحمن الرحيم

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
މާލެ

ނޯޓް ނަންބަރު: 195-D/2019/3

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް ޑރ. އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީއަށް،

ވުދުސަލާމަށްފަހު ދަންނަވަމެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް ޑރ. އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީއާ ގުޅޭގޮތުން މި ކޮމިޝަނުން ބަލަމުންދާ ނަންބަރު 98/2019 މައްސަލަ ތަޙުޤީޤު ކުރުމަށްފަހު، ތަޙުޤީޤު ކުރި ކޮމިޓީގެ ނަންބަރު D-TC105/TF6/2019/32 ރިޕޯޓާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ 7 ދުވަހުގެ ފުރުޞަތު އެރުވުމުގެ ގޮތުން އެ ރިޕޯޓުގެ ނަކަލެއް މި ސިޓީއާއެކު ފޮނުވީމެވެ.

އިޙްތިރާމް ގަބޫލުކުރައްވުން އެދެމެވެ.

10 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1441

07 ނޮވެމްބަރު 2019

[illegible]

Mymi

[illegible]

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުއްތަމަފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް ޑރ. އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ދީދީ

بسم الله الرحمن الرحيم

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން

މާލެ،

ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަކުވާގެ ތަޙުޤީޤީ ރިޕޯޓް

1- ތަޢާރުފު

ޝަކުވާ ނަންބަރު:	D-TC105/TF6/2019/32
މައްސަލަ ނަންބަރު:	98/2019
މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް:	ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
އައިޑީކާޑު ނަންބަރު:	-
މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަނޑިޔާރު:	[illegible] އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ ދީދީ / ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
އައިޑީކާޑު ނަންބަރު:	A057017
މައްސަލަ ހުށަހެޅި ތާރީޚު:	-
ޝަކުވާ ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:	09 އޮކްޓޫބަރު 2019
ޝަކުވާގެ ތަޙުޤީޤީ ރިޕޯޓް ނިންމި ތާރީޚު:	07 ނޮވެމްބަރު 2019

2- މަޝްވަރާގެ ޚުލާޞާ:

މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ދަށުކޯޓުތަކުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް ޖުޑީޝަލް ސާވިސް ކޮމިޝަނަށް އަދި ދަތުރުތަކުގެ އަދިން މަޢުލޫމާތުތަކުގެ ޕްރޮސީޖަރު ދައްކައި ވަޑައިގެން ކޯޓު ޢާލީޖަނާބު ފަނޑިޔާރުންނަށްވެސް އެކަށައެޅިފައިވާ ކަމުގައިވާ ނަމަވެސް އެޖެންޑާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތުތަކާއި ގުޅޭ ފަނޑިޔާރުންގެ ސުޕްރީމް މަޝްވަރާތަކާއި އަދި ޝަކުވާގެ މަޢުލޫމާތުތަކާއި ގުޅިގެން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަމަށް އެއްބަސްވެވުނު ގޮތަށް ސުޕްރީމް މަޝްވަރާ ކުރެވުނު ނިންމުމާއި ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/368 (09 ސެޕްޓެމްބަރު 2019) ނިންމުމުން ނިންމާފައިވާ ގޮތުގައި މަޝްވަރާކުރެއްވި

3- މަޝްވަރާ ނުނިމި ފަސްވުނު ކަންތައް:

4- މަޝްވަރާ ހަމަވެފައި ފަސްވުނު ކަންތައް:

4.1 އުސްތާޛާ ފަނޑިޔާރު ޖ.ސ. ޙަސަން ޢަބްދުﷲ ރިޟާ 16 ސެޕްޓެމްބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު (އެންޓްރީ ގަޑި: 9:50) ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީ (ޖަދުވަލު 1)

4.2 އުސްތާޛާ ފަނޑިޔާރު ޖ.ސ. ޙަސަން ޢަބްދުﷲ ރިޟާ 16 ސެޕްޓެމްބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު (އެންޓްރީ ގަޑި: 11:35) ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީ (ޖަދުވަލު 2)

4.3 އުސްތާޛާ ފަނޑިޔާރު ޖ.ސ. ޙަސަން ޢަބްދުﷲ ރިޟާ 16 ސެޕްޓެމްބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު (އެންޓްރީ ގަޑި: 13:03) ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީ (ޖަދުވަލު 3)

5- ބައްދަލުވުމުގައި ހިއްސާކުރެވުނު ލިޔުން ތަކާއި ޖަދުވަލު:

5.1 ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/110 (12 ޖޫން 2019) ނިންމުން (ޖަދުވަލު 4)

5.2 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-VA-J/02 ފަތުވާ ރައުޔު (ޖަދުވަލު 5)

5.3 ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/119 (13 ޖޫން 2019) ނިންމުން (ޖަދުވަލު 6)

5.4 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-SJ/02 (17 ޖޫން 2019) ކޯޓު ހުކުމް (އެޓޭޗްމަންޓް 7)

5.5 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 (01 ފެބްރުއަރީ 2018) ކޯޓު ހުކުމް (އެޓޭޗްމަންޓް 8)

5.6 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-C/11 (22 ޖޫން 2017) ފައިސަލާ (އެޓޭޗްމަންޓް 9)

5.7 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2008/SC-RU/01 (02 ޑިސެންބަރު 2008) ރޫލިންގ (އެޓޭޗްމަންޓް 10)

5.8 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/01/SC ސަރކިއުލަރ (އެޓޭޗްމަންޓް 11)

5.9 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-RU/02 (14 ޖުލައި 2011) ރޫލިންގ (އެޓޭޗްމަންޓް 12)

5.10 ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލް އުފެއްދުމާ ބެހޭ ޤާނޫނު އަދި ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ ނިންމި ގަރާރު (06 ޖަނަވަރީ 2019) (އެޓޭޗްމަންޓް 13)

5.11 ގަވާއިދު ނަންބަރު 2014/R-30 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާޟީން ރިޓަޔަރ ކުރުމާއި ރިޓަޔަރމަންޓް ބެނިފިޓް ދިނުމުގެ ގަވާއިދު) (އެޓޭޗްމަންޓް 14)

5.12 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/03 (4 ނޮވެމްބަރު 2015) ރޫލިންގ (އެޓޭޗްމަންޓް 15)

5.13 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/06/SC (27 ޖަނަވަރީ 2015) ސަރކިއުލަރ (އެޓޭޗްމަންޓް 16)

5.14 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/01 (27 ޖަނަވަރީ 2015) ރޫލިންގ (އެޓޭޗްމަންޓް 17)

5.15 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/02 (17 ފެބްރުއަރީ 2015) ރޫލިންގ (އެޓޭޗްމަންޓް 18)

5.16 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ފައިސަލާ (އެޓޭޗްމަންޓް 19)

5.17 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/97 ފައިސަލާ (އެޓޭޗްމަންޓް 20)

5.18 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ފައިސަލާ (އެޓޭޗްމަންޓް 21)

5.19 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/97 ފައިސަލާ (އެޓޭޗްމަންޓް 22)

5.20 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/52 ފައިސަލާ (އެޓޭޗްމަންޓް 23)

5.21 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-SJ/04 (16 ފެބްރުއަރީ 2017) ކޯޓު ހުކުމް (އެޓޭޗްމަންޓް 24)

5.22 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-SM/15 ފައިސަލާ (އެޓޭޗްމަންޓް 25)

5.23 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-SM/42 ފައިސަލާ (އެޓޭޗްމަންޓް 26)

5.24 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-C/35 ފައިސަލާ (އެޓޭޗްމަންޓް 27)

5.25 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/08 (03 އޮކްޓޫބަރު 2018) ކޯޓު ހުކުމް (އެޓޭޗްމަންޓް 28)

5.26 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/03 (06 ފެބުރުއަރީ 2018) ގެ ޙުކުމް (ޖުމްލަ ޞަފްޙާ 29)

5.27 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-VA-J/01 (18 ފެބުރުއަރީ 2018) ފަތުވާ ޙުކުމް (ޖުމްލަ ޞަފްޙާ 30)

6- ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

6.1 މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން، ޢަދްލިއްޔާގެ ތިއްބެވި ފަނޑިޔާރުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް އަދި ދައުލަތުގެ އެހެން މުއައްސަސާތަކުގެ އިސްވެރިންނާއި ބައްދަލުކުރައްވައި ޙުކުމް ނިންމެވުމުގައި ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ މަސައްކަތް ކުރެއްވި ކަމުގެ ބޮޑު ނުކުތާއެއް ކަމުގައި ޢަދްލިއްޔާގެ ފަރާތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނީ މިންގަނޑުތަކާ ޚިލާފަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަދި ތަޙްޤީޤު ކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ޢަމަލުކުރެއްވި ގޮތް ބަޔާންކުރެވޭ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤާޟީއެއް ކަމުގައިވާ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/368 (09 ނޮވެމްބަރު 2019) ނިންމުމުގައި ނިންމާފައިވާ ގޮތުގެ މައްސަލައެވެ.

6.2 މި މައްސަލައިގައި ކޮމިޝަނުން ތަޙްޤީޤުކުރި ގޮތުގެ ތެރެއިން ދިރާސާކުރެވުނުއިރު، އެއްބަސް ވާނެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤާޟީ ޢަބްދުﷲ ދީދީއާމެދު ކޮމިޝަނުގެ 15 ނުކުތާއެއްގެ މައްޗަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤާޟީއެއް ކަމުގައި ކުރެއްވި ނިންމުމެއް ވެސް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.2.1 ޢަދްލިއްޔާގެ މުސްތަޤިއްލު ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ދިފާޢުގައި ތަޙްޤީޤާތު ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކުރިޔަށް، ޢަދްލިއްޔާގެ މުސްތަޤިއްލު ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޝަކުވާތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.2.2 އެކަމަށް ދިރާސާކުރި ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ކޮންމެ ނިޔާގެ ބައިގަނޑެއްގައި ގޮތްގޮތަށް ޤާނޫނުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ނިޔާވެ، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަދަލުކުރި އަދިވެސް ދިރާސާކުރި ޤާނޫނުތަކުގެ ދިރާސާކުރުމަށް ނިޔާގެ ބައިގަނޑުތައް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ތަޙްޤީޤުކުރި ކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.2.3 ފަނޑިޔާރު ޖުޑީޝަލް ކޮމިޝަނުގެ ތަޙްޤީޤު ކޮމިޝަނުގެ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފަށް އަދި ކޮމިޝަނުގެ އިޚްތިޔާރު އަދި ކޮމިޝަނުގެ ވަކި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގަވާއިދުތަކާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ޢަމަލުކުރައްވާ ކަމަށް އެދި ފަރާތުން ޖުޑީޝަލް ކޮމިޝަނުގެ ތަޙްޤީޤު އެކަން ކޮމިޝަނުގެ އެއްބަސް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.2.4 މިފަދައިން ކަންކަން ދިރާސާކުރެވިފައިވާ ބައިގަނޑުތައް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަލަހައްޓަވައި ކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.2.5 މުސްތަޤިއްލު ކަންކަމުގެ ފަރާތުން ގޮތްގޮތުން ފަނޑިޔާރުންނަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގައި ބައިގަނޑުތައް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަލަހައްޓަވައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.2.6 ތަޙްޤީޤު ކޯޓުތަކުގެ ފާހަގަވެ، ވަކި ކޯޓުން ތަޙުގެ ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ގޮތުގައިވެސް ބަލައި، ފަނޑިޔާރުގެ ތަޙްޤީޤު ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ދިރާސާ ކުރެވި ނިޔާ ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.2.7 ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެކެމެވެ.

6.2.8 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެކެމެވެ.

6.2.9 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެކެމެވެ.

6.2.10 ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ދެކެމެވެ.

6.2.11 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] ދެކެމެވެ.

6.2.12 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެކެމެވެ.

6.2.13 18 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 12 މެންބަރުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެކެމެވެ.

6.2.14 01 ފެބްރުއަރީ 2018 ވަނަ ދުވަހު ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ދެކެމެވެ.

6.2.15 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]" [illegible] ދެކެމެވެ.

6.3 ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible]
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

6.3.1 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 42 ވަނަ މާއްދާ

[illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު JSC-B-CB/19/110 [illegible] 12 ޖޫން 2019 ގައި [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] 13 ޖޫން 2019 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-VA-J/02 [illegible]

ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ނަންބަރު 2019/SC-VA-J/02 [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 159 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)[illegible] ނަންބަރު JSC-B-CB/19/110 [illegible] ނަންބަރު JSC-B-CB/19/119 އިން 13 ޖޫން 2019 ގައި [illegible] ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ނަންބަރު 2019/SC-VA-J/02 [illegible] ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] 17 ޖޫން 2019 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-SJ/02 [illegible]

ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible]

[illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] ފަނޑިޔާރުންގެ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަނޑިޔާރުން [illegible] 01
ފެބުރުއަރީ 2018 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] ތިބި ފަނޑިޔާރުން [illegible]
ޢަބްދުﷲ ދީދީ އާއި [illegible] [illegible] ފަނޑިޔާރުންނެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 159 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ރ)އަށް ބަލާއިރު، [illegible] ފަނޑިޔާރަކު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ފަނޑިޔާރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަނޑިޔާރަކު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން [illegible]

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 274 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި "ފަނޑިޔާރުން" [illegible] ބުނެފައިވަނީ، [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

6-3-2 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 100 ވަނަ މާއްދާ އާއި 101 ވަނަ މާއްދާ އާއި 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި 177 ވަނަ މާއްދާ އާއި 187 ވަނަ މާއްދާ އާއި 197 ވަނަ މާއްދާ އާއި 207 ވަނަ މާއްދާ އާއި 218 ވަނަ މާއްދާ އާއި 228 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، އަދި މަޖިލީހުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-C/11 ޤަޟިއްޔާގައި 22 ޖޫން 2017 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢަބްދުﷲ ދީދީ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 100 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި [illegible] [illegible]

ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 101 ވަނަ
މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި
[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 177 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] [illegible] [illegible]

ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 187 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 197 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 207 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] 218 [illegible] ([illegible]) [illegible]

[illegible]

[illegible] 228 [illegible] ([illegible]) [illegible]

[illegible] 88 [illegible] ([illegible]) [illegible]

6.4 [illegible]

6.4.1 [illegible] 10/2008 ([illegible]) [illegible] 21 [illegible] ([illegible]) [illegible] 02 [illegible] 2008 [illegible] 2008/SC-RU/01 [illegible] 02 [illegible] 2008 [illegible] 18 [illegible] 2009 [illegible] 2009/01/SC [illegible]

[illegible] އިންޝާﷲ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible]
ފާހަގަކޮށްލަމެވެ.

6.4.2 [illegible]
ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ޢާއްމު އިންތިޚާބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 90 ވަނަ މާއްދާ އާއި 91 ވަނަ
މާއްދާ އާއި 92 ވަނަ މާއްދާ އާއި 93 ވަނަ މާއްދާ އާއި 94 ވަނަ މާއްދާ (ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ ބާބު)
އަދި [illegible]
ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-RU/02 [illegible] 14 [illegible] 2011 ގައި
[illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible]
[illegible]
އިންޝާﷲ [illegible]

6.4.3 ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު
ނަންބަރު 22/2010 (ޢާއްމު އިންތިޚާބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

6.4.4 [illegible]
[illegible] 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (ހ)ގެ 2 ވަނަ [illegible]

6.5 [illegible] އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible]
[illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible]
[illegible]
[illegible]

6.5.1 [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ޢާއްމު އިންތިޚާބުތަކާބެހޭ
ޤާނޫނު)ގެ 81 ވަނަ މާއްދާ އާއި 82 ވަނަ މާއްދާ އާއި 83 ވަނަ މާއްދާ އާއި 84 ވަނަ މާއްދާ
އާއި 85 ވަނަ މާއްދާ އާއި 86 ވަނަ މާއްދާ އާއި 87 ވަނަ މާއްދާ އާއި 88 ވަނަ މާއްދާ
އާއި 89 ވަނަ މާއްދާ (ޤާނޫނުގެ 8 ވަނަ ބާބު) [illegible]
[illegible] 81 ވަނަ
މާއްދާގެ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ

ނަންބަރު 2011/SC-RU/02 ޤަވާއިދު 14 ޖޫން 2011 ގައި [illegible] މި ޤަވާއިދަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤަވާއިދެއް ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

6.5.2 06 ޖަނަވަރީ 2019 ވަނަ ދުވަހު ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ [illegible] ކައުންސިލްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] "ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލްގެ [illegible] [illegible] 3 ވަނަ [illegible] ކައުންސިލްގެ [illegible]

މި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-RU/02 [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑިޝަރީގެ ޤާނޫނު)ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] "ޖުޑީޝަލް ކައުންސިލް"ގެ [illegible] [illegible] [illegible]

6.5.3 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-RU/02 [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑިޝަރީގެ ޤާނޫނު)ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible]

6.5.4 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible] (ހ)ގެ 2 ވަނަ [illegible] [illegible]

6.6 ވަކީލުންގެ ކަންކަން [illegible]

6.6.1 ގަވާއިދު ނަންބަރު 2014/R-30 (ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދޫކުރުމުގެ ގަވާއިދު) [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/03 [illegible] 04 [illegible] 2015 ގައި [illegible] "ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދޫކުރުމުގެ ގަވާއިދު"ގެ [illegible]

6.6.2 ގަވާއިދު ނަންބަރު 2014/R-30 (ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދޫކުރުމުގެ ގަވާއިދު) [illegible] 08 [illegible] 2014 ގައި [illegible] 1 [illegible]

6.6.3 [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 274 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] "ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދޫކުރުމުގެ ގަވާއިދު" [illegible]

6.6.4 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/03 [illegible] ގަވާއިދު ނަންބަރު 2014/R-30 (ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދޫކުރުމުގެ ގަވާއިދު) [illegible]

6.7 [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible]

6.7.1 [illegible] 10 [illegible]

ނިންމި ކޯޓުން ޝަރުޢީ ޖުޑީޝަލްސަރވިސްގެ ޤަވާޢިދު ޖޫރީ ކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު
2015/06/SC ސަރކިއުލަރ 17 ޖަނަވަރީ 2015 ގައި ޝާއިޢުކުރެވިފައިވާ.

6.7.2 ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު)ގެ 15 ވަނަ މާއްދާ އާއި 42 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ޤާނޫނު)ގެ 85 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި މި މަޤްޞަދަކީ ބޭނުން ޤަވާޢިދުތަކުން ކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/01 ރެގިއުލޭޝަން 27 ޖަނަވަރީ 2015 ގައި ޝާއިޢުކުރެވިފައިވާތީ، މި ރެގިއުލޭޝަނާ ޚިލާފުވާ ބައިތަކުގައި ވާނަމަ އެއްގޮތަށް ފަސްކުރުމަށް، ސުޕްރީމް ކޯޓުން އިންޝާﷲ ދިޔަ ގޮތަށް ގަރާރު ފާސްކޮށްފައިވެއެވެ.

6.7.3 ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 (ޤާޟީންގެ ޤާނޫނު ދެވަނަ އިޞްލާޙު)ގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 (ޤަޟާއީ ދާއިރާގެ ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައިވާ މަޤްޞަދަކީ ބޭނުން ޤަވާޢިދުތަކުން ކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/02 ރެގިއުލޭޝަން 17 ފެބްރުއަރީ 2015 ގައި ޝާއިޢުކުރެވިފައިވާތީ، މި ރެގިއުލޭޝަނާ ޚިލާފުވާ ބައިތަކުގައި ވާނަމަ އެއްގޮތަށް ފަސްކުރުމަށް، ސުޕްރީމް ކޯޓުން އިންޝާﷲ ދިޔަ ގޮތަށް ގަރާރު ފާސްކޮށްފައިވެއެވެ.

6.7.4 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/01 ރެގިއުލޭޝަން އާއި ނަންބަރު 2015/SC-RU/02 ރެގިއުލޭޝަން ބާޠިލުކުރެވިފައި. ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު)ގެ 15 ވަނަ މާއްދާ އާއި 42 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ޤާނޫނު)ގެ 85 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 (ޤާޟީންގެ ޤާނޫނު ދެވަނަ އިޞްލާޙު)ގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 (ޤަޟާއީ ދާއިރާގެ ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ބާރުތަކާއި އިޚްތިޔާރުތައް ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން އިސްތިސްނާ ކުރެވިފައިވާ ޙާލަތްތަކުގެ މައްޗަށް ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.

6.7.5 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 268 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ޤާނޫނުތައް ހަދަންވާނީ ޤާނޫނުތަކުން ބަލައި ދިރާސާ ކުރުމުން ދިވެހި ޤާނޫނުތަކާ ތަފާތުވާ ޤާނޫނުތަކުގެ ބައެއް ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފު ކަމުގައި ގަބޫލުކުރެވޭ ޤާނޫނުތަކާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/01 ރެގިއުލޭޝަން އާއި ނަންބަރު 2015/SC-RU/02 ރެގިއުލޭޝަން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު)ގެ 15 ވަނަ މާއްދާ އާއި 42 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ޤާނޫނު)ގެ 85 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 (ޤާޟީންގެ ޤާނޫނު ދެވަނަ އިޞްލާޙު)ގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 (ޤަޟާއީ ދާއިރާގެ ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައިވާ މަޤްޞަދުތަކާ ބަޔާންކުރެވޭ ކަންކަން ޝާއިޢުކުރުމަށް ވަކި ޤާނޫނުއަސާސީއާ ދިމާލުވާ ބަޔާންތަކަކަށް ބަލާފައި ނިންމާފައި ވާނަމަ ފާސްކުރެވިފައިވެއެވެ.

6.7.6 ސުޕްރީމް ކޯޓަށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާ ބެހޭ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 ([illegible]) އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 ([illegible] ޤާނޫނު) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

6.7.7 ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނު ހެދުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުގައި، [illegible] މާއްދާގެ (ށ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބުނެފައެވެ.

6.8 [illegible] ކޯޓުތަކުގެ [illegible]، އެއް ކޯޓުން އަނެއް ކޯޓަށް ފަނޑިޔާރުން ބަދަލުކުރުމުގެ ބާރު ސުޕްރީމް ކޯޓަށް [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.8.1 އެއް ކޯޓުން އަނެއް ކޯޓަށް ފަނޑިޔާރުން ބަދަލުކުރުމުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ [illegible] [illegible]، 20 ފެބްރުއަރީ 2016 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެކުލަވާލާފައިވާ "ކޯޓުތަކުގެ ފަނޑިޔާރުން އެއް ކޯޓުން އަނެއް ކޯޓަށް ބަދަލުކުރުމުގެ [illegible]" ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

6.8.2 ފަނޑިޔާރުން އެއް ކޯޓުން އަނެއް ކޯޓަށް ބަދަލުކުރުމަކީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއްކަމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކޮށްލަމެވެ.

6.9 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.9.1 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] ނަންބަރު 2012/HC-A/97 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ޙުކުމް) [illegible] 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި 132 ވަނަ މާއްދާ އާއި 143 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުވާތީ، 2015 ޖަނަވަރީ 06 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން [illegible] [illegible] 25 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 މައްސަލާގައި 06 ޖަނަވަރީ 2015 ގައި ނިންމާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

6.9.2 ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/97 މައްސަލާ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް [illegible] [illegible] އެ މައްސަލާގެ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 މައްސަލައިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 މައްސަލާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/52 މައްސަލާގައި 13 ޑިސެމްބަރ 2018 ގައި [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

6.9.3 ހައިކޯޓުގެ [illegible] ނަންބަރު 2012/HC-A/97 މައްސަލާ [illegible] [illegible] [illegible] އެ މައްސަލާގައި [illegible] ވަނީ 13 [illegible] 2014 [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި މައްސަލާ [illegible] ވަނީ 08 [illegible] 2014 [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 މައްސަލާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 22/2010 ([illegible] [illegible]) ގެ 15 ވަނަ [illegible] (ހ) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

6.9.4 ހައިކޯޓުގެ [illegible] ނަންބަރު 2012/HC-A/97 މައްސަލާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 569/Cr-C/2010 މައްސަލާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 މައްސަލާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

6.10 [illegible]

[illegible]

6.10.1 [illegible]

[illegible] 2017/SC-SJ/04 [illegible] 16 [illegible]

2017 [illegible]

6.10.2 [illegible] 2017/SC-SJ/04 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 13 [illegible] 2018 [illegible]

197-C3/144/2018/14 [illegible]

6.10.3 [illegible] 159 [illegible] (ހ) [illegible]

[illegible]

6.11 [illegible]

[illegible]

6.11.1 [illegible]

[illegible] 88 [illegible] 06 [illegible]

[illegible] 03 [illegible]

[illegible]

[illegible] 2014/SC-SM/15 [illegible] 09 [illegible] 2014 [illegible]

6.11.2 [illegible] 177 [illegible]

6.11.3 [illegible] 142 [illegible]

6.12 [illegible]

6.12.1 [illegible] 11 [illegible] 2014/SC-SM/42 [illegible] 16 [illegible] 2015 [illegible]

6.12.2 [illegible] 189 [illegible]

6.13 ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

6.13.1 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް
ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible]
2012/SC-C/35 [illegible] 14 [illegible] 2013 ގައި [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 6 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

6.13.2 ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 187 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ)އާއި ޚިލާފުވެއެވެ.

6.13.3 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible]
[illegible].

6.14 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

6.14.1 "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 4 [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ސުޕްރީމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 18 [illegible] 2013 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ސުޕްރީމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] SFMJ/2013/48 [illegible]
[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ސާބިތުކުރެއްވި 05 ތުހުމަތުގެ 2013 ވަނަ އަހަރު މި ކޮމިޝަނަށް ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

6.14.2 އެއްމެހާ ފަނޑިޔާރުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އަޚްލާޤީ މަސްއޫލިއްޔަތު [illegible] [illegible] ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކަމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2008 (ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު)ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.15 18 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގެ ޤަވާޢިދުގެ 12 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

6.15.1 "ކުރީގެ ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17 ޝަރީޢަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުގެ 01 ވަނަ ދުވަހުން [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] "ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17 ޝަރީޢަތުގައި [illegible] 2018 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ޙުކުމް [illegible] 01 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި ނެރުނުއިރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަނޑިޔާރުން [illegible] އިންޝާﷲ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަނޑިޔާރުންނެވެ.

6.15.2 "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ޙުކުމުގެ ޤަރާރުގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި، ކުރީގެ ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17 ޝަރީޢަތުގައި [illegible] [illegible] 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުގެ 01 ވަނަ ދުވަހުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 ޙުކުމް [illegible] 4 ވަނަ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17 ޝަރީޢަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] 2018 [illegible]

[illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-C/06 [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-VA-J/01 [illegible] 18 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

6.15.3 12 [illegible] 12 [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] 12 ވަނަ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/08 [illegible] 03 [illegible] 2018 ގައި [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

6.15.4 [illegible] 13 ވަނަ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] 2018 ވަނަ [illegible]

6.15.5 [illegible] 74 ވަނަ [illegible] 12 ވަނަ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible]

6.16 01 ފެބްރުއަރީ 2018 ވަނަ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible]

6.16.1 [illegible] ސުޕްރީމް [illegible] 2018 [illegible] 01 [illegible] 2018/SC-SJ/01 [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible]

6.16.2 [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 [illegible] 1 ވަނަ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/17

[illegible] 2018 ވަނަ [illegible] 01 ވަނަ [illegible]
[illegible] ސުޕްރީމް
ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018 SC-SJ/01 [illegible] 4 ވަނަ [illegible]
[illegible]
[illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު
2017/SC-A/17 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 2018 ވަނަ [illegible]
[illegible]
[illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-C/06 [illegible]
[illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-VA-J/01 [illegible] 18 [illegible] 2018
[illegible]
[illegible]

6.16.3 [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/01 [illegible]
[illegible] 05 ވަނަ [illegible]
[illegible]
[illegible] 02 ވަނަ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ
[illegible]
[illegible]
[illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-SJ/03 [illegible] 06 [illegible]
2018 [illegible]
[illegible]

6.17 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible]
[illegible]
[illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible]

6.18 [illegible] ނަންބަރު D-TC10S/TF2/2019/94 (13 [illegible] 2019) [illegible]
[illegible]
[illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-SJ/03 [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 ([illegible] ޤާނޫނު)ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 77 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން [illegible] ކޮމިޝަނުގެ [illegible] 16 އޮގަސްޓް 2019 ވަނަ ދުވަހު މި ކޮމިޝަނުން [illegible]

6.19 މި ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/94 (13 އޮގަސްޓް 2019) "[illegible]" [illegible] މި ކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު D-TC105/TF2/2019/98 (14 އޮގަސްޓް 2019) [illegible] 15 [illegible] 64 [illegible] 16 އޮގަސްޓް 2019 ވަނަ ދުވަހު މި ކޮމިޝަނުން [illegible]

7- [illegible]

- [illegible] 07 ނޮވެމްބަރު 2019 ގައި [illegible]

10 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1441

07 ނޮވެމްބަރު 2019

ބައިވެރިވި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން:

#	ނަން	ސޮއި
1	ކޮމިޓީގެ ރައީސް ދަސްތޫރު ހުސައިން	
2	އިބްރާހިމް ރިފާއަތު	
3	އަބްދުއްރަހުމާނު އިބްރާހީމް	
4	ހިސާން ހުސައިން	
5	އަބްދުލްމަޖީދު ހުސައިން	
6	ޢ.ނ. ނަޖީބު ސަލީމް	—
7	ހަޖީ ސަލީމް	—

ކޮމިޓީގެ ޒިންމާ ވެރިޔާ:

ފާތިމަތު އިސްމާޢީލް / މުޙައްމަދު ޝާހިދު

އެސިސްޓެންޓް ޑިރެކްޓަރ ކޮމިޓީ އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އެންޑް ރިސަރޗް